בשם המפקד

מאת: יגאל סרנה

ב־52'־53', בסערת ההתנגדות להסכם השילומים מגרמניה, הוקמו בארץ תאי מחתרת ● לא הוכח קשר לתנועת „חרות" ● יגאל סרנה, לראשונה, מציג את הקשר

איור השער – שנות ה־50 המוקדמות, תל אביב, מנחם בגין – עפ"י תצלום תקופתי; עמיר רום

אם אתה רואה רחוק נראה אותך אצלנו בקרוב

מי שחושב על העתיד מעדיף את בנק דיסקונט. בבנק דיסקונט כל אחד מקבל יחס מיוחד. הכנס לבנק ותראה זאת מקרוב. תראה מקרוב שמקשיבים לך ורוצים לעזור לך בכל דרך. תראה מקרוב שהייעוץ הוא מקצועי ומהימן. תראה מקרוב שאתה מקבל שרותים טכנולוגיים בלעדיים החוסכים זמן, טרחה וכסף, כמו **טלבנק דיסקונט, מטאור דיסקונט, לוויין דיסקונט ועוד.** והעיקר תראה מקרוב שמבינים את צרכיך המיוחדים, הולכים לקראתך ומקצרים את הדרך.

לכן, בנק דיסקונט יותר קרוב אליך.

בנק דיסקונט יותר קרוב אליך

טמיר כהן (יעקבסון)

דניש מציעה את ההשקעה הטובה ביותר
עבור מבירת ההסדר הבבקאירת שלך!

צמוד לדניש

DANISH EXPRESS

הרהיט אצלך תוך ארבעה עשר יום

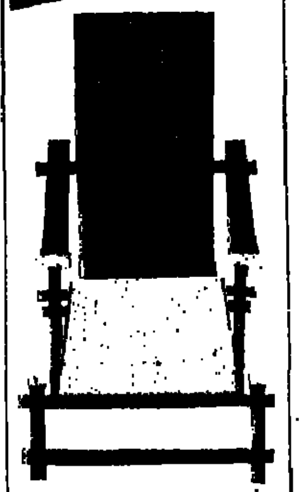

כל הרהיטים הנושאים את תוית דניש אקספרס יסופקו לך תוך 14 יום והתשלום יתבצע בעוד 3 חודשים.

דניש

חד פעמי

מעולם לא היתה לך הזדמנות כל-כך נוחה להגיע לדניש ולרהיטים של מיטב המעצבים והיצרנים של אירופה היום:
CASSINA, DESEDE, SIEMATIC, WESTNOFA, CATTELAN, GAMMA, SECCOSE, STYLING.

קנה עכשיו את הריהוט שחלמת עליו ושלם בעוד שלושה חודשים כשהכסף יהיה בידך!

המבצע לא חל על רהיטים מסוג ב'.

DANISH STUDIO

בית דניש רמת-גן, דרך ז'בוטינסקי 104. תל-אביב, כיכר המדינה ה' באייר 74. רמת השרון, רח' סוקולוב 60. כפר שמריהו, רח' הזורע מרכז מסחרי. חיפה, מרכז סנורמה. ירושלים, רח' שמאי 16.

דניש

בית דניש רמת-גן, דרך ז'בוטינסקי 104. תל-אביב, כיכר המדינה ה' באייר 60. רעננה, דרך אחוזה 119. ירושלים, רח' שמאי 16. חיפה, רח' טשרניחובסקי 35 סטלה מאריס. כרמל צרפתי. פתח-תקוה, ק. אריה (ליד צומת גהה) רח' אפעל 18. כניסה על-יד עין הזית.

מגה-סנטר

יום ו' 9.00-14.00

נעלים את הקיץ

במגה סנטר מכירת סוף העונה

עד 55% הנחה

דגם מספר 1663
סנדל תנכי בצבע שחור לנערות ונשים עם סוליה מרופדת לנוחות מקסימלית
מחיר נטו לסוג ב'
9.90 ש"ח

דגם מספר 8806
נעלי בית לנשים
מחיר נטו לסוג ב'
19.90 ש"ח

דגם מספר 5746
נעלי תינוקות משגעות עם סרט הדבקה
מחיר נטו לסוג ב'
9.90 ש"ח

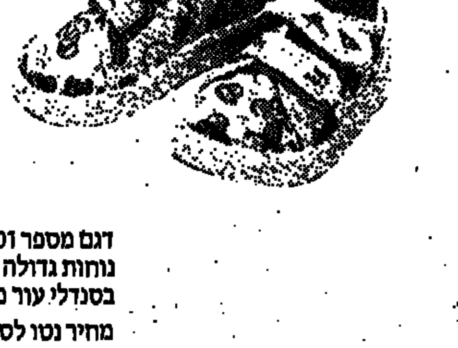

דגם מספר 7109
קבקב לגבר, נוח במיוחד, לבית ולשעות הפנאי
מחיר נטו לסוג ב'
14.90 ש"ח

דגם מספר 3601
נוחות גדולה לקטנים בסנדלי עור משגעים
מחיר נטו לסוג ב'
17.80 ש"ח

דגם מספר 4857
קבקב מיוחד במינו לגבר בשילוב עץ וגומי
מחיר נטו
14.90 ש"ח

מה המגה שלך?

חיפה: צומת וולקן, מפרץ חיפה. שעות פתיחה: ימים א'-ה' 9.00-19.00, יום ו' 9.00-13.00, מוצ"ש מצאת השבת עד 22.00
חיפה: רח' העצמאות 13. שעות פתיחה: א'-ה' 9.00-17.00, יום ו' 9.00-13.00
ירושלים: רח' ירמיהו 25, רוממה. שעות פתיחה: ימים א'-ה' 9.00-18.00, יום ו' 9.00-12.00
פתח-תקוה: רח' הטיבים 2, קרית מטלון. שעות פתיחה: א'-ה' 9.00-17.00, יום ו' 9.00-13.00

המחירים כוללים מע"מ. המבצע לשבועיים או עד גמר המלאי | מכבדים כרטיסי אשראי | ממפעלי כור - קבוצת מוצרי צריכה

קשר באר

פתוח במוצאי שבת 23.00-20.30 פתוח במוצאי שבת 23.00-20.30 פתוח במוצאי שבת 23.00-20.30 פתוח במוצאי שבת

חוזרים לבית הספר

במוצאי שבת 1.8 "כל־בו קונצרט"

מבחר גדול של חדרי ילדים ונוער בעצובים יפהפיים ממיטב היצרנים. מגוון ספריות, שולחנות כתיבה, שידות, מיטות וספות.

הכל ב-6 תשלומים שקליים* ובמחירים מיוחדים

קנה היום וסיים לשלם באמצע שנת הלימודים

BCN

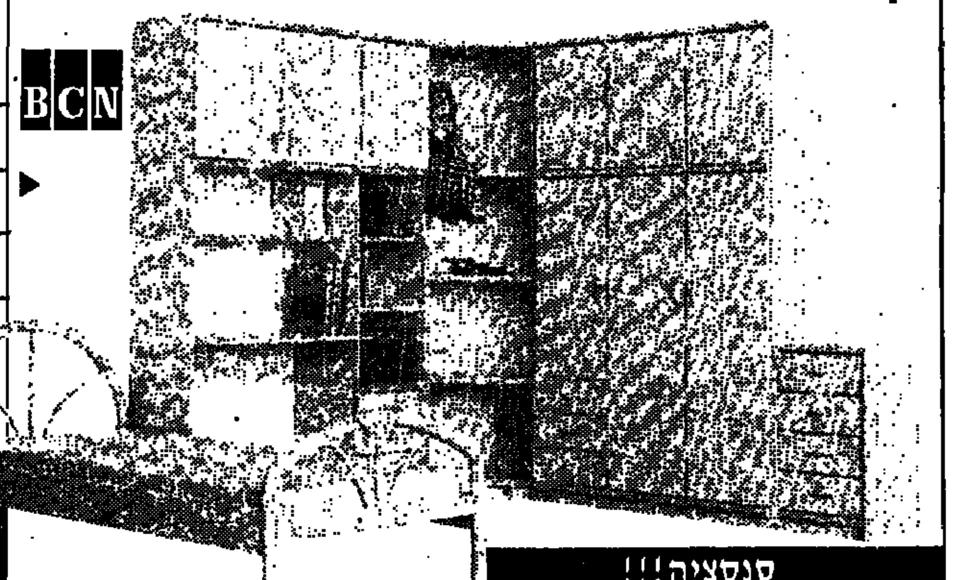

חדר הילדים של כל-בו שלום

חדר ילדים מעוצב להפליא הכולל יחידות רהוט שימושיות ויפות. יחידות הריהוט ניתנות לרכישה גם בשלבים, כל פעם פריט נוסף בהתאם להתפתחות הילד וליכולתכם הכספית. לבחירתכם גוף בלבן או באפור עם קנט צבעוני.

ארון 24/8 במזומן **680** ש״ח. 6 תשלומים **740** ש״ח.
פינה במזומן **312** ש״ח. 6 תשלומים **340** ש״ח.
יח׳ כתיבה (דגם 61) במזומן **455** ש״ח. 6 תשלומים **495** ש״ח.
מיטה איטלקית (דגם 63) במזומן **640** ש״ח. 6 תשלומים **698** ש״ח.
יח׳ 3 מגירות ניידת (דגם 50) במזומן **115** ש״ח. 6 תשלומים **125** ש״ח.
יח׳ 4 מגירות במזומן **147** ש״ח. 6 תשלומים **160** ש״ח.

רק השבוע
האשראי המלא הכי... הכי ארוך במדינה
קנים היום ומשלמים הכל אחרי 10 שבועות!
כל הקונה מעל 100 ש״ח במחלקות: לבני נשים, נעלים ובגדי ים לילדות. יוכל לשלם בצ׳ק דחוי ל-10 שבועות ללא ריבית

במוצאי שבת - חניה חינם!
ובימי חול בין השעות 19.00-16.00 רק בת״א

בואו לבלות ב- **מאירלנד** – ק השעשועים בכל בו שלום
פתוח להנאתכם מ-9.00 עד 18.00.
המצפה והקפטריה שעל גג מגדל שלום פתוחים עד חצות.

ממשיכים במכירת סוף העונה בהנחות עד **50%** במחלקות ההלבשה, ההנעלה והתיקים.

ממשיכים במבצע 12 תשלומים במחלקת האלקטרוניקה "Sanyo", "Sony", "Aiwa", "Sansui"

ספריות מיוחדות

ספריה דגם 5500, מפורניר אמיתי מתאימות לכל חדר. ניתן לשלב דלתות עץ או זכוכית.
במקום 296 ש״ח
במזומן **250** ש״ח
6 תשלומים **270** ש״ח

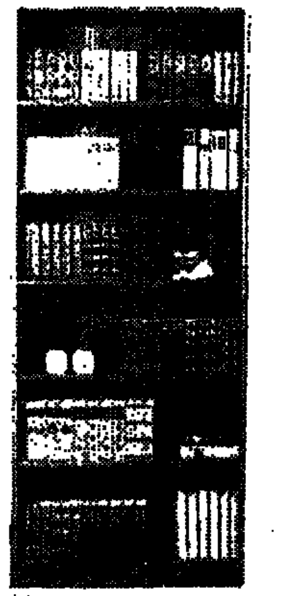

"דודלי"

חדר ילדים מקסים
פרטי הריהוט עשויים עץ אורן מלא בעבוד ובגימור מעולה.

שולחן כתיבה 1.20 מ׳ במקום 200 ש״ח במזומן **160** ש״ח 6 תשלומים **175** ש״ח
כוננית במקום 145 ש״ח במזומן **120** ש״ח 6 תשלומים **130** ש״ח.
שידת מגירות במקום 185 ש״ח במזומן **120** ש״ח 6 תשלומים **130** ש״ח.
כסא אורן במקום 60 ש״ח במזומן **45** ש״ח. 6 תשלומים **49** ש״ח.

סנסציה!!!

יחידת לימוד משמשת 200x120x50 ס״מ
במזומן **299** ש״ח. 6 תשלומים **326** ש״ח.

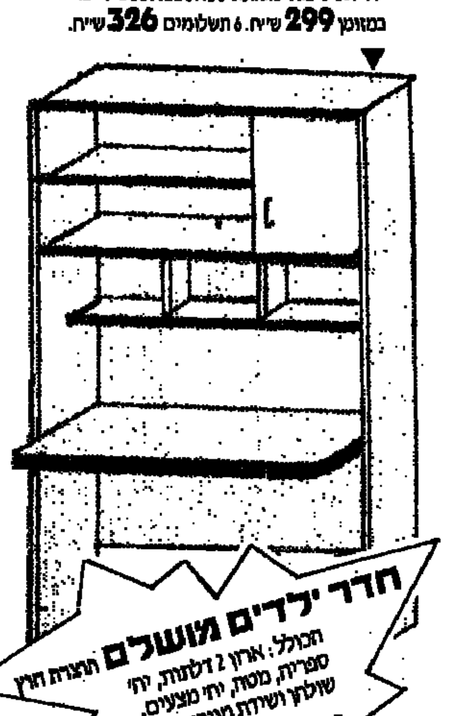

חדר ילדים מושלם תוצרת חוץ
הכולל: ארון 2 דלתות, יח׳ ספריה, מטה, יח׳ מצעים, שולחן ושידת מגירות.
במקום 4,020 ש״ח במזומן **2,950** ש״ח
6 תשלומים **3,200** ש״ח (רק בת״א)

מאיטליה שולחן כתיבה בסגנון שונה

סקרטר
(דגם 1546) דו שמושי הן לשולחן כתיבה מיוחד והן כשידת מגירות.
במקום 567 ש״ח
במזומן **380** ש״ח
6 תשלומים **413** ש״ח

"מור"

חדר נוער בסגנון מיוחד ומרשים, חדר שנעים לגדול בו. חלום ילדות.
אצלנו עכשיו ב-6 תשלומים שקליים.

בלעדי בכל-בו שלום!

"לחיש"
ספת נוער כפולה עם ארגז מצעים, מזרון עליון קפיצים אורטופדי, במבחר בדים.
במקום 998 ש״ח במזומן **599** ש״ח 6 תשלומים **650** ש״ח.

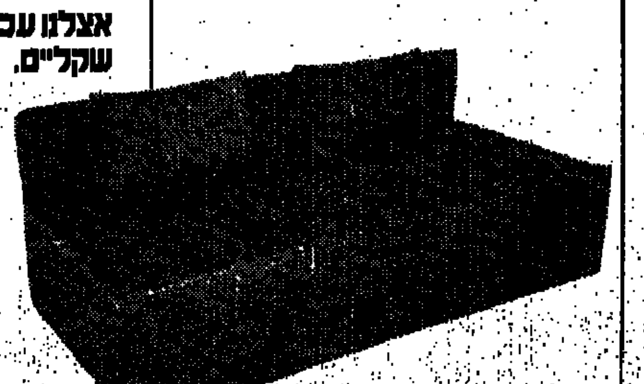

מבצע מיוחד רק אצלנו!!
ספות הנוער עם המרכז הבריאותי
ועכשיו ב-6 תשלומים שקליים

● המחירים כוללים מע״מ ואינם כוללים הובלה. ● עד גמר המלאי
* 25% במזומן ועוד 5 תשלומים שווים בצ׳קים (מינימום קניה 200 ש״ח)
מחושב לפי ריבית החודשית של 3.9%, אפקטיבית

ת״א - מגדל שלום, רח׳ הרצל 1, טל. 03-642911
חיפה - צ׳ק פוסט, שלמה בן יוסף 7

23.00-20.30 פתוח במוצאי שבת 23.00-20.30 פתוח במוצאי שבת 23.00-20.30 פתוח במוצא

דרך כל־בו שלום

כל-בו שלום
בת״א ובכל־בו שלום החדש בחיפה

2 אמני אורגן ינעימו למבלים בכל־בו שלום ויצטרפו לחגיגת הבילויים הכוללת את מתקני השעשועים ומשחקי הוידאו במאירלנד, מוזיאון השעווה הישראלי, המצפה והקפיטריה שעל גג מגדל שלום ומסעדת הבקתה.

מבצע יצרן שבוע "פררי" בלעדי בכל-בו שלום!

Ferrari

20%-50% הנחה

50% הנחה על חולצת פסים לצעירות במקום 58 ש״ח רק **29** ש״ח
חולצת כותנה אופנתית חלקה לצעירים, במבחר צבעים, במקום 54 ש״ח רק **27** ש״ח.
מכנסי כותנה במבחר צבעים אופנתיים במקום 56.40 ש״ח רק **44.90** ש״ח.
על כל מכנסי ג׳ינס וחולצות הכותנה האופנתיים של "פררי" בגזרות ובדגמים שונים לצעירות וצעירים.
נפית ג׳ינס סטון גולד במקום 29.90 ש״ח רק **23.90** ש״ח.
ג׳ינס לצעירות, סטון גולד דק, רב פנסים בגזרת מתמואה במקום 59.50 ש״ח רק **47.60** ש״ח
מערכת ברמודה מכותנה, בשלוב בד הסוואה צבאי. נפית במקום 29.90 ש״ח רק **23.90** ש״ח מכנסים במקום 54.30 ש״ח רק **43.40** ש״ח.
ג׳ינס לצעירים וצעירות סטון גולד דק בדוגמאות: קלאסי, פנסים, רבי פנסים, עם ובלי רוכסן רגל במקום 56.40 ש״ח רק **44.90** ש״ח.
20% הנחה על ילקוטי ג׳ינס ורוקים "פררי" שיא האופנה! בעיצובים משגעים!

מכשירי כתיבה

קלמר גדול 6 פתיחות במקום 34.50 ש״ח רק **25.80** ש״ח
קלסרים 2 טבעות תוצרת "אלהבול" פליו רק **5.75** ש״ח אוקטב: רק **5** ש״ח
מחירים מיוחדים ומפתיעים על מוצרים תוצרת המזרח הרחוק. לדוגמא:
30% הנחה על מוצרי "Party Party" - עטי חרוזים מרתיבים במבחר צבעים במקום 2.50 ש״ח רק **1** ש״ח.
כוס לעטים במקום 8.00 ש״ח רק **5** ש״ח. ומוצרים רבים אחרים.
עטי איפרוז במקום 2.50 רק **1.50** ש״ח
קלמר בעל 2 פתיחות במקום 9.00 ש״ח רק **5.75** ש״ח.

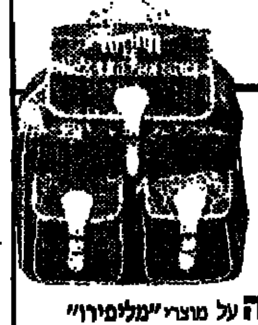

25% הנחה על מוצרי "מליפירו" מאיטליה - בלעדי בכל-בו שלום! ילקוטי בייס, קלמרים, תיקי אוכל ועוד.
מבחר מדבקות למחברת באריזה של 2 דפים רק **2.75** ש״ח.
מחברות מיוחדות ת. חוץ לדוגמא: "Yellow" אוקטב במקום 3.34 ש״ח רק **2.20** ש״ח "Yellow" פוליו במקום 4.15 ש״ח רק **3.20** ש״ח.
גלויות מניר פלסטיק וטפט במחירים מיוחדים.

בית הניר והפוס

8 מדבקות יפות ומיוחדות במקום 0.60 רק **0.30** ש״ח
מבחר יומנים לתלמיד (50 דוגמאות) במקום 5 ש״ח רק **3.80** ש״ח.
30% הנחה על יומנים משרדיים (12 דוגמאות)
20% הנחה על תמונות גלריה ממוסגרות.
20% הנחה על מבחר הפוסטרים הגדול בארץ. לדוגמא: פוסטר רגיל במקום 4 ש״ח רק **3.20** ש״ח. מכתביות במבחר צבעים ודוגמאות במקום 3.80 ש״ח רק **2.30** ש״ח.

חינם! מתנה ל-1500 הקונים הראשונים! כל הקונה מעל 10 ש״ח בבית הניר זוכה בפוסטר אחד חינם!

תיקים וילקוטים

בכל-בו שלום המגוון הגדול ביותר של ילקוטים לביה״ס ממיטב היצרנים. מכיתות א׳ ועד לסוף התיכון. זרוקים ומרובעים.

להיט השנה ילקוט רב שימושי "בניסקס" לכל הגילאים, במגוון גדול של צבעים במקום 20.50 ש״ח רק **15.90** ש״ח.

צעצועים

40% הנחה על מבחר צעצועים לילדים מסלולי מכוניות, בובות, משחקי הרכבה ועוד ועוד.

בגדי ים לילדות

30% הנחה לשבוע בלבד! על כל בגדי הים לילדות והתשלום אחרי 10 שבועות!!!

הלבשת ספורט

עד **40% הנחה** על מבחר גדול של הלבשת ספורט לביה״ס ולשעות הפנאי: נפיות, חולצות טי, מכנסי ספורט, חולצות ומכנסי טניס.

מבצע כלי נגינה!!!

עד **10% הנחה ו-12 תשלומים** גיטרות ואורגנים מכל הסוגים.
אורגניות "קסיו" מתוצרת יפן עד **10% הנחה** אורגן לו קומפוזיה 7 אוקטבות ב- **975** ש״ח בלבד. (רק בת״א)
לפרטים: 03-642976

הלבשת ילדים

מבחר מכנסי ג׳ינס סטון גולד במידות: 6-34. מכנסים קצרים, מ-**23.90** ש״ח. ברמודה, רק **30.90** ש״ח חצאיות, מ-**32.90** ש״ח מכנסים ארוכים, מ-**34.50** ש״ח. חולצות לביה״ס בשרוול קצר וארוך במדים מ-6 עד לארג׳
גודל 6 שרוול קצר במקום 22 ש״ח רק **17.60** ש״ח
גודל 6 שרוול ארוך במקום 25.80 ש״ח **20.60** ש״ח

חינם! כל הקונה הלבשת בי״ס בסך 70 ש״ח ומעלה מקבל יומן תלמיד לשנת הלימודים הבאה.
חינם! כל הקונה 3 חולצות בי״ס מקבל במתנה תיק SPALDING

נעלי נשים

הצעת השבוע!
קונים במחירים הנמוכים ביותר ומשלמים אחרי 10 שבועות!!
נעלים אלגנטיות לנשים במקום 101 רק **69** ש״ח.
נעלי ספורט אלגנט במקום 66.20 רק **46** ש״ח.
נעלי ספורט אלגנט במקום 73.60 רק **52** ש״ח.
מבחר נעלים קלועות במקום 69.90 רק **49** ש״ח.
קבקבים קלועים במקום 55.20 רק **39** ש״ח.
קבקבים קלועים במקום 49.70 רק **35** ש״ח.
קבקבים קלועים במקום 40.50 רק **28** ש״ח.

נעלי ספורט

הנחות גדולות על מבחר נעלי ספורט ממיטב היצרנים בארץ ובחו״ל.
עד **30% הנחה** "פומה", "אדידס"
עד **25% הנחה** "HITEC"
עד **20% הנחה** "דיאדורה"
17% הנחה על נעלי ספורט "גלי"
עד **15% הנחה** "NIKE"

ההזדמנות בלתי חוזרת! מכירת חיסול של נעלי "ג׳יפסי" כל זוג רק **19.90** ש״ח

תל־אביב: מגדל שלום רח׳ הרצל 1. חיפה: מרכז פנורמה, מרכז הכרמל שדי הנשיא 109.

אני מעביר עסקים לבינלאומי

חשבון עסקי משופר

עסקים

עמלות

החשבון העסקי היחידי המחזיר לך עמלות

הבינלאומי מחזיר לך 50% מהעמלות על עסקים נוספים

הבנק הבינלאומי הראשון עשה זאת שוב, והפעם חידוש מהפכני בחשבונות העסקיים. „חשבון עסקי משופר" המחזיר לך 50% עמלות על הגידול בסכום הפעולות שלך בבנק.
עד היום כאשר הגדלת את היקף עסקיך גדל במקביל גם סכום העמלות ששלמת לבנק.
מעכשיו ב„חשבון העסקי המשופר" של הבינלאומי תוכל לקבל החזר עמלות. החזר העמלות ילך ויגדל ככל שפעילותך העסקית תגבר.
מעתה, כאשר תעביר עסקים לבינלאומי הראשון תוכל לשלם פחות עמלה על קניה ומכירה של ניירות ערך, הפקדת שיקים דחויים, עסקות יבוא ויצוא, עמלת חליפין בקניה ומכירת מטבע חוץ וכן פחות דמי ניהול חשבון ודמי פקדון משמרת.

איך פועלת השיטה החדשה?

בבינלאומי קובעים לך "בסיס ראשוני" בהתחשב בעמלות ששילמת בשלושת החודשים האחרונים.
אם הגדלת את היקף עסקיך בבנק ברבעון הנוכחי וסכום העמלות עולה על ה„בסיס" יוחזרו לך 50% מסכום העמלות העודף.

הטבה מיוחדת ללקוחות חדשים

אם עדיין אין לך „חשבון עסקי משופר" בבינלאומי צפוי לך רווח נאה. הבנק מעניק ללקוחות חדשים הטבה מיוחדת, ה„בסיס" ההתחלתי למצטרפים חדשים יהיה 76 ש"ח לרבעון בלבד. כלומר, אם תגיע בבינלאומי להיקף עמלות של לדוגמא 600 ש"ח לרבעון יחזיר לך הבנק 212.60 ש"ח!

עד 10,000 ש"ח החזר עמלות!

כן, בבינלאומי אתה יכול להגיע להחזר עמלות עד 10,000 ש"ח לכל רבעון!
האם אתה מכיר עוד בנק שמחזיר לך עמלות? ועוד בסכומים כאלה!
לכן, אם יש לך „חשבון עסקי משופר" בבינלאומי כדאי לך להעביר אליו יותר עסקים.
ואם אין לך עדיין „חשבון עסקי משופר" חבל על כל יום שאתה משלם עמלות מיותרות!
פתח „חשבון עסקי משופר" בבינלאומי כבר היום!
פרטים נוספים בסניפים.

* הבנק רשאי להפסיק את התוכנית או לשנות את תנאיה בכל עת.
* החזר העמלות מתייחס לחשבונות בקבוצת 409 בלבד!
* מינימום החזר עמלה 10 ש"ח.

הבנק הבינלאומי הראשון

רב־פיס חדש רב־פיס חדש רב־פיס חדש רב־פיס חדש רב־פיס חדש רב־פיס חדש רב־פיס חדש רב־פיס

מפעל הפיס מציג: גם וילה וגם וולוו

במכה אחת

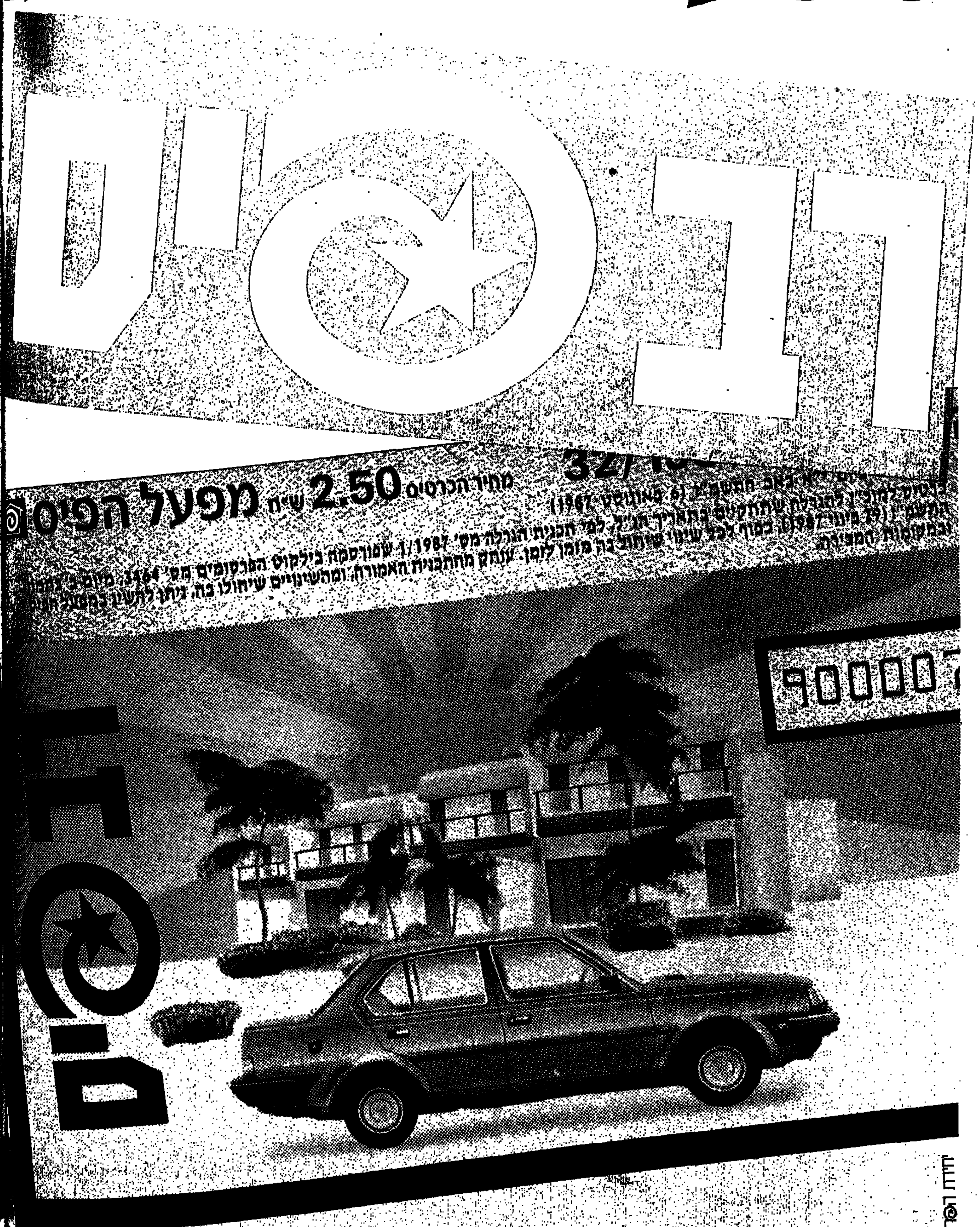

כל אחד יכול להגיע לוילה+וולוו

זה לא חלום. כבר ביום חמישי הקרוב אתה יכול להגיע לוילה משלך במכונית הוולוו שלך, בתנאי אחד: אתה חייב לרכוש את כרטיס ההגרלה החדש של מפעל הפיס: רב־פיס. כרטיס רב־פיס מעניק לך מדי שבוע ביום ה', פרס ראשון מדהים: וילה+וולוו במכה אחת, לזוכה אחד!

הוילה בקיסריה, הוולוו דגם 340

זכית? הוילה החדשה שלך ממתינה לך בקיסריה, בבית דו קומתי מוקף גינה. בקומה הראשונה חדר מגורים, מטבח ושרותים ובקומה השניה שנים וחצי חדרי שינה ושתי מערכות שרותים. אתה מגיע אליה בוולוו דגם 340 אוטומטית, נפח מנוע 1397 סמ"ק, משנת ייצור 1987 ובעלת 5 דלתות.

1,341,000 ש"ח בקופה בכל יום ה'

עד שתזכה בוילה+וולוו, אתה יכול להנות מדי שבוע ממאות אלפי הפרסים הכספיים המחולקים בהגרלת רב־פיס. החל משמונה פרסים של 10,000 ש"ח כל המשך בפרסי ביניים וכלה ב־270,000 פרסים של מחיר הכרטיס. אם זכית באחד מהם או יותר, החלף את הכרטיס שבידך בכרטיס חדש ותוכל להגיע לוילה+וולוו... אולי כבר בשבוע הבא.

זכור! ההגרלה בכל יום ה'.

בעל כרטיס כחול, גם אתה יכול

לתשומת לב בעלי כרטיסי המנוי: הגרלת רב־פיס מחליפה את הגרלת רב־פרס מצטבר. בעל כרטיס מנוי, אתה משתתף באופן אוטומטי בהגרלה החדשה, באמצעות הכרטיס הכחול שבידך. המספר הנקוב בכרטיסך המשתתף בהגרלה זו הוא המספר הסידורי הראשי בן שש הספרות. המספרים הדו־סיפרתיים והתלת־סיפרתים, אינם משתתפים בהגרלות רב־פיס.

קנה אותו היום!

צריך פיס בחיים!

ידיעות הפרסום

12
סוף העונה
הכנסת יוצאת לפגרה. השפעה, מעמד, אישיות, יוקרה, יצרים, מקוריות, כוח ● חיים שיבי

15
גולדה בחוץ
התערוכה בוטלה. הסירוב האמריקני להיות מצונזרים על־ידי החשש הסיני, נרשם בתולדות האמנות כנקודת זכות קטנה ● טד גסט

18
גולדינה ופרידה
סיפורן המופלא של „האחיות טורנדוט". סודן שנגנז בצריף רעוע על הטיילת בת"א, בראשית המאה ● עשי ויינשטיין

22
כמו בספרים
דורית זילברמן. אשתו של הבדרן מנחם זילברמן, אחרי תאונת הדרכים באיטליה ● ג'ודי ניר־מוזס

24
חוף ניוטון
הצלם הנודע הלמוט ניוטון מנציח אופנה בריביירה הצרפתית ● דיווח של „פארי מאץ'"

27
דיסק־או־מניה
הקומפקט דיסק/וידאו. השיגעון החדש במכשור המוסיקה המקולע, הקומפקט דיסק כבר מיושן ● שירות „7 ימים"

אנה בק. תצלום: מיכל היימן. „מצפה לבאות בעניין, ובעיקר לבלתי צפוי".

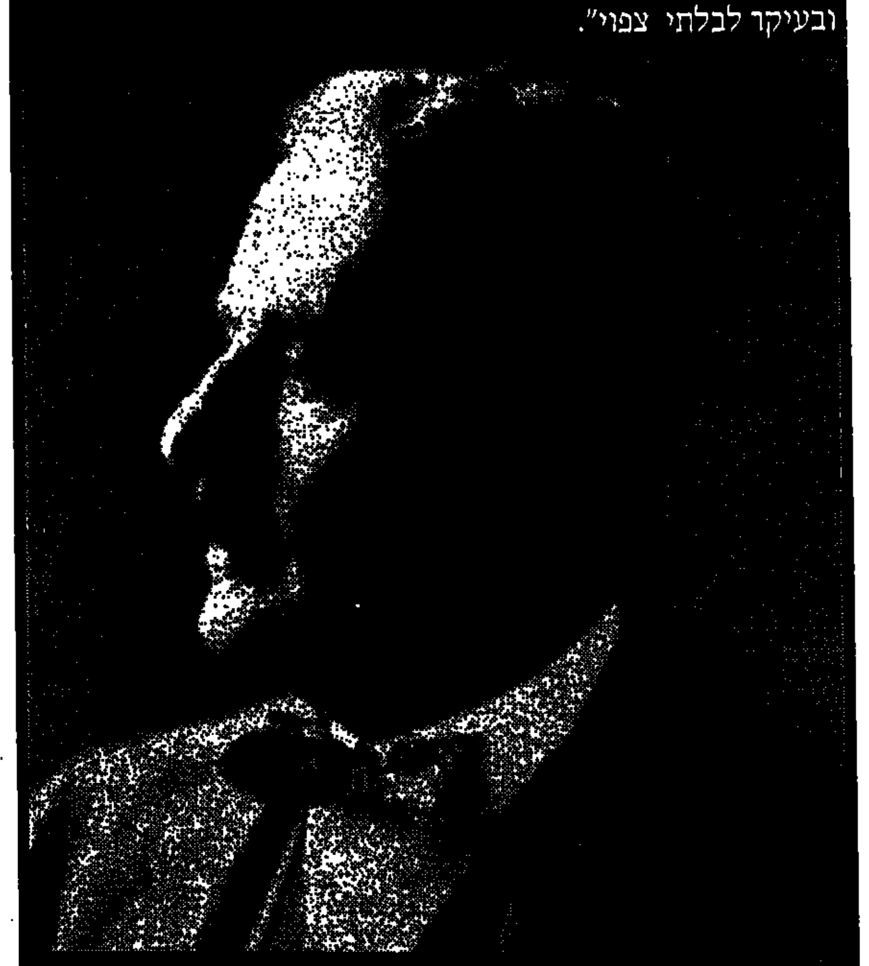
ג'יאקומו פוצ'יני. האם „בלע" את התכליל של גולדינה ופרידה רובנזון?

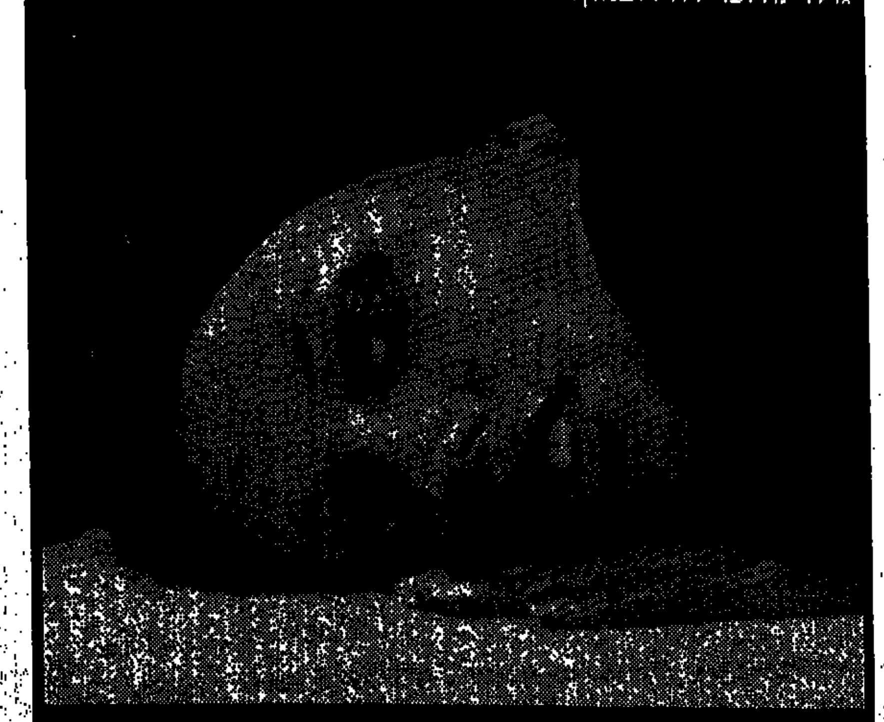
בסימן נשים. תצלום: הלמוט ניוטון, מתוך ספרו „עולם בלי גברים". דימיון, כישרון וכסף. הרבה כסף

התחלות חדשות
אנה באק אחרי 28 שנות נישואין עם הצייר שמואל בק. ספר חדש שלה, „השתקפויות", פורטרטים של סופרים, משוררים וציירים, יוצא בקרוב ● יהודית אוריין

34
אחרי אצ"ל
העסקן, הגולה, וילי, הבולגרי והמלח. חבורת סוד מוחלט בהחלט, חניכי בגין, נלחמים בשילומים מגרמניה ● יגאל סרנה

מלך הבשר
יעקב פלקון, מסוחרי הבשר הגדולים בארץ. ההבדל הקטן בין מה שנכתב ברשיון לבין מה שהיה במכולות ● אריה אבנרי

42
עדה בן־נחום
מחרתיים תהיה המנהלת האמנותית של בית ליסין. הפרישה שלה מהחאן הירושלמי לוותה בצלילים צורמים ● יותם ראובני

52
זהירות, יונים
כיצד להילחם במכת היונים, התורים ושאר בעלי כנף ● כיופים, אודטה דנין

54
קארל גוסטאב יונג
מפת השמיים שלו מצביעה על אושיות סוערת הבנויה מקיטובים, המנסה גישות מקוריות, גם אם מדובר בהליכה נגד הזרם ● האסטרולוג אילן פקר

גלי ®

אופנה והנעלה לכל המשפחה במחירי סוף העונה
ברשת חנויות המפעל של גלי

20% עד 50%
הנחה על כל מלאי הקיץ

אופנת נשים
חצאיות טריקו 34.90 ש"ח
חולצות טריקו 29.90 ש"ח

נעלי נשים
סנדלי רוקי אוטומי „ונציה" סוג ב' 33.90 ש"ח
קבקבי נשים עם רצועת בד דגם 8005 22.50 ש"ח
סניקרס 14.90 ש"ח

אופנת ילדים
חולצות טריקו 9.90 ש"ח

נעלי ילדים
סנדלי „רוקי" ילדות דגם 8091 19.90 ש"ח
סניקרס 11.90 ש"ח

אופנת גברים
חולצות „פולו" 29.90 ש"ח
טי שירטס 19.90 ש"ח
מכנסי אריג 39.90 ש"ח

נעלי גברים
סנדל תוכי מוזרק סוג ב' 29.90 ש"ח

שעות הפתיחה:

בתי גלי בירושלים, חיפה וב"ש פתוחים:
בימים א'־ה' מ־10:30־19:30 רצוף כולל יום ג'
יום שישי: מ־9:00־13:30
מוצאי שבת: מצאת השבת עד 21:30

בית גלי ראשל"צ פתוח:
בימים א'־ה' מ־8:30־19:30 רצוף כולל יום ג'
יום שישי: מ־8:30־13:30
מוצאי שבת: מצאת השבת עד 21:30

לועדי עובדים:
שי לחגים ולכל השנה – תווי קנייה של „גלי".
להזמנות נא לפנות לנורית טל. 03־9610202.

בית גלי

120 בצל

מאת חיים שיבי

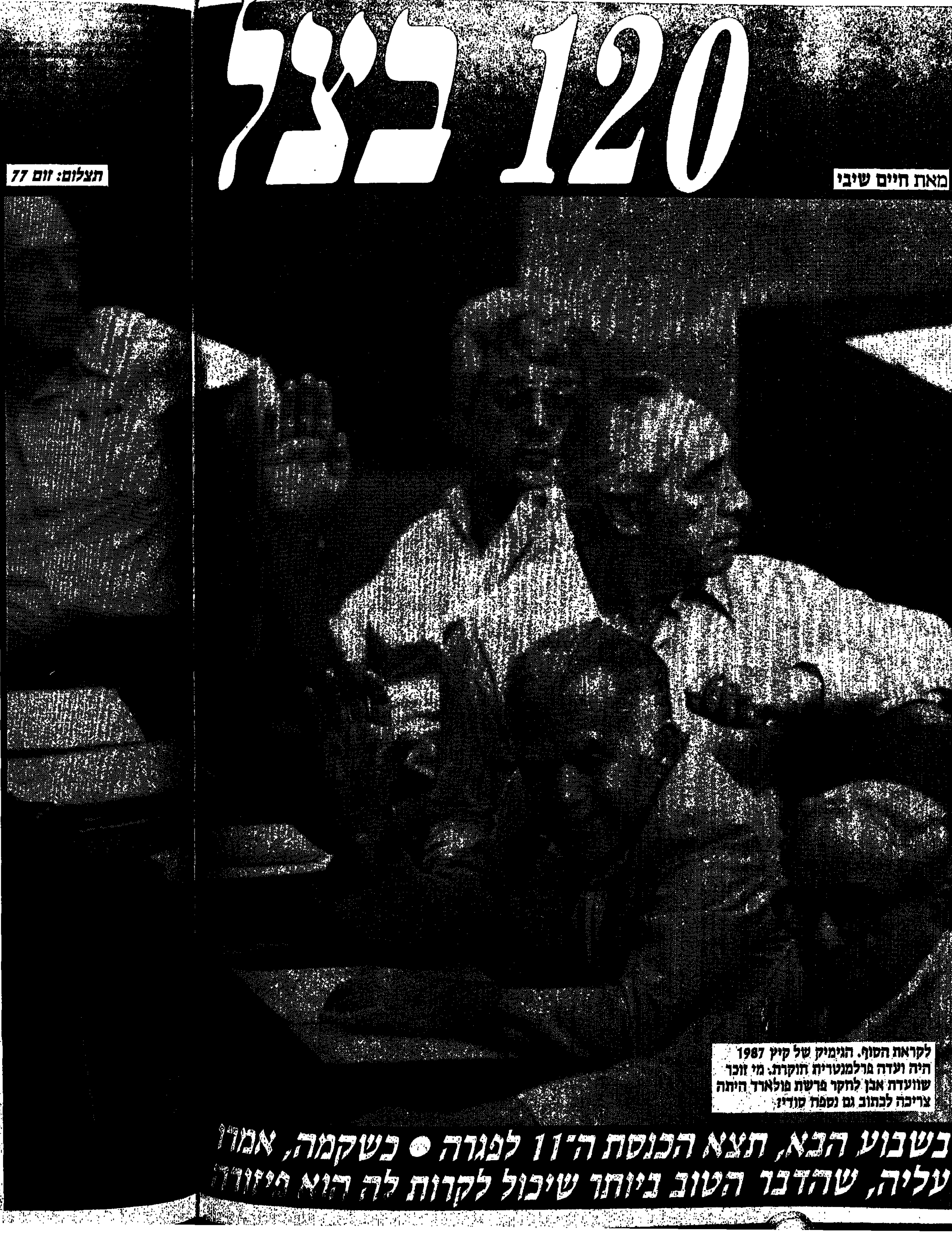

תצלום: זום 77

לקראת הסוף. הגימיק של קיץ 1987 היה ועדה פרלמנטרית חוקרת: מי זוכר שוועדת אבן לחקור פרשת פולארד היתה צריכה לכתוב גם נספח סודי?

בשבוע הבא, תצא הכנסת ה־11 לפגרה • כשקמה, אמרו עליה, שהדבר הטוב ביותר שיכול לקרות לה הוא פיזורה

ב[illegible] ותחילת [illegible] המחשב של הכנסת לסכם את נתוני כנס הקיץ של המושב השלישי של הכנסת ה־11. מי שאל כמה. מי הציע כמה. מי אלוף הנוכחות. הנתונים האלה יכולים, אולי, למודד חריצות. הם אינם מגלים דבר על השפעה, מעמד, אישיות, יוקרה, יצרים, מקוריות או כוח. הסיכום הזה מוקדש לנתונים שהמחשב לא קלט.

זה היה כנס קיץ, שבו לא נאם איש עם גבו למליאה ואף אחד לא כבל את עצמו בשלשלאות לדוכן. הגימיקים הישנים מתו. הגימיק של קיץ 1987 היה ועדה פרלמנטרית חוקרת. אף אחד לא זוכר עכשיו, שוועדת אבן לחקור פרשת פולארד היתה צריכה לכתוב גם נספח סודי. אין נספח כזה. אבל, היתה חשיפה גדולה.

ועדת אבן לא ערפה ראשים, אך עשתה שריר פלמנטרי ולימדה את הכנסת מחדש מה אפשר לעשות עם ועדת חקירה. אני זוכר שיחה טלפונית ארוכה עם שמואל תמיר המנוח, במהלך הכנת כתבה על ועדת אבן. בקולו של תמיר היה גיחוך מר: מה שהם עושים עכשיו, אמר, אני עשיתי לבד – והרבה יותר טוב.

עכשיו, אפשר לראות הפקות צנועות וחיוורות של ההצלחה התקשורתית ההיא, בלי הסגנון והיוקרה של ח"כ אבא אבן ובלי הטכסיסנות המחושבת היטב של אולמרט: ח"כ שילנסקי חוקר את תת־ניצב יורם גונן, ח"כ לין מנסה לחקור את ראש השב"כ.

■■■

הוועדה החשובה ביותר של כנס הקיץ היא ועדה שלא נחשפה לתקשורת. ועדת משנה של ועדת החוץ והביטחון, בראשות ח"כ דן מרידור, לגיבוש תפיסת הביטחון של ישראל. לראשונה בהיסטוריה של הפרלמנטריזם הישראלי, הצליחה ועדה שיש בה ניצים כמרידור ואולמרט, ויונים כשריד וגרנות, לשמוע כמעט ללא הדלפות למעלה מ־50 עדים במשך 250 שעות ולגבש תורת ביטחון שיש לה כבר השפעה ברורה על החשיבה בצה"ל.

הפרוטוקולים של ועדת מרידור הפכו כבר במהלך העבודה, לחומר מבוקש בלשכות מקבלי ההחלטות במדינה. בימים אלה, כונסו מסקנות הוועדה במסמך סודי אחד. מבלי שתעשה כותרות, תיזכר ועדת מרידור כוועדה שידעה לטעת באנשי מקצוע שהופיעו בפניה תחושה נדירה, שהאנשים מעבר לשולחן לא משחקים את המשחק הפוליטי השיגרתי, אלא עובדים יחד בשמו של צורך לאומי.

קטע מתוך נאום שנשא ח"כ מיכה חריש (מערך) במליאת הכנסת לפני 10 שנים, שעיקרו הצורך ברפורמה בעבודת הבית: „אנחנו מקיימים דיונים ארוכים, בלתי מתוכננים במידה מספקת, בלא זמן התראה והכנה מספיקים, כאשר אחד אחרי השני אנו עולים, חוזרים אחד על דברי רעהו, מבלי שנשמע את זה שאמר דבר זהה לפנינו, ומבלי שנטרח להקשיב לזה שיאמר אותו דבר אחרינו".

■■■

בכנס הקיץ חלכו אנשי המערך בבית הנבחרים שפופים יותר מחבריהם בליכוד. הם היו גדוד אפור ללא מפקד לוחם. גדוד ללא רוח יחידה. שמעון פרס בא לנאום במליאה, ונכנס פעמים רבות לקרבות מגע קטנים עם גאולה כהן ויוסי שריד, אבל האיש של המערך בקומת הסיעות, ח"כ רפי אדרי, התקשה לסחוף את הכוחות שלו לשיאים פרלמנטריים גדולים.

המתמידים של המערך היו, גם בכנס הזה, אורה נמיר ושבח וייס. דעת הקהל במזנון הכנסת עקבה בעניין אחרי יכולתו של וייס לגלות בעת ובעונה אחת נוכחות כתובה ומרובה במליאה, במזנון, בוועדות.

חיים רמון המשיך להיות טורקי צעיר בעל פני תינוק, עיני תכלת ויכולת לוחמה פרלמנטרית שמיקמה אותו בספסל הראשון של הסיעה. בוועדת הכספים, במליאה, אפילו בדיוני הסיעה, רמון בלט ללא מאמץ. בקיץ הזה, בסיעת המערך, כל מי שאמר מה שהוא חושב, הצליח לבלוט.

■■■

קטע מנאום של שמעון פרס בהנהלת סיעתו, יוני 187: „מה יותר מוסרי? תהליך השלום או קניית עוד ח"כ? אני לא זקוק לאישור לאמונה שלי. אפשר ליצור רוב להקדמת הבחירות... ברור שיש עתה קניית קולות ערבים ודתיים. כדי לצוד חתולים צריך עכברים. אני לא רואה שהפסדנו משהו, אבל צריך להסביר. ללכת ולחרוש את המדינה. אני לא מבטיח גן־עדן אלא לצאת מהגיהנום. בפעם הראשונה נוצר סיכוי להוציא אותנו ממעגל המלחמות".

אנשי הליכוד לא הרבו לראות בכנסת את האיש מס. 1 שלהם. בימים הטובים של מנחם בגין, הבית חיה ויורד והתגוששות הפוליטית של המדינה. נאומים שהשמלו את המליאה, נאומים, שכדי לשמעם, נטשו אנשים את [illegible]

[illegible] על כס ראש הממשלה. אבל שמיר, [illegible] פרלמנט לשעבר, הריץ את רגליו מן [illegible]

המוכר הפרלמנטרי הוותיק, מוסד „הודעת ממשלה" גווע ונעלם. לשמיר לא היה מה להגיד למליאה וכשלמליאה היה מה לשאול את שמיר נשלח שר התחבורה חיים קורפו להשיב.

שמיר לא היה שם. אולי כדי שלא להחריף עימותים. אולי כדי לתת לשמעון פרס לאבד משהו מההילה השמורה לראש ממשלה בלוחמת מליאה מייגעת, עם הספסלים האחוריים של הליכוד. אולי משום שמעולם לא היה פרלמנטר בנשמתו. מהכנסת, נראה ראש הממשלה רחוק ומנוכר.

קטע מתוך נאום של ח"כ בני שליטא (ליכוד) במליאת הכנסת ביוני '87, בהצעה לסדר בעקבות התקרית בדהיישה: „רבותי, אנחנו מתייחסים לזריקת אבנים ולבקבוקי תבערה כאל הפגנות לגיטימיות. כאילו מדובר בהפגנה אזרחית לגיטימית לכל דבר, שצריך להתייחס אליה כמו אל הפגנה, נאמר, של שלום עכשיו בירושלים. אני אומר לך, אדוני שר הביטחון, שצריך לשנות את הוראות הפתיחה באש. זריקת אבנים ובקבוקים זהו טרור מכוון, צריך להשיב בירי".

באין שמיר, חיים קופמן עשה את תפקידו כיו"ר סיעה למנוע שממשיך לצבור כוח. קופמן הצליח להפוך את ישיבות סיעתו בכל יום ב', למסיבת עיתונאים שהציעה תפריט

גאולה כהן אל שולמית אלוני: את מוציאה כל הזמן עלילות ודיבות בלי שום כיסוי. את שקרנית. אני אגיד עליך הכלו שולמית אלוני: את לא בשוק

יוסי שריד, בעקבות אירועי דהיישה: „יש לנו עסק עם אחת הקבוצות הקיצוניות במזרח התיכון. חומייניסטים בני דת משה. מטורפים, אך לא מטומטמים. בקבוצה הארסית הזאת יש לטפל כמו בקבוצות ערביות חתרניות"

עשיר של הודעות לכל כותרת. לצידו של קופמן, שיחק יהושע מצא בהתלהבות את תפקיד חייו כמצליף הסיעה. הצמד הזה עבד ברעש, אבל עבד.

■■■

חבר כנסת שרוצה לדלג אל הספסלים הקדמיים צריך להיות בולט, מתמיד, משפיע. מעטים בלבד מתוך 120 החברים בבית ראויים לכל שלושת התארים. רשימה קצרה, מדגימה, לא סגורה, של האנשים שבלעדיהם היתה הכנסת מועדון חברים שיש בו סדרנים, מזנון כשר וחנות מזכרות פתוחה שלושה ימים בשבוע: מרדכי וירשובסקי (שינוי), גאולה כהן (התחיה), עוזי לנדאו (ליכוד), יוסי שריד (רצ), חיים רמון (מערך), יאיר צבן (מפ"ם).

קטע מתדרוך מזנון של חיים קופמן: „חלק מקציני המשטרה עושים מה שנראה להם שהשר מעוניין בו. זה מה שמקובל לגבי מסלול קידום של אדם. זאת האשמה חמורה, אבל איך אפשר להסביר שבפרשת בלאס יש הוכחה שקיבלו 600 אלף דולר ועוד תוספות ועל זה לא פותחים תיק חקירה?"

כמה מוותיקי הבית ישבו בבוקר שטוף שמש אחד של שלהי יולי, על המרפסת הרחבה של מזנון הכנסת, צימצמו עיניים מול האור החזק, אכלו אבטיחים והחליטו שאפשר כבר לגעת בתחתית. משהו קרה.

הם אמרו: זה לא זה. לא מה שהיה. לא רק כנס עייף. לא רק כנס של קבוצות לחץ מתישות. לא רק כנס שאין בו ועידה בינלאומית ואין בו בחירות חדשות ואין בו כמעט תקיקה. יותר חמור.

שולמית אלוני (ר"צ), בכנסת מ־1965: „אני מסתובבת כמו אדם שעולם המושגים שלו נעלם ואני צריכה להסתגל לגורמות [illegible]

[illegible] נעשה בגלוי. במשפט אחד: אין יותר [illegible]".

על מלאכת החקיקה של כנס הקיץ ניצח ח"כ אלי קולאס, יו"ר ועדת החוקה חוק ומשפט, ח"כ הסבור שאין להרבות בחקיקת יתר. להיפך, יש לנפות מעט מספר החוקים העמוס. קולאס, עסקן נעים המוחזק „בחור טוב" עדיין לא העניק לכנסת את מה שאמור להיות אחד הפרקים החשובים בחוקה שבדרך: חוק יסוד זכויות האדם והאזרח. אף אחד לא דוחק בו.

■■■

קטע מנאום של יו"ר הכנסת שלמה הלל, בטכס בחירת ח"כ עוזי ללנדאו לח"כ האריה של השנה, על פי החלטת תא הכתבים הפרלמנטריים: „הבעיה בעיני, מזה כמה זמן, איננה רק דרך התנהגותם של חברי הכנסת ואינה מתמצית רק בסגנון הדיבור. הבעיה היא מעבר לזה. איך הכנסת משתקפת היום בעיני הציבור. כל מעמדה של הכנסת במידה מסויימת בשפל המדרגה".

שני גושים גדולים ואפורים, שלאף אחד מהם אין רוב והם פועלים מכוח נס פוליטי של חוזה אחדות, ועוד 13 סיעות ורסיסי סיעות מפוצלות – אלה נתוני חלוקת הכוח שהכתיבו את אופיה של הכנסת ה־11. בתחילה, היא היתה משעממת ודהויה. בכנס הקיץ התעוררה משהו: תחילה ועדת אבן, אחר כך השאון ההולך וגובר של התפרקות חישוקי ממשלת האחדות.

על רקע הכמעט התפרקות, ראתה הכנסת תמונות שתזכרנה בבית. יהושע מצא יושב ליד שרה דורון, מנסה, חמש דקות לפני ההצבעה על חוק ההמרה של ש"ס, לדבר על לבה שתצא את האולם ותמתין כמסדרון על מנת שהמתלבטים והמהססים והשוקלים בדעתם, לא ילכו בעקבותיה ויצביעו נגד. מלמעלה, מיציע הכתבים המשקיף אל גבם של חברי הכנסת מן הליכוד, אפשר היה לראות רק את ידיה של דורון מסמנות למצא בתנועה חדה והחלטית – לא.

קטע מדברי ח"כ יוסי שריד בוועדת החוץ והביטחון של הכנסת בדיון עם הרמטכ"ל על המצב בשטחים, בעקבות ארועי דהיישה: „יש לנו עסק עם אחת הקבוצות הקיצוניות במזרח התיכון. חומייניסטים בני דת משה. מטורפים, אך לא מטומטמים. בקבוצה הארסית הזאת יש לטפל כמו בקבוצות ערביות חתרניות".

■■■

לצד המפלגות הגדולות והעייפות פעלה אופוזיציה קטנה ובלתי נלאית. מפ"ם, ברצינות גמורה, כל החברים בבית, כולם באים לעבודה. ר"צ והתחיה עם התנהגות וגאוות יחידה של כוח תקיפה היודע לשרוד מעבר לקווים, בצד השני של התקציב והשררה. הניירות והמילים של ר"צ והתחיה עשו יותר ממחצית הפרלמנטריזם של כנס הקיץ. הם נאמו, הם הציעו, הם שאלו, הם האשימו, הם תידרכו, הם עשו כל מה שאפשר לעשות עם נתוני הכוח והתמרון שניתנו להם.

ברגעים נדירים של שיתוף, נתנו הקטנות האלה לכנסת גם את ההחלטה לפיה לא יוכלו בעתיד חברי כנסת לקיים עיסוקים משגשגים פרטיים לצד עבודתם בבית. זה היה אך טבעי שאותם חברי כנסת שהפכו את עבודתם לשליחות, יחייבו לבסוף את עמיתיהם להחליט: כסף, פירסום, עסקים – או כנסת.

■■■

קטע כאסת שולה – גאולה בוועדת הכנסת: (התמליל מבוסס על הצלבת דיווחים במזנון).

גאולה כהן: את מוציאה כל הזמן עלילות ודיבות בלי שום כיסוי. (מאיימת באצבעה). את שקרנית. אני אגיד עליך הכלו

שולמית אלוני (מרימה את קולה): את לא בשוק. אולי תתחילי לאיים עלי באקדח?

גאולה כהן (מזדעקת ועיניה רושפות אש): על מי כבר לא אמרת רוצח? גם על שמיר העללת!

שולמית אלוני: כן? אז מי הרג את גלעדי?

גאולה כהן: מי באמת הרג אותו?

שולמית אלוני: אני הרגתי אותו...".

■■■

בשבוע הבא, אחרי יומיים אחרונים של פעילות, תצא הכנסת לפגרה. למעשה, הבית הגיע כבר לפגרתו בשלהי יולי, אם לא לפני כן. עכשיו הם יכולים לצאת לנופש (תופיק טובי נוסע לתצי'זאי קריס), בלי לקבל את אישורו של המצליף, יכולים לגמור מה שצריך במחוז הבחירה, בסניף, במשרד הפריקליטים והמשגשג.

הכנס הבא של הכנסת, כנס החורף של אמצע אוקטובר, יהיה כנס בחירות, והסיעות תעסוקנה בשיפוץ תדמית, בחידוד פרופיל, בתרגילים של ניסוי סיסמאות במליאה.

כשקמה הכנסת ה־11, אמרו עליה באכזבה, שהדבר הטוב ביותר שיכול לקרות לה הוא פיזורה. אבל הכנסת ה־11 הוכיחה לכל קבריה כי היא מסרבת בעקשנות לספר את עצמה לדעת.

[illegible]

הסינים נגד גולדה

מאת טד גסט

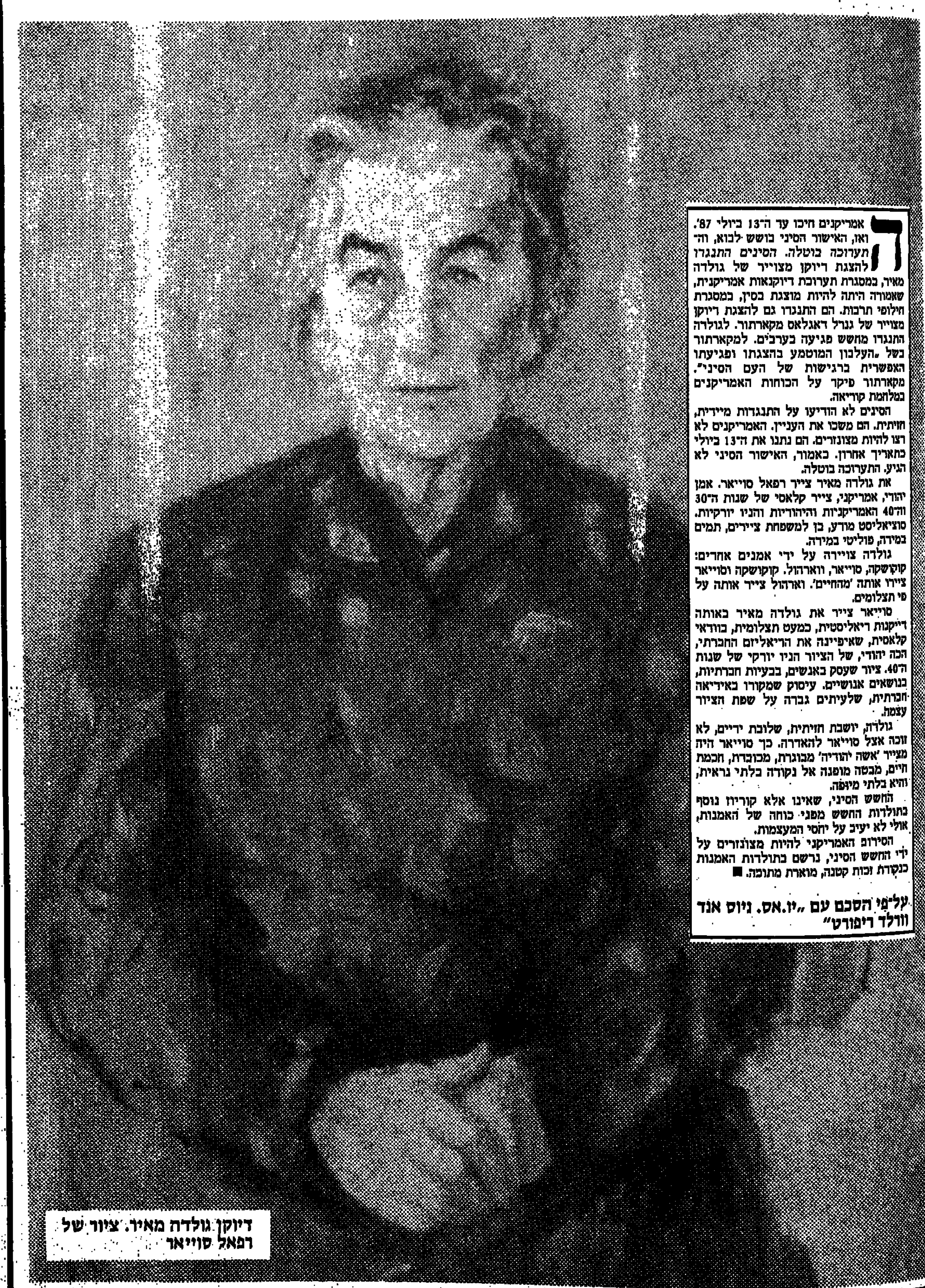

דיוקן גולדה מאיר. ציור של רפאל סוייאר

האמריקנים חיכו עד ה־13 ביולי '87. ואז, האישור הסיני בושש לבוא, וה־תערוכה בוטלה. הסינים התנגדו להצגת דיוקן מצוייר של גולדה מאיר, במסגרת תערוכת דיוקנאות אמריקנית, שאמורה היתה להיות מוצגת בסין, במסגרת חילופי תרבות. הם התנגדו גם להצגת דיוקן מצוייר של גנרל דאגלאס מקארתור. לגולדה התנגדו מחשש פגיעה בערבים. למקארתור בשל „העלבון המוטמע בהצגתו ופגיעתו האפשרית ברגישות של העם הסיני". מקארתור פיקד על הכוחות האמריקנים במלחמת קוריאה.

הסינים לא הודיעו על התנגדות מיידית, חזיתית. הם משכו את העניין. האמריקנים לא רצו להיות מצונזרים. הם נתנו את ה־13 ביולי כתאריך אחרון. כאמור, האישור הסיני לא הגיע. התערוכה בוטלה.

את גולדה מאיר צייר רפאל סוייאר. אמן יהודי, אמריקני, צייר קלאסי של שנות ה־30 וה־40 האמריקניות והיהודיות והניו יורקיות. סוציאליסט מודע, בן למשפחת ציירים, תמים במידה, פוליטי במידה.

גולדה צויירה על ידי אמנים אחרים: קוקושקה, סוייאר, ווארהול. קוקושקה וסוייאר ציירו אותה 'מהחיים'. ווארהול צייר אותה על פי תצלומים.

סוייאר צייר את גולדה מאיר באותה דייקנות ריאליסטית, כמעט תצלומית, כוודאי קלאסית, שאיפיינה את הריאליזם החברתי, הכה יהודי, של הציור הניו יורקי של שנות ה־40. ציור שעסק באנשים, בבעיות חברתיות, בנושאים אנושיים. עיסוק שמקורו באידיאה חברתית, שלעיתים גברה על שפת הציור עצמה.

גולדה, יושבת חזיתית, שלובת ידיים, לא זוכה אצל סוייאר להאדרה. כך סוייאר היה מצייר 'אשה יהודיה' מבוגרת, מכובדת, חכמת חיים, מבטה מופנה אל נקודה בלתי נראית, והיא בלתי מיופה.

החשש הסיני, שאינו אלא קוריוז נוסף בתולדות החשש מפני כוחה של האמנות, אולי לא יעיב על יחסי המעצמות.

הסירוב האמריקני להיות מצונזרים על ידי החשש הסיני, נרשם בתולדות האמנות כנקודת זכות קטנה, מוארת מתוכה. ■

על־פי הסכם עם „יו.אס. ניוז אנד וורלד ריפורט"

משחק פרסים ענק

כל אחד זוכה בפרס מיידי
ומשתתף בהגרלה הגדולה!

איך תופסים פרסים?

עורכים קניות בהיפרשוק תנובה. עם כל קניה ב־100 ש"ח מקבלים מהקופאית כרטיס "תפוס פרס".
שימו לב! לכל כרטיס 2 חלקים.
חלק א': מגרדים ותופסים פרס מיידי ללא הגרלה.
חלק ב': ממלאים את הפרטים, משלימים את הסיסמא:
"הרבה יותר בהרבה פחות ב־ ________ תנובה", משלשלים לתיבת "תפוס פרס" ומשתתפים בהגרלה הגדולה.
המבצע בתוקף 1.8.87 – 31.8.87
ההגרלה תערך ב־7.9.87 כפוף לתנאי התקנון.
ההשתתפות אסורה על עובדי תנובה, פרסום דחף ובני משפחותיהם.

הרבה יותר בהרבה פחות

היפר שוק תנובה

ארוחה טובה, מסיבה טובה, ארוע מיוחד.
כל סיבה טובה ל...
פנטזיה
כרמל

מבצע
ראה זה פלא:
חפש בקופסא את הפרס
פלארולר
הסקייט בורד החדשני
50 פרסים
1000 חולצות שוקו פלא
500 תיקי שוקו פלא
שוקופלא
איזה נס - בחלב הקר מיד נמס.

האחיות טורנדוט

מאת עשי וינשטיין

הסיפור העצוב והלא ייאמן על גולדינה ופרידה רובינזון, והאופרה „הנסיכה טורנדוט", בחולות ת"א • מה עשה להן המלחין פוצ'יני הנודע • ואיך עיתונאי אנגלי, פטר מונק, נחלץ לעזרתן

זהו סיפור ישן. כל כך ישן, שקשה למצוא לו נוסח אחיד, אימות עם קבלות. ראשיתו לוטה בערפל המאה ה־19, וסופו עדיין לא ברור. מלבד הנפשות הפועלות, שתי האחיות גולדינה (או גולדפינה) ופרידה רובנזון, משחקים כאן גם אחרים. כמו הוצאת „בנימין", מוציא לאור ידוע של תווים בהמבורג, „ריקורדי", מוציא לאור של תווים במילאנו, כמה מלחמות עולם, שליטים ומשהו שכבר עבר מן העולם – חבר הלאומים.

היה היו שתי אחיות, שנולדו בסביבות 1860, מוסיקאיות מחוננות, יהודיות, בהמבורג, גרמניה. תרבותיות ויצירתיות מאוד. המוסיקה היתה כל עולמן. כמו רבים אחרים במאה ה־19, התאהבו בסיפור הידוע של טורנדוט, נסיכת סין המסתורית, וכתבו מוסיקה על פי הליברית של גוצי. 16 לחנים לאופרה, שאולי לא הושלמה מעולם. „בנימין", המוציא לאור, הדפיס את הפרטיטורות, ותזמורות צבאיות נהגו לנגן את המרשים האלה כרפרטואר קבוע שלהן.

אם זכו בתהילה נוסח המאה ה־19, לא נדע. בהכרה, ודאי זכו. שנים לאחר מכן, בצריף הרעוע של האחיות, על הטיילת בתל־אביב, נהגו השתיים להתפאר במכתב מאת נסיכה קיסרית ששמה אבד מן העולם. היא מודה להן, הנסיכה לבית ההוהנצולרן, על המוסיקה היפה שכתבו, ואומרת שהתווים של „טורנדוט" נמצאים דרך קבע על פסנתר הכנף, ערות לכך שהם נמצאים בשימוש יום יומי.

לא ידוע אם „בנימין", כמוציא לאור, שילם להן סכום כסף חד־פעמי ושמר לעצמו את כל הזכויות לשימוש עתידי בפרטיטורות. בית ההוצאה שלו נמחה במלחמת העולם השניה.

הוצאת „בנימין" מוכרת מאז 1818. במדריך העולמי לתולדות המוסיקה, שיצא לאור בוינה בין 1904־1910, נמצא רישום של פולקה מהירה בסגנון מחוז בוהמיה, פרסום לפסנתר, ו־16 לחני מצעדים מתוך „טורנדוט נסיכת סין". היורשת הנוכחית של הוצאת „בנימין", איירין רטפורד, מחפשת בימים אלה אחר שרידים, לפחות, של כתב היד המקורי. אלא שמה שלא השמידו הנאצים, עשו ההפצצות במלחמת העולם השניה. הסיכויים למצוא שריד ופליט, שואפים לאפס.

■■■

האחיות נשארו רווקות, קשורות האחת בשניה ובעשיית המוסיקה – הקשר היחיד שלהן אל המציאות. לאחר מלחמת העולם הראשונה, ניגנו השתיים קונצרטים בפני יחידות הצבא של בעלות הברית. גרמניה הקיסרית הובסה, הסדר הישן התמוטט והן חשו עצמן זרות, לא שייכות.

כך הגיעו לפלשתינה, ארץ של חולות ושל חלוצים. הביאו איתן פסנתר ואפילו פטיפון נייד, כנראה הפטיפון הראשון במרחב. בארגז מסעות גדול הביאו ערימות של תווים מן העולם הישן וביניהן עותק אחר, אחד בלבד, של הפרטיטורה ל„טורנדוט", תחת השם של המלחינות: גולדינה ופרידה רובנזון.

מלכתחילה היו יוצאות דופן במרחב. העליה הייקית התחילה רק בשנות ה־30' של המאה ה־20'. השתיים הקדימו את ההיסטוריה המקומית בעשר שנים לפחות, ולא השתלבו במהלכה.

■■■

כאן נכנס לסיפור גורם חדש: איש צעיר, בעל מצפון, שנולד בהמבורג, גרמניה, להורים שניהם רופאים, ושמו בלידתו, וולטר לוי. לוי הצעיר עלה לארץ בראשונה ב־1933.

בחור ביישן, הוא מעיד על עצמו היום, בגיל 84, כשאשתו השלישית, צעירה ממנו ב־25 שנים, ממוצא יפני, יושבת לצדו, בתל־אביב של 87'. אביו, הרופא מהמבורג, שלח אותו לארץ עם עליית הנאצים לשלטון, שיבוא ויבדוק ויראה מה קורה שם בפלשתינה, ואגב בדיקה, יחפש גם את האחיות רובנזון, שהלכו לאיבוד בשממה.

לוי הצעיר נקלע לארץ זרה ומוזרה, עם דינמיקה בלתי מובנת. תחילה עבד כמניח לבנים בכרכור הנבנית. כמה מן הקירות היותר עקומים שם, הוא אומר, מעידים עד היום על טיב עבודתו. אחר כך התייאש וחזר לגרמניה, ללמוד שפות, היסטוריה ופילוסופיה באוניברסיטת המבורג. בן טובים.

ב־35', כבר בערה הקרקע תחת רגליהם של כל היהודים, גם של אלו שנהנו מזכויות יתר. שוב היתה פלשתינה מוצא יחיד, שוב חזר לכאן והפעם – כנהג משאית בחיפה. אשה ראשונה, ירח דבש באיטליה, המאורעות, התקפות של ערבים ביערות הכרמל, לימודים באוניברסיטה העברית בירושלים, תואר שני. ראשיתה של קריירה עיתונאית באנגלית ובגרמנית, קריירה המביאה אותו לבסוף ללונדון ב־47', ולשם־העט פטר מונק. תחת שם זה פירסם שירים בגרמנית, שני רומנים ומאות כתבות עיתונאיות, עד היום.

בין לבין, נתקל באחיות רובנזון והיה להן ידיד ואפוטרופוס. מתפקיד זה לא השתחרר עד היום. למרות ששתי האחיות נפטרו אי־שם בסוף שנות ה־40', או ראשית ה־50', הוא עדיין חש עצמו כאחראי לגורלן, או לפחות לגורל יצירתן המוסיקאלית. לכן כתב עכשיו את סיפורן – סיפורו.

■■■

ניסיון לאמת ולאסוף עדויות על האחיות רובנזון בתל־אביב 87', נתקל בהרמות גבה, בחיוכים נוסטאלגיים, במקרה הטוב, וגם בלעג. גבי צפרוני, היסטוריון חובב של התקופה, זוכר אותן הכי־הכי: בגיל עשר הביא להן מדי בוקר כיכר לחם חם ממאפית היוקרה – הוא עומד על ה„יוקרה" – של רב קרבצוב ובנו. כשעלו לארץ, ב־1923, גרו בצריף של „בלוויס", ארגון הנוער הציוני גרמני, בדרך יפו סומייל. כאשר מוריס רוזנפלד, יהודי אמריקני, החליט להקים פרומנדה בתל אביב המתפתחת, ובנה גם את שכונת רוזנפלד, בין אלנבי, רחוב הירקון והים, נתן להן צריף של שניים וחצי חדרים.

כאן הקימו האחיות את תיאטרון הבובות, שעתיד היה לפרנס אותן. עברית למדו השתיים בספריית שער ציון. ש. בן־ציון, סופר, עזר להן. כולם עזרו להן, מתוך סימפטיה למוסיקאיות שהחליטו להביא תרבות ללבנט והקימו את תיאטרון הבובות הראשון בפלשתינה – א"י. בבקרים, הלכו לנגן ולהציג בפני הילדים בגנים. כתתו את רגליהן בחולות, עם הפטיפון הנייד בעל האפרכסת. גם לגן של חנה ברנר במנשיה, אשת הסופר שכבר נרצח, הגיעו.

■■■

הן היו קוריוז בנוף התל־אביבי, אבל העיר עצמה היתה אז קוריוז. ואנשיה, על אחת כמה וכמה. עבור תשלום של גרוש אחד, שווה ערך לחמש ביצים, אפשר היה לשמוע את „מפצח האגוזים" ולראות גם – עם הבובות שעשו האחיות. כאן שמעו לראשונה, ב־1924, על האופרה „טורנדוט" של פוצ'יני.

הידיעה הגיעה דרך העיתון הרוסי „פסלדני־נובוסטי", שיצא לאור בפאריז. ידיעות אחרונות של הרוסים הלבנים של אז. תדהמה. הן רצו אל דיזנגוף, שהתקשר עם קולונל קיש, המנהל המדיני של ההנהלה הציונית. פוצ'יני גנב את יצירתן, אמרו.

דיזנגוף שימש גם כקונסול בלגיה בארץ. פנה לסגן הקונסול האיטלקי ביפו והסיפור התגלגל והגיע לוייצמן, בלונדון. השמועה עשתה לה כנפיים. ארתור קסטלר, עיתונאי, נציג ה„ברלינר טאגבלאט", שמע על כך בירושלים, ירד לתל אביב לפגוש את האחיות עם הסיפור המרהיב, שלח את הסקופ העולמי לעיתונו וזכה לשבח.

במקביל, מכר של האחיות כתב לחבר הלאומים והרוזן תאודולי, יו"ר ועדת המנדטים, פעל כדי להשיג הסדר לטובתן. יתכן שקיבלו פיצוי חד־פעמי מיורשי פוצ'יני, שמת ממחלה קשה לפני שהשלים את האופרה „טורנדוט". יתכן שוויתרו על הזכויות. כאן מכסה ערפל השכחה וקשה לדעת מה היה ההסדר הסופי. עד כאן, גבי צפרוני. אפשר להתווכח, אולי על כמה מן הפרטים. לא על רוח הסיפור.

הילר נתן דונביץ נהג ללכת לתיאטרון הבובות בשכונת רוזנפלד. שיא האטרקציה היה, מה שעתיד היה להיות גן החיות הראשון של הרב ד"ר שורנשטיין. כמה תוכים וקופים וקצת קשה לומר בביטחון מלא, גם אריה אחד. קודם בקרו אצל החיות ואחר כך אצל האחיות והבובות.

יוסי גרבר זוכר בעיקר את הבובות של המכשפות. זה היה המפגש הראשון של מי שעתיד היה להיות שותף פעיל בתיאטרון הבובות עם אריק סמית. לפעמים היה לו גרוש לכרטיס, ולפעמים, הסתפק בהצצה דרך השער.

יחיאל קרישאי גר בשכנות. מלון ורשבסקי של אביו שכן בשכונת רוזנפלד, ממש על יד. אומרים שאחיו, יצחק קרישוון, מכר את הכרטיסים עבור האחיות, לא בטוח. אבל היו שם סדינים לבנים מתוחים על פלפונים סביב החצר, וערימות של בובות מעשה יד וסיפור שתמיד התחיל ב„פעם אחת..."

■■■

יהודה כהן, מבקר מוסיקה ב„דבר" ובעיתונים גרמניים, קיבל מן האחיות מכתב מלא רוגז. באותם ימים ערך את „על בימת האופרה" בקול ישראל ושידר את האופרה „טורנדוט" של פוצ'יני. במכתבן, מראשית שנות ה־50' כנראה, אמרו האחיות שפוצ'יני גנב מהן את המוסיקה.

המכתב עורר גלי צחוק. זה הכל, אין בכלל ספק, הוא אומר, שזו אופרה של פוצ'יני. שהיה חולה אנוש ולא הצליח לסיים את פתיחתה. בביצוע הבכורה, 1925, כנראה במילאנו, הסתובב המנצח ארתורו טוסקניני אל הקהל ואמר: „במקום זה הניח המאסטרו את עטו". פרנקו אלפנו, מלחין, סיים את היצירה בשביל פוצ'יני. מן המקום בו סיים פוצ'יני, התחיל בפנפרות, תרועות של הקרנות, כאילו אמר: „כאן מת המלחין ומישהו אחר נכנס תחתיו". המשיך בדיוק בסגנון של פוצ'יני.

קשה להעלות על הדעת שפוצ'יני גנב מן האחיות רובנזון, אומר כהן, הכל מוחלט. הוא כבר היה אמן גדול. מי שכתב את „לה בוהם" בראשית דרכו, לא נזקק בסוף ימיו להעתיק מאחרים. סגנון הכתיבה של „טורנדוט"

> *יתכן שקיבלו פיצוי חד־פעמי מיורשי פוצ'יני, שמת ממחלה קשה לפני שהשלים את האופרה „טורנדוט". יתכן שוויתרו על הזכויות*

ממשיך את הקו של כתיבתו של פוצ'יני: מלודיקה רבה, תזמורת שהולכת ומתפתחת, קו ברור של יותר טוב, יותר עשיר מבחינה מוסיקלית. ב„טורנדוט" פוצ'יני התעלה על עצמו, אם אפשר לומר. פוצ'יני ידע שהוא חולה, כאשר כתב את „טורנדוט" – סרטן הגרון. לכן עבד מהר, עוד לפני שהספיקו דאנטו סימוני וג'וזפה אדמי, לכתוב לו את כל הליברית, הוא התחרה עם עצמו.

■■■

על מה מספרת „הנסיכה טורנדוט":

מערכה ראשונה. העיר הסגולה. המנדרין קורא הצהרה, הנסיכה הסינית טורנדוט תינשא לאדם שיצליח לפתור שלוש חידות. מי שייכשל – ראשו ייערף. המוגים נאספים לראות בהוצאתו להורג של נסיך פרס, שניסה את גורלו ונכשל. בהמון, זקן נופל, מתעלף. נערה צעירה מבקשת עזרה ובחור צעיר נחלץ. זהו קלף, המכיר בזקן את אביו, טימור. הנערה, ליו, היא שפחה המאוהבת בסתר בקלף. קלף כועס על אכזריותה של טורנדוט, אך כאשר מופיעה הנסיכה על המרפסת, הוא מתאהב אנושות ומחליט לנסות לפתור את החידות. פינג, פונג ופאנג, עם אנשי טורנדוט, מנסים להניא אותו, אך הוא מכה בגונג – סימן לגבחן חדש.

מערכה שניה. בארמון. פינג, פונג ופאנג מתפללים שטורנדוט תשנה את דעתה. חצוצרות מודיעות על מועמד חדש. כיכר מחוץ לארמון. שמונה חכמים מחזיקים מגילות עם פיתרון החידות. טורנדוט מופיעה ומסבירה, כי אכזריותה היא נקמה על גורל אחת מסבותיה, שנחטפה על ידי כובש זר. מנסה לשכנע את קלף להסיר מועמדותו, אך הוא מתעקש, ומצליח. היא אומרת שאם ינשא לה, תהיה לו לעינוי כל ימי חייו. הוא מבטיח לוותר, אם תצליח הנסיכה לגלות את סוד שמו לפני היום הבא.

מערכה שלישית. גן הארמון, לילה. איש לא ישן בעיר, בפקודה, עד אשר יתגלה השם המסתורי. ליו והזקן, טימור, נכנסים. ליו, מסתבר, מכירה את שם קלף. טורנדוט מצווה לענותה עד שתתרצה ותגלה את השם. ליו מתאבדת לפני ההמון. קלף מנשק לטורנדוט, והיא מועמת ונכבשת לאהבתו. הוא מגלה לה את שמו, מסתבר, שאינו אלא נסיך טאטרי, אויב הממלכה. טורנדוט הגאה מכריזה, כי תהרוג את אויבה־אהובה, קלף. היום עולה, היא מובילה אותו אל אביה ומכריזה שהיא

חוזה קארדס ואווה מרטון בסצינה מתוך „הנסיכה טורנדוט", 1983, בבית האופרה בוינה. האחיות היו בחברה טובה: שבעה יוצרים נוספים ניסו להלחין את „טורנדוט"

יודעת את שמו, „שמו, שמו...אהבה". הפי־אנר.

■■■

מי כתב את האופרה טורנדוט, במאה הי־19?

בלומנרדר - 1810
רייסיגר - 1835
ינזן - 1865
בציני - 1867
רבאום - 1888
בוסוני - 1817
ג'יאקומו פוצ'יני - 1924

הן אפוא לא היו לבד, האחיות רובנזון. בחברה טובה. מלחינים רבים ניסו את כוחם בהתמודדות עם הסיפור של שילר, בעיבוד של גוצי. טורנדוט, הנסיכה, שבתה את לבם והם כתבו אופרות, ברוח התקופה. כך גם האחיות רובנזון.

■■■

וזה הסיפור „האחיות טורנדוט", כפי שכתב פטר מונק, ותורגם בידי תתי כדורי.

„קשה להעלות על הדעת שפוצ'יני גנב מן האחיות רובנזון, הבל מוחלט". האם רב־אמן כפוצ'יני היה זקוק לעזרת התווים של הרובנזוניות?

בקשר מכתבים עם האחיות. כשעליתי ארצה, ב־1935, הזכיר לי אבי את *האחיות טורנדוט* וביקש שאבדוק את מהימנותו של סיפור מוזר זה.

לא היה בי כל אמון בסיפור, וביטלתי אותו במוחי. בפלשתינה היה עלי לעמוד במבחן המאבק הקשה של שינוי: מבית רווח אמיד בהמבורג, לקיום בדוחק כפועל בלתי מיומן בתל אביב. לא התאמתי מבחינה גופנית, הייתי בודד, נדהם ותכופות גם סחוט.

ומבוצעות על ידי האחיות רובנזון".

התביישתי ששכחתי את בקשתו של אבי, ושכנעתי את ידידי לגשת איתי לבקר את האחיות טורנדוט. נועצנו בבית הקפה שהציג את מודעת הפרסומת שלהן. „הו, כן", ענתה בעלת בית הקפה בקריצה, „האחיות טורנדוט", והצביעה לעבר הצריף המט לנפול, בחולות שמעבר לטיילת. „זקנות מסכנות", הוסיפה, „לא לגמרי בסדר"; והזהירה אותנו מפני החתולים.

התקרבנו אל הצריף על פני קרשי העץ שהונחו על החול. משהיקשנו בדלת ענה קול אשה. *כשפתחה את הדלת, הופתעתי מן* המראה הבלתי צפוי: קטנה, אבל בנויה היטב, עיניה כחולות, נוקבות, מתחת למצח מלחינים גבוה, שער לבן קצוץ קצר, אחוז בקפידה בסרט שחור. לבושה היתה במסורר בחצאית ובחולצה חסרות צבע. עניה בוודאות כאור היום, אבל נקיה.

„מה אתם רוצים", שאלה בפתאומיות וללא נימוס יתר, חושרת בתעלולים.

תתול אחד – ולהקה שלמה של חתולים אחרים בעקבותיה.

האחות היתה צעירה מעט מהראשונה, מעט דקה יותר במבנה שלה, וגם לה עיניים כחולות נוקבות ומצח מלחינים גבוה. הושיטה את ידה והזמינה להיכנס.

נכנסנו לבית, תוך התגברות על הבחילה שעלתה בי מריח החתולים שחדר בכל. האחות המבוגרת גרשה חתולים מן הכיסאות, מן הפסנתר הזקוף שליד החלון, מארגזי העץ שמלאו את החדר. אחר כך הציעו לנו האחיות תה מפחיות שימורים.

■■■

סיפרתי להן על אבי ועל החולה שלו. תגובתן של האחיות התחממה. הן התחילו לפטפט בעירנות, מספרות את סיפורן המפתיע, אגב שליפה מלווה של ערימות עיתונים מצהיבים וקרועים מתוך ארגזי העץ.

נשארנו שם שעות אחדות ובחנו בעיון את המסמכים שהאחיות הציגו בפנינו. בקושי רב היה עלינו לשוב ולסרב להצעותיהן הנשנות

הצלום: שלום בר־טל

פטר מונק ואשתו, תל־אביב, 1987. נולד בהמבורג, גרמניה, בשם וולטר לוי להורים, שניהם רופאים. אביו שלח אותו לארץ עם עליית הנאצים לשלטון, שיבוא ויבדוק מה קורה שם בפלשתינה, ויחפש גם את האחיות רובנזון, שהלכו לאיבוד בשממה. עד היום, למרות שהאחיות נפטרו אי שם בסוף שנות ה־40', עדיין חש עצמו אחראי לגורלן

הן הביאו איתן פסנתר לפלשתינה, ארץ של חולות ושל חלוצים, ואפילו פטיפון נייד, כנראה הראשון במרחב • רצו אל דיזנגוף: „פוצ'יני גנב את יצירתנו" • השמועה עשתה לה כנפיים והסיפור התגלגל והגיע לוייצמן, בלונדון • ארתור קסטלר, שמע על כך בירושלים, ירד לתל־אביב לפגוש את האחיות עם הסיפור המדהים

האחיות הזקנות קיראו לתתול הצהוב שלהן „טורנדוט" ולשונרא השחור והעצל – „פוצ'יני". אפשר, בנקמה סמלית.

היו להן, לשתי האחיות, לפחות כתריסר חתולים אחרים, אשר התגוררו איתן בחלאת מצחינה בביתן המט לנפול, מעברה השני של הטיילת בתל־אביב. ואשוטי השכונה סקלו מדי פעם באבנים ובמה שהיה פלט לתוך את המרפסת של ביתן הקטן, שהיתה מסוככת בבד מפרש עבה.

גם מבוגרים התייחסו לשתי הזקנות בבוז ומצאו אותן „מבולבלות קצת". השכנים כינו אותן „האחיות טורנדוט": השתיים טענו שהן, ולא ג'אקומו פוצ'יני הדגול, מי שהלחינו במקור את יצירת הפאר האחרונה המיוחסת לפוצ'יני, האופרה „טורנדוט".

לראשונה שמעתי עליהן כשהייתי עדיין בהמבורג. היה לאבי חולה ותיק, אשה עמד

המחשבה המדריכה היחידה בי היתה: להישאר בחיים בצורה הטובה ביותר שביכולתי.

נרתפתי מסביב, הייתי נושא ללעג כ„יקה" רכרוכי, אבל עבודה היתה בשפע: כל תל־אביב של אותה עת היתה אתר בניה אחד סואן והומה. מה שעזר לשאת בעבודה המפרכת, היה משב רוח מהים. חם היה, אבל השמש זרחה תמיד, התחלתי להינות מן החיים החדשים. שכחתי את עניין האחיות טורנדוט ואת הבטחתי לאבי.

■■■

בשבת נהגתי תכופות לטייל על הטיילת עם ידיד חדש, נער גרמני כמוני, שגר איתי באותה דירה ושמצא עבודה כנהג מונית. בבוקר שבת אחד הבחנתי במודעה בכתב־יד מתחבטת ברוח, על קיר מסעדה קטנטונת על הטיילת: „הופעות יומיות של תיאטרון בובות לילדים, שהמוסיקה והקובות שלהן עברו

„באתי מהמבורג", אמרתי, עם ברכות מ... חוקו". שכחתי את שמו של החולה, אבל פניה אורו והיא קראה דבר־מה לאחור, לפנים הבית. אחותה הופיעה, נושאת בזרועותיה

„הפסנתרן החל לבדוק את התווים בתשומת לב. בסופו של דבר נשא עיניו, נעץ מבט באחיות, עיין שוב בתווים, ואמר: „זה מעבר לכל ספק. אין ספק שפוצ'יני השתמש בחלקים, במקפי תווים ובתיבות שלמות"

של האחיות להגיש בפנינו אוכל, תוך שהעמדנו פנים שאנחנו שקועים לגמרי בבחינת הניירות.

ואלה היו אומנם מפתיעים ביותר. תוכניות מודפסות של קונצרטים של להקות נגנים בגרמניה, בשנות ה־90' של המאה שעברה. היה זה, מעל לכל ספק, שלהקות נגנים צבאיות של חילות הקיסר נגנו את הפתיחה, את לחן המצעד והלקים מתוך האופרה „טורנדוט", אשר חוברה על ידי האחיות רובנזון. הן הראו לנו את היקר מכל שברכושן: מכתב בכתב ידה של איזו נסיכה קיסרית גרמנית, המספרת לרובנזוניות עד כמה הוד מעלתה נהנתה מנגינת התווים של האופרה טורנדוט שלהן, ואיך התווים הושארו לצמיתות על הפסנתר של הוד מעלתה, כדי שתוכל לנגן מתוכם בכל עת שיתחשק לה.

(המשך בעמוד...)

אחרי התאונה

מאת ג'ודי ניר-מוזס

תצלומים: ציפי מנשה

"ה בלונדינית היפה היתה מוטלת בתעלה לצידי הכביש, ראשה היה מוטה אחורנית, סנטרה תקוע בשיח קוצני, ומפיה נפלטו חירחורים קשים. זרזיף של דם קלח מאפה. שריה הצחורים והמושלמים היו חשופים לעיניהם החומדות של עשרות סקרנים איטלקים, שמצבה הקשה של היפהפיה מחוסרת ההכרה, עניין אותם פחות. אשה אחת ניגשה לבסוף למכוניתה ההפוכה של הבלונדינית, הוציאה ג'קט, והשליכה אותו על חזה של הפצועה..."

קטע מספר חדש של הסופרת דורית זילברמן?

לא. מציאות. כך החל הסיוט שעבר על דורית ומנחם זלברמן.

דורית זילברמן, אחרי תאונת קשים, יפה גם בפיג'מה הכחולה וגסת הבד של בית החולים תל השומר, מאופרת בקפידה לקראת הצילום. רגל ימין מונחת על מתקן מיוחד לפיזיותרפיה. יד מגובסת, מלוכלכת מעט בדם קרוש.

ליד המיטה, מנחם זילברמן במכנסיים קצרות, פחות שני קילוגרמים, אינו מפסיק להתפעל מבית החולים לעומת בית החולים בנאפולי. שם, אומר זילברמן חם יותר, ומזגן אין. זילברמן מרבה להצחיק, משתלט על השיחה. דורית שותקת. משאירה לבעלה את כל הבימה.

„כשמנחם מדבר אני לא מתערבת", היא אומרת, כשהוא הולך. „הוא מציג הכל בצורה מעניינת, מצחיקה. ותרגלתי לעובדה שהוא הדומיננטי בינינו".

■■■

מנחם זילברמן, כוכב סידרת הטלוויזיה „שלומי וחרוזה", נעלם מהמרכז הגדול בשש השנים האחרונות. ירד לאילת, בעיקר בגלל קשיי פרנסה. בשנתיים האחרונות הצליח לשקם את חשבון הבנק המשפחתי והתכונן לקאמבק רציני. עכשיו הוא מריץ תוכנית יחיד בשם „ערב בלי אשתי". ההצגות ברחבי הארץ גרמו לבני הזוג לקחת את שלושת ילדיהם, לעזוב את אילת ולחזור לתל-אביב.

לפני חודשיים, שכרו בית מוקף ירק בקריית שאול, שכונה כפרית סמוך לבית הקברות. זילברמן, בהומור האופייני: „כך אוכל להיות קרוב למשה איש כסית ולעוד כמה חברים טובים".

דורית. זילברמן, 30, שישה ספרים. התערטלות נפשית כמעט מוחלטת כמסע מכירות. עטיפות נוסח הרולד רובינס.

6 ספרים, אבל דורית ידועה בעיקר כ„אשתו של".

לפני כחודש, פרץ הזוג זילברמן מעל מודעות פרסומת שהכריזו על נופש משפחתי. דורית בבגד ים ירוק, על ברכיו של מנחם. לרגליהם, הילדים. אידיליה משפחתית. אותה שעה, שכבו השניים, כאמור, בבית החולים בנאפולי, אחרי תאונת דרכים. דורית זילברמן על התאונה: „נסענו בכביש ראשי, ליד נאפולי. נהג שהגיע מכביש מצד ימין, לא ראה את המכונית שלנו ונכנס בנו בעוצמה, מצד ימין, הצד שלי. איבדתי את הזיכרון למשך שבוע שלם. מה שאני יודעת, זה מעידכון של מנחם. הרופאים הסבירו לי, שאיבוד הזיכרון, הוא חלק ממנגנון הגנה פנימי. הספקתי לומר למנחם, על הנהג ההוא, 'מה הוא עושה'..."

אז, מספרת דורית, הייתה ההתנגשות. „האוטו התהפך, הסתובב מספר פעמים על הגג. הדלת שלי נפתחה בתנופה ואני עפתי לתעלה. כנראה שחגורת הבטיחות לא היתה קשורה, למרות שאפילו מהבית למכולת אני קושרת. יכול להיות שמנחם ביקש ממני משהו, והסתובבתי אחורה".

מנחם, שנשאר במכונית, קרא בשמה, לא ראה שהיא בחוץ, ומשלא הגיבה, היה משוכנע שנהרגה. כשהבחין שהיא איננה במכונית, ניגש לשוליים, וראה את אשתו שוכבת ללא הכרה. זילברמן היה צריך להיאבק בקהל הרב שסובב את אשתו, האנשים שנאספו שם, רצו להזיז אותה ולכסות אותה.

באיטלקית עילגת צרח זילברמן „אמבולנסיה, דוקטורה". מישהו התקשר לצלב האדום המקומי, ואמבולנס הגיע. בינתיים ניגש מנחם זילברמן, בחור מעשי, לחפש את הכסף ואת כרטיסי האשראי. רוב הכסף נעלם, גם כרטיסי האשראי. חיפש וכמעט פיספס את האמבולנס שעמד לצאת לבית החולים, עם דורית מחוסרת ההכרה.

דורית איבדה דם רב. היא לא שבה להכרה, אלא כעבור ארבעה ימים. מספרת, שהגיבה בניענוע העפעפיים לשאלותיו של בעלה.

„הרגע הקשה ביותר עבור מנחם היה כשנכנסתי לניתוח. הרופאים היו פסימיים. אמרו לו שלא ברור שאצא מהניתוח, ואם כן – לא ברור באיזה מצב אהיה. כל הצד הימני שלי רוסק לחלוטין, שלוש צלעות נשברו, סרק באגן מאחור, עצם הירך למעלה נשברה בשלושה מקומות בצורה קשה מאוד. הוציאו לי את הטחול והשתילו בחזרה חלק ממנו, שאמור לגדול מעט ולהתחיל לתפקד. ניתוח כזה שנערך שם בפעם הראשונה".

■■■

„אני, כסופרת, מתעניינת במוות. תמיד תוהים, איך זה למות", אומרת זילברמן. „מעניין, הייתי שם – ואין לי בשורה. לא זוכרת כלום. חזרתי, ואין לי מה לספר. למוות יש השלכות והשפעות עלינו, גם בעודנו בחיים. למשל אמביציה. פרק הזמן שבו אנו חיים קצר, המוות מתקרב אלינו מיום ליום, ואנחנו נכנסים לאמביציה להשיג כמה שיותר.

„אני בחורה בריאה. הייתי, בכל אופן. בת 30. שלושה ילדים בריאים. כל הכתיבה שלי, על סבל ויסורים, הכל מהדמיון. סופר שהוא רגיש מספיק, יכול להגיע בעזרת הדמיונות שלו רחוק מאוד. אבל איפה הדמיון, ואיפה מה שעברתי. אחרי הניתוח הראשון, התקפלתי מכאבים, לא זוכרת אותם. אולי זו מין הגנה".

■■■

אחותה של דורית, ניצן, הגיעה לבית החולים האיטלקי וישנה איתה בחדר. דורית הוזה על תקופת בית הספר, מדברת על ידיד נעורים שצריך לבוא לקחת אותה עם הטוסטוס לבית ספר. בינתיים, מנחם רוצה להשיג שיפור תנאים. מספר לכל מי שרק מוכן לשמוע, שדורית היא סופרת מאוד מפורסמת בארץ, והוא שחקן ידוע. במקרה או שלא במקרה, יש בידיו גיליון של שבועון ישראלי, והתצלום שלו בשער. זה עזר לו גם כשהגיע בליל התאונה למלון מכובד, שלא הסכים לקבל אדם קרוע בגדים מוכתמים בדם. זילברמן שלף את התמונה והעניין עבד.

דורית קיבלה זריקות; שתי מנות דם, שעברו בדיקת איידס, טיפולים פיזיותרפיים, והמון סימפטיה ממנחם ומניצן אחותה. אין לה חומר לספר חדש. התאונה היא אירוע בוטה מרי, אמיתי מרי. כל העניין הזכיר לה קטעים של חנוך לוין: מחשבות על ההפרשות, על חלקים שונים בגוף. רחוק ת"ק פרסה מהמודעה הנ"ל, המבשרת אושר משפחתי.

■■■

עכשיו, בתהליך ההחלמה, זילברמן נהנית מדברים שפעם נראו מובנים מאליהם. מאושרת מהקלות הבלתי נסבלת של החיים. היום היא רואה דברים אחרת, מצטערת בגינם של דברים רבים, בין השאר – ההסתתרות שלה מאחורי גבו הרחב של בעלה. בעיקר בכל מה שקשור לחשיפה.

„עד עכשיו לא הייתי מרוצה מעצמי. הייתי מלאה תסכולים. על כל דבר שעשיתי בחיים התחרטתי. הביטחון העצמי שלי שאף לאפס. היתה לי תדמית נוראה בעיני עצמי. התראיינתי לטלוויזיה, אחר כך התחרטתי. כתבתי ספר, ולאחר שיצא הצטערתי שראה אור. חשתי שאני לא רצויה. חשבתי שאני מכוערת. עכשיו התחלתי לחשוב, שגיל 30 עשה עימי חסד, שאני נראית טוב.

„היום אני מסתכלת על תמונות שלי מהעבר, ומודה שאכן הייתי יפה. האמת היא, שאין לי סיבה ממשית לא להיות מאושרת. יש לי הכל בחיים: בעל, שלושה ילדים, קריירה, דירה. ניסיתי למצוא סיבה לאי האושר הזה.

„תראי, אני אוהבת את מנחם, מאוד. אוהבת זה בסדר, אבל זה לא הכל. זה מעסיק אותך כמה דקות. נהגתי לנדנד לילדים על שיעורים, באובססיה. הכרחתי את הגדולה לשבת לעשות שיעורים. הרבה מריבות היו על זה, היא לא נכנעה, בסוף הביאה תעודה מלאה עשיריות. אבל אותי שהיא מסרבת ללכת לבית ספר למחוננים. היום הדברים הללו נראים בעיני חסרי ערך. הדבר החשוב ביותר, שכולם יהיו בריאים.

„היתה לי בעיה גם עם עניין הכתיבה. בגיל 24 יצא לאור הספר הראשון שלי. למרות הביקורות האוהדות, חשתי שאני כסר הכל ילדה עם ניצני כישרון, לא משהו רציני. היום אני מרגישה הרבה יותר, נאמר, מסכרת".

דורית, אשתו של השחקן מנחם זילברמן, מתאוששת מתאונת-הדרכים הקשה ● „תמיד תוהים, איך זה למות. הייתי שם – ואין לי בשורה"

■■■

זילברמן לא היתה מרוצה מהצורה שבה התראיינה ביחד עם בעלה לטלוויזיה. כזכור, ניתב מנחם את הראיון לנושא המו"לות בארץ, בעוד שהראיון המקורי היה שיחה עם דורית, היא „נעלמה" מהשיחה. מי שלא קרא את ספריה, יכול היה לחשוב שהיא „הבלונדינית היפה והטיפשה".

„אמרו שאני מתחבאת מאחורי מנחם. זה היה נכון, הופעתי פעמיים בטלוויזיה. כשהוא מדבר אני שותקת. אם הוא יודע לנסח דברים בצורה קומפקטית, בהומור, זה על הכיפק. כשהופעה בטלוויזיה מאוד התרגשתי. חשבתי שלא אוכל להביא את עצמי במלואי. חלק מהדימוי העצמי הירוד שלי. לא אהבתי את המכירה הקלה שלי, את ההצצות לחדר המיטות שלנו, אבל מנחם הוא הדומיננטי, הוא קובע. אני תלויה בו. לא יודעת לסדר כלום בבנק, לא מבינה בתיקונים בבית, בחשבונות שונים. פעם היו לי קשיים בכתיבת צ'קים. אני יכולה לומר שהשתדלתי לחיות ליד החיים, בלי שהם יגעו בי ממש".

■■■

זילברמן חוזרת לתאונה. מנסה לשחרר לחצים בעזרת דיבור. מלאת התפעלות מתפקודו של מנחם. דאג למאוורר, טיפל בעניין תביעת הביטוח, דאג למורן מיוחד נגד פצעי לחץ ולטיפול הרפואי הטוב ביותר שהיה אפשרי. זילברמן מתפעלת גם מחברים מהארץ, שלא הפסיקו להתעניין בשלומם ולהציע עזרה. בתיה שושני ונחמן שי מגלי צה"ל איתרו את מיכה לימור, כתב הטלוויזיה הנמצא בחופשה ומשמש כנציג קרן היסוד באיטליה.

לימור התקשר לבית החולים, הציע עזרה. גם יגאל בשן צילצל. בעזרת קשרים של גיסו, בא מדי יום רופאה שעובדת עבור חברת תרופות איטלקית. בשן הקפיד לטלפן כל יום. לדורית היתה זו הפתעה נעימה. „אנחנו לא היינו חברים. זו היתה רק התחלה של ידידות בינינו, מאז שהגענו לאילת. היה נעים להיווכח שיש אנשים כאלה. אח של מיקה דאג שיגיע לכאן אורטופד מפורסם. כל הטלפונים הללו בפירוש הקלו עלי את שלושת השבועות הארוכים שבליתי בבית החולים".

■■■

לאחר שלושה שבועות, מנחם הסיע אותה למלון ברומא. דורית לא מפסיקה להתפעל מההומור של בעלה. „לפעמים הוא כל כך הצחיק אותי, שהתפרים כמעט נפרמו. הוא לא עושה דברים כדי להצחיק. אבל המעשים שלו, לפעמים, פשוט לא ייאמנו. בשיסה חורה ישבתי על שני משכבים, נשענתי על הידית. פתאום מנחם החליט שיהיה לי נוח יותר בלי הידית וחרים אותם. איך שאני, עם הגבס והתפרים, עפתי אחורה. על אף הכאבים הקשים, לא הפסקנו לצחוק חצי מהדרך.

„בכלל, התקופה הזאת מאוד קירבה אותנו. לפעמים רבים בבית, אומרים שניפרד. רוצים לעזוב. כשקורה קטע כזה, אתה קולט שאנחנו זה בעצם אחד; שלא יתכן שנמשיך את החיים אחד בלי השניה.

„הרופאים אמרו שההחלמה שלי היתה מהירה כיוון שאני טיפוס רגוע. אף פעם לא ראיתי עצמי כזאת. להיפך, חשבתי שאני טיפוס לחוץ. אני מרגישה חיוניות רבה. אמנם, לא עושה את הדברים שהייתי רגילה לעשות, אך לרגע לא פיקפקתי שבסוף הכל יסתדר.

„לפני הנסיעה, עמדתי לחתום חוזה עם חברת כתר, על רומן חדש שסיימתי, 'כל חלקה טובה'. התחלתי כבר טיוטה לספר חדש. סיפור פנטסטי על ישראלי צעיר, יורד, המחלק את זמנו בין ישראל לארה"ב. הסיפור מתייחס לבעיית הזהות היהודית. כשאדם בריא וחייו נוחים, ואינו סובל מכלום, הוא מתחיל לסבול מבעיית הזהות היהודית".

זילברמן גאה מאוד בכך שמאז התאונה בכתה רק פעם אחת, וגם זה לא בגלל כאבים פיסיים. „בביתי כשראיתי את הוריי ואת ילדיי בשדה התעופה, הרגשתי שהרווחתי אותם עוד פעם". ■

דורית זילברמן, תל-השומר, יולי 1987. כל הכתיבה שלי על סבל ויסורים, מהדמיון. אבל איפה הדמיון, ואיפה מה שעברתי

תוצרת ניוטון

הלמוט ניוטון, צלם האופנה הפרובוקטיבי, מציג במונטה קארלו את אופנת בגדי הים • העתונות המערבית מוצפת בתצלומים אלה • המסר, כמו תמיד, ישיר ועקיף: מיניות – הדוגמנית כבניין־בשר מפואר, והדוגמנית כיצור אנושי נח, מיוגע, רפה־בשר • המיניות הינה בעין המתבונן

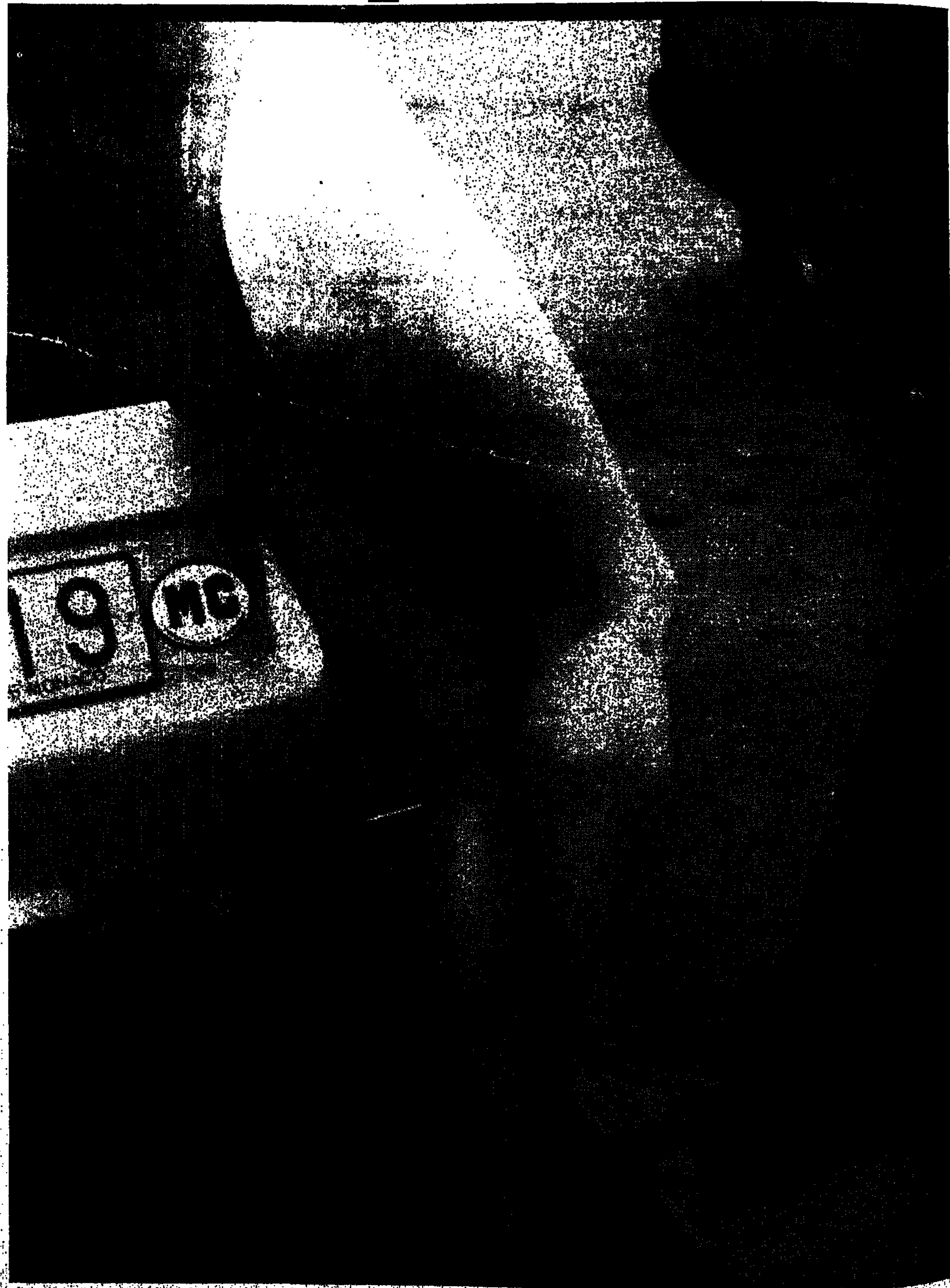

הלמוט ניוטון בחר בחוף הרחצה של מונטה קרלו, כדי להנציח את בגדי הים המתוחכמים ביותר של העונה. הדגש הוא על הניגודים בין לורן, הדומנית הגבוהה, 1,87 מטר, בלי נעלי עקב, אנט, 1,65 מטר והספר הצמוד אליהן. הן לא מופיעות בתצלום כאן עם הספר הצמוד. הן מופיעות בשעת מעין־מנוחה, על מדרכה, בין מכוניות, בשר נח, שרירים רפויים. לפניך, כאילו אמת המצלמה ואמת בשר הדוגמנית. המותש.

התצלום פורסם בפארי־מאץ' בגדול, כי ניוטון אוהב גם את מצבי הביניים: בין ההדר הגופני המסוגנן של הדוגמנית לבין הריפיון. הכל אצלו מחושב. התצ־לום, עפ"י הסכם מיוחד של „ידיעות אחרונות" עם הפארי־מאץ'.

לורן, רקדנית מלוס אנג'לס שבאה להיות דוגמנית בפאריס, היא שנתנה להלמוט ניוטון את הרעיון ל'מיצעד הניצחון של הקייץ'.

„הלמוט ניוטון הפך זה מכבר למעצב הגדול של תצלומי האופנה", אומר פי־ליפ גארנר, האוצר לצילום של גלריית סותבי בלונדון. „המבצע הגדול ביותר במה שנוגע לצילום נשים אופנתיות ומסעירות. זוהי אמנות הנקשרת לרקע שלו, לדימיון ולכישרון אך תלויה בכ־סף. הרבה כסף.

„הדימויים שניוטון יוצר הם יקרים. המומחים הטובים ביותר משתפים פעו־לה כדי להשיג את התוצאה המושלמת – ספריות, מאפרות ותופרות. הכל נו־עד לתת לנו תמונה דו מימדית של הפנטזיות בהן חי ניוטון עצמו".

תצלומי האופנה אלה מתארים עולם שבו הכסף הוא האמצעי לרכישת שיח־רור ארוטי. האריזה המפוארת של האובייקטים המיניים האלה, עלולה להציג אותם כבלתי מושגים, ועל כן האפקט המבוקש על הצופה יילך לאי־בוד.

„העדשה של ניוטון", אומר גארנר, „היא קרה ולפעמים אכזרית. אין חום בהומור שבעבודה שלו. אבל, הכל נע־שה מתוך אירוניה. יש בצילומים שלו שלמות גרמנית, נקיון גמור של הקומ־פוזיציה, וניכרת שליטה מוחלטת של האמן בחומר שלו".

גם בצילומי חוף אלה, שאינם אלא עיסקה מקובלת במגזינים, ניוטון שומר על האיזון העדין בין הדמויות ובין מה שהוא חייב להציג. הפעם, בגדי ים.

„אני אוהב לצלם דברים מוכרים לי, דברים שאני רואה מדי יום".

ניוטון, סביר להניח, יהיה אורח־הקיץ בלא מעט ירחונים ושבועונים, על פני הגלובוס כולו. 'העין הבינלאומית', מאז סוף שנות ה־70, סיגלה עצמה למיניות המיתגרה של ניוטון.

העסק זז

העתיד טמון בדיסק הווידאו/אודיו, שילוב של הקלטת איכות וסרטון וידאו • מ־750 דולר למכשיר, אפשר רק לרדת. הזמן והתחרות יורידו את המחיר

שירות „7 ימים"

רק קדימה

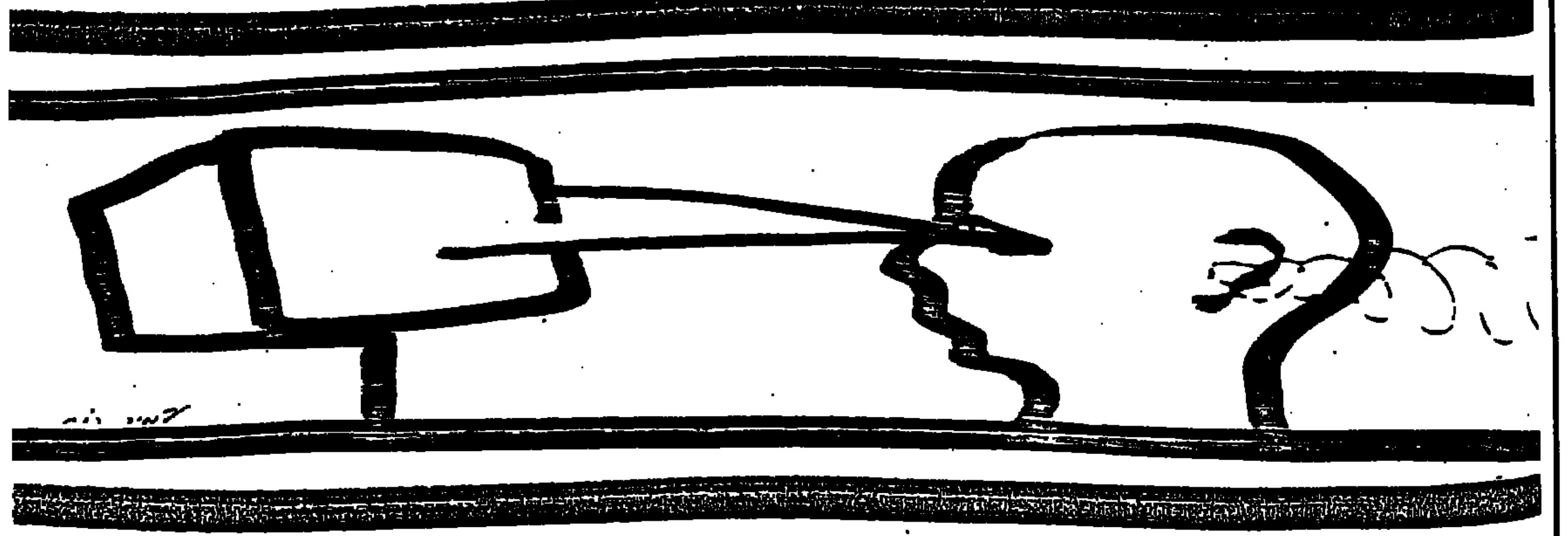

ה עיתונות המערבית מפגרת לעיתים, בדיווחיה, אחרי התפתחות תעשיית מיכשור המוסיקה והקולנוע. ההתפתחויות מהירות, נגזרות גם מדרישות השוק וגם מעודף ידע, טכנולוגיה. לעיתים נדמה, כאילו 'השיכלול האחרון' נולד מעצמו, ולא על פי דרישות השוק. הטכנולוגיה הפנטסטית יולדת מוצרים פנטאסטיים, רק משום שהיא פשוט מסוגלת לכך. על השיגעון החדש מדווחת העיתונות האמריקנית בהרחבה, תוך פירגון ניכר ליצרנים ולממציאים.

'השיגעון החדש' התופס תאוצה בשוק האמריקני – הקומפקט דיסק וידאו: דיסקית המכילה 20 דקות של מוסיקה וסרטון וידאו בן 5 דקות. ההמצאה החדשה תהיה בחנויות עד סוף הקיץ, במחיר 8 דולר לדיסק. „הם יהיו אצלנו ברגע שייצאו מבית החרושת", אומר ראס סלומון, נשיא רשת החנויות הגדולה ביותר בארצות הברית, „טאור רקורדס".

היתרון החשוב ביותר של הדיסק החדש הוא בכך, שניתן יהיה לנגן אותו בקומפקט דיסק רגיל. אבל, כך לא תהיה מסוגל לראות את הקליפ. כדי להגיע לניצול מלא של ההמצאה, יהיה עליך לרכוש מכשיר חדש, שישלב את שתי הפונקציות.

כתב העת „ניו יורק", המדווח על כך, מציין, כי המכשיר החדש נראה כמו קומפקט דיסק רגיל, המצוייד במנגנון מיוחד. המכשיר יוכל „לנגן" קומפקט דיסק רגיל, קומפקט דיסק זהב, שהוא שכלול של הראשון וכן את הקומפקט וידאו־אודיו־אוודיאו דיסק. מחיר המכשיר יהיה 750 דולר.

יש לזכור, כי מייד עם הופעתם בשוק, נמכרו מכשירים היכולים לנגן ת"קים (תקליטי קומפקטי) ב־1000 דולר האחד. כיום, אפשר לקנות באמריקה מכשיר כזה במחיר 100 דולר. בכל התחום האלקטרוני, המחירים יורדים עם נפיצות והתיישנות ההמצאה, או החידוש.

השימושים של ההמצאה החדשה יהיו רבים ומגוונים. חברות תקליטים יוכלו, למשל, לשווק את כל הקליפים שהן מכינות, עם הופעת תקליטים חדשים.

החברות הגדולות בתחום האלקטרוניקה מתחרות ביניהן על פיתוח המכשיר החדש. בראשן נמצאת חברת „פיליפס", אבל גם „סוני", „טושיבה", „היטאצ'י" ואחרות נמצאות בתחרות הצמודה.

חברות התקליטים הגדולות הודיעו, כי עד הקיץ יהיה להן מבחר של 300 תקליטים חדשים כאלה. הרשימה כוללת להיטים של להקת פוליס, ג'נט ג'קסון, סינדי לאופר, ברוס ספרינגסטיין, פינק פלויד ואחרים.

אולפני הקולנוע לא טמנו את ידם בצלחת והודיעו, כי הם מכינים רשימה בת 250 סרטים שניתן יהיה לצפות בהם באמצעות המכשיר החדש. כל תקליטי הפסקול שייצאו לשוק בעתיד, יוצאו גם במתכונת זו.

■■■

„דיסק הוויזאו־אודיו הזה, זוכה לתמיכה מצד רוב חברות התקליטים וחברות הקולנוע", אומר וארן ליברפארב, מ„וורנר וידאו". „הצרכן יוכל להתאים לעצמו את הבידור שלו, תוך שילוב של סרטים ברמה מעולה עם „סאונד של אולם קונצרטים".

קומפקט דיסק אחד יכול להכיל 70 דקות של צלילים, 7000 תמונות וידאו או 5 דקות של סרט וידאו, 300 אלף דפי ספר השווים לאנציקלופדיה בת 20 כרכים. ההמצאה היתה להצלחה כבירה, מיד עם צאתה לשוק.

עד סוף 1985, רק בידי 2 אחוזים מכלל תושבי ארצות הברית, היו „פטיפונים" מתאימים. בסוף 1986, המספר גדל ל־5 אחוז. היקף המכירות של הקומפקט דיסק ב־86', הסתכם ב־930 מיליון דולר.

„יש ממש סיפור אהבה בין הקהל והתקליטי הלייזר האלה", אומר רוברט גרטון, עורך „טוויטס", ביטאון של תעשיית אלקטרוניקה. „כמעט שלא קונים עוד תקליטים רגילים. כולם רוצים תקליטי לייזר. אם דיסק הווידאו אודיו יצליח – יכול להיות שזה יהיה המעבר הסופי לשילוב של תקליט אודיו וידאו".

■■■

קהל היעד של התעשיה החדשה יהיה, כצפוי, בני הטיפש־עשרה. אלה שכבר מאסו בצליל המעולה של הקומפקט דיסק ויחפשו דבר חדש, יתלהבו מכך שיוכלו לקנות את הקליפ של מדונה, מייד עם הופעת השיר במצעדים. המחיר – 8 דולר – אולי יהיה גבוה מדי לקהל הצעיר הזה, ומחיר המכשיר עצמו גבוה למדי. אבל, היצרנים מקווים שההורים יעדיפו לרכוש מכשיר „שמתאים לעתיד".

למרות ההתלהבות הרבה, העמדה הכללית מצטיינת באופטימיות זהירה. ההמצאה החדשה לא הייתה אלא צעד הגיוני בהתפתחות של אמצעי ההקלטה.

יש המצביעים על מגמה שתוביל לדיסק, שיכיל מוסיקה, וידאו וטקסט כתוב.

בעצם, „סוני" ו„פיליפס" כבר קבעו סטנדרט למוצר זה של הדור הבא – קומפקט דיסק אינטראקטיבי. מוצר זה אכן יציע את שלושת סוגי ההקלטה, וניתן יהיה לראות את כולם יחד או בנפרד.

הדיסקים החדשים האלה אולי יהיו בשוק לקראת החורף. מחלקה מיוחדת בחברת „פוליגראם" מקיימת משא ומתן עם חברות מוסיקה, חברות סרטים ומוציאים לאור.

הדיסקים החדשים יציעו „מוסיקה גמישה", שהמאזין יוכל לשנותה לפי טעמו. „מפה" של העיר לונדון, שתפרוש לעיני הצופה את העיר בתקופות השונות, החל מימי הרומאים ועד ימינו, ו„אילנות יוחסין" של מנהיגים חשובים בהיסטוריה.

וכמובן, יהיה שפע של מישחקים. „לאנשים עושים את זה עכשיו בעזרת המחשב הביתי", אומר גורדון סטולברג, מחברת פוליגראם, „אנחנו מציעים דרך הרבה יותר ידידותית – בעזרת הקומפקט דיסק המשוכלל".

■■■

ימיו של תקליט הפלסטיק הרגיל, הקלאסי, הולכים, ככל הנראה, ומתקצרים.

עד הופעת הקומפקט דיסק, היה עליו לנהל מלחמה לא קלה עם הקסטות, שרבים העדיפו אותן, על שום נוחותן ומשום שהיה נוח יותר לאחסן אותן. השכלולים בשיטות ההקלטה, ששיפרו בצורה ניכרת את איכות הקסטות האלה, פגעו כל הזמן במכירות של התקליטים הרגילים.

חברת „פוליגראם" מתכננת להוציא בסוף הקייץ קומפקט־דיסק זהב.

האם זה ציון דרך, או בעצם פרידה מעוד המצאה טכנולוגית, שמיצתה את עצמה בתקופה קצרה יחסית, ופינתה את המקום לקומפקט אודיו וידאו? ואם זה מה שעלה בגורלו של הקומפקט דיסק, כמה זמן תחזיק מעמד ההמצאה החדשה?

העתיד, אומרים המומחים של חברות התקליטים, טמון בדיסק הווידאו־אודיו, שילוב של הקלטת איכות וסרטון וידאו.

אולי לא כדאי לרוץ כבר עכשיו ולרכוש את פטיפון הלייזר הרגיל. יכול להיות שעוד לפני שתגיעו הביתה, הוא כבר יהיה מוצר ישן מדי. ■

פתרון להקרחה

רבים משלימים עם הקרחות שצמחו להם, אם כי בלבם היו שמחים לו המצב היה שונה. רבים אחרים נאבקים בתופעה בדרכים שונות: פאות נוכריות, שתילת שיער, משיכת שערות ארוכות על פני הקרחת מקצה הראש אל קצהו, תסרוקות־מסוות, ועוד ועוד. כולנו מכירים זאת. ויש גם דרך אחרת. דרך שאם תלך בה, תגרום נחת לסַפָּר שלך. דרך שאם תלך בה, תוכל להעביר בשקט את ידך על ראשך בלי לחשוש שהיא תחליק על שטחים חלקים. הדרך הזו היא טיפול בניו־ג'נריישן.

ניו ג'נריישן ממיס ומפרק את החומרים שהפריש עור ראשנו, חומרים שהצטברו בקרקפת ו"חנקו" את שורשי השערות וכתוצאה מכך חלו הנשירה ואובדן השערות. כעת, לאחר שניו ג'נריישן מרחיק את השכבות ההוסמות האלה, נפתחת הדרך בפני שורשי השערות שנותרו בחיים ואלה מתחזקים וחוזרים לפעילותם.

בלימת הנשירה – מיידית!

כשאנחנו אומרים "מיידית" אנחנו מתכוונים לתקופה של שבועיים עד שישה שבועות, וזה קורה כמעט בכל המקרים (עפ"י מחקר שבוצע באוניברסיטת הלסינקי). השתמש נכון בתכשיר (לפי ההוראות בעברית המצורפות אליו) ותוך זמן קצר תוכל להסתרק בלי לחשוש מכמות אדירה של שיער הנשארת על המסרק או המברשת. בלימת הנשירה היא רק השלב הראשון. לאחריו, משתנה המאזן בין מספר השערות הנושרות לבין מספר השערות הצומחות צמיחה טבעית. יש גם להבין שכאשר מספר השערות הנושרות רב יותר – יש תהליך של הקרחה, אולם כאשר הנשירה נבלמת, יש סיכוי טוב שמספר השערות הצומחות באופן טבעי יהיה רב ממספר השערות הנושרות. מה גם שניו־ג'נריישן מזין את שרשי השיער ומחזק בכך את תהליך הצמיחה הטבעית. התוצאה: המאזן נהיה חיובי, השיער הולך ומתמלא. שוב לא תצטרך לעשות תמרונים כדי להסוות אזורים קרחים.

פשוט, יעיל ונוח

חשוב לציין אחדות מתכונות החשובות המאפיינות את ניו ג'נריישן: א) החומרים מהם מורכב התכשיר הם פשוטים (חלקם משמש אף בתעשיית המזון והם אפילו אכילים). ב) כתוצאה מכך אין לתכשיר כל תופעות לוואי כמו ריח או צבע ואיש אינו יכול להבחין, בכך שאתה משתמש בו. ג) השמוש פשוט ביותר, נוח וקל (הוראות שימוש מפורטות בעברית, מצורפות לכל תכשיר). דקה ביום – זה כל מה שאתה צריך להקדיש לטפול. ד) לגבי בלימת הנשירה, התכשיר יעיל ביותר והתוצאות מורגשות תוך שבועיים עד חמישה שבועות.

השימוש בניו ג'נריישן נותן לרבים גם "בונוס" נוסף: אם סבלתם מקשקשת וגירוי בעור הקרקפת – קרוב לוודאי שבמהלך הטיפול תיפטרו מכך לגמרי ותרגישו נוח עם עור הקרקפת כפי שכבר מזמן לא חשתם.

חשוב לנשים

הקרחה זו גם צרה של נשים, לא רק של גברים. אמנם אצל הנשים תוצאות ההקרחה שונות – אין להן קרחות מבריקות, נסח יול ברינר – אבל יש להן תופעות של שיער דליל, אזורים כמעט קרחים ונשירה חזקה. גם מפתחי ניו ג'נריישן ידעו זאת. בניסוי הקליני שעשו המדענים, מפתחי התכשיר, שותפו גם נשים שסבלו מנשירת יתר, וכן נשים שסבלו מנשירה עקב הריון ולידה. התוצאות הראו שהשימוש בתכשיר הפחות במהירות ובמידה ניכרת את הנשירה.

חשוב לציין, שאפשר להיעזר בניו ג'נריישן גם כאשר השיער צבוע, וגם כאשר עושים סלסול. כמו כן, אפשר להשתמש במייבש שיער (לא בחום מכסימאלי).

משתמשים בישראל מספרים

הנשירה, שהחלה אצלי בצורה מתונה לפני שנים אחדות, החלה להחריף. זה היה מדכא ומעצבן. ניסיתי תכשירים ושיטות שונות. הנשירה נמשכה. זה היה גם מעצבן וגם מתסכל. מזל ש"התפתיתי" למודעה של ניו ג'נריישן והתחלתי להשתמש בו. הנשירה נעצרה לגמרי, אך לא רק זה. אני מרגישה את שערי מלא יותר, ויש לי סימן פשוט להתאוששות השיער: הוא חזר להיות מתולתל, כפי שהיה בשנים שעברו. כתוצאה מכך אני גם רגועה יותר.

רינה, תל־אביב
(השם המלא שמור עמנו – "כליל סחר").

כבר בגיל צעיר התחלתי להקריח. בהתחלה התהליך היה איטי ולא כ"כ הטריד. בשנים האחרונות (היום אני בן 31) הנשירה הפכה מטרד של ממש. בכל מקום שהייתי, השארתי "סימני דרך" – שערות היו על המיטה שקמתי ממנה, על הכורסא שישבתי בה, על השולחן שלידו ישבתי... נבהלתי. חששתי שתוך שנה – שנתיים אהיה קרח גמור. חבר המליץ לנסות ניו ג'נריישן. ניסיתי. בשלב מסויים, כשבוע לאחר תחילת השימוש, היה נדמה לי שהנשירה דווקא גברה. צלצלתי מבוהל ל"כליל־סחר". שם הרגיעו אותי ואמרו לי, שזה קורה וזה ייפסק, והמשכתי. בעבור 4־3 שבועות פסקה הנשירה, נעלמו גם "סימני – הדרך": כיום לאחר 3 חדשי שימוש, אני מרגיש שהשיער שלי מלא ובריא, אני נהנה לגלות על ראשי שיער דק וצעיר, והעיקר – הפסקתי לחשוש מכך שבעוד שנתיים אהיה קרח.

ברוך הרשקוביץ, רחובות

גורם הזמן קובע!

אם אתה סובל מנשירה ומהקרחה, חבל שתחכה יותר מדי. השעון הביולוגי שלך מתקתק בקצב מהיר. כל יום אובדות שערות נוספות. כל יום מתנוונים שורשי שערות נוספים. חבל. אתה יכול למנוע זאת. אל תחכה להקרחה גמורה כדי להחליט להתחיל לטפל בראשך. בדרך הטבע, ככל שתקדים – תהיה היעילות רבה יותר. עם זאת – אף פעם לא מאוחר מדי. גם אם תהליך ההקרחות כבר מתקדם ביותר – הסיכוי לשיפור הוא עדיין רב, ובכל הגילים. ייתכן שאתה ספקן, ייתכן ששמעת ש"אין מה לעשות", ייתכן שאתה כבר מאוכזב מנסיונות קודמים. בכל זאת אנו מציעים לך בלב שלם: נסה את ניו ג'נריישן, הוא עובד. נסה בעצמך – ותיווכח. רק אז תאמין.

האנשים מאחורי התכשיר

שמי מאיר עיני. לא מדען, לא רופא. ישראלי פשוט, איש מחשבים שנשלח לארה"ב מטעם חברה ישראלית. שם התפתח אצלי תהליך מהיר ומחריד של נשירה והקרחה. ראיתי פרסומת של "ניו ג'נריישן". הרגשתי שאין לי מה להפסיד, ניסיתי, ונדהמתי מהתוצאות. כשחזרתי לארץ הבאתי למכרי כמה תכשירים, אלה שטענו כי הקרחה איננה מפריעה להם בחיים, נהנים כיום לעקוב – בעזרת צילומים, מראות ובני הבית אחר השיפור בשערם ובמראה ראשם, שלא לדבר על אלה שסבלו מנשירה חריפה, אשר בכל המקרים נבלמה מיד, תוצאות אלה שכנעו אותי סופית לייבא את התכשיר לארץ. לצורך זה הוקמה חברת "כליל־סחר" שקיבלה את הזכיון הבלעדי לייבא ולשווק בישראל את "ניו ג'נריישן".

התכשיר אושר על־ידי משרד הבריאות כתכשיר לטיפול בהקרחה ולמניעת נשירה בלבד. רשיונות מס' 15871, 15870

שקל אחד ליום

למרות התוצאות הרבות הכרוכות בייבוא מארה"ב משווק ניו ג'נריישן במחיר סביר בהחלט. מנה אחת (המורכבת מבקבוק שמפו ובקבוק קונדישנר) שמחירה 90 ש"ח מספיקה לשימוש במשך כשלושה חודשים, כלומר כתשעים יום. חישוב פשוט מראה: זה עולה לך שקל אחד ליום בלבד!

קח את ראשך בידיך

פעמיים ביום טפטף ניו ג'נריישן על כפות ידיך ומרח עם הידיים את הראש. תתפלא לראות אך הוא מגיב: אם אתה סובל כרגע מנשירה – מרבית הסיכויים שהיא תיפסק תוך שבועיים עד שישה שבועות. אם שערך דליל ו"מת" – יש סיכוי מצוין שתוך חודשים אחדים של טיפול הוא יהיה יותר וסמיך יותר. גם אם אתה מקריח בשלב מתקדם – העניין בהחלט עוד לא אבוד. יש סיכוי טוב מאוד שההקרחה תלך ותפחת בהדרגה ושלא תרגיש צורך להתגעגע לימים הטובים ההם, כשהראש היה מכוסה שיער.

ניו ג'נריישן מגיע אליך בקלות

לנוחות לקוחותינו פועל מרכז להזמנות ולמידע 7 ימים בשבוע בין השעות 07.00 – 22.00

צלצל: 03־311032, 03־324496

מסור את שמך וכתובתך והתכשיר יישלח אליך בדואר

את התשלום בסך 90 ש"ח תוכל לשלם עם קבלת התכשיר או בחיוב כרטיס האשראי שלך (באמצעות הטלפון)

אספקה תוך 15 יום

להזמנות בדואר:

שלח המחאה על סך 90 ש"ח לכתובת "כליל־סחר", גאולה 10 נס־ציונה, 70400, והתכשיר יישלח לביתך.

מרכזי שיווק:

תל־אביב:	בית מרקחת "דבורה", אחד העם 26
	בית מרקחת "דיזנגוף", דיזנגוף 132
	בית מרקחת "מוגרבי", בן יהודה 7
	בית מרקחת "בוגרשוב", בוגרשוב 60
	בית מרקחת "יאנוי", יהודה הלוי 67
	בית מרקחת "יהודה הלוי", יהודה הלוי 91
	בית מרקחת "נוה אביבים", מרכז מסחרי נוה אביבים
ירושלים:	"אלבא", בן יהודה 7
	"אלבא", יפו 42
	בית מרקחת "עמודים", יפו 50
חיפה:	בית מרקחת "הדר", הנביאים 21 (מול הדואר המרכזי)
	בית מרקחת "שומרון", יפו 44
רמת־גן:	בית מרקחת "הרצל", הרצל 52
	סלון אמיל אלי, הרצל 14 (מול מועצת הפועלים)
גבעתיים:	"ממסר עסקים", כצנלסון 154/2 (ליד השקים)
כפר־סבא:	בית מרקחת "הרגיל", רוטשילד 47
רעננה:	בית מרקחת "מרכז גולן", אחוזה 198
נתניה:	כל־בו ניקוי ראש, סמילנסקי 16
	כל־בו טלא פלא, שדרות בנימין 16
	בית מרקחת "הרסה", הרצל 24
חדרה:	מספרת מזל, הרברט סמואל 103
רחובות:	בית מרקחת "הנגב", הרצל 196
ראשל"צ:	בית מרקחת "צל אלונים", הגדוד העברי 56
נהריה:	בית מרקחת "נהריה", הגעתון 20
עכו:	בית מרקחת "הצפון", הרצל 28 (פינת חטיבת גולני)
כרמיאל:	כל־בו גבי, מרכז מסחרי
קרית־ים:	"יופי לי", שדרות ירושלים 5
בית שמש:	מספרת חנוה ודליה, מרכז מסחרי 69
יבנה:	סלון מוריס, שד' דואני, פינת האלון 1
אשדוד:	בית מרקחת "אשדוד", מרכז מסחרי א'
אילת:	בית מרקחת "מיכלין", מרכז רכטר
רמת הגולן:	בית מרקחת "מגדל שאמס"

במרכזי השיווק אין מכבדים כרטיסי אשראי.

"כליל־סחר" יבואנים ומפיצים בישראל של ניו ג'נריישן 08־472846, 08־469135

קח את ראשך בידיך – אל תניח לו להקריח

גירושים מאוחרים

מאת יהודית אוריין

תצלום: מיכל היימן

אנה בק, קיץ '87. בת למשפחה איטלקית אמידה. אם איטלקיה, אב יהודי. משפחת אצילים? „באיזו קלות ששים הישראלים להדביק תוארי אצולה לזרים”

אנה בק נפרדה מבעלה, הצייר שמואל בק, אחרי 28 שנות נישואין. חיים עצמאיים, יצירה, התחלה חדשה

דיאטת פיברקל®

להנות ולרזות בחופשת קיץ

פיברקל - דיאטה ללא שינוי הרגלי אכילה

שלא כמו מוצרי דיאטה אחרים, פיברקל הוא אמצעי עזר לדיאטה - טבעי לחלוטין המיוצר מסיבי הדרים ודגנים בלבד. כשלוקחים פיברקל עם מים לפני הארוחות, חשים בהרגשת מלאות נעימה בקיבה. תחושה נעימה זו מאפשרת לך להנות מן המאכלים החביבים עליך ולהרגיש סיפוק עמוק בו בזמן שאתה אוכל פחות. בנוסף לכך, מספק פיברקל את הסיבים הדרושים לך שרופאים רבים, תזונאים ומדענים טוענים שחסרים בתזונתנו. פרושו של דבר הוא שבזמן שאנו יורדים במשקל אנו מוסיפים למזוננו את מנת הסיבים החסרה.

פיברקל - הדרך הטבעית והבטוחה לרדת במשקל

בכל רחבי ישראל, האנשים מגלים כעת את מה שיודעים האמריקאים זה מכבר, הדרך הטובה ביותר לרזות היא הדרך הבריאה, ההגיונית וההדרגתית. בארה"ב, בקנדה ובאירופה - פיברקל הוכח כאמצעי בטוח, הגיוני וטבעי לעזרה בהפחתת משקל. כעת מוצר הדיאטה מספר 1 בארה"ב הוא מוצר הדיאטה המבוקש ביותר בישראל.

איך יורדים במשקל עם פיברקל?

פיברקל אינה נוסחת קסמים, אך זהו אמצעי הגיוני והדרגתי להורדת משקל. אם תקח פיברקל לפני הארוחות, תאכל בצורה סדירה וסבירה ותגביר את הפעילות הגופנית, תתחיל להרגיש בתוצאות. פיברקל עוזר לך להלחם ברעב המציק בין הארוחות, כך שלא תתפתה לזלילה מיותרת. ע"י חיסול תחושת הרעב המציק, נהיה לך הרבה יותר קל להגשים את תוכניות ההרזיה שלך.

פיברקל - דיאטת סיבים ללא קלוריות

כל מוצרי הסיבים אינם דומים, פיברקל היא נוסחה יחודית של 4 סוגי סיבים תזונתיים שפותחה במיוחד להורדה במשקל, ואינה מכילה סוכר, נתרן, צבעי מאכל, אננס ותפוחים. הערך הקלורי של טבלית פיברקל אחת הוא פחות מ-1 קלוריה.

פיברקל - ירידה הדרגתית במשקל שנשמרת לאורך זמן

פיברקל מציע לך דרך להרזיה שאפשר לחיות איתה עד שכל המשקל הלא רצוי יעלם. פיברקל מאפשר לך לרזות בהדרגה ולחוש סיפוק מלא ללא הירידות החדות במשקל ולאחריהן העליות המהירות האופייניות לדיאטות "רצח". פרושו של דבר הוא שהמשקל שירד ממך, קרוב לודאי לא יחזור, במיוחד אם תקפיד להמשיך לקחת פיברקל ותשמור על פעילות גופנית סדירה.

תוצאות מחקרים: תועלת רבה לאדם מתוספת סיבים יומית

לאחר שהגעת למשקל הרצוי, אתה יכול לקחת מעט טבליות פיברקל, במינון המתאים לך, לפני הארוחות וכך תוכל לשלוט טוב יותר בתאבון שלך ולשמור על משקל גוף רצוי. לכן אם רצונך לרדת במשקל ללא דיאטות פלא או נוסחאות קסמים המבטיחות לפעמים תוצאות ומניות, יש לך את פיברקל - דרך הגיונית, בטוחה וטבעית המעצבת מחדש את מגזרה הישראלית.

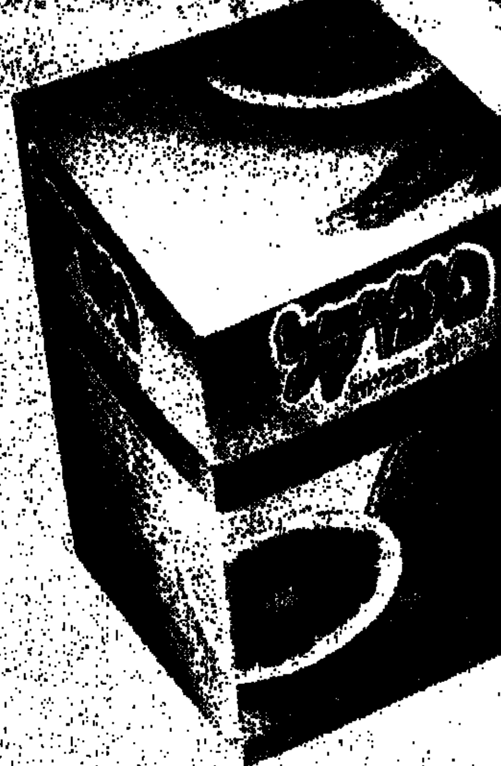

להשיג בכל בתי המרקחת, בתי הטבע, סופר פארם ורשת הקו-אופ.

בקרוב, ייצא לאור אלבום משולב של תצלומים ומלל של אנה בק, „השתקפויות": 34 קלסתרי פנים של משוררים, ציירים, סופרים ● ביקשה מכל אחד מהם „לנסח" דיוקן עצמי במדיום שלו, ולהוסיף קורות חיים

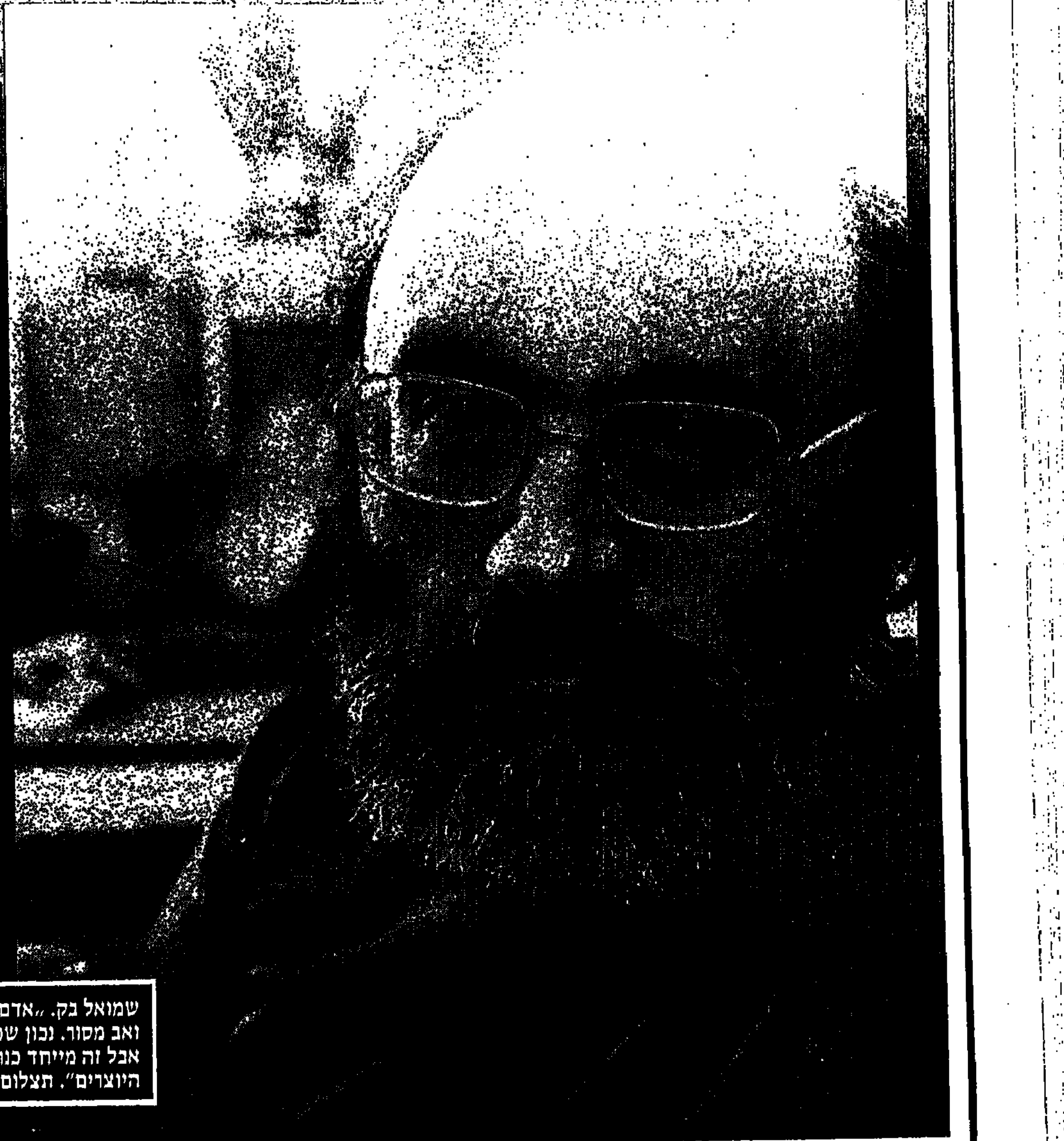

שמואל בק. „אדם נוח, בעל מצויין ואב מסור. נכון שכולו שקוע בציור, אבל זה מייחד כנראה את כל היוצרים". תצלום: עליזה אורבך

עשרים ושמונה שנים חייתה אנה בק עם בעלה הצייר שמואל „סמי" בק. השניים היו מעורים היטב בחברת האמנים והסופרים בארץ, למרות הגיחות הממושכות שלהם אל־מעבר לים. 28 שנים של קשר עמוק, התעניינות משותפת והבנה רבה – הגיעו לקיצן. סמי נשאר עם הבת מיכל בת ה־16 בלוזאן, שווייץ, שם הוא משוקע כולו בציור. ואנה חוזרה לביתם בסביון. מעתה זה יהיה גמל הבית שלה.

מכריהם הרבים בקהיליית האמנים עדיין נדהמים מן הגירושין. בעצם, מן הפרידה, שטרם קיבלה גושפנקה פורמאלית. סמי מסתדר היטב בכל ענייני היום יום. הוא אפילו מיטיב לבשל, אומרת אנה. תחסר לו רק המשפחה. היתה לו ילדות מיוחדת והוא זקוק לקן חם.

האם יקים לו משפחה חדשה? היא אינה טרודה בכך. אשר לה – כפי שהדברים נראים לה כרגע, היא ממצה את החופש שלה, ואינה רואה כל עניין בהתקשרות נוספת.

האקט הפורמאלי של הגירושין לא חשוב לאיש מהם. גם מבחינה כספית לא היו כל קונפליקטים: שכן סמי מרוויח היטב ממכירת ציוריו באירופה ובארה"ב, והיא באה ממשפחה איטלקית אמידה. בעיות חומריות לא העכירו על יחסיהם.

בעיני ידידיהם, בני הזוג בק היו סמל של נישואין מושלמים. אנה יצרה עבור בעלה תנאים אידיאליים ליצירה. הבנתה הרבה באמנות הפלאסטית, והיותה אמן בפני עצמה, העמידו יחידה משפחתית חזקה. אך אולי בנישואים של שני יוצרים, האחד יונק על חשבון זולתו. ייתכן שאנה קלטה לפתע, שכל חייה טישטשה את ה„אני" היוצר שלה. עם זאת, אין בה מרירות, לא חרטה ולא תסכול. חייה עתירי עניין.

■■■

אנה פגשה את סמי בפאריז, כששניהם למדו ציור. הוא היה ישראלי לא טיפוסי וכך נשאר עד היום. הביוגראפיה שלו מאוד יהודית.

ילדותו של סמי עברה עליו בגטו וילנה ובמחנות כפייה. גאוניותו ניכרה עוד בילדותו. בהיותו בן שמונה, ערך לו אברהם סוצקבר, המשורר היידי הנודע, שחי עמנו בתל־אביב, את התערוכה הראשונה שלו בגטו. אמו, שליוותה אותו בשנות המלחמה, דאגה למחסורו, ושמרה על כל פיסת נייר, לא היו ספיקות לגבי ייחודו האמנותי.

אחרי המלחמה, הרוסים הציעו לו מלגה. גם האמריקנים הציעו לממן את לימודיו ואת שהותו בארה"ב, אבל אמא בק קצה בגלות ועלתה עם הבן לארץ. כאן התעמת, כשאר הנערים העולים, עם ילידי המקום.

אנה היא בת למשפחה איטלקית אמידה. משפחת אצילים? היא מצטחקת, בכלל לא. אצולה איטלקית היא עניין אחר. באיזו קלות שׂשים הישראלים להדביק תוארי אצולה לזרים, היא אומרת. היא באה ממשפחה בורגנית, אם איטלקיה, אב יהודי, שעסק ברכישת בתים עתיקים ובנייתם מחדש, תוך שימור הפסאדה המקורית.

אף היא ילדת מלחמה, אבל שונה. האיטלקים לא נהגו כמו הפולנים. גם לאחר החוקים הפאשיסטיים של 1939, האיטלקים לא הסגירו יהודים ולא שיתפו פעולה עם השלטון הגרמני, לעתים, תוך סיכון חייהם. בזכות אמה הלא יהודיה, הותר למשפחתה להעביר את הנכסים לילדים (נכסים של משפחות יהודיות הועברו אז פורמאלית למשפחות איטלקיות).

תקופת־מה שהו אצל הורי ידידים של ההורים, ונשאו את שמות הנכרים שלהם. זכרונות המלחמה שלה מסתכמים בשלוש אזעקות לילות ברומא ובאירוע בלתי נשכח: אמה לקחה מטפלת שווייצית, שתטייל עם הילדים. ערב אחד, הופיע בביתם איטלקי לא מוכר, סוכן כפול שעבד עם הגרמנים, והזהיר אותם: המטפלת השווייצית הלשינה עליהם להימלט.

הגילויים ההומאניים שחוותה בילדותה הפכו אותה לאדם בעל ראייה סלקטיבית: היא נוטה לזכור מעשים טובים. הגישה האנושית שלה אופטימית ביסודה. כשניסיתי לומר לה משהו רע על השווייצים, קיבלה את הדברים בסיוג.

אשה בינלאומית. בילדותה למדה בבית־ספר צרפתי, גדלה בסביבה רב־לאומית, והיא שולטת בשפות רבות. אנה וסמי בק הם זן מיוחד של יהודים, קוסמופוליטים. זהות ישראלית ותחנות ארוכות באירופה ובארה"ב. ישראליות מיוחדת, כמו יהודה פרידלנדר, יצחק פרלמן, אפרים קישון. אזרחות העולם ומקורות יניקה מגוונים.

למדה גם ערבית. לצערה, היא „מבינה רק את התרשות בשפה הערבית", מה שמרמז גם על נטיותיה הפוליטיות. רוחשת כבוד לשכנים באיזור: „עלינו ללמוד את תרבותם כדי שנדע לחיות איתם".

■■■

בסוף שנות ה־50, כשפגשה את סמי בבית־הספר לאמנויות בפאריז, והשניים החליטו לקשור את גורלם, שיכנע אותה סמי להתגייר. היא גויירה בידי רב אורתודוכסי ברומא.

לאנה ולסמי שלוש בנות – שלושתן עוסקות באמנות הוויזואלית, בגראפיקה ובקולנוע. יושבות באירופה בגין עבודתן, גלות זמנית. בשנות ה־60, לאחר שני ביקורים קודמים בארץ, החליטו בני הזוג בק להתערות כאן. אנה התאהבה בישראלים במבט ראשון. משהו ים תיכוני אמיתי. פתיחות, ישירות, מעורבות עמוקה בין בני אדם.

האיטלקים מבלים בסגנון דומה, אבל הקשר ביניהם פחות עמוק ממה שמצאה כאן. וקסמה לה הניידות המעמדית. היום זה קצת שונה. בארץ ממנה באה, אפשר למקם אדם בדיוק על פי לבוש וניב, מעמד ועיסוק ורמת השכלה. ואילו כאן אפשר היה לפגוש פרופסור עם סנדלים ומכנסיים קצרים. לא היו אז מחסומים מעמדיים כמו באירופה.

בשנים האחרונות, הדברים השתנו גם כאן וגם באיטליה. שם הניידות ממעמד למעמד נעשתה קלה יותר. בישראל ההבדלים התקשו, התבצרו. אצלנו יש יותר פתיחות ליצירה חדשה, פחות דעות קדומות לגבי אמנות זרה, לא קונבנציונלית, לא אירופית.

בעוד שמואל בק כובש את מקומו בעולם הציור, פנתה אנה להוראת ציור בסטודיו שפתחה בביתם בסביון. שמואל בק בארץ סבל מכפיות טובה מסויימת, אומרת אנה. תחילה, הביקורת היללה אותו. לאור הצלחתו המסחרית בארץ ובעולם, החלו להישמע קולות מסוייגים, על מנייריזם, חזרה על עצמו. בשוק האמנות האמירו מחירי ציוריו, לפי כללי היד הנעלמה של היצע והביקוש. אולם הממסד גילה צרות עין. במוזיאון תל־אביב תלו שני ציורים משלו, האחד נרכש והשני הושאל. כשהתחלפו האוצרים במוזיאון, הורידה תמונה אחת למרתף, והשניה הוחזרה לבעליה, האמן.

■■■

האם החיים עם סמי היו קשים עליה? כלל לא, מרגישה אנה. הוא אדם נוח, איש חכם, בעל מצויין ואב מסור. נכון שכולו שקוע בציור, אבל זה מייחד כנראה את כל היוצרים. היו לו צרכים חברתיים פחותים משלה, והוא מתמלא מכוחותיו, יותר אוטונומי ממנה. היא זקוקה הרבה יותר ממנו לידידיה הישראלים, וההבדל הזה הוא שגרם קרע ביחסיהם.

לא, הוא לא נוטה לדיכאונות. בסך הכול, הוא האדם הכי מאוזן שהיא מכירה. האמנות שלו אינה תראפיה, כי אין חולי. האמנות שלו דומה לגלולה או לשיקוי, שהוא מתמכר לה כדי להישאר בריא. יש לו הרבה חרדות. וחרדות מפני המחר, מהלא צפוי. חשש שיקרה משהו לידיו ולכישרונו.

הוא אינו מסביר פנים לחיים, כמוה. והחיים בארץ היו קשים עליו. לגביו, אומרת אנה, אימת המלחמה אינה סתם צירוף מלים. היא מעלה מנבכיו טראומות וסיוטים. למשל, אינו מוכן לדבר פולנית, ולא ביקר בפולין. העסקים והתערוכות בגרמניה מקורם בהתנסות מיוחדת.

יש לו סוכן אחד בארה"ב ואחר בגרמניה, והוא נמכר היטב ובמחירים גבוהים. הסוכן הגרמני ניסה שנים רבות ליצור איתו קשר, וסמי סירב. פעם אחת פגש בו בלא ידיעתו, וזה סיפר לסמי, כי אביו נהרג על ידי הנאצים. מאז גמר אומר לא לעשות הכללות, אף לא לגבי הגרמנים. יש נאצים, ויש גרמנים.

■■■

היא אינה רוצה להופיע כאשת אמן, כלוויין נצחי. לא רואה את חייה כוויתור או כניעה. מדברת על יחסי ידידות. סמי לא דרש ממנה ויתורים, אולי משום שלא היה צריך. כל מה שעשתה, עשתה מתוך התנייה, לא מעושת. העולם ממנו צמחה הכתיב לה את תפקידיה הנשיים כאם וכרעיה.

האמביציה של אנה עצמה היתה רדומה. יש חובה ויש סיפוק, ושניהם קשורים בילדים. לרגע לא ראתה את עצמה כאור מבוזבז. בשנים ששהתה בסביון, עברה מציור לעבודה בחימר, החלה לשה בחומר, רואה את הפוטנציאל הגלום בו. צבעה בגווני אדמה, לא השתמשה בזיגוג, כי לא אוהבת גלאזורה. ערכה כמה תערוכות בחימר בארה"ב ובארץ, שזכו להצלחה. הביקורת היתה מאוד אוהדת. („לא זוכרת מי, לא היה כל כך חשוב לי עניין הביקורת").

לאחר מכן, כשעברו לניו יורק, שוב נעצרה. גופי חימר כבדים משאת, בכל מקום, לחימר יש תכונות אחרות, ובכל מקום היה עליה להתנסות בחומר מחדש. ניסתה גם עירוב חומרים פלאסטיים עם אבן חצובה, אבל הנדודים שלהם מנעו ממנה התפתחות הדרגתית.

כל הזמן התחלות חדשות. למי שסבור שחייה בצד סמי רוששו אותה, היא מוסיפה ומתקנת, כי חייה עימו דווקא העשירו אותה. היו היכרויות וקשרים עם אנשים מפרים ומעניינים. בעזרתו קיבלה ראיית עולם רחבה.

■■■

המשבר אירע בשווייץ. סמי מצא שלווה. אנה יצרה את תנאי הביטחון הדרושים לו, אך היא עצמה נתקפה אי שקט. לא היתה מסוגלת לראות ברוגע האימתני הזה את ביתה, את דופק חייה. היא ציונית לא רק באידיאולוגיה. קשורה לכאן בכול. במשך שלוש שנים ניסתה להתערות, להסתגל, ושילמה מחיר יקר.

כשהחליטה כי עליה לנסות לחיות בכוחות עצמה, אשה לבד, היו לה חששות רבים. אחרי הכול, נישאה בגיל צעיר מאוד. חששה מבידוד, גורלן של לא־מעט גרושות. אבל להפתעתה, הידידים אספו אותה אליהם בחמימות רבה, במסירות ובדאגה. אנה חביבה עליהם בזכות אישיותה הכנה, האינטליגנטית, ה„מפרגנת", כמו שאומרים עליה ידידיה.

אכזבות? כן, אולי. שני זוגות איכזבו אותה קשות, הגבירו את פחדיה, היא האמינה בידידותם קודם לכן, טעתה בהם. זה אומנם מצער, אבל היא אינה נוטרת להם. בכלל, אינה אדם נוטר.

■■■

ככל שהתקרבה לגיל ה־50, מצאה בעצמה כוחות חדשים, כאילו ידעה הנפש כי משהו בתוכה התדפק לצאת.

מן הפיסול בחימר עברה לעסוק בצילום. בכוונה לא למדה צילום באופן שיטתי, אלא בכוחות עצמה, בעזרת ידידים צלמים. למדה לצלם בצבע, בעיקר תצלומי טבע. צילמה הרבה פרחים שנבלו. לא פריחה צבעונית, אלא גסיסה צבעונית. היא אוהבת לעבוד בצבע. לא הופכת את הצילום בשחור לבן לאידיאולוגיה, לא חושבת שצבע זה קיטש, חוץ מזה מה רע בקיטש.

זה שנתיים וחצי שהיא עוסקת בפרוייקט מקורי חדש. הוצאת „אמנות ארץ ישראל", המתמחה ביודאיקה, במפות עתיקות ובהגדות, לאנה היא מוציאה לאור אלבום משולב תצלומים ומלל, בשם „השתקפויות", באנגלית, „רפלקשנס". מאחר שהיא מקורבת לאמנים ולסופרים בארץ, נטלה על עצמה להתמודד פעם ראשונה עם פורטרטים. יש כאן חזרה אל הציור באמצעים אחרים.

היא צילמה 34 קלסתרי פנים של משוררים, ציירים, סופרים, צלם אחד – מיכה ברעם וגרפיקאי אחד – דן ריזינגר. ביקשה מכל אחד מהם „לנסח" דיוקן עצמי במדיום שלו, ולהוסיף קורות חיים. איש איש כראות עיניו. השם האנגלי נאמן יותר לכוונותיה. הוא נושא את כל המשמעויות: הסתכלות, השתקפות והתבוננות פנימה.

האני מאמין שלה בצילום? היא מבחינה בין צילום רפורטאז'י, שאותו אינה שוללת, לבין צילום אמנותי, שכרגע בחרה בו. הצילום האמנותי אינו לוכד את הרגע, את החולף. הוא מחפש את המהות. שילוב המדיה הוליד איכות פיוטית, חד פעמית, בלתי צפויה.

המשוררת דליה רביקוביץ עם בנה עידו. תצלום של אנה בק, מתוך הספר „השתקפויות", העומד לצאת לאור. „הצילום האמנותי אינו לוכד את הרגע, את החולף. הוא מחפש את המהות"

האמנים הסגירו את עצמם. השתקפו בצילום ובמילים שבחרו לתאר את עצמם. המשורר יהודה עמיחי כתב: „נולד בגרמניה ב־1924. עלה ב־1935. נשוי ואב לשני בנים ובת". ידידיו, אכן מאשרים כי זוהי תמצית חייו. המשפחה.

מי מהאמנים היה קשה במיוחד? היו כאלה ששיתפו פעולה ונהנו להצטלם. עמיחי, למשל, הקצה לה עשר דקות. הוא לא סובל להצטלם. עם אחרים זה נמשך שעתיים, לעתים בשתי ישיבות, כשחשה ש„המהות חמקה ממנה". דליה רביקוביץ' הצטלמה עם הבן, כי זהו עולמה. עוד מישהו מופיע עם הבן? דן צלקה עם בנו.

הצילום של צלקה מרשים, השפתיים שמוטות. אני רואה בו משהו דמוני. אנה לא מסכימה. ציונה שמשי נראית קשה במיוחד. אנה אומרת: „לא קשה, חזקה. ברור שהיא לא מעוניינת להיות מתוק, היא אמנית". ס. יזהר נערי, השמש משחקת בשיער, והפנים חרוצים בתלמים עמוקים.

הצילומים בעלי עוצמה נדירה. שחור ולבן משחקים מחבואים. לאורי ליפשיץ יש קודקוד של טטארי. שום דבר מיותר, רק מה שהכרחי. כאשר התבקש לכתוב על עצמו, רשם: „נולד בגבעת השלושה ב־7.7.1936". לאחר דקה הוסיף: „וייקבר שם".

■■■

איך נראית אנה בק בעיני עצמה? – „ילידת רומא, איטליה, 1936, לימודים ארוכים, מגוונים ומבלבלים בפאריז. נשואה במשך 28 שנים לצייר שמואל בק. אם לדניאלה, אילנה ומיכל, בנות מוצלחות. שבע תערוכות יחיד של פסלי חרס. המון מחמאות, מכירות – פחות. נסעה הרבה. חזרה לארץ אחרי שנות נדודים וגעגועים מרובים. נהנית מכל זה. מצפה לבאות בעניין, ובעיקר לבלתי צפוי". ■

יש לך פלא-פון ? אין פלא שאתה מקדים את כולם.

אתה מקדים את כולם כי אינך מנותק לרגע ממה שקורה סביבך. אתה נמצא בקשר כל הזמן עם כולם ולפני כולם. לגביך אין "שעות מתות" ולכן אתה יכול לנהל את עסקך ב„זמן אמיתי", בלי לבזבז או להפסיד זמן יקר.
אין פלא שבעלי מקצועות שונים, עצמאים ושכירים, מספרים כיצד הצליחו, בזכות הפלא־פון, להרחיב את עסקיהם, להתייעל, לגדול, לחסוך זמן, טירחה ולהרוויח כסף.

מדהים להיווכח באיזו הוצאה יומית הם עושים זאת: 10 ש"ח ליום (בממוצע) בלבד.
גם כשאתה מחייג בפלא־פון לחו"ל השיחה עולה לך (לדקה) רק בין 14 ל־70 אג' יותר מאשר בטלפון רגיל.

מכשיר הפלא־פון יותאם לצרכיך המיוחדים. ביכולתך לבחור פלא־פון המיועד להתקנה ברכב, לנשיאה ביד או שילוב של שניהם יחד.

...לן למוטורולה תדיראן עוד היום ...מן הדגמה ללא התחייבות. ניתן ...קבל את המכשיר גם בתנאי שכירות.

מוטורולה תדיראן
...קשורת סלולרית בע"מ
...מניצקי 16 ת"א. טל. 03-388307
...שרד חיפה טל. 3 04-740302
...שרד ירושלים טל. 02-716346

פלא-פון
אין פלא שאתה מקדים את כולם.

בזק
החברה הישראלית לתקשורת בע"מ.

קאנצלר על הכוונת

מחתרת יהודית בשנות ה־50 • תחקיר יגאל סרנה

בתוך הסערה נגד השילומים מגרמניה, 52'־53', הוקמו בארץ תאי מחתרת, נשלחו פצצות. נהרג חבלן גרמני. נלכדו רק נושאי הפצצות • האם היה לכל זה קשר לתנועת „חרות"?

לאום אחר הלווייתו של שמואל תמיר, התקשר החבר ל., אצ"לניק ותיק, וביקש שאבוא לביתו, לדבר סוף סוף על העניין ההוא של המחתרת הישנה מ־1952, שהחזיק שנים בבטן. כמו עליית גג נעולה, שנפתחת רק אחרי מוות. בהלוויה, ליד קבר תמיר, ראה ל. את כל החברים הוותיקים, בעצם את רובם, חלק הרי מפוזרים בעולם, הועפו לצדדים. מהקבר הפעור באדמת תל אביב הקלה צפו עלו הזכרונות, כאילו דווקא מות תמיר, שהחבר ל. אהב מאוד, פתח משהו: הקרב הישן בתוך חרות, דכאונו של בגין והמחתרת הפרועה, שהקימו ב־52' בתוך הסערה הגדולה של השילומים. עמלק הגרמני, סחורות ברזל וחומר נפץ.

החבר ל. רצה להוריד מהלב דברים שנחו שם, העלו אבק. הוא צייר אותי בכמה שנות, בכתובת אחת, קצה חוט. הזכיר את מכתב הנפץ לאדנאואר, את פצצת שילנסקי, את פצצת הרטמן ואת התא החיפאי שאיש לא שמע עליו. לך דבר עם האנשים.

הסתובבתי ביניהם. שמות השתנו או שונו בכוונה, כמו שמו של בן־ציון הרטמן, שהסגיר את מפקדו ונודה; או לוטן, שהסתלק מפה ולא חזר; או הבולגרי מהתא החיפאי, שלימים מעל בקופת חרות וחי עכשיו בלונדון.

מחתרת מזורה היתה. בעצם, שברי מחתרת. שלומיאלית, פרועה, רוח נערים שלא כבתה, חיפשו אקשן ומצאו. ארבע שנים אחרי פירוק אצ"ל, עוד בערה בהם האש והמלחמה בשילומים הגרמניים. פתאום, כמו תוף טם־טם, הזעיקה אותם לקרב חרש; וראשית העניין בבגין, האיש שהשכיל לשמור ידיו רחוק מהפצצות.

בגין מיואש מפליג מפה

תור של חולים ממתין עכשיו באולם העגול במרתף „בית זאב" בירושלים, רחוב הגידם, קופת חולים לאומית. מה נותר פה מהלילה הסוער ההוא בסתיו 51', ליל פרישת בגין, הלילה בו בכה בן אליעזר הנוקשה כמו ילד. כלום. רק כיסא אחד חסוב רגליים וריפודו ירוק. כאן, תחת האדמה, חלונות מסורגים בגובה הקרקע מסננים אור חלש, ראשית הסיפור.

בסוף קיץ 51', לקח בגין, מנהיג חרות, את עליזה והפליגו לאיטליה. נסעו לשכוח. חרות בראשותו של בגין נפלה בבחירות לכנסת השניה, שנערכו אותה שנה, מ־14 לשמונה מנדטים. מפא"י זכתה ב־45 מנדטים. כ־45 אלף איש בלבד הצביעו לחרות בכל הארץ. אכזבה איומה לאיש שעמד בראש התנועה.

בגין רץ לבחירות בלי ה„קבוצה האמריקנית" של הילל קוק, מרלין ואנשים כמו שמואל תמיר וערי ז'בוטינסקי. העדיף אומרי הן נוחים, ונפל.

באוזני ידידו הטוב, בדר, חזר בגין שוב ושוב על המשפט מטקס הנישואים הנוצרי: „בטוב וברע". החברים עומדים לימינו רק בימים הטובים, ובימי הרעה והשפל הם תוקפים אותו, כאילו היה קבלן הצלחות.

החבר ל. יגיד, כי בגין שקע באחד מאותם דכאונות שלו, שהאחרון הובילו להסתגר בביתו, מאז פרישתו מראשות הממשלה. ל. זוכר תופעות כמו פריחה על העור, התקלפות, סימפטומים גופניים של מתח נפשי לצד דיכאון. תמיד זה כרוך אצל בגין בתחושת נטישה, כישלון, אובדן שליטה על העניינים.

ב־51', חלפו ימי התהילה המחתרתיים, הלילות הלבנים. באו ימיה האפורים של המדינה הבן גוריונית, שנאבקה בצנע, בקשיים כלכליים, במעברות. חרות התקשתה לתפקד בהעדר אופוריה, אבל מעבר לאופק המתינה כבר שעתה הגדולה הבאה של חרות, שעת השילומים.

רק שבגין עוד לא ידע עליה. הוא עלה על אוניה והפליג לאיטליה, השאיר בידי בן אליעזר, מס' 2 שלו, מכתב התפטרות מן הכנסת, והוראה להגישו בטרם שובו, כך שיחזור לחיים פרטיים. קצה נפשו.

לילה ארוך במרתף

הבגינים הסתובבו באיטליה וב־13 לספטמבר שבו ארצה, באוניה אבציה. החברים – בן אליעזר ממלא מקומו, שוסטק, יהושע אופיר כתב חרות בחיפה, ואחרים המתינו בנמל.

הבגינים ירדו בכבש האוניה ניגוחים ושזופים, לחצו ידיים ונסעו לתל־אביב. בדרך שמעו החברים קצת על איטליה ונוכחו, כי החלטת בגין לפרוש נחושה.

כעבור שבוע, ביום חמישי, התכנסה המועצה הארצית של חרות. ארבע אחר הצהרים, בניין קופת חולים לאומית, רחוב הגידם, ירושלים. כשלושים איש, אולי פחות. המנהל אברמוביץ, שיושב שם עד היום, לא ישכח את הלילה ההוא.

החברים באו, ירדו למרתף, ישבו עד ארבע לפנות בוקר. בגין החל את הערב בהודעה על פרישתו. היה הלם במרתף; לילה טרגי ומתוח – יגיד החבר אופיר. החלה עליית נואמים אל הדוכן. מי שעבר ברחוב באותו ליל סתיו ירושלמי קריר, ראה אור בוקע מחלונות קטנים ומסורגים ליד הקרקע. תנועה פוליטית, שתתפוס כעבור 26 שנים את השלטון, נאבקה שם על שרידי חייה.

בית זאב הוא בניין תלת קומתי, חזית אבן מעוגלת, עצי אורן גבוהים. סמוך לשם היה מחסן העצים של אטינגר וקצת הלאה, לכיוון העיר, בניין הכנסת. אופיר יזכור מאותו לילה תחושה כבדה של עדר, שהרועה נוטש אותו. בן אליעזר, האיש החזק אחרי בגין, עלה לפנות בוקר לדבר, ופרץ בבכי. גבר חסון, אציל למראה, לוחם ששבר את ההבלגה, גלה לקניה, בכה והתחנן בפני בגין: זה לא הכישלון שלך, אל תלך.

אחרי שנים רבות, ישאל אופיר את אלמנת בן אליעזר על הבכי ההוא. בן אליעזר כבר יהיה בין המתים ואלמנתו תזכור איך אמר לה אחרי ליל בגין: יותר מדי השקעתי בבן אדם הזה.

בגין, בן אליעזר ולנדאו פרשו לחדר קטן, צמוד לאולם, ויצאו עם הצעה מוסכמת: בגין יוצא לחופשה ארוכה ובן אליעזר ייבחר למ"מ.

בארכיון ז'בוטינסקי אני לא מוצא זכר לפרוטוקול הלילה ההוא.

גם עיתון חרות לא פירסם למחרת היום דבר על הפגישה, אולי בשל סיומה המאוחר. רק ביום ראשון, בפסקה קצרה, נכתב: מר אריה בן אליעזר נבחר למ"מ יו"ר התנועה, לתקופת חופשתו של מר מנחם בגין". והחברים הקרובים ידעו כי בגין יוצא לבלי שוב.

חדר 14 בסנטוריום בקעה

בסתו 51', הלכו מנחם בגין ויוחנן בדר למזכיר המועצה המשפטית והגישו בקשה לקיצור תקופת ההתמחות. בגין החליט לחזור לתחום המשפטי, להיות עורך דין. את לימודיו קטעו בזמנו המלחמה, הפוליטיקה, המחתרת. בגין נרשם כסטאג'ר אצל מאקס קריצ'מן, פרקליטם של אנשי המחתרת.

ד"ר לוקס הייקה סייע לו לחזור ללימודים. בבית ההבראה של קופת חולים לאומית שכר בגין חדר, לשבת שם בשקט וללמוד. המנהל קירשטין, שעד 59' ניהל את סנטוריום בקעה, זוכר את חדרו של בגין. חדר 14.

ישבו בווילה ערבית לשעבר, על דרך חברון הסואנת, אבל חדר בגין פנה לחצר האחורית, קומה שניה, נוף שכונת בקעה. מרפסת, גינה לא מטופחת. קירשטין נזכר עכשיו, כשאני מדבר איתו בירושלים, כי גם את „לילות לבנים" כתב בגין בחדר 14. פנסיון ברוח הזמן ההוא – יגיד – צנוע, מיטת ברזל. הבטחתי לבגין שקט. בגין התכונן לבחינה במשפט פלילי. בלילות באו ללינה חברי הכנסת של חרות. דיברו על פוליטיקה.

בדר הצליח לעכב את מכתב ההתפטרות של בגין מהכנסת. אולי מהכירו אותו ואת נקודותיו החלשות, ידע שאין הפרישה סופית. ואכן לתוך העצב התנועתי והדכדוך נפלו כבר באוקטובר, עם הגשמים הראשונים, השילומים, והרטיבו את אדמת הקיץ, וחו[…] אחרי יציאת בגין, כבר שוחחו חברים בשום.

סיוטיהם של ניצולים

ב־18 באוקטובר 51', הפגינו צעירי ני[…] ליד בית בן גוריון: נקמת נצח בעם המרצח[…]. בן גוריון, אחרי קשיים מרובים, הרכי[…] ממשלה. יואל מרקוס, סופר עיתון חרות מתל אביב, כתב על השוק השחור. נחשף העלמ[…] של 928 סדינים. תרגיל צבא גדול התנהל בדרום: כחולים נגד ירוקים. כתבי העיתונים הסתובבו במחנות שבויים מרומים, דיווחו על כיבוש כפרים, פשיטות.

אבל במדינה עדיין רחשו כוחות ידיעת[…] חלומות גדולה מול חוש מציאות מתוח, אופטימיות ודכדוך, פנטזיה ושגרה קשה. ניצולי שואה משתקמים על סיוטיהם הליליים. רבים צרחו בבעתה בשנתם. אחרים קפצו אגרוף בשנאה או התגעגעו למחתרת.

בתוך התסיסה פרץ גם מרד הימאים. חרות דיווחה על קרבות דמים על האוניה תל אביב. הכתב אופיר כתב רשמים משדה הקרב.

ובראשית החורף, הוביל ממלא המקום בן אליעזר את חרות בתנופה לתוך המערכה נגד השילומים. תקומת עוף החול של חרות, כמו[…] לאומי והתנגשות, שתעלה את חרות שוב על דרך ההצלחה. נזעקו ניצולים, תסס חוצ[…], מילים כמו דם, שנאה, רוצחים קיבלו אוויר וגוף.

בן אליעזר נאם באסיפת המונים בתל אביב בעד משאל עם. בגין ישב בחדר 14 בסנטוריום, שקד על לימודיו. יהושע אופיר זוכר, איך כשעבר יום אחד במצודת זאב, ראה את ד"ר רובין קופץ מכיסאו ואומר: עם השילומים נחזיר את בגין, זו מערכה על כבוד העם.

בדר, בבואו לבגין, אמר: זו חובתך כלפי אמך.

ובשבת הבאה, ראשית 52', שב בגין מחופשתו, לשדה הקרב החדש. מניף ידיו בקולנוע מוגרבי מול המונים מריעים, והנה הם משררים אליו חום וגעגועים. „אם זה מותר במדינת ישראל", אמר על השילומים, „הכל מותר במדינת ישראל". שני מיקרופונים גדולים נוכח פניו, תמונת ז'בוטינסקי בגבו, לנדאו לצידו. כך הונצח הרגע ע"י צלם תל אביבי אלמוני.

יבוא אליך שרצר

אופיר זוכר את שובו של בגין, כאילו הכל חיכו לזה. כמו שיירה מותקפת, שמושיעה בא ברגע האחרון. גם המושיע אהב את הרגע הזה, שובו כמנצח. מועצת התנועה נפגשה בתל אביב. לא מרכז של אלפיים איש כמו עכשיו, אלא גוף מצומצם מאוד. הכירו זה את זה מהמחתרת או מפולניה.

חיים לנדאו ראה את אופיר, ביקש שיצא איתו לרגע לפרוזדור, שם אמר לו לנדאו, אופיר זוכר היטב את המשפט: „יבוא אליך אבא שרצר בשם המפקד, ידבר איתך". „בשם המפקד" התכוונו לבגין, קוד קדוש, שמפעיל מיד את האינסטינקטים המחתרתיים שלא נרדמו.

אופיר חזר לחיפה, חיכה לשרצר. כינוי[…]

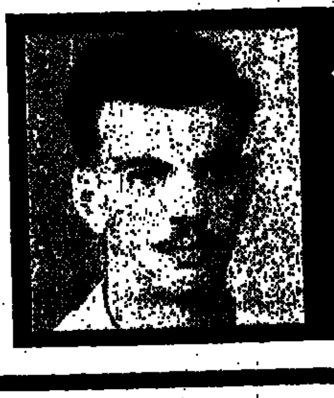

בן־ציון הרטמן. מונית נכנסה לנמל חיפה. קצין משטרה ראה אותה נעצרת. הרטמן ירד, הוציא חבילה אפורה מתא המטען. השוטר ניגש לבדוק וגילה בידי הרטמן החיוור מפחד פצצת שעון של 3 ק"ג טנ"ט, מכוונת לשעה 3 אחה"צ. הרטמן המבוהל, שלא כקודמיו, מסר שמות

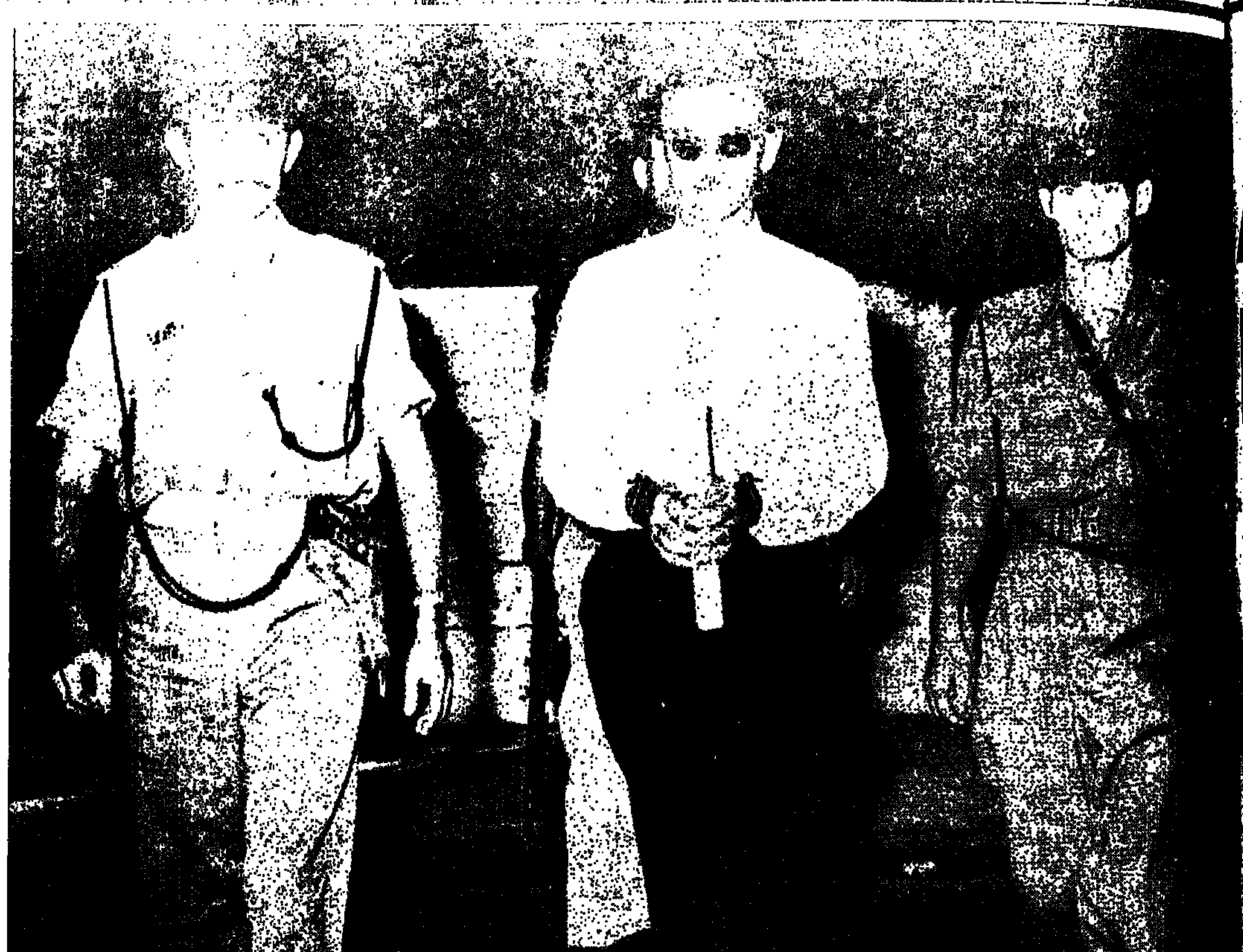

[…]ן לוטן, 8 באוקטובר 52', מובל לחקירה. החוקרים אמרו עליו, כי הוא החשוב בעצורים, חשוד במסירת הפצצה [...]לנסקי. לוטן, היום, במונטריאול (התצלום באדיבות „העולם הזה")

[…]ם בגין וחיים לנדאו, ראשית 52'. פתאום, כמו תוף טם־טם, נזעקו ההמונים לקרב החרש ובראשו בגין, האיש [...]השכיל לשמור ידיו רחוק מהפצצות (התצלום באדיבות מכון ז'בוטינסקי)

[illegible] "הטיל" [illegible]
[illegible] "איש עם יוזמות
[illegible] עצמו", "מגיים
[illegible] טוב".

[illegible] לפני 14 שנה.
[illegible] דיבר על התקופה ההיא.
[illegible] לא הייתי מגיע לעולם ליקטע
[illegible] מהאנשים עד היום.

ימים [illegible] אחרי השיחה הקצרה עם לנואו בפרוזדור בתל אביב, בא אבא שרצר אל בית אופיר בחיפה, הדר, רחוב יל"ג. נלוו אליו שני בחורים צרפתים מהארגון לשעבר באירופה.

שרצר הודיע לאופיר, שהוחלט להקים מחתרת למלחמה בשילומים, להניח פצצות באוניות שיובילו סחורות שילומים. מאחר שיש סכנה שבן גוריון יכריז על הוצאת חירות מחוץ לחוק, יבוצעו הפיגועים באירופה, בנמלי המוצא, בניתוק מוחלט מחירות. הוטל על אופיר לארגן קבוצת אנשים, לשלוח חומר נפץ לחברים במארסיי.

אופיר ארגן גרעין קטן: העסקן, הגולה, וילי והבולגרי. כולם הכירו היטב זה את זה, ממילא נפגשו הרבה לדבר על המצב, והנה הוצבה להם מטרה. ישבו בלילה אצל אופיר, העביר להם את הוראת המפקד, נזעקו לרגל. כעבור זמן, בא מישהו והביא חבילת חומר נפץ לאופיר. הבולגרי הביא לפגישה את בן דודו המלח, בחור מהאוניה "קדמה" של צים, לא חבר חירות, אבל רצה להירתם לפעילות.

– מהיכן הגיע החומר נפץ?

"לא יודע. עד היום אינני יודע".

חזר עם חומר הנפץ

לאופיר היה אישור כניסה חופשי לנמל חיפה בשל עבודתו כעיתונאי. במשתנה של נמל חיפה נפגש עם בן דודו של הבולגרי, העביר לו את החומר נפץ. המלח, כבן 28, נראה מתוח מאוד, לקח את החבילה. אופיר הלך הביתה והמלח לאוניה. עכשיו, כשאני תוזר לנמל, מקץ 35 שנים, מסתובב שם עם ויקטור יאנג מהמנהלה, דברים רבים להדהים נותרו כפי שהיו פעם: מחסני סחורות בריטיים שקורות פלדה אוחזות בגגן, בניין המשטרה האפור ואפילו המשתנה הקרובה אליו, על ארבעת תאי הכריעה וקיר החרסינה.

כעבור 12 יום, התקשר המלח לאופיר, אמר לו: חזרתי עם חומר הנפץ, אף אחד לא חיכה לי בנמל מרסיי. אופיר לקח מונית, נחפז לתל אביב. נכנס לחיים לנדאו. מה קרה פהז שאל, הרי סיכן את חיי המלח ואת עצמו, שכבר היה לו ילד קטן. לנדאו חבט בידו על מצחו: אוי, אמר, שכחתי להגיד לך שהתוכנית בוטלה.

אופיר נדהם, שב לחיפה, החליט להסתלק מכל העסק. כעבור זמן קצר הגיע בגין לסוף שבוע בחיפה, בא להרצות בשבת בקולנוע ארמון. אופיר ניגש אליו, אמר לו: הצעירים פה רוצים לשבת איתך. בגין התחמק, ישב שישי שבת בחיפה, נפגש עם עסקנים, דיבר בקולנוע ונסע.

לאופיר נותרה מאז צלקת, תחושה של רשלנות או זלזול מהסוג שמכווץ מוטיבציה יותר מכל מאסר או רדיפה. למלח אמר אופיר לזרוק את חומר הנפץ לים. צללה החבילה במפרץ, ועד שהתחבר ל. העלה הפרשה, לא נודע עניינה לאיש, זולת מי שטיפל בה.

והלוחם קנה לו פולקסווגן

אופיר יושב היום בתל אביב, פנסיונר, גומר לכתוב ספר על דיר יאסין. שני ילדיו היו פעילים בשלום עכשיו. לא הפך מפא"יניק, רק התרחק מחרות. וילי מת, הבולגרי לימים מעל בכספי חרות וסולק. לפני שנים, ראה אותו אחד החברים בחגות צעצועים ברחוב קינג ג'ורג', ליד מצודת זאב. האשה בחנות מפנה אותי לאופטיקאי ליד המצודה. האופטיקאי נסטר ובנו, חשדן וקצר רוח, אומר שהבולגרי כבר שנים בלונדון. מה אתה חוקר עליו?

את המלח לא איתרתי. איש זולת הבולגרי לא הכירו בשמו. בן דודו היה שותף מקרי, נפחד משהו, בעלילה לא לו. והגולה, התכבד החמישי בתא, יושב במשרד עורכי הדין שלו בחיפה. ממעט לדבר. בן 22 היה בעת שקם הגרעין, "ובשבילי הנושא מת ב־52'. בשביל מה לדכרז יש אנשים שתופסים עמדות, ותיגרם להם אי נעימות". כבר ב־1955, קנה 'חיפושית' פולקסווגן, למגינת חבריו. בנו נישא לנכדת בן גוריון. הזמן מוחק שנאה ישנה, אבל לא גרם לו לפתוח את הפה על האפיזודה ההיא.

ברברו, משרטטת ידו של העורך דין, כמעט בהיסח דעת, שתי נקודות, א' ו־ב' וקו ביניהן. "איש מאיתנו לא רצה לדעת מעבר למה שהיה צריך לדעת; כך פועלת מחתרת. והיינו אז, אל תשכח, קרובים מאוד לתקופה המחתרתית".

הוא דיבר על הקיים ועל הימין, על קיפוח ועל צרות אחרות, אבל לא יצאתי ממשהו [illegible] בן ציון הרטמן, האיש שנועם השתיו 53' [illegible] ביוזו. האוניה קדמה, עליה שם המלח עם חומר נפץ למרסיי, אוניית הדגל הישראלי, בת 3,500 טון, 250 נוסעים, נמכרה בסוף 52' ל"הריס את דיקסון" הבריטים. קטנה מדי היתה להעברת עולים.

ניצוץ וחבית חומר נפץ

הדברים שכתב ד"ר הרצל רוזנבלום על בגין בראשית 52', מן הראוי היה שייחרטו באותיות ברזל לפתח מצודת זאב בתל אביב: "יש החושבים שגורמים הם למאורעות, בה בשעה שנסחפים הם על ידיהם. וזהו החיזיון ששמו בגין כפוליטיקה... ובגין, עם כל זכויותיו בשטח, כשהוא מחוץ לחיים התקינים כאזרח, הריהו אסון גדול כמדינאי, כמנהיג מפלגה וכעסקן... איש עצבים מובהק, שאצלו נמצא המוח במצור טוטאלי של הרגשות... נפש הפתוחה כל עובר אורח... צירוף של עצבים ותמימות, שמשמעותה פה מוות בפוליטיקה".

כי אכן סחפו המאורעות ונאמרו דברים שלא היו צריכים להיאמר. כולם נישאו ע"י הרוח הגדול של השנאה לעמלק, ע"י התלהבות המלהיבה את עצמה, עצרות המונים, השתלהבות עד ההסתערות על הכנסת.

בסוף השבוע הראשון של ינואר, כששב בגין ממנוחתו, נשבע אמונים לכנסת. באותו יום, בכיכר ציון, הלהיב את האנשים שיעלו אחר כך על הכנסת. וברעש הזגוגיות המתנפצות, מעוף האבנים, המכוניות הבוערות וגז השוטרים, בגין לוחש בפולנית על אוזן בדרך במליאה: "יאשו, תשב, אמא היתה שמחה". כך, שחור על לבן, בזכרונות בדר. 188 נעצרו, ובהם כל גיבורי הפרשיות המתוארות פה. מאופיר ועד לוטן.

הכנסת החליטה, ברוב של 61 ח"כים, על המשך תנופת מו"מ השילומים. הדברים התגלגלו בדרכם. בן גוריון, הפיצו גורמים במפא"י, הכניס בטיוטה הראשונה של נאומו בכנסת, הודעה על פיזור תנועת חרות והוצאתה מחוץ לחוק. כוחות הביטחון עמדו להשתלט על משרדי התנועה ועל רכושה. היתה זו, כנראה, הפחדה של גורמים מפא"יניקים, אבל הדברים עשו את מלאכתם. חרות נזהרה יותר בהפגנתה הבאה בתל אביב.

כוואסנר, רובע וילות מטופח, שמונה ק"מ מהאג ההולנדית, במלון מפואר, החלו לרוץ שיחות השילומים. משלחות ישראל וגרמניה, ורוח ד"ר גולדמן מרחפת על הכל. ברכורים וכרי דשא וחמישה בלשים הולנדים גברתנים. ובצרפת, כבר שקדו החברים על פצצה לארנאואר. שבעה חודשים לפני פצצת שילנסקי במשרד החוץ.

חקירה באפלה

בשבוע האחרון של מרץ 52', הביאו שני ילדים גרמנים בני 12, שקיבלו מאיש אחד חמישה מארק, חבילה לדואר, ממוענת לקנצלר ארנאואר. במרתף הדואר במינכן פתח חבלן המשטרה קרל רייכרט את החבילה, ונהרג במקום. ידיו של קצין משטרה, שעמד לידו, נקטעו. הגרמנים עצרו במהירות את הסוכן הנוסע קרל גיאורג ריטר, שהתאים לתיאור שנתנו הילדים. היטר שוחרר לאחר זמן קצר. עד היום לא נלכד איש משולחי מכתב הנפץ. מר שליטר מהשגרירות הגרמנית בתל אביב אומר, שקשה מאוד לברר היום פרטי חקירה מ־52'.

החקירה נתקעה, נותרה באפלה. משטרות אירופה פתחו בבדיקות. בלשים התרוצצו, עצרו חשודים, חשדו בארגון נאצי וחשדו גם [illegible] במאא"י נעצרו הגורים מהתנועה [illegible], נעצרו ושוחררו.

– [illegible], זה בן, זוישו בכיוון הנכון?

ד"ר אלי תבין מוזייך, יושב בחדר העבודה שלו ברמת אביב. שגשג וחזקה פורצת מחרכי התריס. הוא באפלה, אני מסונוור. תבין מכיר היטב את הסיפור הזה על פרטיו. הסיפור שכל משטרות אירופה לא פיצחו.

– אתה ארגנת את מכתב הנפץ?

"לא אענה לך, כי עד היום איש לא האשים אותי. נאמר ככה, אני מכיר את החוג שביצע את זה. מי שהרכיב את המכתב היה איש מקצוע. אני אישית לא שמתי את החומר".

חיוכו מזכיר לי חתול הצופה בעכברון שסובב את השמנת שלו. לא יכחיש, אך יהנה מסיכובי המותשים. שנינו יודעים מה רב היה חלקו בעניין זה. אבל הודאה מפורטת, לא אקבל. מ־52', ביקר פעמים אחרות בגרמניה. בתפקידו הבכיר בסוכנות, כראש המחלקה לחינוך בגולה, חשוב לו חופש התנועה בעולם יותר מכל.

– פעלתם על פי הוראה מן הארץ?

"אין ספק שהדבר לא היה מנותק מהאווירה בישראל".

– בכמה אנשים מדובר?

"בחמישה, כולם חיים ואין סיבה לסבך אותם אחרי 35 שנים. לך תדע מה יעשו הגרמנים".

– אתה פוגש אותם לפעמים?

"לעיתים רחוקות. חלקם נשארו בצרפת".

גירושו של שוסטאק

הפצצה הרגה את החבלן הגרמני יומיים אחרי ההפגנה הגדולה של חרות בתל אביב. בראשית אפריל, עצרה משטרת צרפת את תבין, את פקלר, וגם את חבר הכנסת של חרות אליעזר שוסטאק, שנקלע לפאריז בדרכו מלונדון לישראל. ארבע שעות לפני כינוס מרכז חרות, יושב איתי שוסטאק, פוליטיקאי שורד מזן נדיר, בקפה אקסודוס בתל אביב. איש חביב, צלול להפליא וכל פרט מימי פאריז המוזרים זכור לו. לא לוחם, לא מחפכן והוא באמת נעצר על לא עוול בכפו.

ישב שעות מול החוקר הצרפתי, דיברו, שתו יין, אכלו גבינה. בשלב מסויים, הוכנס לחדר תבין וישבו יחד. גם תבין וגם שוסטאק יצחקו בספרם לי איך התחמקו מהבלשים הצרפתים, או איך הבחינו במעקב. עניין פריזאי. לא חשו מאויימים או מודאגים. החוקר הצרפתי אמר לשוסטאק: גם לי לא איכפת מגרמני מת".

למחרת נסע שוסטאק למרסיי להעלות על האוניה "קדמה", לחזור לישראל. בנמל גילה, להפתעתו, עשרות צלמים ועיתונאים מכל העולם: "צילמו אותי כמו גיבור. מה זהז שאלתי, אמרו לי: שמענו שאתה מגורש. וכשהגעתי ארצה, ראיתי את עצמי: אליעזר שוסטאק בפרונט פייג' ניוז. זה כל הסטורי שלי".

שוסטאק באמת נקלע לעניין, אבל תבין הוא האיש שידו בעניין, אלא ששום משטרה לא הצליחה אז להוכיח את זה. עד פירוק האצ"ל באירופה, בראשית 49', היה מפקד המטה בגולה. ישב בפאריז, נסע לגרמניה, פיצץ באיטליה, גורש לפאריז.

כשקמה המדינה, נשאר בפאריז, גולה מרצונו, בן 30, עסק בתיווך, מסחר קטן, חי מחיר לפה, רק לא לחזור לארץ מפא"י עם חרות, רכרוכית מרי. לטעמו. "הייתי מין קיביצר", יגיד. נפגש עם חברים בבתי קפה. רבים עלו ארצה ובכל זאת נשארה קבוצה,

אנשים שהמשיך בשואה ואח[illegible] נשאר להם הידע הטכני. את הנכ[illegible] לצרפתים או הטביעו בנהר.

– מה הרגשת כשסערת השי[illegible] פרצה בישראל?

"שאיחרנו את המועד ללחום [illegible] ב־52', כבר לא היו לנו האמצעים [illegible] על מכתב הנפץ שנשלח לארנאוא[illegible] תבין, שוב ושוב, שזה היה "אירוע [illegible] מהחיים היומיומיים". מין דבר שאין לו [illegible] או זנב, שהיה ונמוג ללא הותיר סימ[illegible] המחיש את סוף המחתרת למי שנשאר [illegible]

אחרי שנים ניסה לכתוב על [illegible] לבצע בעצמו תחקיר היסטורי, כמו [illegible] פעילות האצ"ל באירופה. "מתוך [illegible] לי בטרור ובהתנקשויות אישיות, [illegible] משנות פני היסטוריה. זה היה מקרה [illegible] דופן של פעילות חבלנית יהודית [illegible] ההיא, אבל אפיזודה חד פעמית, שלא [illegible] די כוח להניע גלגלי היסטוריה. הרי [illegible] שהקנצלר הגרמני לא ייהרג ושהמ[illegible] יגיע אליו".

מיד אחרי הפצצה עקבו אחרי [illegible] עצרוהו במלון מרסיני בו התגורר, [illegible] בבולשת, ביקשוהו לעזוב את צרפת. [illegible] לאפריל 52', יצא לונציה ומשם לישראל.

במשרדי הצה"ר וביתר, ברחוב לונ[illegible] נערכו חיפושים. נעצר אליעזר סודיט, [illegible] תת מיקלע תומפסון. סודיט, איש אצ"ל [illegible] לכינוי 'קבצן' ע"י בגין, אחרי שוד [illegible] נעצר ושוחרר וגם הוא גורש.

מטוס ק.ל.מ התרסק ליד פרנקפורט [illegible] בפסיכוזה החבלנית שהציפה את המ[illegible] חשדו כי גם להתרסקות יש קשר [illegible] הפצצה לאדנאואר. עוד הגיע מכתב [illegible] לד"ר ביהם, ראש המשלחת הגרמנית, [illegible] ע"י מזכירתו, שהספיקה לראות [illegible] זעיר מחובר לחוט, ומיהרה למסרו [illegible] שתפרקו. במשכו השיחות על השילו[illegible] נקבעו מועדי תשלום, משלוח סחורות [illegible] ועץ לבניין הארץ.

"לא עלו על שום עקבות", אומר [illegible] עכשיו. בחיוכו אני רואה גאוות איש [illegible] יומים אחרי שיחתנו, המריא לארה"ב [illegible] רפואי.

אופיר מקבל הצעה חדשה

בראשית מאי 52', הגיע בגין לפאר[illegible] חודש אחרי גירוש שוסטק, פקלר, [illegible] וסודיט, בא בגין עם עליזה ועם הבן [illegible] קיבלו מכונית ונהג של השירות [illegible] הצרפתי, להגנה. החל מסעם הארוך [illegible] היהודי. חודשים סייר בגין בין הקהילות, [illegible] על מפא"י ההרסנית ועל עמלק הגרמני.

בארכיון חרות, במעטפה ישנה, אני [illegible] צילום של בגין חוצה אולם ארגנטיני [illegible] בין שתי שורות של יהודים נלהבים, [illegible] סרוק לאחור במראה הימים ההם, שמט [illegible]

כשחזר במחצית אוקטובר באוניה "[illegible] גרמאני", ירד בכבש האוניה עם עליזה ובנימין זאב הקטן. כבר שמע הכל על [illegible] שילנסקי במשרד החוץ. כי שוב היתה פצצה.

בראשית אותו חורף, חזרו ליהושע [illegible] לגייסו לפעולה. חצי שנה אחרי שהסתלק מהעניין, מאוכזב, ואמר לעצמו לא [illegible] אופיר גר כבר בירושלים, שכונת קטמון, [illegible] לעיתון חרות. בא אליו יעקב לוטן, [illegible] "דן", "הרבולוציונר של המדינה" קרא [illegible] שילנסקי, "איש הדר וטקס".

לוטן היה בזמנו ממפקדי אצ"ל באיטליה, עסק בחבלות. אחר, עם קום המדינה, [illegible] ב"אבן וסיד", יצא מהעניינים. חתונתו [illegible] אסתר מהאצ"ל, מזכירתו של קוליבן, [illegible] בדירת בגין, במדי בית"ר. איש [illegible] בעצמותיו, וכשהחל עניין השילומים, [illegible] בכל נפשו ומאודו.

לוטן כתב את המדור היומי "זכור את אשר עשה לך עמלק" בעיתון חרות. מאמרי[illegible] היו לעיתים כה קיצוניים, שעיתון חרות [illegible] פרסומם והם הופיעו בסולם של ישראל אלדד: "עלינו להיות מוכנים להילחם [illegible] ביצועו של הסכם השילומים... עוד [illegible] להנחית סטירת לחי כזאת, שצלצולה [illegible] מקצה תבל למישנהו...".

ב־52', נסע לוטן לאירופה ושב [illegible] נוחות מסויימת, כשהחלו בלשי [illegible] לגשש אחרי שולחי הפצצה. בכל [illegible] הוא שבא לאופיר לירושלים, אמר לו [illegible] אישור הכניסה שלך למשרד החוץ [illegible] הכנס פצצה, אקט דרמטי, תשומת [illegible] אמר שלא משחק יותר ולוטן הלך לשילנסקי.

עשרים ושמונה גלילי טנ"ט

בשמיני באוקטובר 52', נכבר [illegible] ידיו באזיקי משטרה מסורבלים, [illegible] והואשם כי יחד עם דב שילנסקי [illegible] ליכטמן, נהג המונית, הכניסו [illegible] חומר נפץ. שילנסקי נתפס ע"י שוטר [illegible]

(המשך בעמ' 46)

[illegible]גון והחברים. ב־51', חלפו ימי התהילה המחתרתיים. בגין שקע באחד מאותם דכאונות שלו; ל. זוכר תופעות כמו [illegible]ריחה על העור, התקלפות, סימפטומים גופניים של מתח נפשי לצד דיכאון (התצלום בארכיון מכון ז'בוטינסקי)

דב שילנסקי וותיקי "אלטלנה" ליד קברי חברים. שילנסקי נתפס ע"י שוטר שחיכה לו עקב התראה מוקדמת. הוא נשא [illegible]מעצת זמן עם סוללה חשמלית ו־28 גלילי טנ"ט. יום אחרי הלכידה, התנערה חרות בעיתונה מהמעשה. תצלום: שלום בר־טל

בשר

יעקב פלקון הוא סיפורה של תעשיית וייבוא הבשר הישראלים • המשפטים שהוא מנהל מרימים מעט את המסך מעל תנועת הבשר, הכסף, ההסכמים, יחסי הממשל והתעשיינים • פלקון: „מישהו לחש לי, לפני כמה שנים, שצריך למצוא קשר למפלגה הליברלית. מצאתי אדם מסויים במפלגה שיצר לי את הקשר עם המשרד, תמורת אחוז נכבד מהרווחים"

מאת אריה אבנרי

„כל הצרות שלי התחילו אחרי שפורסם בעיתונות, כי תרמתי 300 אלף דולר לעריכת כנס הצנחנים בפארק הירקון. היו אנשים שראו את הצעד הנוסטאלגי הזה באור לא נכון. הכסף החל לנקר את עיניהם. הם אמרו לעצמם, 'יש לו יותר מדי כסף', והחלו לחפש אותי. היו כאלה שסתם השמיצו. אחרים טרחו לשלוח מכתבים אנונימיים נגדי. אבל, אני שלם עם עצמי ועם מעשיי. אמשיך לתרום לכל מטרה שאמצא לנכון. איש לא יפחיד אותי". כך אומר יעקב פלקון, אחד מסוחרי הבשר הגדולים בארץ.

השבוע, קבע בית המשפט העליון בירושלים, כי מיד אחרי פגרת בתי המשפט, בספטמבר, תתברר עתירתו של פלקון נגד שר התעשיה והמסחר, אריאל שרון, ונגד גובה המכס הראשי בנמל אשדוד. תוצאות העתירה יקבעו, אם פלקון פעל כחוק, כפי שהוא טוען, או שמעל וביצע עבירה, כפי שדיווחו כותבי המכתבים האנונימיים לחוקרי המכס.

פלקון הוא יבואן, יצרן, איש קירור, ובעל רשת חנויות לשיווק בשר. ההתבססות המהירה שלו גרמה לכך שרבים, לדבריו, „מחפשים אותו". הוא דאג לשכור את שירותיה של חברת חקירות פרטית, המרושתת על פני כמה זרועות ממשלתיות.

החוקרים הפרטיים מספקים לו מידע שוטף על גורמים מסויימים המנסים להתנכל לו, ועל פקידים ממשלתיים המקיימים מגע עם גורמים אלה.

הוא מחזיק בידו העתק של מכתב אנונימי שנשלח באחרונה לאגף הדיג של משרד החקלאות, בעניין פעולות דיג של חברת „דג פרוסט", בה הוא „שותף שקט", על אופי פעולות הדיג של החברה.

■■■

הצרות של פלקון החלו במארס השנה, כאשר מידע אנונימי הגיע למשרד ממשלתי נוסף – לאגף הבשר של משרד המסחר ותעשיה, בעניין מכולות בשר שייבא.

במסו"ת קיימת רגישות רבה לכל מה שקשור בבשר. הוחלט לבצע פעולה משותפת של מפקחי המשרד ואנשי החקירות של המכס.

הצוותים המשותפים פשטו על מכולות בשר שייבא פלקון לנמל אשדוד, ובדקו שלוש מהן. הבדיקה העלתה, כי פלקון הצהיר על ייבוא של 26 טון רגלי בקר, בעוד שבפועל ייבא 11 טון רגלי עגל.

ההבדל במיסוי בין שני סוגי הבשר, הוא קיצוני. על רגלי בקר חל תשלום חובה של 2.30 ש"ח לטון. בפברואר השנה, המיסים על בשר העגל היו 3100 דולר לטון, ולאחר מועד זה ההיטל הורד ל־1750 דולר לטון.

אנשי המכס טענו, כי ההעלמה במשלוח האחרון הסתכמה, אמנם, בכ־30 אלף ש"ח בלבד, אך קיים חשד, כי נעשו „תרגילים דומים" בעשרות המכולות שפלקון ייבא לארץ בחודשים האחרונים.

כדאי לציין כי פלקון קיבל בשעתו רשיון לייבא כמות שנתית גדולה, 3000 טון, של בשר עגל חלב מהולנד, שהכניסה לכיסו סכומים ניכרים. אחר כך נהג לרכוש מהממשלה, כסיטונאי, את כמויות הבשר שהוא נזקק להן בעיסקי הבשר שלו. גם מהמכירה בחנויות הרוויח פעם שניה.

■■■

פלקון נעצר כחשוד בהברחות בשר לארץ, בהונאת המכס ובהתחמקות מתשלומי מיסים בהיקף גדול. כאשר הובא בפני שופט, טען ראש מחלקת החקירות של המכס בחיפה, יצחק סוקרמן, כי בשנה וחצי האחרונות ייבא פלקון 50 מכולות בשר מהולנד שערכן היה, על פי הצהרתו, כ־5 מיליון דולר.

טען נציג המכס: „החשוד ניסה להערים על המכס באמצעות רישום במסמכים שהגיש. בריוותיו רשם, כי רוב הבשר שייבא היה מסוג נחות, שהמכס עליו נמוך ורק חלקו הוא בשר איכות, שהמכס עליו גבוה יותר".

בית המשפט שיחרר את פלקון בערבות של חצי מיליון ש"ח ונטל ממנו את דרכונו עד לסיום החקירה בפרשה זו. פלקון לא ביקש את הדרכון.

„אין לי כרגע תוכניות לנסוע לחו"ל לצורך עסקים, לכן אני לא מבקש את הדרכון בחזרה. בכלל, אני אוהב מאוד את הארץ, למרות שיש כאן רבים הרוצים לפשוט את עורם של אחרים. אני לא מאמין שהייתי יכול לחיות בחו"ל".

השופט נענה לבקשה נוספת של נציג המכס: לא לשחרר כמות של כ־50 טון בשר מארבעה סוגים המאוחסנים בבית הקירור של פלקון, מאחר וקיים חשד שזוהי סחורה מוברחת. פלקון לא היה מוכן לוותר על הבשר, והחליט לפתוח במאבק משפטי.

„אצלי זה עיקרון. אני רוצה להוכיח את צדקתי. יש לי יחס מיוחד לבשר. אני יודע שעד שהסחורה תשוחרר, היא כבר לא תהיה טובה למאכל אדם. אבל, אין כל סיבה שהבשר יהיה מונח במחסנים כאבן שאין לה הופכין".

פלקון תבע להוציא צו, שיחייב את שר התעשיה והמסחר ואת גובה המכס באשדוד לשחרר מייד את הבשר המוחרם. הוא היה מוכן להפקיד ערבות בנקאית בשיעור של גובה היטלי החובה, על מנת שניתן יהיה לשחרר את הבשר ולשווקו. הצו המבוקש לא ניתן והבשר המוחרם לא שוחרר.

■■■

על פני השטח, נועדה העתירה לבית המשפט העליון, באמצעות עו"ד יהודה רסלר, להחזיר לפלקון את הבשר המוחרם. פלקון טוען, כי במשלוח האחרון נהג על פי תנאי הרשיון, כפי שנהג במשלוחים הקודמים.

בשר העגל ההולנדי מסובסד על ידי השוק האירופי המשותף. משום כך נפתחות המכולות לא רק בביקורות פתע על ידי המכס הישראלי ומסו"ת, אלא גם בביקורת קבע של המכס ההולנדי.

אם תתקבל טענה זו על ידי בית המשפט העליון, פלקון יצליח אולי לחלץ את עצמו ממשפט. את ההבדל הקטן בין מה שנכתב ברשיון לבין מה שהיה במכולות שנפתחו, מסביר פלקון, כפי שנאמר בעתירה, ברצון של היצרן ההולנדי להגדיל את רווחיו.

הנקודה החלשה בסיפור: פלקון עובד עם יצרן הולנדי אחד, קבוע. סביר להניח, שיש ביניהם אחריות הדדית.

פלקון: „את משלוחי הבשר שלי לארץ אני מייבא, אומנם, עם שני יבואני בשר נוספים, קרוב משפחתי דוד עזרא וחברי נחמיה לחוביץ. אבל, הוצאתי אותם מחוץ לתמונה. הם לא קשורים לנושא. את המאבקים שלי אנהל בעצמי. תמיד הייתי בחזית הקדמית, ולא שלחתי אחרים להילחם במקומי".

– זו הפעם הראשונה שנעצרת לצורך חקירה?

פלקון: „זה לא היה מעצר. רק הובאתי באופן פורמארלי בפני שופט כדי לשחררני בערבות. מעולם לא נחקרתי – לא במשטרה, לא במס ההכנסה ולא במכס. עברתי תהליך של השפלה בנוכחות משפחת כלתי מחו"ל, ששהתה בארץ בתקופה זו. לקח לי הרבה זמן לשכנע את בני לעזוב את כור השומן של משפחת אשתו בחו"ל, כדי לנהל את המפעל שלי בארץ, ועכשיו הוא מתחיל להצטער כבר על כל העניין.

„הפירסום בכלי התקשורת פגע בי. כלפי חוץ אני ממשיך לחייך, אבל איש אינו יודע מה שאני מרגיש בתוכי".

■■■

חבריו הקרובים של פלקון לא נטשו אותו. הם מקבלים את גרסתו, לפיה לא היה שום פסול בייבוא הבשר שבו מדובר. חלק מהם מתגוררים במשקים שונים ברחבי המדינה, ושיחות הטלפון איתם היו מעודדות, מספר פלקון.

כמעט בכל יום, בשעות הצהריים, אפשר למצוא אותו בחברת ידידיו העירוניים, במסעדה „אולימפיה" הסמוכה לחנות הראשית של הרשת שלו. ברשת, מחמש חנויות דומות. בעל המסעדה, משה פרנסיס, הוא ידיד קרוב שלו.

בשעות שלפנות ערב, הוא נוהג לשבת בקפה „אולגה" בצפון תל־אביב. אחרי הבשר שאכל ב„אולימפיה", כאן הוא מתכבד בקפה ובאבטיח קר. מוקף חברים. בעיקר מילים טובות; פלקון לא צריך סיוע מסוג אחר.

יעקב פלקון, 56, נשוי ואב לשלושה, בעל גוף, יליד טורקיה, גאה בייחוס המשפחתי שלו. אביו, אליהו פלקון, סוחר אמיד ועתיר נכסים, היה ידידו האישי של כאמל אתא טורק ומבאי חצרו.

אחרי המהפכה הטורקית, חל פיחות במעמדו של אליהו פלקון. ב־1931, החליט

מחיר הפירסום

כאשר נודע לפלקון שהירחון „מוניטין" מתכוון לפרסם תמונה שלו, במסגרת כתבה על עסקי־בשר, ומתחתיה כיתוב על החשדות נגדו בהונאת המכס – התקשר, לדבריו, למו"ל מוניטין חיים בראון, שהיה ידידו. מדובר בידידות אולימפית. כלומר, בידידות תל אביבית שכל חייה מתקיימים ומוגבלים למסעדת אולימפיה. פלקון הציע לו להדפיס את עמודי הכתבה מחדש, בלי התמונה, ולכסות מכיסו את דמי ההדפסה. לדבריו, בראון סירב.

פלקון: „הייתי מוכן לשלם אפילו 60 אלף דולר. העיקר שיוציאו הצילום. אחרי שהעניין לא הסתדר, חדלנו להיות ידידים".

(חיים בראון לא מאשר את גירסת פלקון.)

מוסיקה הולנדית

במסגרת מסע הפירסום המקורי שפלקון עשה לפני כמה חודשים למוצרי הבשר המשווקים בחנויות תל אביביות הביא ארצה [illegible]

תצלומים: רזי

יעקב פלקון. ביוגראפיה המורכבת מטורקיה, מחתרת, דרום תל־אביב, אולימפיה. „יצאתי כבר לפנסיה. בני וחתני מנהלים את עסקי. חשוב לי להדגיש, שטובת המדינה קודמת לטובתי הפרטית"

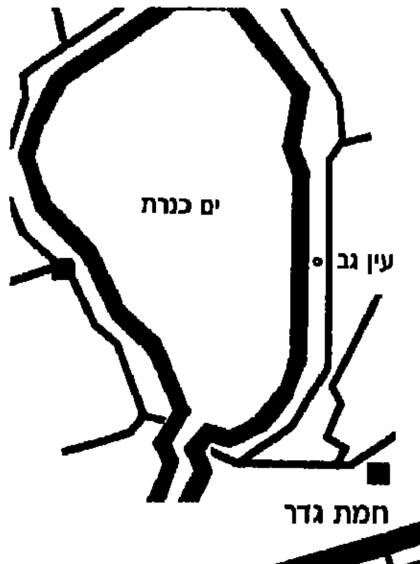

הגדול מכולם מציע לכם - הרבה יותר בכרטיס אחד!

כתבה מצולמת

כיופי קיץ בחמת גדר

לונה פארק* — רכבת בסגנון דיסנילנד מגלשות מים — חוות תנינים — טרמפולינה* — בריכות מים קרים — בריכות מים חמים — מעיינות גופרית — גיאקוזי* — מכון קוסמטיקה חדש*— מכון מסגי ע"י מומחה.*

* בתשלום נוסף!

על החוויה הזו אסור לוותר...

באתר הבילוי, הנופש והבריאות הגדול בישראל ממתינות שפע חוויות ופעילויות מהנות, לילדים, לצעירים ולכל המשפחה.

רעבים? בואו למסעדת הדגים

באתר חמת גדר נמצאת מסעדת דגים המציעה תפריט מגוון.

אתר הבילוי והנופש הגדול בישראל

מי שלא בא - מפסיד

לפרטים 06-751039

חמת גדר

פלקון נעצר בחשד של העלמת מכס, שוחרר בערבות, ולא מוכן לוותר על משלוח בשר שהוחרם כסחורה מוברחת ● „כל הצרות שלי התחילו אחרי שפורסם בעיתונות, כי תרמתי 300 אלף דולר לעריכת כנס הצנחנים בפרק הירקון. היו אנשים שאמרו לעצמם, 'יש לו יותר מדי כסף', והחלו לחפש אותי"

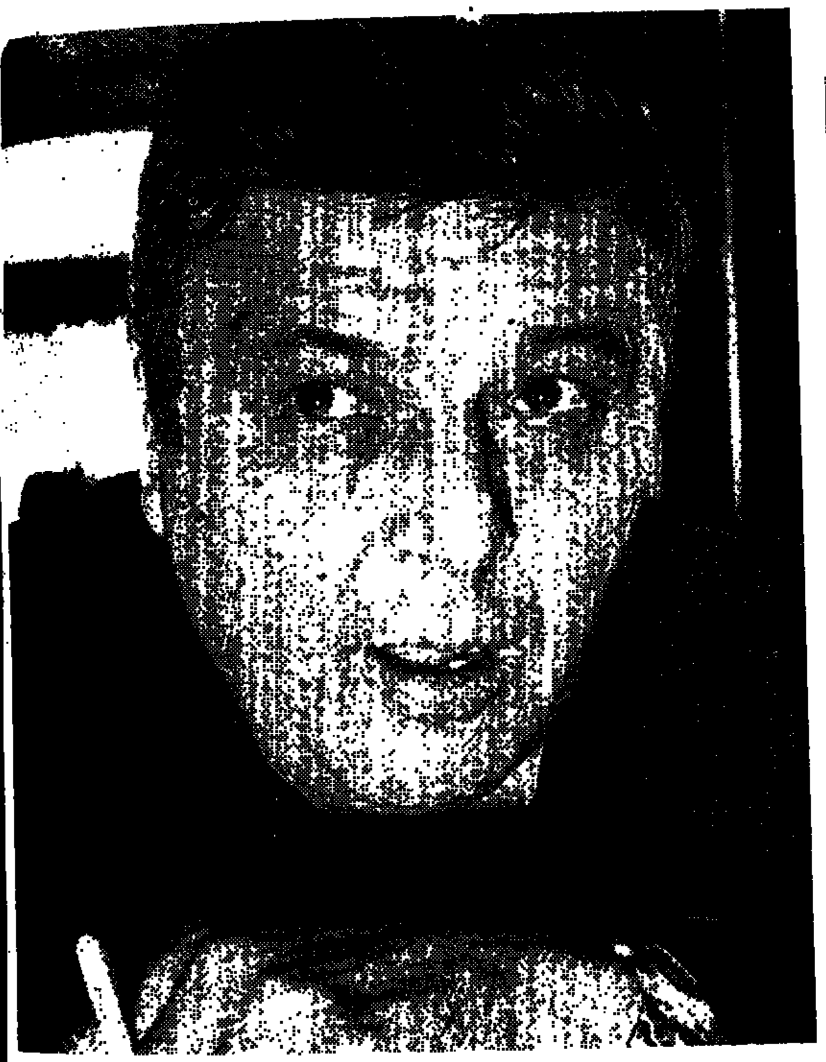

לעלות ארצה עם משפחתו. הוא הביא איתו סכום נכבד במזומן ובתכשיטים.

משפחת פלקון התמקמה בדרום תל־אביב. פלקון האב רכש נכסים. בתי פלקון הפכו לשם דבר. כאשר חברת „נתיבי איילון" הפקיעה שטחים להכשרת תוואי הכביש העוקף, בתי פלקון היו בין הקורבנות הראשונים.

יעקב פלקון: „הרכוש הזה שווה אמנם הרבה כסף, אבל אני לא לוחץ. אני יודע שלחברה אין כסף ובקושי היא מצליחה להשלים את הפרוייקט החשוב. יש לי סבלנות. כסף זה לא הכל בחיים".

יש לו זיקה נוסטאלגית לאיזור. על אתר המגרשים שלא הופקעו, הקים את המפעל למוצרי בשר שלו, ובסמוך לו בית קירור. בנו, אלי, ממשיך את המסורת המשפחתית.

לימודים, קריאת הספרים ופעילות עיונית לא היו מעולם הצד החזק של יעקב פלקון. רק בשנים האחרונות, בעצת איש יחסי הציבור שלו, החל לקרוא רבי מכר שהכל מדברים עליהם. את זמנו הפנוי הוא נוהג להעביר, בין השאר, במשחק „רמי".

■■■

שעה שבני גילו שקדו על בחינות הבגרות שלהם, היה יעקב פלקון ער לפעילות החשאית של אביו בלח"י. בגיל 16, חודשים אחדים לפני הקמת המדינה, הצטרף לאצ"ל.

אחד מחבריו הקרובים: „פלקון לא מרבה לדבר על עברו הקרבי. לא במקרה כמה מלוחמי יחידת 101, כמו קאצ'ה, הם חבריו הקרובים. במלחמת העצמאות לחם בחטיבה 8. במלחמות האחרות היה חייל קרבי. לא קצין. לא מפקד. חייל אמיץ מן השורה. הגאווה הגדולה שלו היה שירותו בנח"ל מוצנח".

השירות בנח"ל הביא אותו לקיבוץ תל־קציר. כך רכש חברים בהתיישבות העובדת והגיע לראשונה אל ענף הבקר.

ב־1963, הקים חוות לגידול בקר ליד באר־יעקב. מאז, הוא בעסק הזה. גם לאחר שהרחיב את עסקיו לתחומים אחרים, כדייג וספנות, לא נטש את עסקי הבשר.

אחד מידידיו מספר על כך: „בשעתו הציע איש עסקים ידוע לפלקון לרכוש במשותף מיכלית. פלקון היה מוכן, בתנאי שהמיכלית תירכש כאשר על סיפונה יהיו שתי פרות. כך פלקון יוכל לומר לעצמו, כי עשה עיסקת בשר מוצלחת. ואמנם, הפרות הובאו למיכלית ופלקון שילם את חלקו בשותפות".

שוק הבשר הישראלי היה מאז ומתמיד מכרה זהב לכל העוסקים בו. ייבוא הבשר מכניס לממשלה היטל של 150 אחוז על כל טון. יבואני הבשר הפרטיים משמשים, למעשה, כסוכנים של ממשלת ישראל

שוק הבשר הישראלי היה מאז ומתמיד מכרה זהב לכל העוסקים בו. יבואנים. יצרנים. משווקים. אנשי קירור. קצבים.

ייבוא הבשר הוא הענף הרווחי ביותר הן עבור הממשלה, הגובה היטל של 150 אחוז על כל טון, והן עבור יבואני הבשר הפרטיים. אלה משמשים, למעשה, כסוכנים של ממשלת ישראל בייבוא הבשר מחצי תריסר מדינות.

תפקידם של סוכנים אלה הוא לוודא, שהבשר יהיה באיכות מעולה ושהכשרות תשמר. עניין הכשרות מופקד בידי צוותים מיוחדים של שוחטים ומשגיחים המגיעים מהארץ.

במשך שנים, „כיכבו" בשוק זה כמה יבואנים, שהבולט בהם הוא המיליונר יצחק מיטלמן, איש עסקים מדרום אמריקה המתגורר בארץ. מיטלמן זוכה למעמד מיוחד. הוא מחזיק בדרכון של אורוגוואי.

מיטלמן הוא, בין היתר, בעליו של מפעל השמנים „יצהר". עד לפני חודשים אחדים, כיהן כחבר מועצת המנהלים של בל"ל. הנתח הנוכחי שלו בשוק הבשר בארץ מסתכם ב־40 אחוז.

יוסי הראל ועוזיאל עינב, הבעלים של חברת „ארמוקור" ובית קירור גדול בצפון הארץ, שוקלים לפרוש מעסקי הבשר.

עוזיאל עינב: „אני לא עוסק יותר בייבוא בשר לישראל. יוסי הראל ואני הפרדנו את עסקינו, כולל חברת ייבוא הבשר. המניות שלי בחברה זו מוצעות למכירה".

יוסי הראל: „עברתי לעסקים אחרים בעקבות הפירוד מעינב. ייבוא הבשר לא כל כך מושך אותי".

■■■

יעקב פלקון ניסה לתפוס את המקום שהתפנה. היה לו מאחז בתחום גידול הבקר בארץ. אחר כך, הקים את מפעל הבשר המנוהל על ידי בנו. רשת חנויות „פלקון" החלה לשווק בהצלחה את מוצרי הבשר שלו, על־ידי חתנו. הוא נזקק לרשיון ייבוא.

פלקון: „מישהו לחש לי, לפני כמה שנים, בתקופת כהונתו של גדעון פת כשר התעשיה והמסחר, כי צריך למצוא קשר למפלגה הליברלית. מצאתי אדם מסויים במפלגה שיצר לי את הקשר עם המשרד, תמורת אחוז נכבד מהרווחים.

„כך קיבלתי רישיון להביא בכל שנה כמה אלפי טון בשר עגל מהולנד. את בשר הבקר, שממנו ניתן היה לגרוף מיליוני דולר בכל שנה, מייבאים האחרים. אבל אין לי טענות. עשיתי בשנים האחרונות עסקים לא רעים אבל בגלל היושר שלי, מתח הרווחים היה נמוך יותר.

„אני קשור רק עם מפעל אחד בהולנד. על ידי כך, יש לי אפשרות לפקח על כל הבשר שאני מייבא גם ללא נוכחות אישית במקום. אני מעסיק שוחטים מקומיים העושים עבודה טובה. אני מוכן להרוויח פחות, אבל שלא יהיו טענות".

■■■

פקיד בכיר במשרד המסחר והתעשיה, שביקש להשאר בעילום שם: „שוק הבשר הוא שוק רגיש ופרוץ במידה מסויימת. שאף אחד ממי שעוסקים בתחום זה, לא ישחק לי את תפקיד התמים. אנחנו יודעים היטב, כי למרות פעולות הפיקוח החמורות שאנו נוקטים בארץ ובחו"ל, יתכנו כל מיני פעולות הערמה.

„המטרה הבסיסית היא להבטיח שהבשר יהיה בהתאם למה שנאמר ברשיון הייבוא, כשר למהדרין, בטיב מעולה, ויעבור את כל הביקורות של הווטרינרים".

■■■

לפני כשנתיים, שר התעשיה והמסחר, אריאל שרון, החליט להפסיק את המעורבות של הממשלה בשוק הבשר ולהנהיג ייבוא חופשי. למטרה זו מינה שרון ועדה מיוחדת, שבראשה עמד עודד ארז, לשעבר פקיד בכיר במשרד וכיום איש עסקים פרטי.

תפקידה של הוועדה היה לקבוע קריטריונים להנהגת ליבראליזציה בייבוא הבשר לישראל, תוך הגבלות שימנעו יצירת קרטל במשק, ויבטיחו את טיב הבשר ואת הפיקוח עליו.

עודד ארז: „הצענו, כבר לפני שנה ומעלה, שורה של המלצות שנועדו להבטיח בראש וראשונה את האינטרסים של הצרכנים".

מקורביו של השר שרון טוענים, כי ברשותו להגשים את ההמלצות כדי לערוך בדק בית יסודי בענף הבשר.

לפני כשנה, שיגר פלקון לשרי הממשלה ולעשרות חברי כנסת „תזכיר בעניין מסירת ייבוא הבשר ליבואנים פרטיים: אומדן התוצאות, הערכת ההשלכות וההצעות לסדר". לדברי פלקון, ניתן לחסוך בכך 28 מיליון דולר לשנה מתקציב המדינה.

„הרכישה השנתית של בשר מיובא מגיעה עד 50 אלף טון במחיר ממוצע של 1300 עד 1900 דולר לטון. לפי מחיר ממוצע של 1500 דולר לטון, ההוצאה השנתית הכוללת היא 75 מיליון דולר. הנחתנו היא, שהייבוא הפרטי יחסוך, באומדן זהיר, לא פחות מ־5 אחוז, כלומר, 3.75 מיליון דולר. ההוצאות לביצוע הכשרות יכולות להיספג, רובן ככולן, כנגד הזכות לייבוא חלקי פנים. בסעיף זה, החיסכון יכול להגיע ל־5 מיליון דולר. הובלה בתפזורת במקום על משטחים תביא לחיסכון של 1.5 מיליון דולר נוספים".

סעיפי החיסכון הנוספים לוקחים בחשבון גם יצור מקומי של בשר בקר, בהתיישבות העובדת ועל ידי מגדלים פרטיים.

פלקון לא נעלב מכך שאף אחד מהממוענים של התזכיר הארוך לא טרח להגיב ולא ביקש ממנו חוות דעת מורחבת, בכתב או בעל פה.

■■■

ומה מקומו של פלקון בכל התמונה הזו?

„אני יצאתי כבר לפנסיה. בני וחתני מנהלים את עסקי, אני משקיף מרחוק ומפקח על כך שלא יהיו פאשלות. חשוב לי להדגיש שטובת המדינה קודמת לטובתי הפרטית. לי יש כבר מספיק כסף כדי לגמור את השנים הבאות". ■

מה קרה לבייבי של אגמון

עדה בן־נחום תיכנס מחרתיים לתפקיד כמנהלת אמנותית של תיאטרון בית ליסין • מאז פרישתו של יעקב אגמון, לפני שנתיים, המקום ירד מהכותרות • בן נחום לא תתן יד ל„שיטפון התיאטרון המקורי - בכל מחיר. זכותו של מחזה מקורי בינוני עדיפה על מחזה בינוני זר"

יותם ראובני תצלום: מיכל רותם

מחרתיים בבוקר, תעלה עדה בן־נחום, אשה חסונה, בשנות ה־50 שלה, ותתפוס את מקומה בחדר המנהל האמנותי, בקומה העליונה של בית ליסין בתל אביב. עד לא מכבר, היה בקומה זו היה ארכיון תנועת העבודה, שהועבר משם עוד בימיו של יעקב אגמון.

יתכן שהיום הראשון בג'וב החדש, יזכיר לה שתי סצינות דומות מעברה. היא כבר כיהנה בתפקיד דומה בתיאטרון לילדים ולנוער, ובתיאטרון החאן בירושלים.

לחאן הגיעה ב־82', על רקע מרד שחקנים. היא עזבה את התיאטרון ההוא כעבור שנתיים וחצי, „בתחושה קשה מאוד, תחושה של כישלון"; וחזרה לעיסוק העיקרי שלה – תרגום ועיבוד מחזות.

„מטבעי", היא אומרת, „אני אשה עצמאית. אני אוהבת את העיסוק הזה. אבל אחרי כל העבודה שלי בתחום התיאטרון, אני רוצה להיות בין מקבלי ההחלטות. אני לא רואה בזה קידום, אלא ויתור על דרך חיים. אני לא עושה את זה בשביל 'הנצח', אלא משום שזה תחום שמעלה לי את האדרנלין בדם. גם לא בשביל המשכורת, או בשביל כורסת המנהלים".

■■■

אגמון עזב את בית ליסין ב־85'. בתקופתו, שימש כמנהל כללי ומנהל אמנותי. לאחר פרישתו, עבר לנהל את חגיגות שנת ה־40 למדינת ישראל. בבית ליסין מונו אז שני מנהלים: צחי בקר, מנהל ארמינסטרטיבי, וד"ר תום לוי, מנהל אמנותי.

בקר נשאר בתפקיד והוא, למעשה, זה שהביא את בן נחום. לוי מונה במאי 86', ועזב באוקטובר אותה שנה. סעיף בחוזה שלו קבע, שאם יבטים בתיאטרון אחר, יפסיק באופן אוטומאטי לשמש כמנהל האמנותי של בית ליסין.

„בתקופה שלי", אומר לוי, „נעשו שני דברים. 'שחור היה הלילה' ו'יצרים'. הלכתי על 'שחור היה הלילה' מתוך כוונה לגבש קבוצת שחקנים, שתהיה גרעין של תיאטרון בית ליסין. לא היה שום כישלון אמנותי מצידי, כי 'התפוטרתי' לפי החוזה עם ההסתדרות, זמן קצר אחרי שנכנסתי לתפקיד".

„אחרי שתום גמר את תפקידו", אומר בקר, „ניהלנו משא ומתן עם מועמדים שונים. עדה נראתה לנו הבחירה הטובה ביותר. ביחד איתה, אני מקווה, נצליח למצוא אפיקים שיאפשרו לנו להיות שונים מהתיאטרונים האחרים. אני מדבר על אופי מסויים, לא על קו. ואני עדיין חולם על להקה קבועה".

■■■

בן־נחום מדגישה, כי המצב בבית ליסין שונה לגמרי ממה שמצאה בחאן הירושלמי. „כאשר הגעתי לשם, זה היה תיאטרון זנוח על ידי עירה. פה יש בית קיים, חי ותוסס. אני לא אומרת שהשמים הם הגבול, אבל יש כאן חופש. שם הייתי צריכה להיאבק כל הזמן. תיאטרון של 10 שחקנים, הרוצים ניהול קולקטיבי, שקורא לעצמו תיאטרון רפרטוארי, זה מעשה שלא ייעשה".

– כשעזבת שם אמרת: „יכולתי להביא לחאן כוכבים גדולים ולעשות הפקות מצליחות". זה מה שתעשי בבית ליסין?

„אני מאוד מקווה. אני לא יודעת אם הפקות מצליחות במובן של הקופה, אבל ברור לי שתיאטרון כמו בית ליסין צריך להיות טוב. אני רוצה לגייס יוצרים טובים, שחקנים טובים".

– למה שהם יבואו אלייך?

„יש יוצרים שאמנם יושבים טוב בתיאטרונים שלהם, אבל לא תמיד עושים מה שהם רוצים. בבית ליסין יוכלו לעשות את זה. אין אצלנו שובע מתיאטרון. באולם הבית יש אינטימיות גדולה, וזה מושך את הקהל. ברור, יש תמיד עליות וירידות. רק התמימים מצפים לגיליון הישגים מתמיד".

– אחרי הכאריזמה של אגמון והפרישה המוקדמת של תום לוי, את לא חוששת שמנו אלייך כאל מוצא אחרון, של אין ברירה?

„אני מאמינה שלא. צחי בקר פנה אלי. דיברנו הרבה. הגדרנו דברים. לקחתי לעצמי זמן, היססתי, והנה אני כאן. גם בתיאטרונים האחרים שניהלתי, לא אני הצעתי את עצמי. פנו אלי מהחאן ואחר כך נבהלו מהאספקט הציבורי, והציעו גם לאחרים. דני שלם הציע שוב. זו היתה החלטה לא פשוטה. אנשים שיש להם יכולת מנהיגות, לא מתרוצצים ברחובות".

– אבל עזבת את החאן במרירות, אמרת שהיה זה „עסק רע תקני".

„מי שעובד בתיאטרון יודע, שזה לא חברת ביטוח. חלק מההיסטוריה עלול לחזור. אבל ביטחון מוחלט הוא גורם שמקוז את הדמיון. אני ערה לאילוצים של מועצת מנהלים, ממממנים וכיוצא בזה. מנהל אמנותי צריך לדעת לתמרן, אבל לא להיות מודאג בגלל העובדה שהתקופה שלו לא תהיה פיקניק מתמשך".

■■■

בן־נחום, אם לארבע בנות בוגרות. בעלה, ארנון, חבר מערכת „הארץ". נולדה בחיפה, „בבית שהים ליתך אותו. עד היום, כשאני רוצה להירגע, אני צריכה לשמוע את הים". במלחמת השחרור, היתה 'פייטרית' בחי"ש, איזור הגליל. בסוף שנות ה־50, למדה באוניברסיטה בירושלים, פיזיקה ומתמטיקה. לתיאטרון הגיעה אחרי שהתפרסמה בסידרה הרדיופונית „שלושה בסירה אחת", מהתוכניות הסאטירה הראשונות בארץ.

„נולדתי בתוך תיאטרון חובבים", היא מספרת. „אמי ואבי היו פעילים בחוג לתיאטרון בחיפה, בשנות ה־20. אמא היתה שחקנית ראשית ואבא היה חשמלאי".

עד כה כתבה, עיבדה ותרגמה 150 מחזות שהועלו על הבימות בארץ. אין לה מחזה מסויים שהיא חולמת להפיק אותו. „יש באישיות שלי הרבה קונפליקטים, קנאות לשלמות, אבל אני לא מאניאקית לתיאטרון".

– ובכל זאת, עכשיו, שוב ניהול אמנותי. את רוצה להשפיע ותחתם?

„כן. זו אחת הסיבות. אני לא משתגעת מזה במיוחד, ואני יודעת במה זה כלול. אני לא מתה להיות עובדת סוציאלית של שחקנים. אבל הרי מדובר בלהנהיג בני אדם".

– להנהיג?

„כן. אני יודעת. זה בומבסטי. יצא לי".

– מה את בעצם מביאה לבית ליסין?

„אני עדיין לא יודעת. אצטרך לשבת שם, ללמוד את המקום, את הבעיות. אני לא באה ליום. אני באה לשלוש שנים. אדם כמוני לא בא עם טראחים".

– הגדרת את עצמך כאנרכיסטית. איך זה מסתדר עם השמרנות של הוועד הפועל?

„לא אמרתי שהרפרטואר של בית ליסין יהיה אנרכיסטי. זו תפיסת העולם שלי. זה כמו שתגיד, שאדם בעל השקפת עולם סוציאליסטית לא יכול לעבוד בבנק, כי הוא יחלק את הכסף לעניים".

■■■

בשעתו, היתה התנגדות לשיטות העבודה של אגמון בבית ליסין. אבל גם יריביו הגדולים לא יכולים להתכחש לעובדה, כי לפני בואו לשם, היה זה אולם שומם, רחוק ממפת הבידור של תל אביב.

– יעקב אגמון, אתה לא היית צריך מנהל אמנותי. יש במוסד כמו בית ליסין, עכשיו, צורך בתפקיד כזה?

„לאור מצוקותיו של המנכ"ל בקר בתחומי התיאטרון, ועיצוב אופיו של המוסד, נראה שלא היתה דרך אחרת אלא לנסות שוב מנהל אמנותי".

– עדה בן־נחום מתאימה?

„אני לא יכול להגיד שאני מכיר את העבודה שלה בתחום זה".

– אתה נשמע כועס על בקר.

„אני כועס על כך, שבבהלה שאחזה בו עם כניסתו לתפקיד, ויתר על ההאנגר ביפו, שהיה יחודי בנוף האפשרויות התיאטרוניות של תל אביב".

– חשארת חובות?

„זה שקר. לא השארתי שום חובות. קיבלתי 100 אלף ש"ח לשנה מהוועד הפועל. עכשיו התקציב זה מיליון ש"ח לשנה. איזה חובות?"

– אתה מרגיש שזה עדיין הבייבי שלך?

„איזו שאלה. כמה פעמים בחיים אדם עושה מקום כזה?"

■■■

„שאלתי את צחי בקר", אומרת בן־נחום, „אם יש איזה אילוץ כספי לגבי העתיד, לגבי התקופה שבה אכהן כמנהלת אמנותית. נאמר לי, כי יש לי יד חופשית במסגרת תיאטרון כזה. אני אמנם מנהלת אמנותית, אבל עלי לדעת את המצב לאשורו".

– ליד בית ליסין קיימת רשת מופית, מסגרת של מופעים בעיירות שדה. בית ליסין היה מזוהה עם תיאטרון צעיר, פתוח במעט לכל דבר. האם תעשי הבחנה בין מה שיוצג בבית ליסין בתל אביב ובין מה שיוצג ברשת מופית? שם יש קהל אחר, המתייחס לזה כאל מועדון הקומדיות?

„ברוב עירי השדה והמקומות הקטנים, הקהל שבא עכשיו לתיאטרון מגלה טעם מעודן מאוד. זוהי תוצאה של הפעילות הממושכת של אמנות לעם, שהביאה מופעים למקומות אלה. הקהל שם רוצה דברים טובים. אלה עגלים שרוצים לינוק יותר ממה שפרה מתל אביב יכולה להניק".

– ובית ליסין יהיה הפרה?

„אני מקווה. אני מאוד מקווה שנוכל להרוות את הצימאון הזה. אם אתה לא חושב על הקהל שם, אתה אבוד. התיאטרון בארץ הוא תופעה נוסעת. בשנים האחרונות נבנו אולמות טובים מאוד".

– את באמת חושבת שאם תמצאי ורסיה של חנוך לוין המקומית, זה ילך בערי השדה?

„כן. אני לא אומרת שאבחר חומר כזה, אבל יש התנשאות בהנחה שהוא לא ילך מחוץ לתל אביב".

– כרגע, אין שום הפקה מקורית של בית ליסין. הרושם הוא שהמקום מתפקד כאולם להשכרה.

„כרגע יש הפקות משותפות. לא מציגים שם רק הצגות קנויות, כמו נגיד בתיאטרון ירושלים, שהוא אולם. קופרודוקציה היא לפעמים תוצאה של אילוצים כספיים ולא אמנותיים. נכון שאין שום דבר עם חותם של בית ליסין, ונכון אני לא חסידה של קופרודוקציות".

צחי בקר, לעומת זאת, לא רואה כל הבדל בין הפקה עצמאית ובין קופרודוקציה. „אנחנו לא תיאטרון גדול. אין להקה. זה לא סביר להפעיל כלפינו קני מידה של תיאטרונים אחרים. עלינו לקבץ שחקנים לפי הפקה. אם נחליט ללכת על דברים משלנו, נוכל לעשות ארבע הפקות בשנה, והסיכון גדול מאוד. בעזרת שותפויות אפשר להגיע ל־8 עד 9 הצגות".

„אחרי שאגמון פרש", אומר ד"ר לוי, „נגמר פרק. הפרק של אגמון, של עשיה חופשית של כאריזמה. לא היה שום רפרטואר מתוכנן מראש. ההנהלה החדשה היתה צריכה להתחיל כמעט מאפס".

■■■

למנהלת האמנותית החדשה אין תוכנית מוגדרת. היא לא מוכנה להתחייב אפילו על מסגרת כללית ביותר של ההצגות, אשר יועלו בבית ליסין. היא לא תתן יד ל„שיטפון התיאטרון המקורי – בכל מחיר. זכותו של מחזה מקורי בינוני עדיפה על מחזה בינוני זר. אבל מחזה מקורי רע, איננו עדיף על מחזה זר שהוא לא רע".

ההיצע התיאטרוני בארץ מעיד, לדבריה, על „פריחה". לא כל מה שנראה בשטח „מלהיב אותי עד אובדן חושים. כדי שיצמחו נרקיסים, חייבת להיות ביצה".

הביקורת לא מרתיעה אותה. „יש שלושה סוגי מבקרים. המבקר הכן שגם מבין; המבקר הכן שלא מבין; והמבקר הלא כן שלא מבין. וב'כנות' אני מתכוונת לחוסר פניות. יש להם כוח עצום, הרבה יותר ממה שנדמה לאנשי התיאטרון. חלקם עושים בזה שימוש לרעה. יש שניים או שלושה מבקרים שהם מהווים. אתה מבין מדוע אני לא יכולה להגיד לך שמות".

■■■

כל התקציב של בית ליסין בא מההסתדרות. מלבד התיאטרון, יש בבית פעילות קולנועית וכן מתקיימים מופעים ב„מרתף העליון". למוסד, מועצת מנהלים. יעקב אגמון, אגב, סירב להשתתף בה אחרי פרישתו.

בן־נחום מאמינה בשיטה של העצמה תרבותית, „ראמפינג". ככל שיוצגו יותר דברים, כך יימצא קהל שזה יתאים לו.

– זה לא עלול לפגוע בבומרנג?

„כן. זה עלול לגרום לוולגאריזציה של האמנות. אבל תיאטרון, ממהותו, מחזר אחרי הקהל. זה הלא דבר שעשוי בשביל קהל. מעצבנים אותי כל מיני מתחילים, שאומרים כי הקהל לא מעניין אותם. הם משקרים".

– ואת תחזרי במרץ אחרי הקהל?

„אם אני רוצה לעשות תיאטרון טוב, אהיה מסורסת לגמרי אם אחשוב על מבקרים או על הצלחה. אם חושבים מראש על מה שיגידו, זה אבוד. אני מכירה הרבה אנשי תיאטרון שמחשבה כזו סירסה אותם". ■

עדה בן־נחום, יולי, 1987. „אני לא מאניאקית לתיאטרון. לא משתגעת במיוחד מניהול אמנותי, לא מתה להיות עובדת סוציאלית של שחקנים. אבל הרי מדובר בלהנהיג בני אדם"

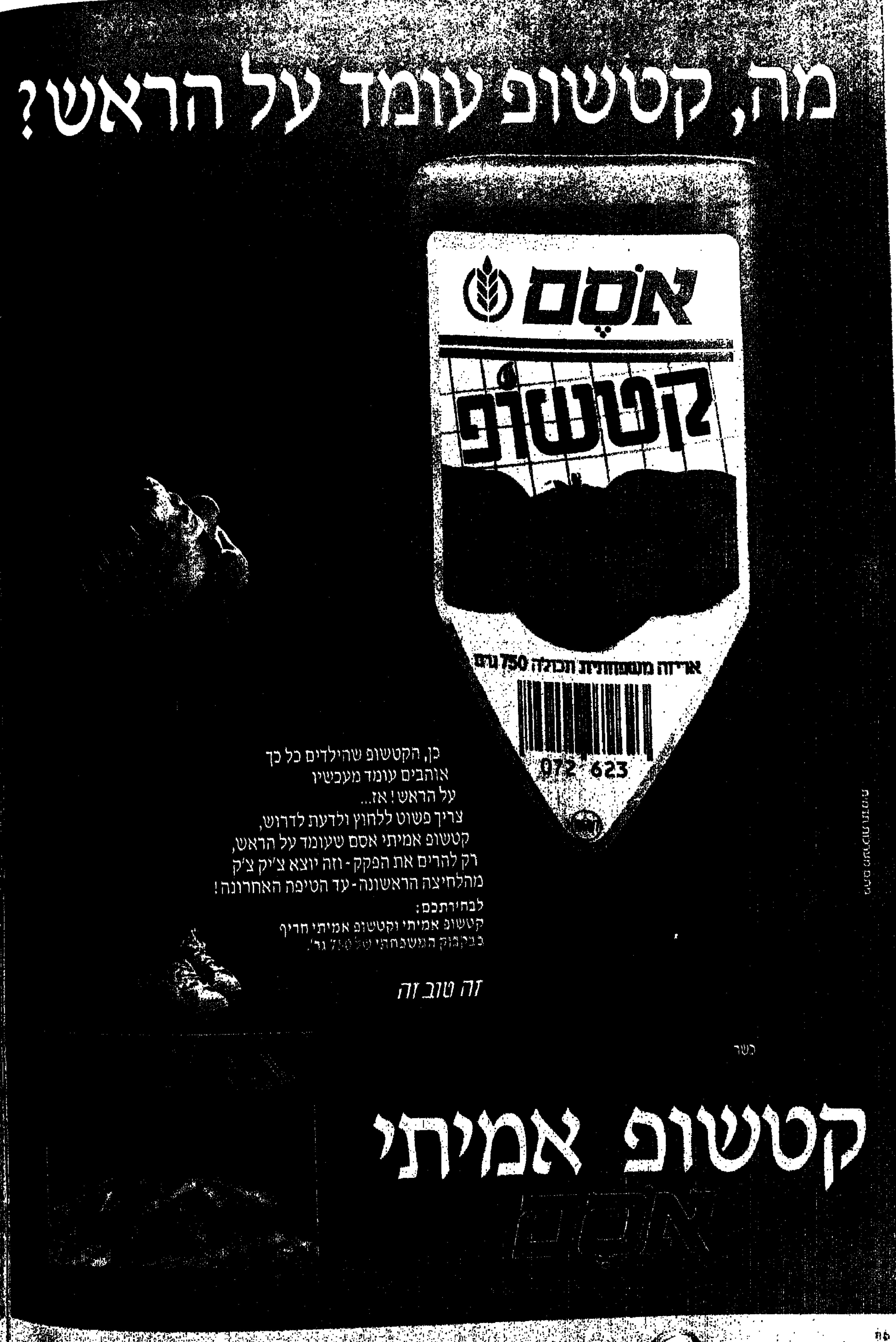

האחיות טורנדוט

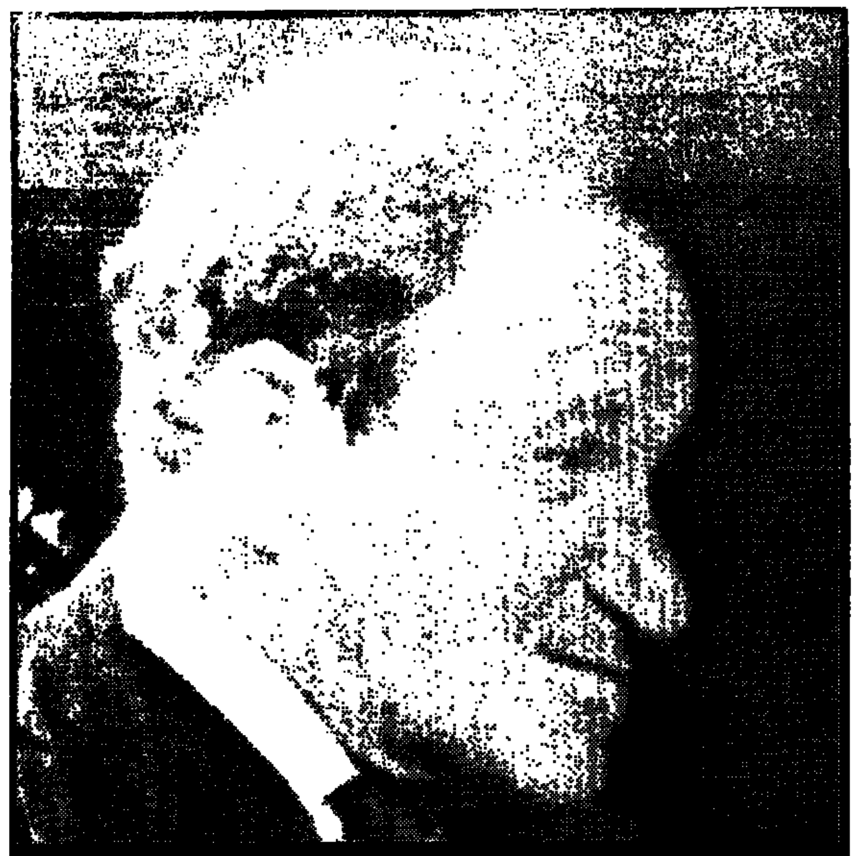
גבריאל צפרוני. בגיל עשר הביא להן מדי בוקר כיכר לחם חם ממאפית היוקרה של דב קרבצוב ובנו. תצלום: ישראל־סאן

יוסי גרבר. זוכר בעיקר את הבובות: תיאטרון הבובות של האחיות בשכונת רוזנפלד. תצלום: „סגנון"

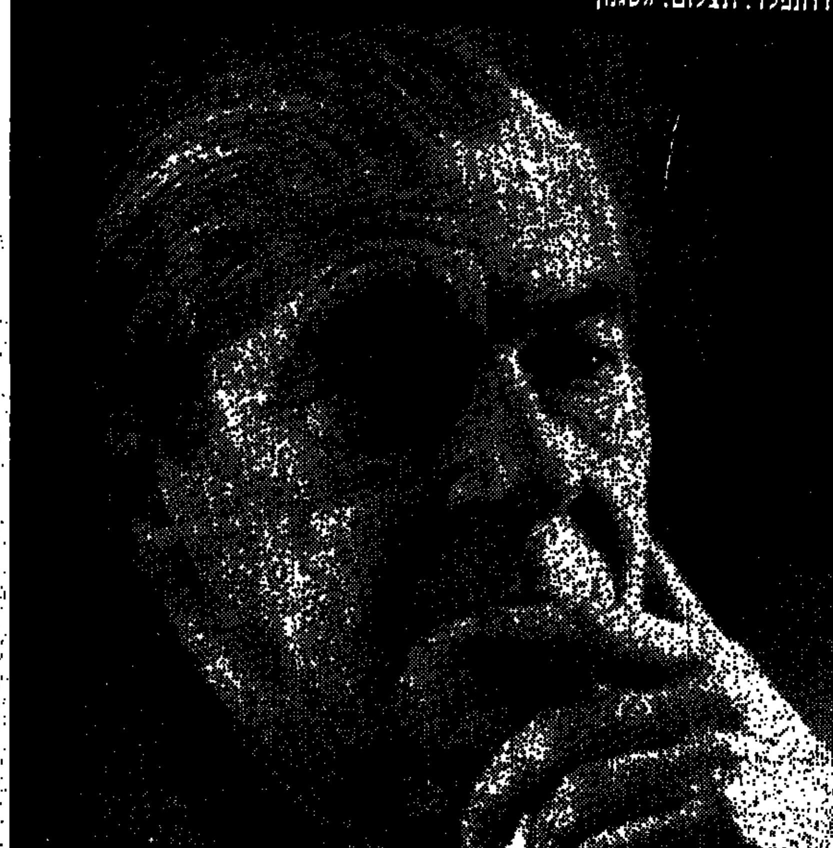
ארתור קסלר. נציג ה„ברלינר טאגבלאט" בירושלים. ניסה לעשות למען האחיות

(המשך מעמ' 20)

יה עם כמות עצומה של קטעי ים בין העת שלאחר פרסום „טורנדוט" צ'יני ב־1924: וחליפת מכתבים בין ת לבין המו"ל האיטלקי שלהן, ריקורדי, בשנות ה־90' של המאה ה־19 פרסם את ורנדוט" שלהן.

שאלה היתה כיצד יתכן הדבר שריקורדי תחילה את התווים המקוריים, ים, וכ־30 שנה לאחר מכן את התווים תמים של פוצ'יני? האם נתנו לריקורדי לא התמלוגים, תמורת סכום קטן? או, ר והוא רכש את הזכויות לעשות כל שמצו בתווים שלהן?

א הייתי מסוגל להציג להן שאלות אלה, הוראות היתה ברורה: מונחים היו כאן המלאים של האופרה „טורנדוט", אשר בשנות ה־90' של המאה שעברה על חיות רובנזון. אלה נודעו בעת ההיא, נשכחו ונעלמו. עוד בעתות פרסום ה שלהן היו בוודאי רווקות זקנות, ים שלהם לא זכו להערכה. הן הצליחו את מחייתן, איכשהו, אמרו לי, על ידי מלונות ראווה בבית מסחר כל־בו גדול ון, שבעליו היו קרובים שלהן.

■■■

ך נוצלו במשך 30 שנים שלאחר מכן, ה תהפוכות מלחמת העולם הראשונה, ת גרמניה הקיסרית, האינפלציה – כל לא הכירו. ואני, צעיר ביישן כפי י אז, לא שאלתי. אבל הן שבו והזכירו קטעים כל שהם, כשאחת מהן שרה, ת מלווה בפריטה על הפסנתר, עבור ת נעלות הברית שכבשו את מחוז הריין, ת מלחמת העולם הראשונה.

חיים מצאו עצמן מנוכרות בארצן, הן היו מקור לגיחוך. אפשר שהבידוד הדליק בן את אהבת ציון הרומנטית, י מציאותית, ובסופו של דבר –

חלטו על כך שהחלוצים הצעירים של הקודש הנולדת מחדש, יעריכו את ה והמוסיקה שלהן. וכך עלו לפלשתינה, שנה או מידיהם של התורכים לידיהם הבריטים. נסעו בארץ ועברו דרך עים הקטנטנים שבארץ המסוכנת, ביצות ואומללה זו, שמאוחר יותר מתוכה מה שעתיד להיות מדינת ל. זה לא היה יכול להיות מסע שים מוצלח.

סופו של דבר, התיישבו האחיות בצריף שלהן, מאחורי הטיילת של תל אביב, השתיק. כאן, במחצית שנות העשרים, ו שפוצ'יני חיבר את „טורנדוט" שלו, אותרה בלתי גמורה כשנפטר. כמו זו גם זו שלו מבוססת על המחזה של וכמו זו שלהן – גם זו פורסמה על ידי

חיות טענו שפוצ'יני עצמו הודה, שאינו לסיים את האופרה שלו ושהשתמש י אפראי קדום יותר, שנשכח זה זמן רב. ן גזלו את התווים של פוצ'יני והישוו ם אלה שלהן. הן מצאו שפוצ'יני שילב נכבדים מן התווים שלהן לתוך

אחיות טענו, שריקורדי נתן לפוצ'יני את י הרובנזוניים שהיו ברשותם, שישתמש כרצונו, וכי פוצ'יני עצמו מעולם לא ן, ששהוא חב זאת לאחיות רובנזון. לא ידע. יתכן ולא עלה כלל בדעתו אחיות עדיין בחיים.

■■■

י מוסיקאי ואיני יודע לקרוא תווים. כאן, נוכח עיני, מונחים היו התווים של ה „טורנדוט" של האחיות רובנזון, עם ן השכה ונשכחת, שפוצ'יני גנב את

שון ובסיפוק מוזר בטירופו, דברו ת רובנזון אודות הזמרים הרבים אשר חלק במופעים אלו או אחרים של נדוט" של פוצ'יני, למרות התרעות ה האל תחול עליהם, ואשר מתו באופן י ומסתורי; על מנצחים שנפלו על ועל פוצ'יני עצמו, אשר מת באופן טרם זמנו.

ת בתולות וזקנות אלו היו, אמנם, ות לחבר אופרה מושלמת, שהיתה ין כדי להשיא את ליבו של פוצ'יני שלא כהלכה יצירה שכוחה זו, ללא שלה?

ינן המסורה של שתי נשים אומללות שמע בלתי אפשרי, אבל ריקורדי, המוסיקלי הנודע בעולם ממילנו, פרסם את התווים של הרובנזוניות ת התשעים של המאה שעברה, אשר מהן נוגנו והוצגו באותה עת על פני

■■■

עתי מאוד ממצבן הביש, מן הזעם אחיות הזקנות. „כאביר נודר אלחם אמרתי לעצמי.

שאירעו הדברים, הכנר הנודע הוברמן הגיע לתל אביב, לסדרת הופעות עם התזמורת הפילהרמונית הפלשתינאית, אשר הוברמן עצמו היה אחד ממקימיה. בהעזה שלא ידעתי כמוה קודם לכן, הגעתי לאולם הכניסה של המלון, אשר הוברמן שהה בו עם מלווהו, פסנתרן גרמני נודע. האחרון הקשיב לסיפור והסכים להתלוות אלי לצריף של הרובנזוניות ולבחון את עדותן של האחיות עצמן – יהיה אשר יהיה.

האחיות קיבלו את פנינו והציעו מן התה הבלתי אפשרי לשתיה שלהן. אגב גירוש החתולים האיומים שלהן הביאו את תווי „טורנדוט" שלהן, והפסנתרן החל לבדוק אותו בתשומת לב, עוצר מדי פעם בפעם. בכדי לשוב ולבחון חלקים מסויימים, בעיקר את לחני המצעדים המפורסמים. בסופו של דבר נשא עיניו, נעץ מבט באחיות, עיין שוב בתווים, ואמר: „זה מעבר לכל ספק. אין ספק שפוצ'יני השתמש בחלקים, במקפי תווים ובתיבות שלמות".

„פרסם והציג זאת כמו שלו", התפרצה האחות המבוגרת יותר.

„כן, זה נראה כך ללא ספק", הסכים הפסנתרן. אבל, הוסיף: „אבל יש, כמובן צורך לאמת ולאשרר זאת על ידי מומחים רשמיים". ואז ביקש מן האחיות שתשאלנה לו את עותק התדפיס שהיה ברשותן. לכך התנגדו האחיות בתקיפות.

„לא, לעולם לא", אמרה האחות הקשישה יותר. „לעולם לא נרשה לתווים לצאת מידינו".

האחות הצעירה, משראתה את הבעת פניו של הפסנתרן, הוסיפה: „איננו מפקפקות בך, אדוני, עליך להאמין בזה. אלא שתכליל תווים זה הוא כל מה שברשותנו. לא נוכל להרשות שיצא מתחום הבית".

„המומחים שעולים בדעתך", הדגישה האחות הקשישה יותר, ואני נרתעתי, התכווצתי, מן הפזיזות הבלתי אריכה שלה, „יכולים לבוא לכאן, אלינו, ולבחון את התכליל פה".

הפסנתרן קם. דומני שהבחנתי שכאילו הוקל לו. הוא עשה כל מה שהיה ביכולתו לעשות. אם האחיות בוחרות להתעקש – הוא לא יכול להיות לעשות מעבר לזה. תוך הצטדקות אמר, שעליו להיוועץ בהוברמן ולהסביר לכנר כל מה שראה ואת מסקנותיו. אפשר ומאוחר יותר הן תשנינה את דעתן ותשלחנה את התכליל אליו לניו־יורק?

■■■

הוא עזב ואני חשתי, שהזדמנות עצומה הוחמצה. מאבקי עבור האחיות היה לשווא. נשארתי לשבת עוד זמן מה, מכסה את יאושי בשיחה על ענייני דיומא, מקשיב לתקוותיהן של האחיות, עטופות שלוות נועם. הן היו נרגשות כל כך, עד שליטפו את פני, נשקו לי ואמרו לי עד כמה שתהיינה אסירות תודה לנצח. התעקשו לתת לי במתנה את הנבחרות שבין הבובות שלהן, אסתר המלכה ואחשוורוש מלך פרס ומדי. קשקשו דבר־מה על קבלת הזכויות, הפרסום וההון שהיו זכאיות להם סוף־סוף, ואשר כעת צריך שינתנו להן במלואם.

עזבתי אותן בהבטחה שאבקר אותן שוב בעתיד הקרוב. אבל הבינותי שהאחיות טורנדוט לעולם לא תרשנה לתכליל שייראה על ידי מישהו מחוץ לתחום ביתן, ושאיש לא יטרח לבוא לראותן כאן.

תחושת אשם עמוקה על אי יכולתי לעשות דבר עבור האחיות, דכאה אותי. המשכתי לפקוד אותן בתכיפות פוחתת והולכת. היה עלי להיאבק לקיומי שלי, וריחות החתולים הבחילו אותי. אפילו כתבתי להוברמן עצמו בניו־יורק וקיבלתי תשובה מנומסת ובלתי מחייבת. בכל פעם שראיתי את האחיות טורנדוט, הן העתירו עלי אין־סוף סיפורים מוזרים ובלתי־הגיוניים: איך מוסיקאי פלוני מפורסם חלה או התמוטט ומת בשעת הופעה באופרה „טורנדוט", למרות ההתרעה שהאופרה היתה יצירתן שלהן.

אבני הריחיים של האל טוחנות לאט, אך ללא רחם. הן התעקשו בשלהן: צדק ייראה, בסופו של דבר...

צדק לא נראה. בפעם האחרונה שפקדתי את האחיות, הצעירה יותר סיפרה לי שאחותה הקשישה שברה את רגלה והיתה מאושפזת בבית החולים. אחר כך פרצה מלחמת העולם השניה: אי הצדק העצום של עולמנו שטף וגבר על אי הצדק הפעוט יותר שנעשה לאחיות טורנדוט, וסחף אותן כארמון חול שפת הים.

לא ראיתי יותר את האחיות. לא שמעתי יותר דבר על גורל „טורנדוט" שלהן. אבל זכרון סיפור טרגי זה רודף אותי מאז ואילך. מה קרה לניירות אשר הן שמרו עליהם בקנאות בצריף שלהן? מה קרה לתכליל של האופרה „טורנדוט" שלהן, שפורסמה על ידי ריקורדי במילנו, בשנות ה־90' של המאה שעברה, ללחנים ולהלחנות האחרים, שהאחיות רובנזון חיברו בוודאי עבור תיאטרון הבובות שלהן? מה קרה לבובות שעוצבו על ידן?

עד כאן פיטר מונק. ■

ספר מסטימצקי מתנה מעולם אחר

מבחר ענק ומגוון של ספרי מדע בדיוני בעברית ובשפות שונות ב-25% הנחה.

ספרי מדע בדיוני ב-25% הנחה

תן במתנה ספר בהנחה

הזמן הצהוב — [illegible] שבעה שבועות [illegible] של שיטוט [illegible] במחנות הפליטים, בבית המשפט [illegible], 20 שנה לאחר מלחמת ששת הימים.

שירי ירושלים — יהודה עמיחי
ספר שירים דו־לשוני בעברית ובאנגלית של יהודה עמיחי עם תצלומים בנושא ירושלים.
~~38.90~~ ש"ח
29 ש"ח

קרובתי רוזי — ג'יראלד דארל
ספר נפלא על ידידות אמיתית בין אדם לפיל בהומור המיוחד על־פי מיטב מסורת ספריו של ג'יראלד דארל.
~~21.60~~ ש"ח
16 ש"ח

בריאות ללא אמונות טפלות — פרופ' עזרה זהר
איזו דיאטה היא הטובה ביותר לירידה במשקל? כמה ביצים מותר לאכול ביום? האם יש צורך בתוספת ויטמינים? על שאלות אלה ועל עוד רבות אחרות עונה פרופ' עזרה זוהר, רופא וחוקר רפואה בעל שם עולמי.
~~22~~ ש"ח - 16 ש"ח

שגעון ושמו אליס — עמוס אטינגר
מסע מטורף אחרי המושלם, היפה, החכמה, בעלת חוש ההומור, הסקסית והעשירה - אליס, כראי למסע החיפושים של הסופר אחרי עצמו.
~~33.70~~ ש"ח
25 ש"ח

Chagall in Jerusalem
אוסף ציורים מעולה של שאגאל בנושא ירושלים תוך כדי הסתכלות על איפיוניה הדתיים של עיר הקודש.
~~43.20~~ ש"ח
32 ש"ח

Blank Book
ספר ריק לכתיבה עצמית
ליומן אישי, לרשימות או לכל מטרה. בכריכה קשיחה עם ציור דגל ישראל.
~~5.90~~ ש"ח
4 ש"ח

Battleground Fact and Fantasy in Palestine
Samuel Katz
~~6.40~~ ש"ח - 3.- ש"ח

The Brothers Ashkenazi
I.J. Singer
~~12.5~~ ש"ח - 5.- ש"ח

Preparing for Sabbath
Nessa Rapoport
~~7.40~~ ש"ח - 3.- ש"ח

תן סטימצקי במתנה

חדש בהוצאת סטימצקי

בישול ואפייה במיקרוגל
קרול בוון
המדריך השלם לבישול במיקרוגל, מעל ל-300 מתכונים לבישול ולאפיה, עשרות טבלאות ומדריכים עם מידע בישול בסיסי.
29.60 ש"ח.

המבצע בתוקף: 2.8.87 — 31.8.87 או עד גמר המלאי

ספרים זה סטימצקי
מבחר הספרים הגדול בישראל

קאנצלר על התבונה

בשום מקרה לא הוכח קשר בין נושא הפצצה לחרות או לתא מחתרתי, או לבגין ולאנשים סביבו. חרות התנערה מאחריות, אך שלחה ישר־דרך ללוחמים, רמזה על פרובוקציה ומיד חזרה בה. סוג של מוסר דו־קני

[illegible] שילנסקי.

[illegible] אזורי הלידה, והתנערה חרות מהמעשה. מאמר מערכת לא חתום, [illegible] כך הסתבר מאוחר יותר, ע"י ד"ר יוחנן ברר, רמז כי שילנסקי הוא פרובוקטור של שירותי הבטחון: „המשטרה ידעה מראש", כתב ברר, „הפצצה חלשה, כמעט סמלית, והמתנקש בא כאשר הכל מוכן לקראתו..."

קמה סערה בחרות, עסקן כותב נגוי לוחנן ואיש מחנות, ובעבור שלושה ימים תיק ברוי וכתב: „אל תגידו כי בתנועת חרות טען מישהו לרגע, כי שילנסקי חשוד בפרובוקציה".

חרות התפתלה בין תמיכה נלהבת לבין דאגה פן ידבק בה חשד אי ליגליות. בגין וחבריו שילהבו אך סירבו לקחת אחריות על מעשי המשולהבים. במשפטו שילנסקי הזכיר השופט את אהבת ציון של שילנסקי ואת מעשיו הנועזים בעבר, לצד טישטוש מושגיו כאזרח. שילנסקי נשפט, ישב את חבריו לא הסגיר. נותר נאשם בודד.

– איך התחיל עניין הפצצה? לוטן ניגש אליך אחרי שהיה אצל אופיר?

„מעט ראשונה בחיי אני שומע על ההצעה לאופיר. אינני יכול לספר גם היום מה קרה. לא קיבלתי אישור מהאנשים לדבר. אני יכול רק להגיד, כי מדובר באצ"לניקים מהגולה. כחמישה אנשים".

– כל החבורה חיה עדיין?

„כן, כולם חיים".

זה נעשה על דעת התנועה?

„לא אענה. המשטרה לא גילתה דבר על החבורה או על מרכיבי הפצצה. אף אחד לא פתחו את הפה. אנשים, עד היום, יש להם אינטרס לא לגלות".

לוטן יושב כבר שנים רבות במונטריאול. כשעזב פה, התגרש מאשתו. היא חלתה ומתה ולוטן שב לקחת את בתו, גורית. כיום היא איננה בקנדה. לוטן שומר קשר עם חברים, שולח פרסומים של „דן פבליקיישן" שלו. ליכטמן, נהג המונית מהחבורה, עזב. הרגיש פה רדוף, היגר לניו יורק. „רואה עצמו קרבן המקרה", אומר שילנסקי. „ואני אמרתי להם לא לעזוב, מי שרוצה, שילחם פה". שילנסקי נלחם.

„ראינו רעידות אדמה ולא כאה", אומר לי שילנסקי. פצצת התא החיפאי צללה במימי המפרץ. פצצת אדנאואר של התא הצרפתי הרגה חבלן משטרה, לא הרתיעה את אדנאואר אף לרגע, לא עצרה את השיחות. גלגלי השילומים רצו קדימה ואף מעשה הדרמטי של שילנסקי, איש עם פצצה במשרד החוץ, לא עצר דבר. בסתיימו השיחות, לחצו ידיהם באולם הציירים של הארמון ההולנדי המפואר, יצאו לכרי הדשא לראות ברבורים. בתל אביב טיפסה אשה על גג להשליך פרחים של אהבה על שילנסקי שעבר ברחוב, כבר באזיקים, בדרכו למשפט.

אוניות סחורות השילומים הפליגו לדרכן. באוגוסט החם של 53', כבר היתה אוניית השילומים אתרוג בדרכה לארץ. מיסתורין אפף את נתיבה. ב־14 לחודש, כאשר נמל חיפה הוקף מאות שוטרים, חמקה אל תוך נמל יפו. ובשש בבוקר החלו 300 פועלים לפרוק את 2500 טון ברזל שעל סיפונה. אחריה באו האניות אתרוג ורימון. השירות החשאי הגרמני איבטח אותן בנמלי המוצא.

לתוך כל זה נפלה פצצת הרטמן, כמו לחתום את העניין כולו. אקורד כושל אחרון, שלומיאליות ותמימות. בשישי בספטמבר נכנסה לנמל חיפה מונית מספר 2525 קצין משטרה ראה אותה בהעצרה, מורידה את בן־ציון הרטמן, כתב עיתון חרות בחיפה, בחור כבן 22.

הרטמן הוציא חבילה אפורה מתא המטען, השוטר ניגש לבדוק וגילה בידי הרטמן החיוור מפתח פצצת שעון של 3 ק"ג טנ"ט, מכוונת לשעה 3 אחר הצהרים. הרטמן המבוהל, שלא כקודמיו, מסר שמות. נעצרו מיד פתחיה שמיר, נציב בית"ר הארצי, וארבעה אחרים.

עזריאל קרליבך, בטורו האישי במעריב, גולל את האשמה על ראשי מנהיגי חרות. חרות הגיבה באיזכור אי אמינותו של קרליבך בעיני ז'בוטינסקי. בגין פרסם ברכות שנה טובה לאחינו הסובלים בכלא. נעצרו חבריו ממושה מבואות בית"ר כחשודים בארגון הפיגוע, ושוחררו. קשרו לעצוריו גם את ארבעת המוקשים שנתגלו שבועיים קודם לכן בנמל יפו, לא הרשיעו.

הרטמן ישב בכלא שנה וחצי ונפגש שם עם שילנסקי. בהשתחררו נודה ע"י חרות ובית"ר. כשאני מאתר אותו, בשמו החדש, בחנותו במרכז חיפה, הרטמן מתקשה לדבר, כאילו עוד בערה בו הצלקת.

גם פתחיה שמיר, היושב היום בקומה 12 במצודת זאב, מנכ"ל חרות ימעט לדבר. „עוד לא הגיע הזמן להתייחס לפני מיני דברים שקרו אז. נעצרתי ושוחררתי", והיום אני לא רוצה להתייחס לזה. יגיע הזמן".

– מתי יגיע?

„יגיע".

מחלונו נשקפת תל אביב, עיר על שפת ים, גורדי שחקים וכבישים מהירים. שמיר מחייך בדרכו הנעימה. איש חכם, והכחשתו רפה, כאילו רק יש להמתין עוד זמן מה וסיפור נעוריהם הפרועים של האנשים יפרוץ. •

[illegible] עתה דיברו [illegible] הרויאגים הרעיון השערות [illegible] הניתוחון, מעמיק חשאיותם [illegible] סכנה גדולה. נעצרו אנשים [illegible] מלאה אי סדר, שרידי נשק, [illegible] עניינים לא סגורים וחוסר אמון [illegible]

בשום מקרה לא הוכח קשר בין הפצצה לחרות או לתא מחתרתי [illegible] ולאנשים סביבו. חרות התנערה מאחריות, אך שלחה ישר־דרך ללוחמים, רמזה על פרובוקציה ומיד חזרה בה. סוג של מוסר דו־קני.

היום, במבט לשנות החמישים [illegible] נראית חלק גדול מפרסומי חרות המודעות שמדביקות סיעות חרדיות [illegible] קירות מאה שערים. עוצמתה [illegible] המלה, הגזמה ופאתוס.

בן גוריון קיבל דיווחים. בגין נאם [illegible] שיגר טלגרמות מהאוניה. מתוך מלחמה [illegible] והפצצות של עמלק, פרחה חרות, [illegible] בבחירות הבאות מ־8 ל־15 מנדטים.

המלחמה בשילומים, מעבר לכך [illegible] הימין פוליטי נכון, שסחף מדוכאי [illegible] ש־25 שנים מאוחר יותר ייגרפו [illegible] מרוכאי 77', שונאי מפא"י ויעלו [illegible] מהשפל אל האופוריה.

באותה שנה, נתגלו גם מחתרות [illegible] ומלכות ישראל. „יכולה לקום אולי [illegible]" אורי אבנרי בעולם הזה, „קבוצה [illegible] שתבצע פעולה חד פעמית, אולם [illegible] גדולה. לוחמת כפי שידענו בילדותנו [illegible] תיתכן עוד. וכל פולחן המחתרות [illegible] אלא בריחה מן האחריות הציבורית [illegible] חד פעמית מול תופעה חד פעמית [illegible] מעשה". ד"ר רוזנבלום בידיעות [illegible] שאל: „האנו אנו מולידים טרור [illegible] המרירות המצטברת פה די בה [illegible] מהפכות... הארץ מלאה חיידקים כאלה."

והחבר ל. יגיד, שחיפשו [illegible] הרועה בגין והגיעו להשתוללות [illegible] זר: הפורענות שנטמן או פרץ [illegible] לבגון, פראות ובריחה מאחריות. אבל [illegible] יסרב לגלות. לא מפחד חבריו [illegible] מתוך אותו דבר שבולט [illegible] שילנסקי או את תבין ואת אחריו [illegible] שבועה מחתרתית שיושבת בלבם, [illegible] ישנה שהוטבעו בהם ולא תסור גם [illegible] ■

כדאי

מדור פרסומי

מאת ג. יפ[illegible]

תפור עליך בדיוק

מכונת תפירה ידנית חשמלית מותחה במיוחד כדי לפתור את בעיית ה„תיקונים" הנצחית. SENFON [illegible] מצעים, וילונות, בגדים, אפילו ג'ינס, בתפירה משוכללת. מכונה ניידת נוחה להפעלה. גם [illegible] גם לילדים. חובה בכל בית.

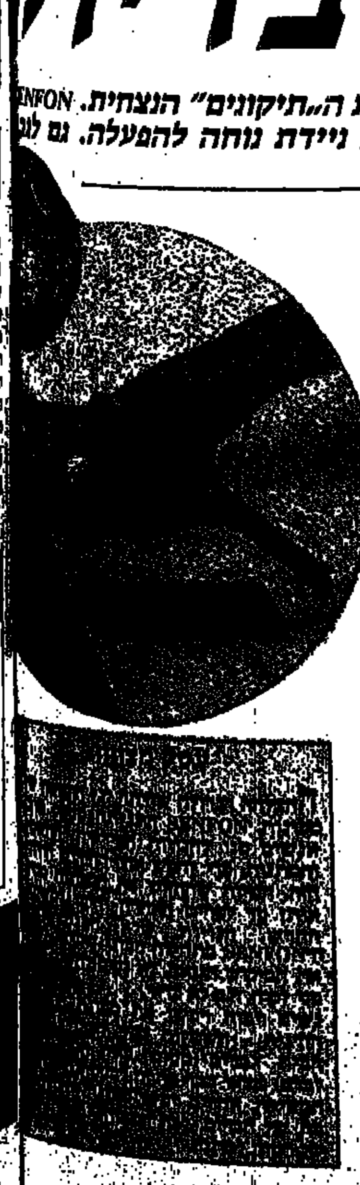

כמה פעמים כבר החלטת שמחר תתקני את המכנסיים לילד, תתפרי את התפר בסדין ותקצרי את החצאית של הילדה? זה באמת שום דבר, את אומרת לעצמך, רק תיקון קטן והבגדים חדשים לגמרי. וככה הם מוטלים בערימה יום אחר יום, שבוע אחר שבוע.

אני, למשל, קניתי לבן שלי זוג מכנסי ג'ינס וצריך רק לקצר אותם קצת. אין בעיה. מתי. הבעיה היא שרק המחשבה על מכונת התפירה מפחידה אותי: צריך להוריד ממנה את הקופסא עם התחפושות שעומדת שם קבוע, אחר־כך לקפל את המפה, אחר־כך לפתוח את המכונה, אחר־כך להחליף חוט בצבע מתאים, אחר־כך... למי יש כח לכל זה.

לא לכל אחד יש מכונת תפירה. יש שצריך ללכת לחייט ש„רק יתפור" את המכנסים, או הוילון, או המפה. איפה מוצאים חייט? מתי יש זמן לגשת אליו? זה באמת מסתבך. בתיקון אצל חייט לעולם אי אפשר לדעת מראש מתי זה יגמר.

תפירה בשיטה אחרת

לכל מי שתפרים נפרמים אצלו (אצל מי לא?) יש לנו בשורה גדולה: SENFON. מכונת תפירה ידנית, חשמלית. זוהי מכונה מיוחדת לתפרים ישרים: תפר בוילון, בשמלה, מכפלת, מכנסיים. אפילו כורסא אפשר לתקן לבד ואין צורך לגשת לרפד. ה"SENFON תופרת בלי בעיות גם בדים עדינים וגם בדים עבים וגסים: ג'ינס, טריקו, משי. האמת היא שהיא מתגברת בקלות על עובי רב יותר מאשר מכונת תפירה רגילה (אפילו 3 שכבות ג'ינס!). אם המחט נשברת פעם, אל חשש. זו מחט רגילה של זינגר ואפשר להשיגה בכל חנות סידקית.

המכונה פועלת גם על חשמל וגם על בטריות קטנות רגילות. לכן היא עובדת כל־כך חזק: יש לה כח חשמלי. את יכולה לנוח בעצלות. המכונה תופרת ותופרת מטרים רבים בלי שתפעילי כל מאמץ, בלחיצת כפתור בלבד. גם החוט אינו דורש השתדלות: כל סליל חוטים שקונים בחנות „מתלבש" בדיוק על המכונה. אין צורך בהעברה והתאמה.

חשוב לציין שה"SENFON איננה המכונה הידנית שהציפה לא מכבר את השוק. התברר שאנשים רבים רכשו ברחוב את המכשיר הידני הפשוט והתאכזבו קשות. הם טעו לחשוב שמדובר באותה מכונה, למרות ההבדל הבולט ביניהן: המכונה הידנית מופעלת בכח לחיצות שעלייך להפעיל ואילו ה"SENFON מופעלת באמצעות חשמל ובטריות. לאחר שהוסבר להם ההבדל ולאחר שהתנסו בעצמם בשימוש ב"SENFON נפקחו עיניהם: זה משהו אחר לגמרי!

האמת היא שהמכונה הזו מביאה לשינוי בולט בבית: היא קטנה, נוחה בשימוש, תמיד קל לשלוף אותה. אין צורך לדחות אף תיקון ל„הזדמנות מתאימה" שאינה מגיעה. משהו נפרם — מיד הוא נתפר. למכונה החדשה שלושה סוגי תפרים: צפוף, מרווח ורחב מאוד. תלוי מה שצריך ומה שמתאים.

גם ילד יכול

גם הסיום מפתיע. לי תמיד היו בעיות עם קצה התפר: מה עושים עם החוטים שנשארים? ב"SENFON התפירה מתבצעת בחוט אחד בלבד, וכשגוזרים אותו בסיום הוא עובר אוטומטית לצד השני (צד שמאל) של הבגד וזוכה לחיזוק בעצמו. אפילו מישהי עם ידיים שמאליות יכולה לתפור ואפילו יותר מסתם תפר. ואכן, ה"SENFON הביאה לשינוי בהרגלים של משפחות רבות. במקום לרוץ לאמא (או לאשה) יותר פשוט לקחת את המכונה ביד וצ'יק־צ'אק לתקן את הבגד. בשבוע שעבר בעלי סידר את הציפית שנפרמה והודעתי לילד שמעתה יוכל לדאוג לאורך הג'ינס בעצמו.

עצה מפז: כדאי לקחת את המכונה כשיוצאים לטיול ונופש גם בארץ וגם בחו"ל. המכשיר קטן וקל, נכנס לכל תיק ולא מרגישים בו יותר. תארי לעצמך שאת מגיעה ללונדון ומתכוננת לצאת לבלות. בערב את שולפת את השמלה שהבאת במיוחד, והנה היא קרועה לכל האורך. מה עושים? עם SENFON זו לא בעיה, זיפ — והשמלה חדשה.

אומרים ישנה ארץ

כפר עציון כיום

הבית ששרד מכפר עציון – תש"ח

דם המכבים

העץ הבודד בגוש עציון

צילומים: יוחנן בן־יעקב

מבצע

הרובוט הענק

טול טאפול

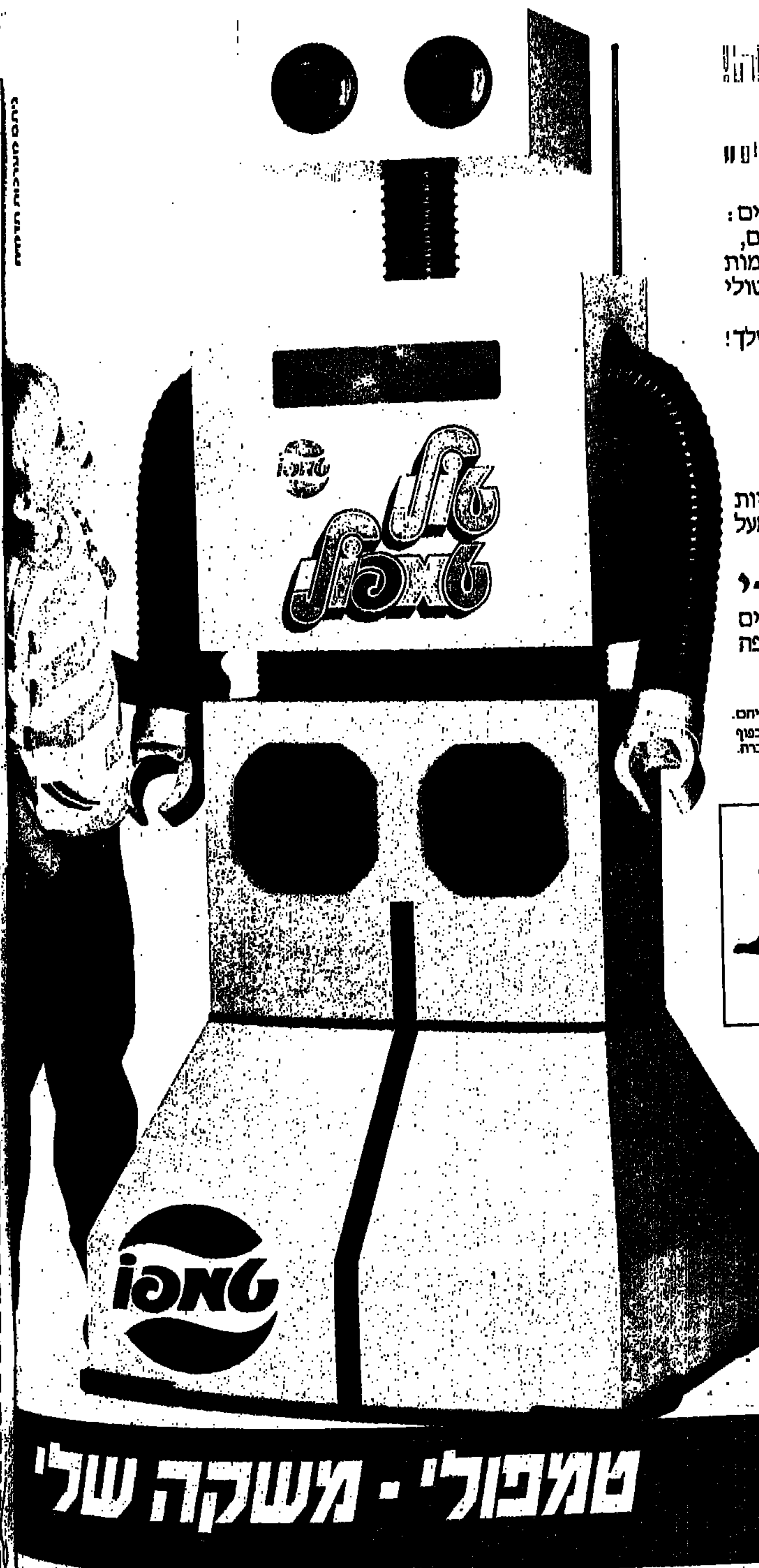

20,000 פרסים! כל יום הגרלה!

פרס ראשון:

הרובוט הענק "טולי טמפולי"

במבצע "טולי טמפולי" אתה יכול לזכות כל יום בפרסים נהדרים: 5 רובוטים חכמים, 5 צלחות ריגול להאזנה מרחוק, 5 אורגנים, 10 ווקי־טוקי עם רצועת יד, 75 מכוניות רובוט, 200 מצלמות ובסיום המבצע הפרס הגדול מכולם - הרובוט הענק "טולי טמפולי".

כן! טולי טמפולי, רובוט מדבר שגובהו מטר וחצי, יכול להיות שלך!

רוצה לזכות?
גזור, הדבק ושלח.

במבצע "טולי טמפולי" אתה יכול לזכות בקלי קלות. קנה שקיות טמפולי בטעמים שאתה הכי אוהב, ולאחר שתסיים לשתות, גזור מעל האריזות את אותיות טמפולי והרכב מהן את המשפט:

ט-ו-ל-י ט-מ-פ-ו-ל-י ו-י-ו-פ-י ל-י

כעת, הדבק את האותיות על דף נייר, כתוב את פרטיך האישיים בתלוש המופיע בחלקה התחתון של המודעה, גזור, הכנס למעטפה ושלח למבצע "טולי טמפולי", ת.ד. 510 נתניה 42104.

זכור! ככל שתשלח יותר מעטפות יגדלו סיכוייך לזכות.

ההשתתפות אסורה על עובדי חברת טמפו תעשיות בירה בע"מ וגיתם מערכות תדמית, ובני משפחותיהם.

המבצע בתוקף עד 31.8.87 וכפוף לתקנון המצוי במשרדי החברה.

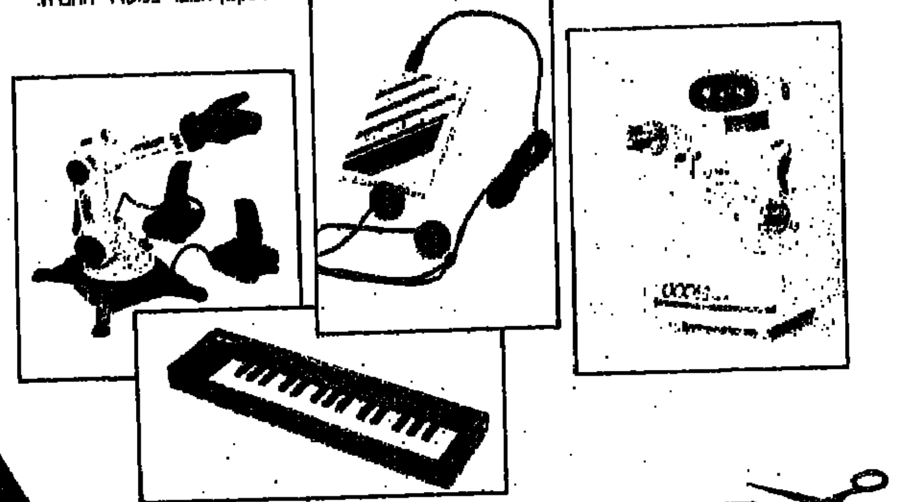

לכבוד מבצע "טולי טמפולי" ת.ד. 510, נתניה 42104

רצ"ב האותיות המרכיבות את הסיסמא: "טולי טמפולי ויופי לי".

שם משפחה ________ שם פרטי ________

כתובת ________ מיקוד: ________

טמפולי - משקה שלי

...וט נוער חינוכי - ...יצד?

...ער של סקאנדיה להברגה עצמית - חויה של עשייה עצמית משותפת - אם ובת או ...
...בריגים יחדיו - החסכון עד 50% משותף למשפחה, גם הילדים תורמים לתקציב ...

...יהיה של עשיה עצמית משותפת ובתנאי תשלום מדהימים:
...נצאו שילוב של עד 12 תשלומים המתחילים ב- 2.10(בכרטיס אשראי) רהוט ...ים מעוצבים - הם שילוב שרק חברה ציבורית גדולה ואמינה כסקאנדיה יכולה

...סקאנדיה לשווק חדרי ילדים ונוער באיכות שכזו ובמחירים כאלה?
...יכנה עצמית ולאריזה בקרטון אינו דבר של מה בכך. רק יצרן עם ציוד מדויק ...ל להתמודד עם שוק רהיטים זה, (שכן יצרני הרהיטים הקונבנציונליים פתרו ...הבימור מחלקת ההרכבה של המפעל בעזרת כח אדם רב ויקר) התחשיב במחיר ...חיסכון ואת כעצמך - בנוי על כך שיד אדם לא תטפל במוצר וזאת בנוסף לחסכון עצום

...התנופה הכלכלית כארץ על ידי סקאנדיה זוכה להצלחה עצומה. כדאי לבוא עם כל ...החופש הגדול ולהתרשם, לבחור בנחת את היחידות המודולריות המתאימות ...ר ונער כביתכם, כדי שלקראת שנת הלימודים הקרובה יהנו ילדכם מחדר נוער

...מודולריות
...הליות מעוצב מקסים משתלבות זו בזו באין סוף אפשרויות. שילוב של חלק ...חדר הילדים של ילדך. כל היחידות שלהלן בגובה 1.90 מטר. שילובי עומק שונים ...בחור, להלן תאור חלק מהיחידות ומחירן במזומן.

שולחן כתיבה וספריה
ברוחב 1.20 מ' (ללא שידה)
294.- ש"ח כלכד.

יח' מס' 94 עומק 42 רוחב 42 יחידת דלתות ומדפים. 231.- ש"ח	יחידת מראה עומק 27 רוחב 82 עם 3 מגירות ומדפים, פונקציונלית ומרשימה. 329.- ש"ח	יח' מס' 92 עומק 27 רוחב 82 יחידת מדפים עם תא אחסון. 195.- ש"ח	יח' מס' 91 ... 252.- ש"ח
יח' מס' 21 עומק 55 רוחב 42 ארון בגדים לתליה כולל מדף. 224.- ש"ח	יח' מס' 23 עומק 55 רוחב 82 ארון בגדים לתליה כולל 3 מגירות טלסקופיות ומדפים. 252.- ש"ח	יח' מס' 24 עומק 55 רוחב 82 ארון בגדים לתליה כולל מדף אפשרות למדפים נוספים. 385.- ש"ח	... 357.- ש"ח

חדר ילדים ונוער דגם "שיר" תעודת כבוד לצרכן הישראלי הנבון

כ-1657 יחידות דגם שיר שנמכרו החל מאפריל מועד יציאת הדגמים לשוק מעידים כי הצרכן הישראלי יודע איפה כדאי לו לקנות.

צרכן נבון לא יסלח לעצמו באם יפסח על השוואת דגמים ומחירים המצויים בשוק הרהיטים הישראלי עם חדר ילדים ונוער דגם שיר של סקאנדיה.

גם לצרכן החסר חוש טכני בידיו יהיה קל כהרכבת הרהיטים וההנאה שבתוצאות רק תוסיף לחווית הקניה המשפחתית.

הרגשת עץ טבעי - במבצע 69.- ש"ח לחודש

מיטה זוגית מקסימה, שידה ומזאלט עם שתע של ... ומזרון קפיצי בריאותי. אספקה מהירה, והתשלומים מתחילים ב- 2.10

... תשלומים של 69 ש"ח ... לאחר מקדמה של ... ש"ח - הצעה ... לחדר שינה מקסים עם דרכה ... של עץ טבעי.

ציבור הצרכנים נבון דיו ... יודע כי באמצעות שיטת ההרכבה ... של סקאנדיה ניתן לחסוך ... במחיר הרהיטים רגילים. שיטת ההרכבה העצמית היא שיטה קלה ופשוטה שעשרות אלפי ישראלים ניסו ונהנו ממנה

רק חברה ציבורית גדולה ואמינה כסקאנדיה מסוגלת להציע מבצע שכזה לציבור הצרכנים הישראלי.

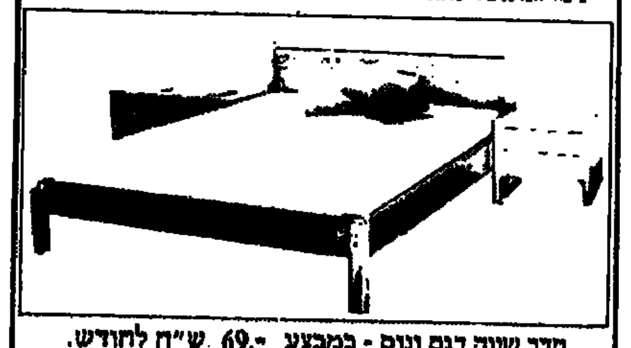

חדר שינה דגם ונוס - במבצע 69.- ש"ח לחודש.

...דגם שיר ברוחב 2.40 מ' הכולל ארון, שולחן כתיבה וספריה ב 698 ש"ח
...(ללא מזרון) ב 129 ש"ח

סקאנדיה

רהוט להברגה עצמית

...ת המפעל: ...נקרשוב 27 • מפרץ חיפה: כביש המפרץ פינת אי.סי.סי • חיפה: ודקה, הרצל 59 • ...ודקה, בנין האחים ישראל, שלומציון המלכה 18 • נתניה: סקאנדיה מרקט — ...התעשיה הישן, הכדר 1 • ב"ש: טרומפלדור 24 • הרצליה: סוקולוב 80 • ...ז'בוטינסקי 59 • חדרה: ודקה, הגיבורים 88 • חולון: סוקולוב 21 • ...יהודה: אזור התעשיה העמל 1.

תשלום 2.10

אספקה מהירה

או עד 12 תשלומים החל מ- 2.10

העיסקה הכדאית ביותר בארונות קיר

ארון לונג ליין ברוחב 1.60 מ' 598.- ש"ח כולל סידור פנים

ארון הזזה כולל סידור פנים ופרזול שמפניה ברוחב עד 1.55 679.- ש"ח או ברוחב עד 2.31 מ' 999.- ש"ח

גדקה

טכנולוגיה בארונות קיר

פתוח מוצ"ש אור יהודה העמל 1, ראשל"צ הרצל 28

חנויות המפעל ברחבי הארץ:
ת"א: ... • חיפה: הרצל 59 • מפרץ חיפה: סקאנדיה ההסתדרות 217 • ירושלים: בנין האחים ישראל שלומציון המלכה 18 • כרמיאל: ... • נתניה: סקאנדיה מרקט ... • חדרה: הגיבורים 88 • ב"ש: ... טרומפלדור 24 • פ"ת: מוהליבר 18 • הרצליה: סוקולוב 78 • חולון: סוקולוב 47 • כ"ס: ... • ראשל"צ: הרצל 28 • אור יהודה: עמל 1, אזור התעשיה.

קול המפרסם

שלוש פעמים העפילו יהודים לגוש־עציון במאה הנוכחית:

• בשנת תרפ"ז (1927) הוקם כאן היישוב **מגדל־עדר**, מייסודה של חברת „זכרון־דוד" שבראשה עמד י' גרינוולד. שנתיים לאחר מכן, בעקבות הטבח הנורא שפקד את קהילת חברון במאורעות תרפ"ט, נעזב היישוב הצעיר וחרב.

• בשנת תרצ"ה (1935) שבו ועלו לכאן אנשי חברת „**אל־יהר**", ביוזמת ש"צ הולצמן, גואל אדמות ההר. אבל שנה אחת בלבד לאחר מכן אירע גל נוסף של מאורעות דמים בארץ, ושוב עלה בידי הערבים להחריב את היישוב כאן.

• בראשית שנת תש"ג (1943), נפדתה אדמות האיזור בידי הקק"ל, ועד מהרה (בניסן תש"ג) הוקם הקיבוץ **כפר עציון**. שלושה קיבוצים נוספים הוקמו לאחר מכן: **משואות יצחק** (חשון תש"ה), **עין צורים** (תשרי תש"ז), שכמו כפר עציון היו מקימיהם חברי בני־עקיבא — הקיבוץ־הדתי, **ורבדים** (שבט תש"ז), על־ידי אנשי „השומר הצעיר".

המתיישבים היו צריכים לעמול הרבה, לפני שיכלו להתבסס במקום, שכן אדמת ההר טרשית ומסולעת, אין בה קרקע חקלאית ולא מקורות מים. בחורף פוקדות את האיזור הגבוה (980 מטר) סערות, סופות, ושלגים לרוב. (אומנם בקיץ מזג האויר כאן נעים ומבריא). היו להם גם הרבה בעיות ביטחון, שכן באותם ימים קישר את גוש־עציון לירושלים כביש צר ופתלתל, זרוע כפרים ערביים עויינים.

חרף כל זאת, ראו המתיישבים חיים ונחת בעמלם: במאמץ רב התגברו על קשיי הר, פיתחו משק מטעים, בעלי־חיים ותעשיה, והוציאו לחמם בכבוד מן הסלע.

בכפר עציון הוקם אז „נוה עובדיה", בית־מרגוע לסופרים ותלמידי חכמים, שהאצילו מרוחם על החברים וילדיהם. דור חדש של ילדים נולד ופרח בהר, ועימו גמלה תחושת הקביעות וההשתרשות בליבות ההורים, בהם רבים שסבלו מאימת השואה.

בראשית תש"ח מנה הגוש כ־450 נפש והשתרע על כ־20,000 דונם. הרבה תוכניות הרחבה ופיתוח נרקמו אז ביישובי הגוש. אבל מלחמת העצמאות קטעה את כל התוכניות, ושינתה בהינף־יד את פני הדברים.

בי"ז כסלו תש"ח (29 בנובמבר 1947) נתקבלה באו"ם תוכנית החלוקה, שבמסגרתה הוחלט על הקמת מדינה יהודית בחלק מארץ־ישראל. הערבים סירבו לקבל את התוכנית הזאת ופתחו במלחמה כוללת נגד היהודים ברחבי הארץ. גוש עציון המבודד היה אחת המטרות העיקריות להתקפות הערביות.

הכביש שחיבר את יישובי הגוש לירושלים נחסם, ושיירות שניסו להבקיע את הדרך, הותקפו וסבלו אבידות כבדות.

מחמת הסכנה, פונו האימהות והילדים לירושלים, ואילו יחידות תגבורת נשלחו לעזרה, אבל גם התגבורות סבלו קשות. מחלקת הל"ה, למשל, שניסתה להבקיע לעבר גוש־עציון במסע רגלי מהשפלה, הותקפה, כותרה והושמדה עד אחרון לוחמיה.

מיום ליום הלכה המערכה וכבדה; גדלו כוחות האויב שהוטלו לקרב וגדל מספר הקורבנות בין המגינים. למרות זאת מצאו האנשים זמן לעסוק בעניינים שברוח. קטעי מכתבים ויומנים מאז מספרים, כי „הקבוצות נלכדו בצמאון הידיעה והלימוד". „מתקיימים חוגים למישנה ותנ"ך, מרצים על נושאים בסיפרות, בידיעת הארץ ובמקצועות הטבע, נערכות מסיבות שבת. הכל מבוצע בכוחותינו הדלים".

נוכח המצב הבטחוני הקשה, הציעו המוסדות לאנשי כפר־עציון לפנות את הגוש. בתום דיון נוקב, בו נשזרו נימוקי הגיון ורגש, שיקולים בטחוניים, מדיניים, חברתיים ואישיים — נדחתה ההצעה. הקבוצה עמדה במיבחן הנאמנות.

אנשי הגוש לא רק הגנו על עצמם, אלא גם נחלצו להגנת ירושלים: הם תפסו מישלטים על הדרך מחברון לירושלים ושיירות האויב הותקפו ונבלמו. קציני הליגיון, שביקשו להימנע מקרב על הגוש ורצו לפרוץ ישר לירושלים העברית, נאלצו, בעקבות זאת לשנות תוכניותיהם. גוש־עציון הפך לאחד ממוקדי המערכה על הגנת ירושלים — ולמענה היו המגינים נכונים למסור את נפשם. גלים גלים תקף הליגיון את יישובי הגוש ומישלטיו. כוחות עדיפים לאין ערוך, מלווים בשיריונים ותותחים, הסתערו על עמדות דלות, מאויישות בקומץ מגינים תשושי קרבות ומעוטי־חימוש.

בג' אייר תש"ח (ה־12 במאי 1948) החל הקרב האחרון. כוחות אוייב עדיפים כבשו את המישלטים בזה אחר זה והגוש בותר לשניים. למחרת, ד' אייר, בתום קרב נואש, נפל כפר־עציון, רק ארבעה מ־127 מגיניו ניצלו מהטבח שנעשו בהם הכובשים.

ה' באייר תש"ח, בעת הכרזת תקומת מדינת־ישראל, הלכו שאר מגיני גוש־עציון בשבי הליגיון הערבי. היישובים נשדדו, נהרסו ונשרפו עד היסוד.

240 לוחמים נפלו בקרבות עציון. זכותם בהגנת ירושלים בירת־ישראל, עומדת לעד.

י"ט שנה עמד גוש־עציון בחורבנו. כל שנותר לשרידי מתיישביו היה לעמוד על רכסי ההרים במערב ולצפות בעינים דומעות אל „העץ־הבודד", שנותר לפליטה. מעין „מנגד תראה את הארץ ושמה לא תבוא". באותן השנים טופחה בקרב בני כפר־עציון המורשת שהותירו הוריהם, עליה חונכו וגדלו. כן הוקמה אגודת שרידי גוש־עציון, שטיפלה בהנצחת הנופלים בקרב.

בכ"ח אייר תשכ"ז, בעת מלחמת ששת־הימים, שוחררו אדמות הר־חברון בידי צה"ל. חודשים מספר לאחר מכן, בכ"ב אלול תשכ"ז, שבו בני כפר עציון אל ביתם וחידשו את יישובם, באישורה ובבירכתה של ממשלת־ישראל.

בעיקבותיהם באו תלמידי ישיבת ההסדר הר־עציון, שהיו גרעין ליישוב אלון שבות. חברי **ראש־צורים** עלו על חורבות עין־צורים ויסדו קיבוץ דתי נוסף. אנשי **אלעזר** יסדו מושב תעשייתי במבואות גוש־עציון. קיבוץ **מגדל עוז** הוקם סמוך לשרידי מגדל־עדר, במלאת יובל ליסודו. תלמידי **ישיבת שבות־ישראל** הניחו יסוד־לעיר **אפרת**, ההולכת ונבנית באיזור. על חורבות „חוות כהן" (1935), מצפון, סמוך ל„נבי דניאל" הוקם הישוב הקהילתי „נווה־דניאל".

גוש הישובים הזה פורח ומשגשג כיום, בבחינת: „גדול יהיה כבוד הבית הזה האחרון מן הראשון אמר ה' צבאות ובמקום הזה אתן שלום". (חגי ב' ט').

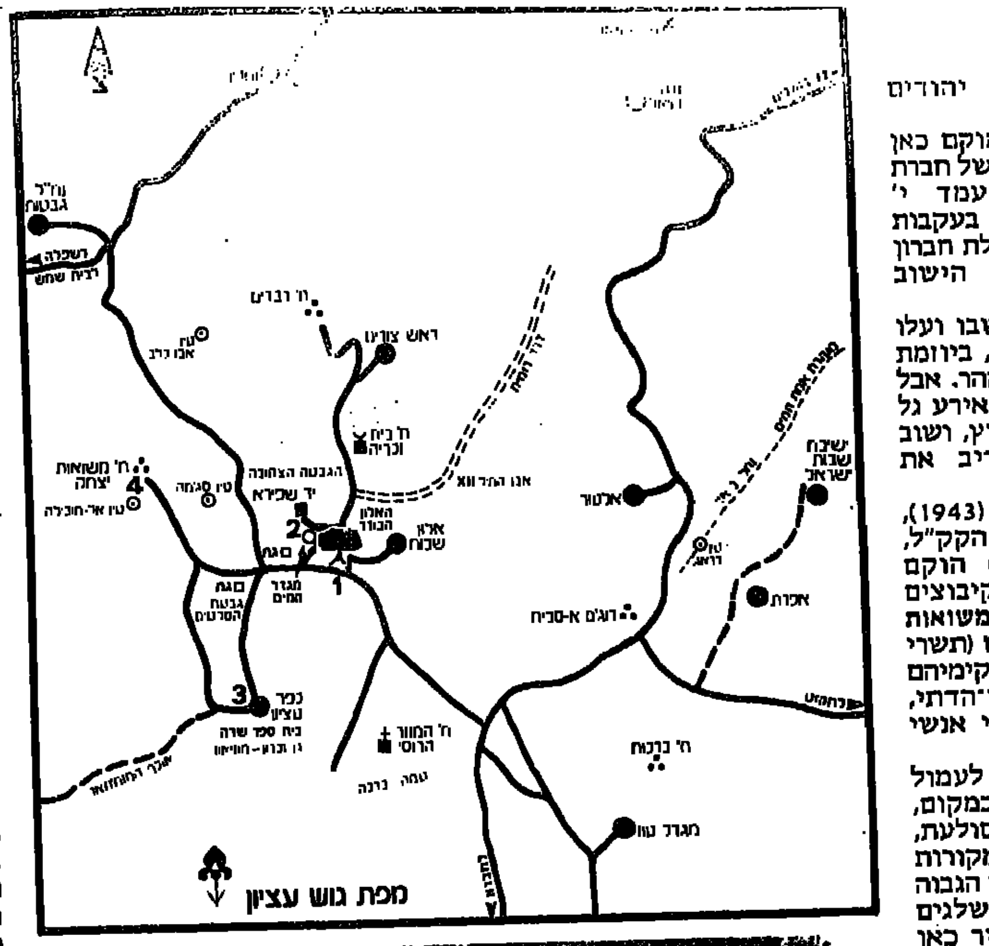

ה„סוכה" בכפר עציון תש"ח

אחרי ביקור בגוש עציון

1. העץ הבודד.
אלון עתיק, בן כ־700 שנה, נותר יחיד בשטח, לאחר שהפורעים הערביים עקרו את כל עצי הפרי, היער והחורש הטבעי באיזור, מיד לאחר נפילת כפר־עציון. העץ נישקף היטב מרכסי פרוזדור ירושלים, סימל את מקומו של גוש עציון החרב במשך י"ט שנות הניתוק. כיום הוא משולב באנדרטה מלוחות סלע מקומי, לזכר מתיישבי גוש־עציון ומגיניו. העץ גם נעשה לסימלו של הגוש.

2. מגדל המים.
ניצב בפיסגה הגבוהה בגוש — „הגבעה הצהובה" — שהיתה המטה הקרבי של גוש־עציון בקרבות תש"ח. מומלץ לטפס במדרגות לתצפית שבראש המגדל, ולצפות לארבע רוחות השמים: גוש עציון נראה מכאן במלוא הדרו; בצפון נראים — ירושלים, אור־בנימין והר בעל־חצור, וביום בהיר וצלול מבט עד החרמון; במערב — השפלה ומישור־החוף, מארובות ותחנת הכוח בחדרה, מגדל־שלום בת"א, תחנת הכוח באשדוד ועזה העיר עזה; בדרום נראות — חלחול וחברון; במזרח — תקוע, מדבר יהודה ומצוקיו, ים־המלח והרי־מואב. למרגלות המגדל נמצא המתנ"ס ...ה שפירא", והמועצה האזורית ...גוש־עציון. מדרום למגדל חצובה בס...ית גדולה.

3. גם הזיכ...פר עציון.
על שרי...פר־עציון שחרב הוקם גן־זיכרון ... מוזיאון — בית־עדות למורשת ...־עציון; אהל „יזכור", מעל ה„בו...ם מצאו מותם אחרוני הלוחמים, ...י המיפקדה, הפצועים והבנות. ב...ר היה ה„בונקר" מרתף בבניין חו...ירים גרמניים, אותו רכשה הק...ובה השתכנו ראשוני גוש־עציון ...ית הבניין ואחדים מחדריו שו...ו במדרייק. הבית היחיד ששרד בכ...־עציון — בית־מגורים בן ארבעה ...דרים; תעלת המים המערבית, ...ה ניקזו את מי הגשמים והובילום ...ל הבריכה התת־קרקעית. התעלה וה...ריכה שרדו בשלמותם. מהבריכה ...תצפית נאה דרומה לעבר עמק־ברכה.

על מסד ...ד מבתי המגורים שחרב ניצב כיום ...ית בד מסורתי (ים, ממל ומיתקן סחיטה), שפעלו בעיר חברון עד לפני כ־50 ...ים.

סמוך לגוש החניה אשר בשולי גן־הזיכרון מצויים מיזנון, שירותים, חניון מוצל, אכסניית־נוער ומפת האיזור.

מעברו השני של גן הזיכרון שוכן כיום הקיבוץ **כפר עציון המחודש**. לשער הקיבוץ הצפוני צמודה גת מרשימה.

4. משואות־יצחק.
הוקם על שרידי ישוב ביזנטי. במקום שרד חלק מבית אבן ששימש כבית־מרגוע ונופש לילדים. קק"ל הכשירה באתר חניון מבקרים, שביל גישה על המעיין **עין חובילה** — שהיה מקור המים ליישוב, ובו ניקבה המובילה אל המעיין. מכאן יש תצפית נאה לעבר השפלה, וניתן להבחין ממנה ב„גבעת הקרב" — **מקום נפילת הל"ה**. כן נשקף מכאן יפה **עמק האלה** — מקום קרב דוד וגלית וכיום תחנת תקשורת הלוויינים.

אתרים נוספים הראויים לביקור בגוש עציון:

• **ח' בית־זכריה** — מקום קרב המקבים בצבאות הסלווקים, בו נאבק אלעזר ונרמס למוות ע"י הפיל.

• **המינזר הרוסי החרב**, שהיה מישלט מרכזי בקרבות תש"ח.

• **עין סג'מה, עין אבו־כלב, עין ואדי אל־ביאר** — מוצא אמת המים לירושלים ועוד.

פרטים נוספים: בתחנת המידע ובבית ספר שדה כפר־עציון.

מידע כללי

• משך הטיול: שלו שעות.
• גיל המטיילים: כל המשפחה.
• ציוד דרוש: מימיה, כובע, נעלי הליכה.
• עונה מועדפת: כל השנה (להוציא ימי חורף קרים וגשומים).
• מידע נוסף: ביה"ס שדה כפר עציון 02־935133.

תחנת מידע וסיורים

ביום ראשון, ה־2 באוגוסט, ז' באב, בין 10 ל־2 בצהריים, תוצב תחנת מידע בגוש עציון, ליד מגדל המים (בכניסה למתנ"ס) (ראה מפה). מהמקום יוצאו באותן שעות סיורים בהדרכת אנשי ביה"ס שדה כפר־עציון. הטיולים מיועדים לחברי החברה להגנת הטבע. למי שאינו חבר — תחנת הרשמה במקום.

הטיול בשבוע הבא
לטיילת בחיפה ולבת־גלים

מודיעין טבע
סגור בחודש יולי
לרגל שיפוצים

עורכת: דפנה מרוז

ידיעות אחרונות
החברה להגנת הטבע

הורות

כינים, כינים

עם כינים, זה הולך ככה: בהתחלה, הבאנו נגדם את כל מצבות האטום. הרעלנו את הדרודסים, שפכנו להם על הראש כל כימקל פעיל אפשרי, ולא עזר.

אז עשינו לעצמנו הנחה, וחיפשנו רעלים טבעוניים. מצאנו את שמן הרוזמרין שבאמת מגרש כינים, אבל ריחו החריף מגרש גם את כל הסביבה ברדיוס של 200 מטר. אחר כך, עוד הנחה היה שמן התינוקות שלא מריח, אבל נאלצנו לחפוף 200 פעם את הראש כדי שהשומן הזה יימוג. מרחנו מיץ לימון והשהינו את זה על הראש לכל הלילה, העבסנו אותם כדורי בי־קומפלקס בשיטת שלושה ימים זוכרים לתת, שבעה ימים לא. מה לא.

וראה זה פלא. כל הנחה, כל ירידה בהשתדלות, הניבה תוצאות יותר ויותר מוצלחות.

ובכן, נכון להיום, בתחתית סולם ההנחות יש את אבן החכמים. הכי פשוט, הכי יעיל, בתנאי שמנקים את יסוד הפאניקה הפסיכולוגית שרווחת לפתרונות בשיטת הביעור האלים.

כבר יותר משנה בשימוש אצלנו בפריפריה, ולא מאכזב אף פעם.

מכיוון שהעסק הזה אינו מלחמת בליץ־קריג, ובין כה וכה אחרי השמדה הכי אגרסיבית תמיד נדבקים מחדש, ומכוון שלא בא בחשבון לבודד את הקטינא מחבריו בנפש רק בגלל הסיבה המעוטה שגם הם נדבקים ומדביקים כל שני וחמישי – ישו:

קוראים לזה מסרק הכינים הצפוף העשוי מתכת. מצוי בכל בית מרקחת. אפילו אין צורך לטרוח למרוח את השיער בשמן כלשהו קודם. סתם חפיפה רגילה עם שמפו רגיל תצלח.

מסרקים את השיער הרטוב עם מברשת קוצי ברזל בכדי לפתוח את הקשרים, (על "מחטי" הברזל הבהירים לא נדבקות כינים בילתי נראות) – ואחר כך במתינות, ברוגע, מסרקים את השיער עם המסרק הצפוף קווצות קווצות. לא שורפים, לא משמידים שום ממצאים – חשוב לזכור לא להוציא אנרגיה מיותרת. פשוט שוטפים את זה מתחת לזרם המים בכיור בעזרת שיפשוף של אצבע ואגודל. שום פניקה. מראים לילד איך זה נראה בשלוות נפש ורוגע סטואי עמוק. לא מרגישים בשום פנים ואופן נגועים בצרעת. חבל על ההיסטריה הסמויה. זה בין כה וכה חוזר. אז מה. כך גם זיעת הגוף – ולא עושים מזה ענין. מתקלחים מחדש. המסרק הזה מוציא ביצים, וכוודאי כינים שהן בחזקת נותנים חרשים.

אחרי חוג התעמלות וכמה גלגולים על מזרון שעורים בו לפחות כינה אחת יורדת שעשתה עליה על ראש הצאצא – מסרקים את השיער אפילו על יבשו עם מברשת לפתיחת "הקשרים". אח"כ, בתנועות ממרכז הקודקוד כלפי חוץ, כמו קרני שמש, פולים את כל המימצאים. לפעמים, איזה נס, אפילו לא יהיו כאלה. לא חייבים לחפוף. אם רוצים, אפשר סתם להרטיב את הראש לפני הסירוק עם הצפוף הזה.

מבצעים את הסירוק הזה כל יום בעיתות משבר (פתיחת שנת הלימודים, קייטנה וחדשה) או פעם בכמה ימים, לפי הרגש הפנימי האומר לכל הורה מתי "צריך". בחשבון יומיומי יוצאים מרוויחים בלי טירחה מרובה ובלי רעל. נגיד זה לא הוציא את כל הביצים – רק נגידו ובכן, את הכינה שבקעה מהן ביום למחרת, זה מוציא גם מוציא.

אתם מחנכים אותם לצחצח שיניים? טוב. או עד שאלוהים ירחם ויוציא את המכה הזו.

להכניס גם את העסק הזה לשיגרה. הראש תמיד נקי כך – ובעלות אפסית של מאמץ ונזק.

אודטה א דנין

בדק בית

בני־יונה

ידוע לי שעיריות מילאנו, פירנצה, ונציה ורומא מתחבטות בבעיית עודף יונים שהורסות להן, עם הלשלשת החומצית, את כל הפסלים ואוצרות התרבות שבחוצות.

הם ניסו כבר, נדמה לי, לחשמל את הפסלים עם חוטים נושאי זרם חלש; הם מתחו רשתות בכניסה לכל פסג' אלמוותי; פנו בסבב תפילות עם הדלקת נרות שמנים – ולשווא.

במקום הכל הם היו צריכים רק לחוש לכוחותינו "הצילו" – ובטוח גם הם היו מקבלים מפל של רעיונות מדליקים. פטנטים אחד אחד שהוכיחו עצמם בשטח – עם קבלות.

חלק מהפטנטים צמחוניים בתכלית, חלקם האחר מצריך סבל בדרגה אחת עשרה מתוך סולם של עשר – בכדי לעורר לביצועים.

מתחילים:

איור: עמיר חם

יראו וייראו

כותבת נ.ס. מנצרת עלית, שהמציאה מחוש כלי לדעת פטנט רוסי כפרי עתיק:

"אני כותבת זאת תוך תקווה שהניסיון שלי – אפילו הוא ברוטאלי, לא אנושי, וכל המילים האלה – יעזור לשאר הסובלים.

בשביל הבנת הקונפליקט צריך לציין שאני עובדת סוציאלית.

אין להכביר מילים על ענין הסבל האיום מהתורים, לפיכך נעבור ישר לקטע הסיום הטוב. (כשבילי.)

הכרזתי חד־משמעית וסופית: או אני או היונים. הם שכנו על עץ ברוש בכמויות ובמשך שנים צמוד לחלון חדר השינה. לאחר יום גדוש אנשים במצוקה, לא יתכן להתמודד עם הרעשנים ההיסטריים האלה, שלא מבינים עברית ותמיד מצפצפים עלי כשאני מבקשת מהם ללכת למקום אחר.

יום אחד, נכנס תור לשירותים. ידעתי שהגאולה מתקרבת. תפסנו אותו, ו...הפכנו אותו ז"ל לגמרי. זה נשמע נורא, אבל בן אדם צריך לסבול חזק מאוד מאוד, ואז זה אפשרי.

שמנו אותו מתחת לעץ של התורים, וראה זה פלא. השמועה על אכזריותי והגיעה לאוזנם של כל התורים. תוך יום לא היה אפילו תור אחד על העץ. ומאותו תאריך ועד היום, השטח נקי, ובא לעולם הגואל.

ובני ביתי – בכל פעם שאני אומרת "איזה כלב נחמד" או "איזו ציפור יפה" פשוט מעקמים פרצוף ומכריזים: איזו צבועה נחמדה!

מה איכפת לי. העיקר שיש מהם סוף סוף שקט.

ריסוסים

ח.י. מחולון סיפור אישי הפוך לגמרי, אבל עם תוצאות שוות:

הוא כותב: "כעשר שנים קיננו יונים במרפסת ביתינו ולא הטרידו. כשהחלטנו לגדל בית חתול, גילינו שהוא כלל לא מתחשב בעונת הציד ועוסק בספורט הזה ללא לאות. מתוך רחמים החלטנו לסלק את היונים. חיכינו עד שאחרון הגוזלים פרש כנפיים ועזב את הקן, ואז ריססנו את כל המקום בתרסיס נגד חרקים. (K 300). לא ריסוס רגיל, אלא כזה שממש הטביע את הקן וסביבתו. יותר לא חזרו היונים לקנן שם, ולנו ממש חבל".

כדורי נפטלין

ב.פ. מפתח תקווה מציעה כדורי נפטלין. נשמע מטורף לאור העובדה שלציפורים חוש ריח חלש ביותר, אבל עובדה, זה פעל.

הרוקח ממנו ביקשה כמות גדולה של כדורי נפטלין "נגד יונים" היה בטוח שהיא זקוקה להם כדי לצלוף עליהן כמו עם בנדורות, אבל היא פשוט הניחה את כדורי הנפטלין על גגון מרפסת המיטבח של השכנים מתחתיה, והיונים לא שבו לעולם כדי לקנן שם וללכלך את כביסתה.

מתבן אלכסוני

א. ל., מעצב תעשייתי, מציע פשוט מיתקן אלכסוני בעל שיפוע חד של 45 מעלות על ארדן החלון, שימנע אפשרות עמידתם של היונים על הארדן דנן. המתבן (בפרופיל) – חלקו השטוח מונח על ארדן החלון, וחלקו המשופע (לצד ימין) מגיע עד זגוגית החלון. משהו כמו קצה גג רעפים.

יופי של פטנט. באיזור התעשיה הבא הראשון שנבנה, בי נשבעתי שנכניס את זה למפרט.

הנדסת אגוז

ובאותו ענין, א.י. מציע לפזר את הרעונים ליונים על קצה קצה ארדן החלון. היונים יאלצו כך להיות עם רוב גופם מחוץ לארדן, והלשלשת לא תלכלך, אלא תיפול למטה.

ילדו כמה נאיביות אפשר. זרעונים, מזה אולי גם סופלה?

אקולוגיה!!! אקולוגיה!!!

ת.ז. מתפציבה כותבת: "חמש בבוקר עם יונים, במיוחד חמש בבוקר של שבת היה הורס לי את כל היום – עד שמצאתי תשובה הולמת והן הלכו לבקר קבוע אצל מישהו אחר. בלי להרוג ובלי רעל. מרחיק אותן כמו מאש. החומר הזה נראה כמו וזלין לבן וחסר ריח, נמכר בשפופרת שמנה עם פיה כמו מזרק. מאז שמרחתי ממנו על ארדן החלון וגג המזגן, הן הלכו לעשות רעש באתרים רחוקים. החומר יעיל לחצי שנה, שמו "פיט פלאסט" – אגדה של חומר. בגללו יש לי מאז שקט נפלא.

ובאותה קטגוריה, תוצרת כחול לבן מקיבוץ תל יצחק – חומר בשם "אנטיץ". מומלץ ע"י רשות שמורות הטבע למלחמה לא אלימה ביונים ובציפורים. החומר לא פועל היטב אם יש עליו אבק. מצד שני, הוא לא נשטף במים. מוסר רק ע"י בנזין או נפט.

ואם מישהו צריך עוד נימוקים "למה לא" יונים – קינים של יונה הם מרבץ לכינים, וכמו כן יונים וגם תוכים אומר ד"ר א.פ. מדביקים במחלות פסיטקוזיס או אורניטוזיס שהן מחלות ריאה מאוד לא נעימות – ע"י סוג של כלמידיה שהם מעבירים. כלמידיה זה יצור שבין היידק לוירוס. ההעברה נעשית ע"י מגע, נשימה, או קירבת כל מקום דירי בגוף (עיניים אף וכ"ו) ליונים ותוכים. טוב, נו. בזה אני חושבת, סיימנו את [illegible].

בענין מדיחי כלים...

בדוק, השווה... ואז תקנה!

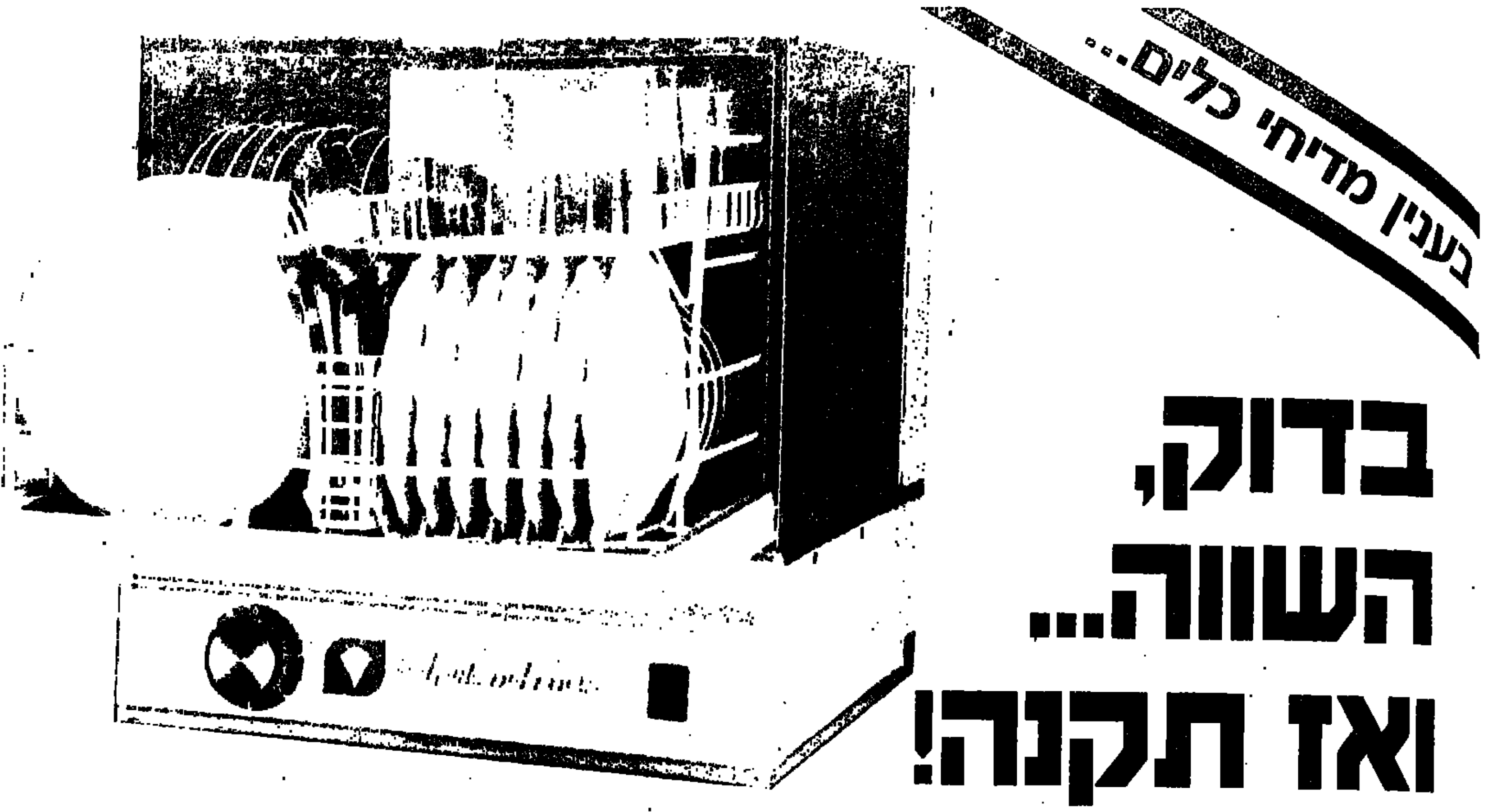

לפניך טבלה ובה תכונות שלושת המדיחים המובילים בארץ.
סקירה ראשונית כבר תראה לך שאחד המדיחים הוא הקניה הטובה ביותר.

המדיח	מחיר מומלץ + תנאי תשלום	התכולה: מס' צלחות + כוסות + סכו"ם	מתאים למס' סועדים	מספר שנות אחריות	צריכת מים למחזור בליטרים	צריכת חשמל למחזור בקוט"ש	עומק
אויקל mini	1,020.- ש"ח ב-5 תשלומים	32+10+סכו"ם	8	3	12	0.33	48 ס"מ
קינג 460	1190.- ש"ח במזומן	24 + 12 + סכו"ם	6	1	14	0.70	58 ס"מ
פרינסס מיני	1,413.- ש"ח ב-3 תשלומים	24 + 12 + סכו"ם	6	1	18	0.45	53 ס"מ

★ המחירים נבדקו ברשת שקם ובחנויות פרטיות ב-12.7.87
★ נתונים טכניים וצריכת חשמל ומים לוקטו מפרסומי הספקים.

אויקל mini

המדיח המבוקש ביותר בישראל, ובצדק!

היתרונות של אויקל mini על פני המדיחים האחרים הנם רבים

התכולה: אויקל mini הוא המדיח המכיל 32 (!) צלחות, 10 כוסות וסכו"ם **בהדחה אחת.**

המידות: אויקל mini הוא המדיח היחיד היושב על כל שיש סטנדרטי.

המחיר: המחיר המומלץ של אויקל mini הוא 1,020.- שקלים ב-5 תשלומים!

האחריות: אויקל mini הוא המדיח היחיד עם **3 שנות אחריות.**

היחיד הטומן בחובו את כל היתרונות, אין עוד מדיח עם רשימת יתרונות ארוכה כל כך - על כך יעידו עשרות אלפי הלקוחות המרוצים.

רשימת החנויות:

חולון - סלון סבוי סוקולוב 77. **ת"א-יפו** - לבל אליהו שדי ירושלים 29. סופר אבי אלנבי 122. א.ח.א. טוח שאנן 37. א.ה.א. אבן גבירול 148. סנסור דיזנגוף סנטר. סלון אדיר אלנבי 55. גלי קור שדי ירושלים 78. סלון המרכז העליה 13. סלון חן אלנבי 75. שאול סופר אלנבי 111. **בת-ים** - סלון ליפשיץ בלפור 33. סלון הוד בלפור 48. סלון הוד רוטשילד 39. **גבעתיים** - סלון מיכאל ויצמן 16. **רמת גן** - סנסור קניון איילון. חגל החדש שדי ירושלים 28. מרכז אלקטריק ביאליק 76. **פתח תקוה** - סלון ברק חובבי ציון 30. פרידמור חיים עוזר 1. **הוד השרון** - חמד דרך השרון 94. **רמת השרון** - סנסור סוקולוב 42. **יהוד** - אלקטרו רון סעדיה התוכה 47. **רעננה** - אלקטרו קול חנקין 2. **ראשון לציון** - בן זיקרי ביאליק 12. חזי אלקטרוניקה רוטשילד 93. **רמלה** - אניברסל אסתר ביאליק 2. **רחובות** - חזי אלקטרוניקה בית הפועלים 4. **אור יהודה** - הכוכב ההגנה 48. **נס-ציונה** - פינקלשטיין ויצמן 25. **לוד** - פאווי הרצל 68. **באר שבע** - סלון אדיב התלוץ 122. מימון אלקטרוניקה הרצל 82. מרכז שיווק לעובד רמב"ים 33. **ערד** - עוז 86 מרכז מסחרי. **כפר סבא** - יוסי את אבי ויצמן 74. **קרית גת** - רשף בנין רסקו 5-104. **בית שמש** - לי גז בע"מ מרכז מסחרי. **אשקלון** - קרן אור הרצל 37. כחלון ובניו הרצל 34. **ירושלים** - סועתי הרברט סמואל 2. סלון ירושלים יפו 97. חניג יונה לונץ 10. יעקב חשמל יחזקאל 2. פרידלנדר יפו 50 מחסן/הירדן 7. טטרון אבן ישראל 2. **הרצליה** - א.ד.י. סוקולוב 50. רדיו V.T סוקולוב 53. סלון הרצליה סוקולוב 59. **נתניה** - סלון סיגל שטמפר 3. בר משה - סוכנות סופר גז שדי ויצמן 26. חנן איכות מוצרי חשמל שדי בנימין 18. **חדרה** - שוורצר ובניו הרברט סמואל 68. **עפולה** - פינת האשר ירושלים 5. חשמל חיים בכר העצמאות 4. **חיפה** - החדר המרכזי הרצל 6. הוד 2001 - סניף ראשי שדי ההסתדרות 251. הוד 2001 - סלון הבנקים הבנקים 1. הוד 2001 - סניף קול אור הרצליה 1. סנסור - מגדל הנביאים רחי תורי 1. **קרית אתא** - הוד 2001 - סניף העצמאות שדי העצמאות 68. סלון אורלי זבולון 3. **קרית ביאליק** - אפרי את פלדמן קרן היסוד 74. **קרית מוצקין** - סנסור הרבמד - שדי בן גוריון 84. **עכו** - הוד 2001 - סניף אור קול בן עמי 56. כרמלי ניסים בן עמי 17. **נהריה** - הוד 2001 - סניף מרכז החשמל והאלקטרוניקה הגעתון 1. **קרית שמונה** - פרס זלמן ועמירם מרכז מסחרי. **טבריה** - חשמל שימי אלחדיף 1.

וכן ברשתות השיווק: שקם, אלקטרו ליין (קו-אופ), משבור לצרכן, משגב, כלל-בו, סולבו.

כמו כן במבצע מיוחד רק השבוע בחנויות ש.א.ל.

הורוסקופ
מאת
האסטרולוג אילן פקר

לשבוע המתחיל ב־31.7.87 והמסתיים ב־6.8.87

האירועים הצפויים השבוע ובשבוע הבא:
- איזור המפרץ הפרסי הופך לחבית חומר נפץ.
- זעזוע עובר על השלטון בממלכת ירדן או בסוריה או במדינה מוסלמית נוספת.
- ישראל נוקטת צעדים בלתי שגרתיים בתחום נושא הבטחון.
- גל החום ממשיך לפקוד את איזור המזרח התיכון ובמקביל גשמים באירופה.
- גל האלימות ממשיך גם הוא לתת אותותיו.

בן מזל החודש

קרל גוסטאב יונג – מייסד האסכולה היונגיאנית בפסיכואנליזה. יליד מזל אריה. בשבוע החולף מלאו 112 שנה להולדתו. היה זה הוא שחרג לראשונה מתורתו של פרויד. יונג סבר שתת ההכרה מכילה גם „תכני תרבות" חיוביים וכלליים (תת מודע קולקטיבי) ולא רק תכנים שהודחקו וכי „האנרגיה הנפשית" הוא הכח המניע של האישיות ולא „האנרגיה המינית" ששינתה את צורתה כפי שסבר פרויד.

במפת לידתו השמימית של יונג השמש וכוכב אורנוס נמצאים במזל אריה בהיבט שלילי לירח ולנפטון (במזל שור) (גישה מקורית בעלת רעיונות ואידיאות המתנגשת בנטייה לבדוק עובדות ולהביע ספקות). כוכב חמה וכוכב נוגה נמצאים בצמידות במזל סרטן בהיבט חיובי לירח (גישה אנושית וחיובית לבני אדם ואפשרות לבנות בקלות יחסית אמון הדדי ופתיחות). כוכב שבתאי נמצא במזל דלי (במזל זה נמצא האופק העולה) בהיבט חיובי מאוד לכוכב צדק (במאזניים) ולכוכב המאדים (בקשת) (חוסר שביעות רצון מהישגים שאותם דווקא רואה העולם כגדולים).

מפת שמיים זו מצביעה על אישיות סוערת הבנויה מקיטובים, הנאבקת בין שמרנות לבין חדשנות והמוכנה, למרות כל המוסכמות, לנסות גישות מקוריות גם אם מדובר בהליכה נגד הזרם. היה זה הוא שהשתמש ללא חשש כבר בתחילת המאה בניתוח מפות לידה שמימיות של פציינטים על מנת להעזר בדרך זו בהבנת מבנה אישיותם, כאשר באמצעות הפסיכואנליזה לא קיבל תוצאות מדוייקות. אמנם לא היו בידיו כלים פיזיקליים להסביר את פשר השפעת הכוכבים, אך הוא מצא כי פועל כאן עקרון „הסינכרוניות", דהיינו התיאום המדוייק בין מהלכי כוכבים להתנהגות בני אדם ולמבנה אישיותם. המחקר שערך יונג בתחום ההתאמה בין בני זוג על בסיס מבנה מפות הלידה השמימיות שלהם, משמש עד היום מסמך מאלף בתחום „האסטרולוגיה ההשוואתית". אין ספק כי יונג הנחשב כאחד מגדולי חוקרי מסתרי נפש האדם במאה ה־20, העניק לאסטרולוגיה כרטיס ביקור מכובד למדי אל עולם המדע.

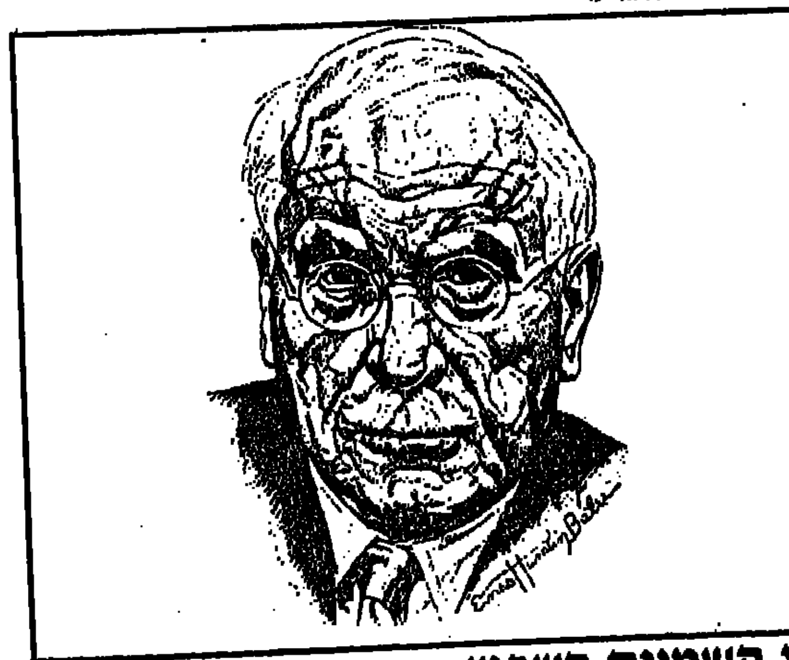

מפת השמיים השבוע – השמש כוכב נוגה והמאדים נמצאים במזל אריה. השמש נמצאת במזל אריה בהיבט שלילי לכוכב פלוטו (בעקרב) (מאבקי כח עלולים לגרום למשברים), כוכב המאדים נמצא גם הוא במזל אריה בהיבט חיובי לכוכב שבתאי (בקשת) (ויוזמות חדשות מצליחות להניב פירות. האנרגיות חזקות מאוד) כוכב נוגה נכנס אך אתמול למזל אריה (הרומנטיקה תוזרת לקבל תפקיד ראשי בדרמה). כוכב צדק (בטלה) מקרין היבט חיובי לכוכב אורנוס (בקשת) (כוחות יצירה מוצאים ביטוי וקיימות נכונות לנסות דרכים חדשות).

מצב כוכבים זה מצביע על נטייה לפעילות קיצונית, לחוסר מנוחה וחוסר סבלנות ולרצון לקבל תוצאות מידיות. הרגשות הרומנטיים חזקים במיוחד, כן גם הרצון לפעול ולקבוע עובדות בשטח. אנו נוטים לשכוח כי מלבד הרצון שלנו קיימים גם רצונות אחרים ואולי אף מנוגדים ועלינו לקחת גם אותם בחשבון תוך המאבק שלנו להשגת יתרונות אישיים או מקצועיים. הנטייה לתוקפנות חזקה במיוחד.

הירח פותח את השבוע כשהוא במזל מאזניים (שיווי המשקל בין כיוונים שונים ניתן להשגה עם קצת יותר סובלנות וטקט) וסוגר אותו כשהוא במזל קשת (מטרות שלטוניות מועדפות על פני המטרות של האורח).

ילידי השבוע – משתייכים לשלישונים הראשון והשני של מזל אריה. בעוד השלישון הראשון נשלט על ידי השמש, הרי השלישון השני נשלט גם על ידי כוכב צדק. ילידי שבוע זה ניחנים בנטיות לדרמה ולהצגת אישיותם בפני קהל, על אף ביישנותם. אולם חשיפתם צריכה להתבצע באיטיות ובהדרגה, תוך לקיחה בחשבון את העובדה שחשיפת יתר מעייפת אותם לעיתים והם נדרשים לפרטיות כדי לאגור כוחות.

אריה (23.7–23.8) הדרמה האישית נמצאת אצלכם בשיאה אם במובן מקצועי ואם במובן רגשי. ההתלהבות אינה ניתנת לבלימה והיא סוחפת אתכם לפעילות וליוזמה. כח השכנוע שלכם עובר את כל הציפיות. עם זאת אתם צפויים למאבקי כח, להתמודדות קשה במיוחד, ועליכם להזהר מאלימות, מתוקפנות, מתאונות ופציעות. בתחום הרומנטי או היצירתי אתם עוברים סערה גדולה. נסיעות וטיולים מלהיבים אתכם במיוחד.

בתולה (23.8–23.9) מצב בריאותכם או בריאותם של בני משפחה דורש את מלוא תשומת לבכם. זה הזמן המתאים לעבור ביקורת רפואית, לחפש את המנוחה ולהתרחק מגורמי מתח ולחצים. אין זה הזמן המתאים לנסיעות וטיולים ארוכים. הזהרו מאויבים נסתרים. מאחורי גבכם נרקמת מזימה לפגוע באינטרסים שלכם. מומלץ להתפנות לניקוי השולחן ולהשלמת פיגורים לקראת התחלה חדשה בקרוב.

מאזניים (23.9–23.10) בתחום החברתי הפעילות הולכת וגדלה. אתם מחדשים קשרים עם ידידים מן העבר, והופכים למוקד התעניינות. הוצאות כספיות גבוהות מן הרגיל מכבידות עליכם מאוד. הזהרו מנטייה לספקולציות בתחום הפיננסי. בתחום הרומנטי אתם מקדימים במהלך אחד או שניים את בני או בנות זוגכם על כן אל תתפלאו באם יתעוררו סימני שאלה בתחום זה. בכל מקרה אתם הופכים למבוקשים מאוד.

עקרב (23.10–22.11) העדיפות נתונה לקריירה ולפעולות העשויות לקדם לכם את האינ־טרסים המקצועיים. זה הזמן לקחת יוזמות בתחום זה ולא לתת להזדמנויות לחמוק מהידיים. מתחים בתחום האישי או המשפחתי עלולים לגרור אתכם לתגובות תוקפניות מן הרגיל. קשר רגשי עשוי להתפתח במקום העבודה.

קשת (23.11–22.12) נסיעות, ביקורים והתכתבויות ממשיכים לקבל עדיפות. זה הזמן לטפל בכל מה שטרם הספקתם להשלים בשנה האחרונה. תוכנית חדשה בתחום הלימודים או השתלמות מקצועית עשויה לשמש לכם מנוף רציני לעתיד. על אף דאגות בתחום הפיננסי, אתם מצליחים להתגבר.

גדי (22.12–20.1) אתם צפויים לזכות ברווחים או בהטבות פיננסיות כתוצאה ממהלכים המאפשרים שליטה טובה יותר בתחום זה. עם זאת, עליכם להזהר מהשקעות בלתי זהירות. טיפול בכספם של בני משפחה או ברכוש משפחתי דורש מכם תושייה ואחריות. הוצאות כספיות בלתי צפויות עלולות להעמיד אתכם בפני הצורך בסדרי עדיפות חדשים.

דלי (21.1–19.2) שותפויות, וכן קשרים חברתיים ומשפחתיים, עומדים בסימן שאלה. נראה שאתם עומדים בפני קבלת החלטות חשובות בתחומים אלה. זה הזמן לשקול כל צעד בזהירות ולהמנע מתגובות תוקפניות. בתחום הרומנטי הרגשות חזקים במיוחד אך גם קיימת סכנה לשברון לב ואיבוד שליטה עצמית. במצב זה מוטב להפעיל את ההגיון על פני הרגש.

דגים (19.2–20.3) אתם נאלצים לעמוד בפני מצב של עומס רב בעבודה דווקא בעת שאתם מעדיפים לנוח או לצאת לחופשה. עם זאת, ארגון תחום זה מחדש עשוי להקל עליכם בעתיד את הפעילות השוטפת. בעיות בריאות מתעוררות ודורשות תשומת לב מיוחדת. זה הזמן להכנס למשטר של דיאטה או לשנות את שיטת התזונה.

טלה (20.3–20.4) הכושר היצירתי והמקצועי שלכם נמצא בעלייה דרמטית ואתם צפויים להצלחות מרשימות בתחום זה. אתם זוכים להישגים אישיים והפופולריות שלכם עולה. שינויים במקום עבודה או בסגנון העבודה מאפשרים לכם חופש פעולה. זה הזמן ליוזמה חדשה בכל תחומי החיים. בתחום הרומנטי הרגשות סוערים במיוחד. דאגות לצעירים במשפחה ממשיכות להטריד.

שור (20.4–20.5) אתם מתפנים לטפל בענייני הבית והמשפחה ביתר יסודיות. זה הזמן לשנות את סגנון המגורים או לעבור דירה או לשפץ את הבית, או להחליף רכב או ריהוט. שינויים במקום העבודה הולכים ומתגבשים. בני משפחה דורשים מכם תשומת לב מיוחדת. אין זה הזמן המתאים להכנס לסכסוכים משפחתיים.

תאומים (21.5–22.6) בתחום המקצועי אתם נכנסים לתקופה של פעילות אינטנסיבית המאפשרת לכם שליטה טובה יותר במהלך העניינים. זה הזמן להתכתבויות, לביקורים ונסיעות הכרוכות בקידום האינטרס האישי והמקצועי. ידידים באים לקראתכם ותומכים בתוכניותיכם. יחסים עם שותפים או עם בני זוג מקבלים מימד חדש ומשמעותי יותר מבעבר.

סרטן (22.6–23.7) אתם עשויים לזכות ברווחים כספיים גדולים אך גם להפסיד. עליכם להמנע מנטייה להמר ולטפל בכספים באופן לא הגיוני. הוצאות כספיות גדולות מן הרגיל עלולות לגרור אתכם לאיבוד שליטה במצב. זה הזמן להדק את החגורה ולשמור על תקציב מאוזן בכל מחיר.

לצרכן המבין... לצרכן המבין... לצרכן המבין... לצרכן המ

הכנס לאמבין ותָבִין!

רהוט מודולרי לחדר ארונות

חדר ארונות של אמבין - לאיכסון אידיאלי לאורך שנים

כונניות ושולחנות כתיבה

שולחנות כתיבה משולבים מפלסטיק עמיד, לחדרי ילדים שובבים ובמגוון אפשרויות צבעוניות - להתאים לעיצוב החדר.

מדפים וכונניות בשלל צבעים

הפתרון הנוח לאיכסון ולארגון הבית

דלתות מתקפלות
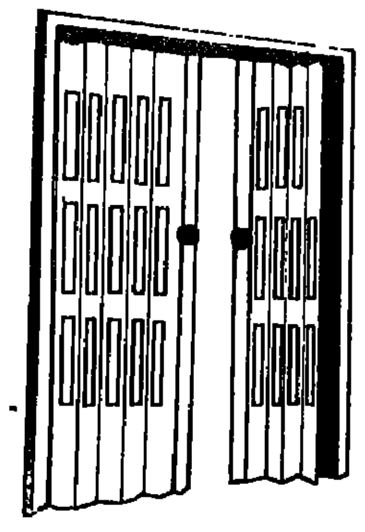
הדלתות המתקפלות של אמבין - מפלסטיק - הן התשובה המוחצת לדלתות המתקפלות צוברות האבק.
החריצים אנכיים - כך שלא נאגר אבק. הן [illegible] וסובלות דטרגנטים - כך שהן תמיד נראות חדשות. והן מצויינות גם להפרדה [illegible] ובתוך חדר שדורש הפרדה.
לחדרי ארונות, ל"נישות" בלתי מנוצלות וכמחיצות.

ארונות נעליים
שקונים מהר!
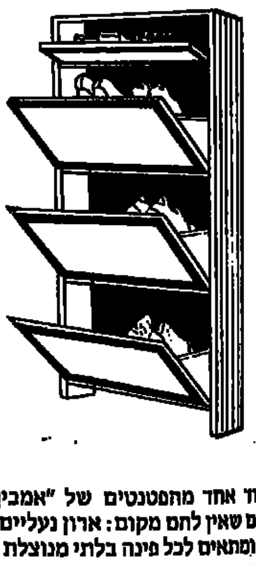
זהו עוד אחד מהפטנטים של "אמבין", שנועד לדברים שאין להם מקום: ארון נעליים רחיץ, קל לניקוי, ומתאים לכל פינה בלתי מנוצלת בבית. והנעליים - במקום!

ארונות שרות
ארון שירות חכם
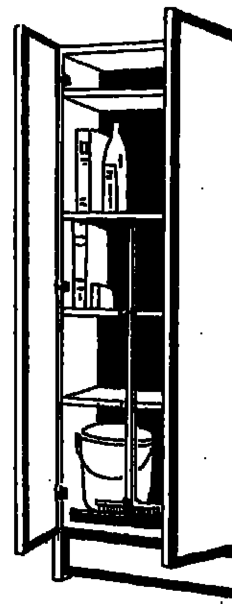
הסידור שלו מתוכנן לפי דרישות של עקרות הבית. חור למטאטא מבטיח שהוא לא יפול החוצה בכל פעם שהדלת נפתחת, מקום מיוחד לדלי, לחומרי הניקוי (שיש לאחסן למעלה, הרחק מידיהם ופיהם של ילדים) והוא מכיל הרבה יותר ממה שנראה שהוא יכול להכיל.

ארונות עליונים
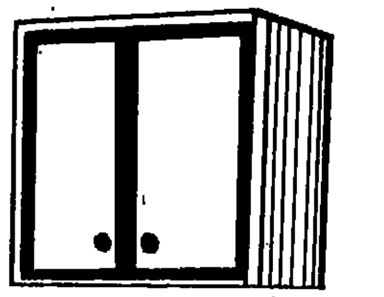
לדברים שתמיד מתרוצצים בלי מקום: ארון עליון מעל למכונת הכביסה. לאחסון את אבקת הכביסה, כוס המדידה, המרכך ועוד פריטים שצריכים בית. ארון עליון של "אמבין" מתאים גם לחדרי שירותים ולאמבטיה.

ארון מתחת לכיור
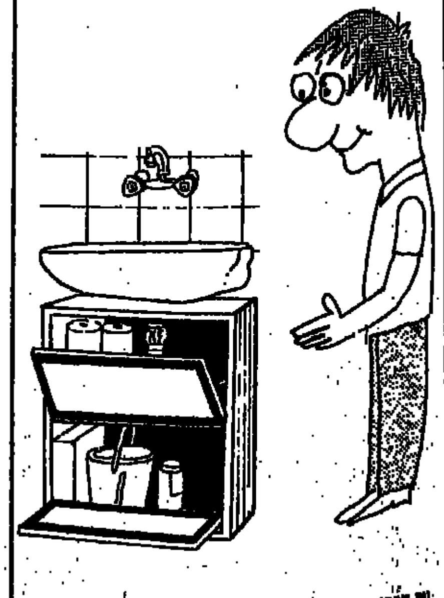
יש דברים שצריכים מקום מיוחד: חומרי ניקוי, סבונים, שמפו, משחות שיניים - כל האספקה הזאת נכנסת בנוחות ויופי לארון "אמבין" שמתחת לכיור.
הארון, כמובן, מפלסטיק. כך שהוא חי טוב עם רטיבות של חדר אמבטיה או מטבח. הוא מתאים גם לכיור מרפסת שירות אם יש כזה.

ארון כביסה
פתרון מצויין לכביסה מלוכלכת

פתיחה מלמעלה ופתיחה מלמטה: זהו הרעיון של "אמבין" בארונות כביסה. הכביסה המלוכלכת סגורה בפנים. לא צריך להשחיל ראש כדי להוציא אותה. פשוט מושכים את הדלתית התחתונה ובוררים את הרצוי. תאמינו - זה שווה וזה עושה סדר אחת ולתמיד.

ספסל דקורטיבי

אתה מניח ספסל דקורטיבי בצבעים מלהיבים איפה שמתחשק לך לשבת ולגמוע קצת אויר ונוף. ספסל הישיבה של אמבין הוא רחיץ כמובן, מפלסטיק, כמובן, יפה, כמובן.
אתה יכול כבר להזמין את החברה למסיבת גן או ברביקיו.

פתוח במוצ"ש

חנויות המפעל:
ירושלים: שמאי 6, פתוח במוצ"ש
תל-אביב: חודה הלוי 59, פתוח במוצ"ש
חיפה: הצ'ק פוסט, שלמה בן־יוסף 13, פתוח במוצ"ש
באר-שבע: רמב"ם 1, סגור במוצ"ש
אשדוד: איזור התעשיה הקלה, סגור במוצ"ש
אשקלון: במפעל באיזור התעשיה, פתוח במוצ"ש
נתניה: הנוטע 10, פתוח במוצ"ש
רחובות: אחד העם 22, פתוח במוצ"ש
רמת-גן: הרצל 72, פתוח במוצ"ש

סוכנויות המפעל:
אילת: סלון ששון מרכז מור 1, סגור במוצ"ש
בני ברק: "הכל מה פלסטיק" רבי עקיבא 65, סגור במוצ"ש
הרצליה: "שטראוס" סוקולוב 18, פתוח במוצ"ש
חולון: ככר ויצמן 12, פתוח במוצ"ש
ירושלים: "חרוול" יפו 51, סגור במוצ"ש
כפר סבא: "אחים כהן" ויצמן 84, סגור במוצ"ש
עפולה: "בית משיח" איזור התעשיה, סגור במוצ"ש
פתח-תקוה: "כל־בו־כל" אורלוב 58, סגור במוצ"ש
ראשון לציון: "אחים עמרם" רוטשילד 46, סגור במוצ"ש.
תל אביב: "טמף" דיזנגוף 290, סגור במוצ"ש.

אמבין
מפעלי הפלסטיק אשקלון

המפעל הגדול במדינה למוצרי P.V.C.

המחמאות שאני מקבלת שוות 14 שנות מחקר רפואי שהושקעו ב"תזונת-קיימברידג'".

גלר נסים

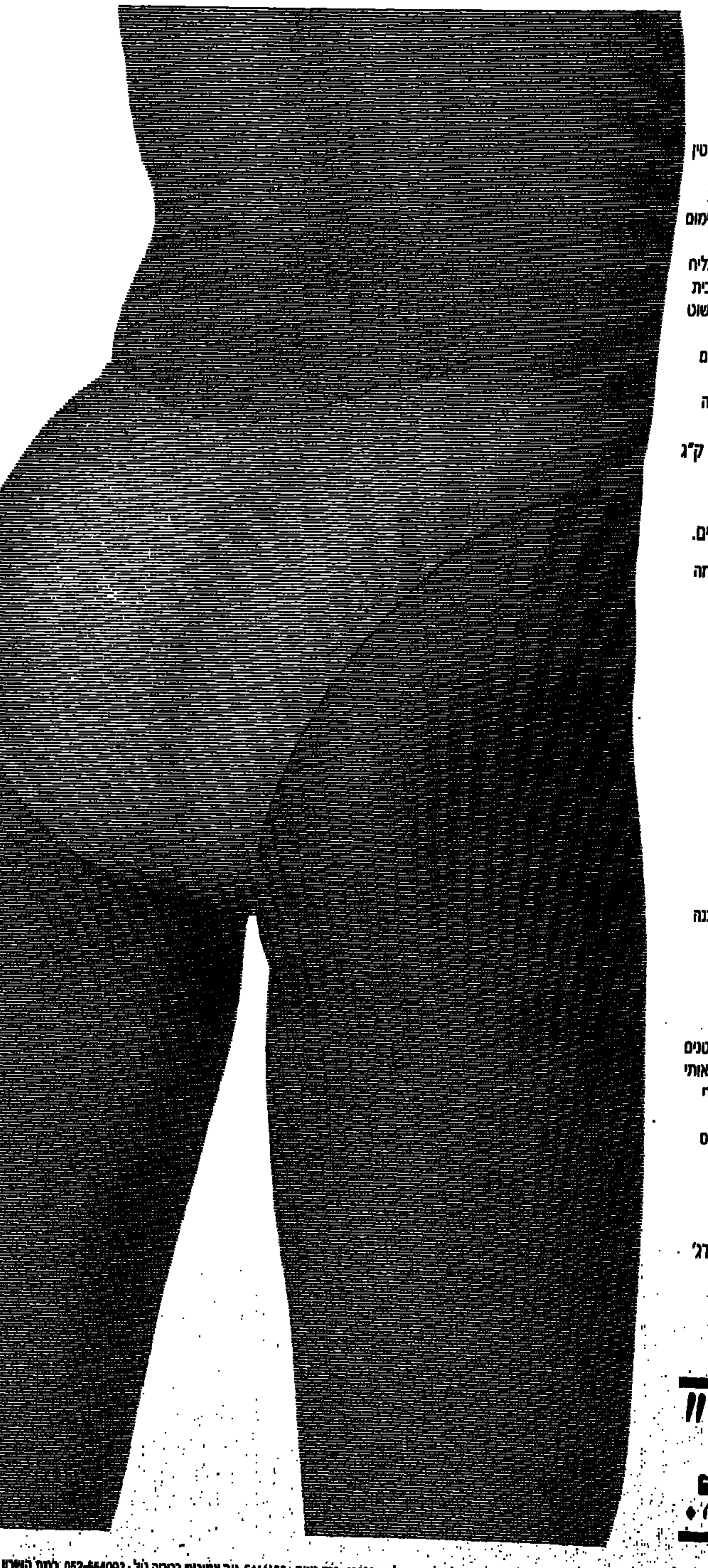

מוצרי תזונת קיימברידג' המוצגים לראשונה בישראל כבר מוכרים ונמכרים בעולם (אנגליה, ארה"ב, דרא"פ ומערב אירופה) כשיטת דיאטה לכל דבר.

המוצרים ופיתוחם

מוצרים אלו אשר פותחו במשך 14 שנים באוניברסיטת קיימברידג', רכשו לעצמם מוניטין כשיטה ייחודית בתחום התזונה.

העקרון אשר הנחה את הד"ר אלן הווארד, ראש צוות המחקר בקיימברידג' היה מציאת פתרון תזונתי המשלב בין המינון המומלץ של אבות המזון, המינרלים והויטמינים ומינימום קלוריות במוצרי מזון בריאים וטעימים כאחד.

באמצעות מאות ניסויים קליניים אשר נערכו בבתי חולים בארה"ב ובמערב אירופה הצליח צוות המחקר להוכיח שאכן ניתן באמצעות מוצרי תזונת קיימברידג' להפחית אפקטיבית במשקל, תוך שמירה על איזון תזונתי מלא ואף לשמור על המשקל החדש. התהליך פשוט להפליא:

הרכבם המיוחד של מוצרי תזונת קיימברידג' מביא לפירוק ריקמת השומן שבגוף הגורם להתפתחות קטוזיס.

גורם זה גורם להפחתה ניכרת במשקל ובו בזמן גם ממתן את תחושת הרעב. תהליך זה מתחיל 48 שעות בלבד אחרי השימוש במוצרי תזונת קיימברידג'.

- ★ נצפו הישגים של הפחתה במשקל בין 5-3½ ק"ג בשבוע הראשון וכ-10 ק"ג ב-4 השבועות העוקבים.
- ★ 59% מצרכני תזונת קיימברידג' שמרו על משקלם החדש כעבור שנה.
- ★ 42% מצרכני תזונת קיימברידג' שמרו על משקלם החדש כעבור 3 שנים.

מוצרי תזונת קיימברידג' מבוססים על אבקת חלב רזה וארוזים בשקיות, כאשר כל שקית משמשת כארוחה מזינה ומלאה המכילה 110 קלוריות בלבד.

מגוון מוצרים וטעמים

המוצרים נחלקים למילק-שייק ב-6 טעמים נפלאים של שוקולד, תות-שדה, אפרסק, בננה ואיל למרקים ב-6 טעמים של מינסטרוני, פטריות, עוף, הודו וירקות, אספרגוס ובקר. הכנת המוצרים היא קלה ומהירה ודורשת רק תוספת מים קרים או חמים לפי הצורך ועירבוב עם תכולת השקית. ארוחת קיימברידג' מוכנה בבית או בעבודה תוך שניות.

שיטת השיווק האישית

השיווק של מוצרי תזונת קיימברידג' מתבצע על ידי יועצים אישיים בלבד, רופאים ודיאטנים המלווים את הצרכן לכל אורך תקופת השימוש בהם. המטרה לעקוב אחר המצב הבריאותי של הצרכים ולבנות תכנית אישית לכל צרכן אשר משלבת במשך הזמן שימוש במוצרי תזונת קיימברידג' עם ארוחות רגילות.

רק תכנית תזונתית מאוזנת מסוג זה יכולה ליצור הרגלי אכילה נכונים המשמשים בסיס ארוך-טווח לשמירה על המשקל.

היעוץ האישי משמש שירות נלווה הניתן ללא תשלום לכל צרכן.

ייחוד, טעמם, ערכם התזונתי, קלות ההכנה, צורת שיווקם ומעל הכל ההצלחות הרבות כתוצאה מהשימוש בהם הפכו את מוצרי תזונת קיימברידג' ללהיט התזונתי הנרכש ביותר בעולם.

פנו עוד היום ליועצי "חברת "מדפלן" יועצי בריאות בע"מ" והצטרפו למליונים שכבר הצליחו עם מוצרי תזונת קיימברידג'.

"תזונת קיימברידג'" כל מה שצריך לרדת במשקל.

רשימת היועצים:

תל-אביב יהודה חן - 456704, 772653. מרית קסלר - 5460708. נילי ארבל - 5461526, 716234. גבריאלוב לאה - 301756, דורים שכטר - 234995. שכון ל׳ ריצקר אורלי - 423060. ברק חנית - 641188. נוה אמירים ברוריה טל - 052-654093. רמת השרון שוהם דליה - 471880. רמת גן רות שטלצר - 769298. קלילת יופי - 778194. תמר אשכנזי - 749778. בן נטע זוהר - 726765. רונית דרוסר - 7524464. פתח תקוה מרפאת יהלום - 9241656, 922445. דבורי ישראלה - 9221684. גני יהודה אביבה קורן - 359079. חולון ענת גני - 844701, 5562830. בת-ים מיקי פרבר - 862006. חניה שי - 862005. רמת אפעל לבנה מדנס - 712027. רות קרייצר - 351693, ראשל"צ מרכז תזונתי - 951273, 959979. ורדה קבל - 948777. שפי ירים - 948762. יבנה - סורוקה נורית - 08-436473. נוה אילן בן הדר אורף - 08-436169. רמלה אלקין אס - 08-223680. יהוד, קרית אונו, קיראון, תל השומר, גבעת שמואל, אור יהודה יהודה ציפורה - 5365522. רעננה - אלמו ישי ואסתר - 052-445862. קלנסואה יוסתה נסור - 053-687461. נתניה טלי אילות - 053-619885. המרכז לקביעת ושיקום מחלות לב - 053-615002. חיפה מיניציקב שלמה - 04-228949. רמת הגולן אלקיים דבורה - 067-63820. אשדוד - ביטה בדנס - 055-64515. סבריה הר יהושע - 067-96744. ירושלים יעל אוחנה - 02-240363. באר שבע ציפי כהן רגע של בריאות - 057-73978. תלמי יוסף צילי רימון - 057-82130. נופש והבריאה מתקיימות קבוצות הרזיה בחוות הבריאות באשקלון. לפרטים: מרית קסלר - 03-6460708. חני דקל - 03-6462703.

מוצרי קיימברידג' משווקים ע"י רופאים דיאטנים ויועצים שעברו הכשרה בחברה.

"מדפלן יועצי בריאות בע"מ" רח' בן יהודה 119 תל־אביב טל: 03-247103

"היא לא יודעת להדפיס אבל מאז שהתחילה לעבוד כאן, שיעור ההעדרות מהעבודה ירד פלאים"

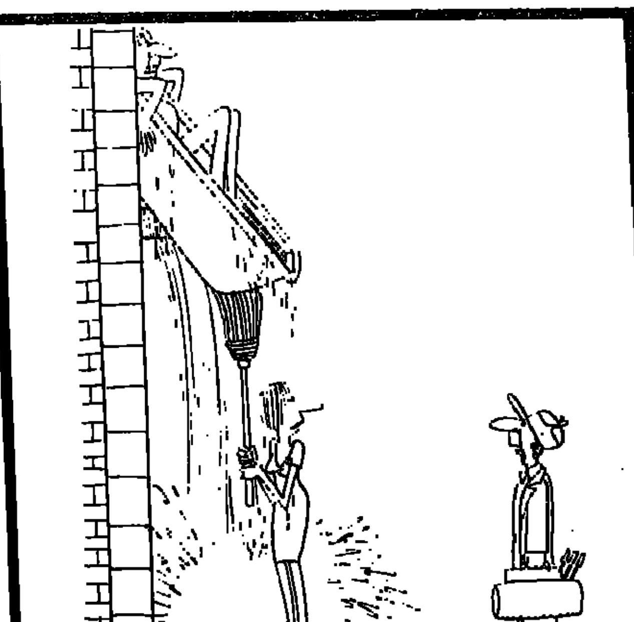

"סליחה! אולי את הזמנת את האונסטלטור?"

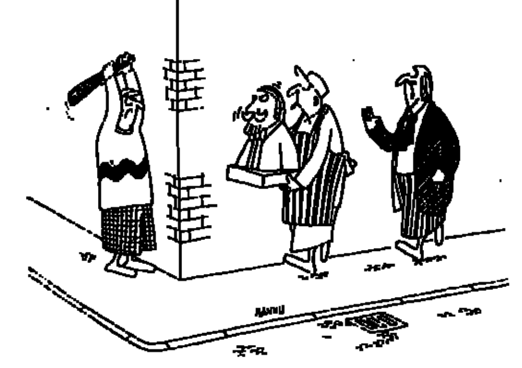

"זהירות! עבדתי על הפסל הזה שנתיים"

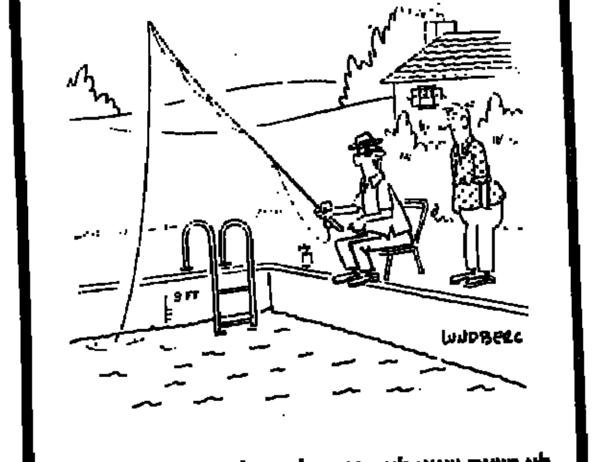

"לא משנה שאני לא תופס כלום. בלאו הכי אני לא אוהב לדוג..."

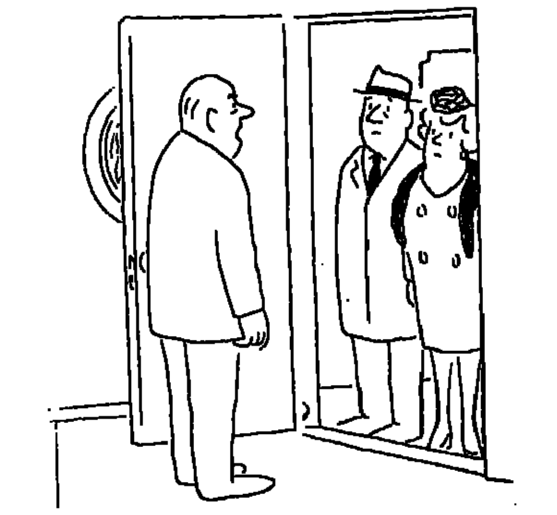

"אנחנו צופים בתוכנית הטלויזיה האהובה עלינו. למה שלא תלכו הביתה ותסתכלו בתוכנית האהובה עליכם?"

"טוב, אני חושב שזמני אזל..."

מדור פרסומי

"ישרא-פריים"

אימפריה ישראלית בשיטה אמריקאית

"מקררית"

סיפור הצלחה בשלושה פרקים

פרק ראשון

מהיום לא יוצאים לטיול בלי "מקררית"

קיץ. חופש. חם. יוצאים לטיול כל המשפחה — לחיק הטבע, להיות ביחד. ואז מתחילות הבעיות. חם... לשתות צריך, ורצוי שיהיה קר. לוקחים קל-קר — טוב, כמה מקום יש בקל-קר, וכמה שעות המים ישארו קרים. ואוכל? סלטים? פירות וירקות? תוך שעה הכל לוהט. והבשר? יתקלקל עד הצהריים. ובטוח שלא יחזיק מעמד עד מחר.

עד היום זאת היתה בעיה. מהיום כבר לא. "מקררית" זה הפתרון ולכן אי אפשר לצאת בלעדיו.

"מקררית" — מקרר קומפאקטי, קל לסחיבה, אידיאלי לטיולים ומגיע לטמפרטורה של 0 מעלות צלזיוס. ממלאים באוכל, מתניעים, מחברים למצת המכונית. ויוצאים לדרך. אפשר להגיע עד אילת בלי לדאוג שהאוכל יתקלקל, אתם הרי נוסעים עם מקרר. כשהאוטו חונה זו בעיה קטנה ניתן להשאיר את המקרר מחובר למצת המכונית ומפעם לפעם למלא את המצבר. גם כש"מקררית" אינו מחובר למצת הוא שומר על הקור עוד שעות רבות. וזה לא הכל.

בחורף ניתן ע"י שינוי פשוט של החיבור החשמלי להפוך את "מקררית" ל-"מחממית". בישלנו אוכל. יום נעים — יוצאים לטייל. אבל בחוץ קר — האוכל יתקרר. גם בעיה זו נפתרה. "מחממית" ישמור על החום בטמפרטורה של 96 מעלות צלזיוס. שוב טיול מוצלח.

פרק שני

ובו יסופר כיצד פתרנו בעיות חמורות בכלום כסף.

א. קיץ. חם. ובמשרד אין מקרר. אין שתיה קרה. מקרר עולה הרבה כסף — תופס הרבה מקום. ושוב "מקררית" הפתרון הנכון. את "מקררית" שחיברנו למצת המכונית ניתן לחבר לשנאי (טרנספורמטור) של 220 וולט לחשמל — ויש מקרר. על המחיר נותר רק לחייך.

ב. קיץ. חם. הזמנו אורחים לבר-בקיו על הגג. ההריצות מתחילות. למטה ושוב לעלות להביא בירה ועוד בירה ושתיה קרה... מעייף... ושוב "מקררית" הפתרון הנכון. נמצא על הגג. לא תופס מקום. והאורחים מתפעלים "איזה רעיון".

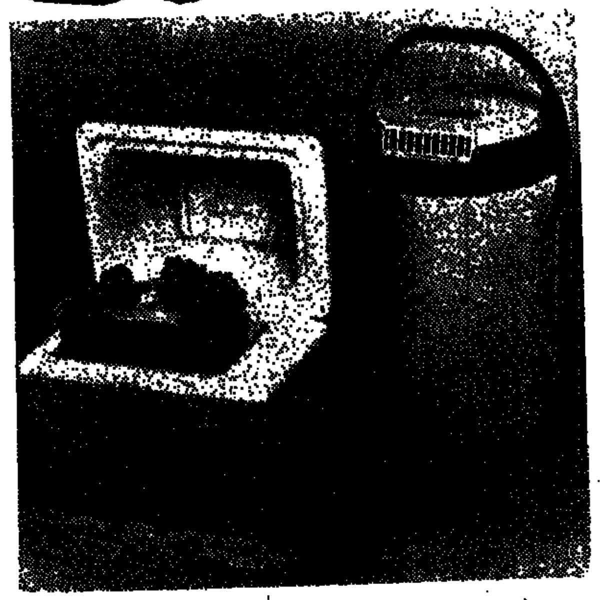

צילום: בפרוס

פרק שלישי

ובו יסופר על סוכן נוסע אומלל ונהג משאית מאושר

רמי ש. הוא סוכן המוכר מוצרים לנקיון הבית. בשביל להרוויח צריך להתאמץ. ורמי עובד מהבוקר עד הערב. מביא פרנסה יפה הביתה אבל בסוף היום הוא גמור. הוא לא הספיק לשתות, הסנדביצים התקלקלו. ברור שרמי ש. לא מכיר עדיין את "מקררית" אחרת החיים שלו היו נראים אחרת.

אברהם פ., נהג סמיטריילר שעובד בקו אילת — תל אביב. אברהם שמע על "מקררית" מקרר את השתיה, האוכל לא מתקלקל, ואברהם פ. מספיק הרבה יותר. פשוט אדם מאושר.

מוסר השכל

אתם אומרים אין דבר כזה. מקרר, מחמם, קומפאקטי, מתחבר למצת המכונית, אידיאלי לטיולים, ובמחיר מפתיע.

"ישרא-פריים" אומרת יש גם יש, ומייבאת אותו לארץ בשלושה גדלים (10.5 ל׳, 15 ל׳, ו-20 ל׳). כל גודל בהתאם לצרכים. פשוט וגאוני... מקרר את האוכל בקיץ ובחורף שומר על חומו. המחירים של "מקררית" מפתיעים. מקבלים אחריות ל-6 חודשים כך שכל שנותר לעשות זה לצלצל ל-טל. 03-967422 ולדבר עם ניבה, המזכירה האוטומאטית, שעובדת למענך 24 שעות ביממה. רצוח, כמו שצריך. לשמוע ממנה פרטים, להזמין את "מקררית" ולהתחיל להנות.

"ישרא-פריים" נוסדה ב-1973. בעל החברה ומייסדה הוא מרדכי נאור, החברה יושבת בראשון לציון. וחולשת על אימפריה של יבוא ויצוא משחקים וצעצועים מיוחדים ויחודיים.

"ישרא-פריים" היא גם החברה המובילה בייצור וייצוא מכשירי אלקטרוניקה לרכב. אחדים מהמשחקים ש"ישרא-פריים" מייצרת ומייצאת בהצלחה גדולה הם משחקי השש בש, ביליארד ושח. המפוארים ביותר בעולם קופסת משחק השח עשויה כולה עור יקטיפה. הצירים מצופים זהב, כלי המשחק עשויים משנהב ומונחים בתוך הקופסא שגם היא מצופה קטיפה. מרהיב ביופיו.

להזמנות: 03-9644505, 997422

לי כבר יש גיגו

אתמול קיבלתי גיגו והיום אני חכמה בריבוע.
גיגו הוא המשחק הכי חכם שקיבלתי עד היום.
(ותאמינו לי, קיבלתי כבר הרבה משחקים...)

למשל, רק את הקוביות של גיגו
אפשר לחבר זו לזו מ־6 כיוונים!
בגיגו אפשר לבנות דברים עם דמויות,
גלגלי שיניים וקוביות בעלות פינות מעוגלות. פשוט, אפשר לבנות הכל.

לי יש גיגו עם שלט רחוק המפעיל חלקים במשחק ומשמיע מוסיקה (וזה המשחק שאני משחקת בו עכשיו).
ישנם גם "גיגואים" פחות מורכבים ואני בטוחה שכל ילד יכול למצוא את הגיגו שלו.
כל משחקי גיגו חכמים, או כמו שאבא אומר: "גיגו עוזר לילדים להתפתח".

— אם תגשו לחנויות הצעצועים המובחרות, תוכלו גם אתם לקנות גיגו. שיהיה לכם משחק חכם.

ג'יגו gigo BLOCKS

משחק חכם יותר

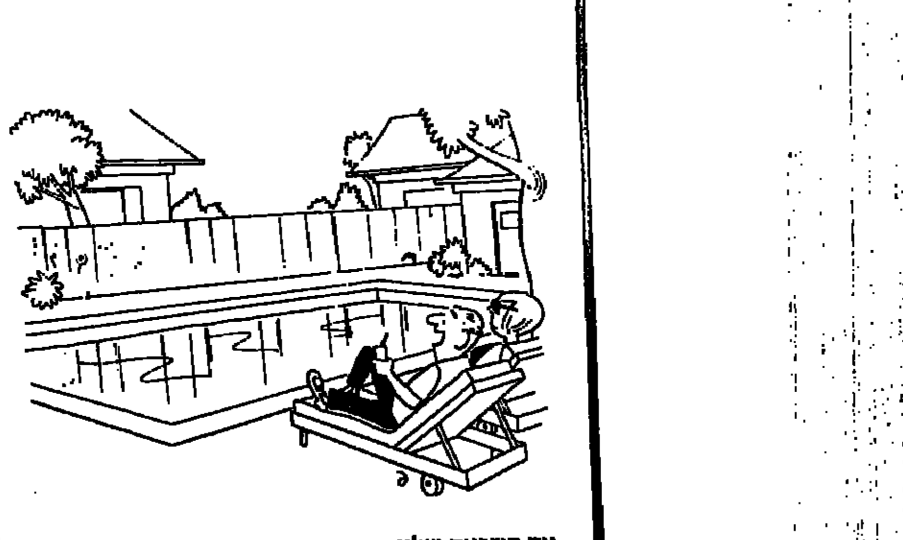

„אם השכנים שלנו היו יודעים, שעומק הבריכה הוא רק 10 ס"מ, אולי היו מקנאים פחות"

„אני חושב שגיליתי את הבעיה, גבירתי..."

„אבל אני נשבע לך שמישהו צילצל"

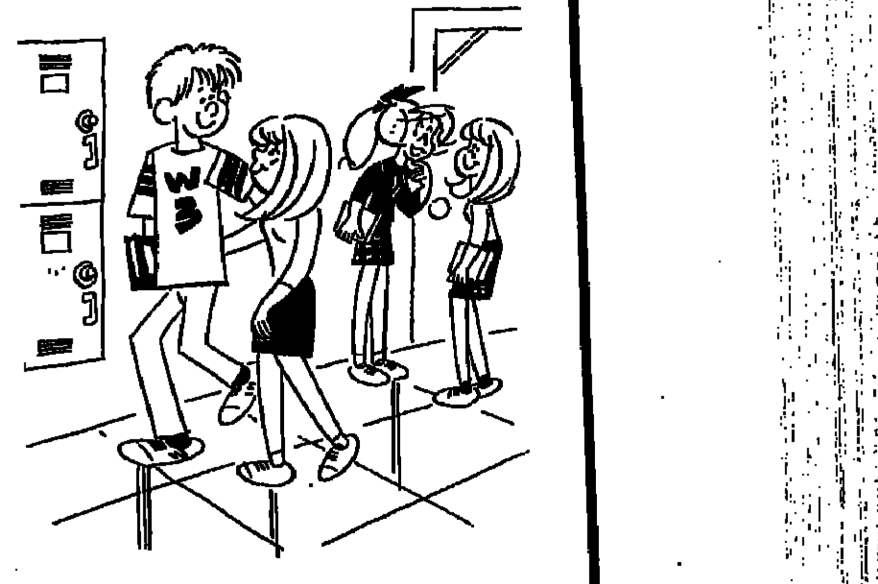

„זה חג היובל שלהם — יוצאים יחד כבר 50 ימים"

„מה קרה שהעבירו אותך ממדור הספורט לכתוב ביקורת מוסיקאלית?"

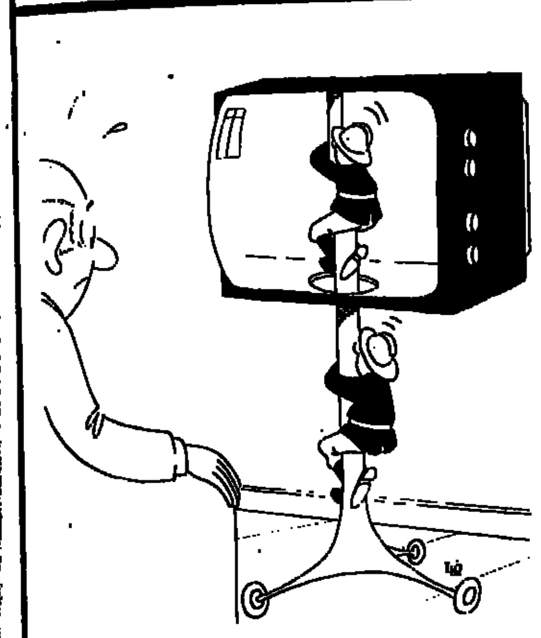

מיל"ה — המכללה לקריאה מהירה

23 שנות נסיון ■ 40,000 תלמידים ■ פיקוח אקדמאי

מבצע אוגוסט '87

בשנה הבאה במהירות כפולה:
עט "פארקר" חינם לכל תלמיד!

קורסים מיוחדים לתלמידים ולסטודנטים:

קריאה מהירה ולמידה יעילה

לשנת הלמודים הבאה, באוניברסיטה או בבית הספר, כדאי להגיע מוכנים.
המכללה לקריאה מהירה הכשירה 40,000 תלמידים ולימדה אותם להתמודד ביעילות ובהצלחה עם כמויות עצומות של חומר כתוב. להתרכז, לקרוא, להבין ולזכור.
בוגרי הקורסים משפרים את יכולתם, ציוניהם והישגיהם בלימודים ובעבודה.

תשעה מיפגשים בני שעתיים: יותר הצלחה בפחות זמן.

הכפלת מהירות הקריאה, זכרון לאורך זמן, הבנת הנקרא, דרכי למידה, איתור רעיונות מרכזיים, תימצות וניתוח חומר הלימוד, שימור הידע הנילמד במוח, דרכים נכונות להתכונן למבחנים, הדחקת ההתרגשות לפני ובזמן המבחן.
במיל"ה אחת: הצלחה. היא יכולה להיות גם שלך.

קורסי קיץ אחרונים ייפתחו בסניפים הבאים:

בתל־אביב: בבית ציוני אמריקה, אבן־גבירול 26	ביום א' 2.8 וביום ד' 5.8 בשעה 7
בירושלים: במכללת מיל"ה, אגריפס 30	ביום א' 2.8 וביום ד' 5.8 בשעה 5
בחיפה: בבית ארדשטיין, י.ל. פרץ 20, הדר	ביום א' 2.8 וביום ד' 5.8 בשעה 5
בקרית־חיים: בבית ההסתדרות, שרת 75	ביום א' 2.8 וביום ד' 5.8 בשעה 5
בהרצליה: בביה"ס התיכון, הרב קוק 30	ביום א' 2.8 וביום ד' 5.8 בשעה 5
בכפר־סבא: בתהט"ב ע"ש אלון, גלר 6	ביום א' 2.8 וביום ד' 5.8 בשעה 5
ברחובות: בבית החמישה, גולדברג 6	ביום ב' 3.8 וביום ה' 6.8 בשעה 5
בפתח־תקוה: בסמינר שיין, קפלן 42	ביום א' 2.8 וביום ד' 5.8 בשעה 5
בראשל"צ: גימנסיה ריאלית, סמילנסקי 3	ביום ב' 3.8 וביום ה' 6.8 בשעה 5
בנתניה: בבית ליגת נשים, מקדונלד 5	ביום א' 2.8 וביום ד' 5.8 בשעה 5
ברמת־גן: בבית התרבות, קריניצי 6	ביום א' 2.8 וביום ד' 5.8 בשעה 7
בבאר־שבע: במכללת מיל"ה, רמב"ם 30	ביום ב' 3.8 וביום ה' 6.8 בשעה 5
בחולון: מתנ"ס נאות שושנים, גאולים 54	ביום ב' 3.8 וביום ה' 6.8 בשעה 7
ברמת־השרון: תיכון אלון, אוסישקין 99	ביום ב' 3.8 וביום ה' 6.8 בשעה 7
טבריה: חמה' לתרבות ואמנות, יד שטרית, רח' ביאליק	ביום ב' 3.8 וביום ה' 6.8 בשעה 7
עפולה: מרכז ויצ"ו (מרכז קהילתי ע"ש גוהס)	ביום ב' 3.8 וביום ה' 6.8 בשעה 5
חדרה: בית־ספר תיכון חדרה, שכונת רמב"ם	ביום א' 2.8 וביום ד' 5.8 בשעה 5
	ביום א' 2.8 וביום ד' 5.8 בשעה 5

להרשמה ולקבלת ציוד לימודי, הקדם ובוא 30 דקות לפני פתיחת הקורס.
שכר הלימוד למשתתף 165 שקלים חדשים. פרטים בטל. 03-900595/6

שעשועי פנאי

תשבץ

מאת הלל הרשושנים

מספר 1431

21 פרסים יחולקו בתגרולת בין הפותרים נכונה. פרס א': הספר "לא זכיתי באור מן ההפקר" – מאת יצחק רפאל ועוד 20 פרסי ספרים שונים. המען למשלוח פתרונות: "הלל", תשבץ מס' 1431, ת.ד. 20227, ת"א, (61201).

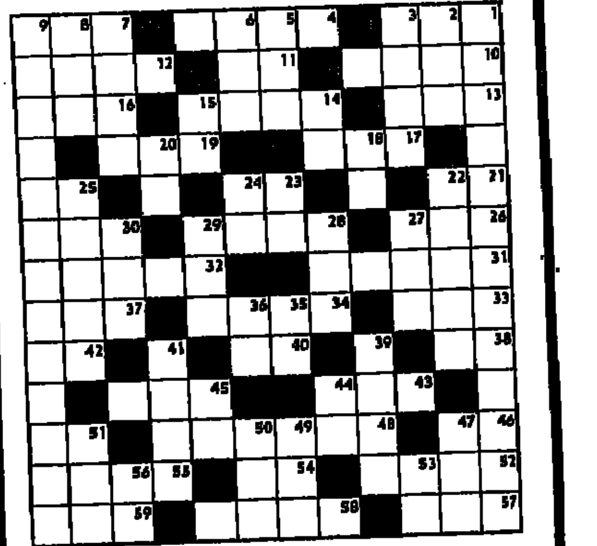

במאוזן – מימין לשמאל: 1) בן־גמל ונאקה (4 בעל־חיים דומה לסוסון – ביטוי לועזי 7) מס מסחורות יצוא ויבוא 10)נוהג יפה ואדיב (11 חכם־תורה בימי התלמוד 12) חודש נוצרי (13 "תרדיף" (שם נרדף) ל"בטחון" 14) שיכבת אבנים בבניין 16) "תרדיף" ל"מטפרט" 17) תבואה הנזרעת באיחור 19) בן חמור ואתון 21) קיים 23) חיותו במים 25) טבעת זהב לתכשיט 26) מנוחה נפשית 28) חומר למירוק כלים – צמר־פלדה – מתחדישי חלשונאי הלל הרשושנים; 30) קנה־טוויה (31 טפטוף הגשם 32) שבטו של יהושע בן־נון (33 חודש עברי 34) עיר־בר מחטני 37) אילן בעל פרחים ריחניים 38) תבואה נקיית 40) יין עתיק מאוד (42 אביון 43) קטטה רבתי 45) "תרדיף" ל"מקום" (46 שגיב; 48) המשורר הלאומי 51) שיירה של אוניות 52) חרק ממיני הארבה 54) דורון 55) "תרדיף" ל"אכסניה" 57) הוד הסכין 58) מחבר הזורע עם הקנה ביד 59) רהיט בית.

במאונך – מלמעלה למטה: 1) בעל "מדינת־היהודים" 2) משתוקק 3) מטבע רוסי (5 אחת מעשר מכות מצרים 6) כתם של שמן (7 התחדשות הירח בתחילת החודש 8) כינוס חכמי הישיבות בבבל באדר ובאלול 9) פתגם מחכמים של רבי עקיבא (אבות ג'); 14) "תרדיף" ל"אדם" 15) כלי שולחן 18) סוף 20) שליח מהיר 22) "חצי" גלגל (25 מומחה בהכנת לביבות 27) אומן השוזר חוטים (28 נחש ארסי מסוכן 29) מקשר בינלאומי בין בני אדם 30) כלי בשחמט 35) סבו של נחשון בן עמינדב (36 בהמה דקה טהורה 39) על הר זה נאמרו הקללות (41 הופעה פתאומית של מחלה 44) לשון בקשה (45 יבשה בלב ים 47) תיבה בדיבור 49) הצלחה 50) סיב בחי או בצומח 51) החלק המבריק בקונכיה של רכיכה 53) סמל האיטיות 56) מעשה פלא.

הציור השבועי לילד

לאן הכלב נעלם?

עיוור שאיבד את כלבו ואת דרכו נעזר בעובר אורח אשר ליווהו אותו אל מחוץ תפגו, אולי מישהו מכם ילדים, ימצא ויחזיר את הכלב הנעלם.

תשבץ תרתי־משמע ©

מאת גד"ב אבידן

מספר 190

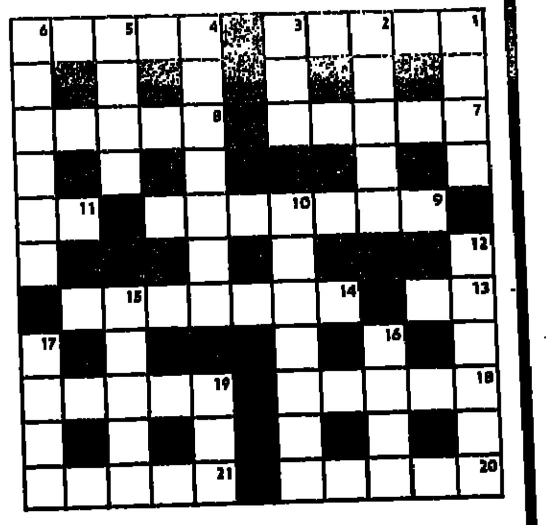

מאוזן:

1. ...ומי לא מסכים? (5)
4. שוב יש זיוף במשטרה (5)
7. תמיד יש לה מצב רוח (5)
8. עף מהנחל (5)
9. שמחת התלמידים בלתי מוגבלת (4,3) (עפ"י אילן גולדהירש)
11. בפה זה ממש פחד – לפחות כך אומרים (2)
13. באמריקה קשה לעבור את זה (2)
14. היא נעימה רק עם שייקה אופיר (3,4)
18. אמת מידה של גמד אולטוי (2,3)
19. הלחץ הנפשי בו נמצא סקוטי, כשאינו ממלא את חובתו (5)
20. לקראת סיור שלא תוכנן מראש (5)
21. ראו "15 אנכי"

מאונך:

1. היא לא עושה חיים קלים לאבטיחים (4)
2. יכול להיות גם רז (5)
3. להעניק גרגרים (3)
4. גנב חוזר בפרוזה שגעונית (7)
5. צריך להעלות את מחיר הכנסות, למשל (4)
6. זה לא טבעי לגלות גמל תעופה בעיר זרה (6)
10. תמורת דטגר וליפשיץ אפשר לקבל את עבדול ג'אבר (3,4) (עפ"י מוטי ולהויז)
12. סבך אמר, והוא יודע מה שהוא אומר (4,2)
15. עם "21 אופקי" שילך לעואזולו אבל באיזה רכבו (5,5) (עפ"י גד מנור)
16. מגרה נשים (4)
17. ישר מעל בדרך לא ישרה (4)
19. מכאן רואים את הדרך (3)

בין הפותרים יוגרל סך 25 ש"ח

את הפתרונות יש לשלוח לפי הכתובת: תשבץ תרתי משמע "ידיעות אחרונות" ת.ד. 9177 מיקוד 61091 ת"א.

חכמים ברבוע

הקוראים המעוניינים להשתתף בחיבור הגדרות ברוח תשבץ תרתי משמע, מוזמנים לשלוח הגדרות למלים עד תשע אותיות (על גבי גלויות בלבד).

המערכת שומרת לעצמה זכות שימוש בהגדרות. בין המשתתפים תערכנה הגרלות־פרסים יקרי־ערך אחת לחודש.

הכתובת למשלוח הגדרות: חכמים בריבוע ידיעות אחרונות ת.ד. 9177 מיקוד 61091 תל־אביב

מי יוצא דופן?

בכ"ט בנובמבר 1907 ליל שמחת תורה תרס"ח, הוקם מסדר בר־גיורא. המסדר הוקם ביפו ב"בית־ורשה" וחרט על דגלו את מטרת כבוש השמירה במושבות וחיזוק ההגנה על־ידי הנהגת עבודה עברית והתיישבות חקלאית. לפניכם רשימת מייסדי מסדר חשאי זה. ברשימה מופיע יוצא דופן אחד שלא השתתף באותו ארוע, מיהו? דוד בן־גוריון, יצחק בן־צבי, צבי בקר, ישראל גלעדי, אלכסנדר זייד, יחזקאל חנקין, יחזקאל ניסנוב, ישראל שוחט.

בין הפותרים יוגרל הספר אבי בתו מאת יעל דיין.

הפתרונות והזוכים

פתרון גליון 1222

- מי אני: ברטולד ברכט.
- חשבון קטן: 103.

פתרון חידת "אותיות ומספרים" מספר 1163

```
_926|37
 74  |25
_186
 185
   1
```

א. שיחזור פעולת החילוק בספרות.
ג. הסיפרה 0 אינה משתתפת בחידה זו.

פתרון תשבץ חשבוע מס. 1426

במאוזן: 1) "דברי ימי ישראל" 9) רכב 10) קש 11) חוש 12) כרס 13) מפעל (15 בלב 16) רמן 17) בקע 18) "רגן" 20) "הר־דל" 23) משא 25) צי 26) "לגהורן" (28 מיז 29) רגש 30) רק 31) תאו 32) אי (33 "מאירבר" 36) אם 38) חמת 40) להבה (41 חלש 42) ריב 43) "לוב" 44) משי 46) קצ־בה 49) רטט 54) לגם 52) בו 53) ברי (54 "כל ישראל חברים" (כי"ח).

במאונך: 1) דרך־ארץ 2) בכר 3) רב־סרן 4) מקף 5) ישע 6) "רהבעם" 7) אויל (כח); 8) "לשונאי" – מומחה בלשון – מתחדי־שי הלשונאי הלל הרשושנים 13) מנהג 14) לבלר 19) "נירים" 21) "נהריה" (22 דוקרב 24) "שמואל"

62) לשם 27) נתר 32) "אחימלך" (34 "אלבק" 35) בהלה 37) "משפטים" (39 תרגמי (תרימי) 41) חברבר 45) "שגל" (47 צבא 48) "בזל" 50) טרי.

שמות הזוכים וזוכי צה"ל בתגרולת 26 פרסי הספרים – תשבץ השבוע מס. 1426

פרס א' אסתר, אודים ורותי עוזלי, רחובות.

דוד גליקמן, פ"ת; יעקב פאר, חיפה; רחל קונדה, ת"א; בנימין מלובני, קרית־חיים; יצחק נחמני, אופקים; אריה בדיוטר־מן, חיפה; אסתר סמבול, כפר־סבא; דוד בן־בסט, הוד־השרון; שמחה גופר, חולון; ידיד הלוי, קרית־ארבע – חברון; דיצה גולדמכר, מעלה־אדומים; דוד עוגן, ת"א; אדליה אלוני, ת"א; מרגלית אגוזי, פ"ת; חסידה שלזינגר, ת"א; מאיר בן־שמואל, קרית־גת; ש. ונגברג, ירושלים; חגי דמני־דיאנה, ר"ג; אברהם גוטליב, ת"א; נחום אהרון, חולון; ענת כרמי, צ.ה.ל. מאיר קליין, צ.ה.ל. סמואל נתן, צ.ה.ל. מירוח מ.ד.י.ד.ת. צ.ה.ל. נתן קליימן, צ.ה.ל.

"לאן נעלם איציחז" מגליון 1220
גילת פימשטיין; פ"ת; מיה כהן, כפר־יונה; קית שמוליק, כפר־יונה; פיכמן ליפז, אבן־יהודה; רוני קני, ירושלים; זיו רובינוביץ רעננה טל כהן, ראשל"צ.

"איפה הנעלז" מגליון 1221
אסתי גרוס, בני־ברק; רונית לוי, רמת־אביב; שני אילן, ק. דפנה; רועי הורד, ק. דפנה; סיון אושרי, נתניה; סגל צרפת; סיגל תורג'מן, חיפה.

"איפה המשגיחז" מגליון 1222
שאשא נעים, קרית־מטלון; שמעון כהן, ירושלים; מאור גורן, מושב מצאל; רוני קנר, ירושלים; תומר בלחסאו, ק. מוצקין; ניר גולדיס, ירושלים; יוסי אסולין, באר־שבע.

גליון 1214

תשבץ תרתי־משמע: ב־25 ש"ח זכתה: שרה כץ, קיבוץ עין המפרץ, ד.נ. אשרת.

עושים חושבים: בספר השני של נעמי שמר זכה: משה סבאן, תל־חי 6, חולון 58321.

החידה הבלשית: בספר עוד חוזר הניגון זכה: יהודה בראון, רחל 30, חיפה 34402.

גליון 1216

תשבץ תרתי־משמע: ב־25 ש"ח זכתה: גרוס ניצה, נוה אשר, עמל 1, פרדס־חנה 37000.

חשבון קטן: בספר הלנצח תאכל חרב זכתה: אשד יעלה, ארלוזורוב 30, רחובות 76522.

גליון 1218

תשבץ תרתי־משמע: ב־25 ש"ח זכתה: דוריס פוקס, קרית בנימין.

קשר מטוים: בספר גימל מאת נעמי שמר זכתה: לאה מגדל, ת"א.

החידה הבלשית: "ספר המזמנים" מאת חיים חפר זכתה חסיה הניג, קרית מוצקין.

גליון 1219

תשבץ תרתי משמע: ב־25 ש"ח זכתה: אילנה אלמוג, ירושלים.

כתב סתרים: ספר "אבי בתו" מאת יעל דיין זכה בזו רוזן, מושב הר־אודם.

חשבון קטן: "עוד חוזר הניגון" משירי נתן היימן, זכתה: רחל רבינוביץ, עומר.

אותיות ומספרים

מספר 1166

```
  נ ש ר
  ע ז
------
מ ש ש ח
  ע ר נ ר
------
מ ל נ מ ר
```

לפניכם חידת "אותיות ומספרים". בפעולת חכפל הוחלפו הספרות באותיות. יש לשחזר את פעולת החשבון, ולמצוא את הספרות שאינן משתתפות בה ★ 12 פרסי ספרים יחולקו בהגרלה בין הפותרים נכונה ★ המען למשלוח הפתרון: "אותיות ומספרים מספר 1166", ת"ד 20227, ת"א.

שמות הזוכים בגליון 1222

תשבץ תרתי־משמע: ב־250 ש"ח. זכה טויטו יונה, המאבק 63, גבעתיים (53523).

החידה הבלשית: "ספר פזמונים" מאת חיים חפר זכתה: נגוע עמר, רחבת הגלבוע 5/11, באר־שבע (84746).

חשבון קטן: "שירי משה ארגוב", תשורים עם התווים זכה: בן־עמי אורי, רח' ש"י עגנון 1/21, ק. נורדאו, נתניה (42347).

פתרון תשבץ תרתי משמע מס' 187

- את הפתרונות יש לשלוח במעטפה לפי הכתובת: "7 ימים", שבועון "ידיעות אחרונות", שעשועי פנאי", ת.ד. 20227, ת"א, מיקוד 61201.
- ישותפו בהגרלה רק אלה שמעטפותיהם יגיעו תוך 10 ימים מיום פרסום החידה.
- נא לציין את שם החידה ומספר הגליון על המעטפה.

שחמט

מאת אורי צחור

סוס תמורת ממלכה

של הסיום במשחק, מחייב יתרון. עם זאת, בניגוד לשלבי הפתיחה והמתחזק ("מיטלשפיל") בו, בנוסף לחישובים מרחיקי לכת, תוספת הערכת מצב נכונה היא חשובה, הרי בסיום הערכת המצב היא משנית לחישוב המר־דק. אחד הפרקים המרתקים בשלב הסיום הוא סיומי פרשים ואלה. לאחרונה נתקלנו מספר פעמים בתופעה של הקרבת פרש, בסיום כזה, שהביאה לניצחון של המקריב על ידי כך שהזוק כלי מגן. דוגמה נאה לכך מוצאים בסיום דלהלן, שהושג במסגרת משחקי הליגה הגולנית. המנצח במשחק הוא אמן בינלאומי ידוע.

לבן: פיליפוביץ

שחור: דייקאלו

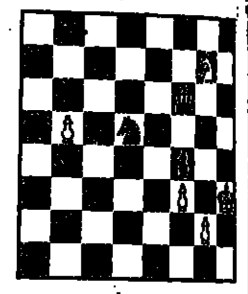

תור הלבן

במצב הנתון, לאחר המסע ה 58 של השחור, עומדות בפני הלבן שלוש אפשרויות סבירות להמשך המשחק. נציג תחילה מה קורה לאור האפשרויות שלא שוחקו.

א) 51.מ"ה4 מ'ו7; 52.מ'ו5, מ"ד; 53.מ"ה2, פ"ג3; 54.ב3, פ"ג5; 55.ב7, פ"ג5; 56.ב8=מ, פ"ד7+ 56...מה? (56...מ"ד3 ו־57...פ"ה); והשחור מצליח להשיג תיקו.

ב) 51.פ"ה5+ מ"ו5; 52.מ41, הגו דרך הילוכה: 53.מ3, מ"ו4; 54.מ2, מ"ה3 והלבן אינו מצליח לשמור על הרגלי ב6'. דהד ימו הווקא המשכים בהם שומר, או מחוייר, הלבן, פרש, אינם מביאים לנצחון.

פיליפוביץ מצא את הדרך הנכונה וכך נמשך המשחק: 51.פ"ה8 מ"ז7; 52.מ'ג5 מ"ג7; 53.ב6, פ"א6; (באמצעות ההקרבה הורחק הפרש השחור ורותק לרגלי ב6'); 54.מ"ב7 מ"ד6; 55.מ41 מ"ג6; 56.מ41, מ"ב6; 57.פ"ג7 מ"ה5; 58.מ"ג5 מ"ח8; 59.פ"ג8 מ"ד6, (נועל את הדרך, בפני המלך השחור, לסי־יע בהגנה) 60...פ"ה7+ 61.מ"ד7 מ'ז6; 62.מ"ה6 (לא 62.ז7? בשל 62...מ"ד6! 63.81=מה, פ"ח6+ ולוכד את הרגלי ו') 62...פ"ח6; 63.מ"ה6, מ"ג7; 63...פ"ח8; 64.41, וזוכה 64.7, והשחור נכ־נע שכן על 64...מ"ד8; כא 65.4, ו"רכבת דוהרת אי אפשר לע־צור".

ניצחון על רב אמן

אהרן בלומנפלד, שאת הפסדו לשמואל נגר לאחר הקרבות מר־שימות, פירסמנו לפני שבועות מספר במדורנו נמצא בחברה טו־בה. לא רק מועמדים לאמן, כמו־הו, מפסידים כך, אלא גם רבי אמנים. הנה לדוגמא הפסדו של רב האמן המערב גרמני, ד"ר פלגר, לאמן פוגל, במסגרת משחקי ה"בונדסליגה". התחבו־לות שביצע פוגל מזכירות מאד את תחבולותיו של שמוליק נגר, ובמיוחד האחרונה שבהן, כפי שנראה להלן.

גמביט המלכה

לבן: פוגל (קארלסרוהא)
שחור: ד"ר פלגר (באמברג)
מערב גרמניה 1987

1.ד4, ד5; 2.ג4, ה6; 3.פ"ג3, ג6; 4.פ"ו3, ד"ה7; 5.ר"ו4, 0־0; 6.ה3, ג6? (אם אין ברצון השחור לשחק את ההמשך המקובל 6...ג5.) 7.ר"ג5; רוג5; 8.מה"ג2, פ"ג6; וכך הלאה, הרי יש לו אלטרנטיבה טובה 6...ב6: לעומת זאת, עתה, מעמדו פאסיבי מי־דיי) 7.מה"ג2, פב"ד7; 8.0־0־0 (כידוע משחקים בליגה המערב גרמנית גם שחמטאים ממדינות אחרות. סיבוב קודם לכן ניצח האמן הבכיר מקארלסרוהא את רב האמן האנגלי ד"ר נאן. הפעם הוא בוחר במסע המעיד על נכו־נותו למאבק חריף) 8...ב6; 9.ג:ד5, ה:ד5; 10.ר־ד3, ר"ב7; 11.ג4!, ג6! 12.ח4, ג5? (גם לאחר 12...פ:ג4!? כא 13.ח5, כמו במשחק. אך נחוץ 12...צ"ח8; 13.ח5, פ"ו8! ולשחור נשמרות אפשרויות ההתגוננות בפני התקפת היריב) 13.ח5! 14.ג3...

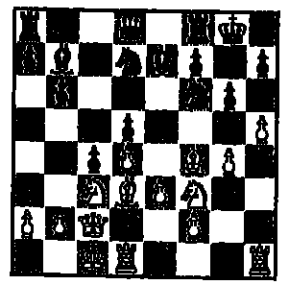

14.ר:ו6!! ("מכה לרב אמן!") 14...ח:ו6; 15.ח:ו6, (מאיים 16.ח7, או 16.ו7, והשחור בצרות) 16.פ"ה5, והשחור בצרות) 15...פ"ה4; 16.פ:ה4, ד:ה4; 17.ה"ה3 17...פ:ה5, 18.ד:ה5, מה"ה8: 19.ד"ה3, מ"ד7; 18.ר"ה3, מה"ה8 (הרעיון הוא שלא־חר 20.מה"ח2, כא צ:ד1+ 21.מ:ד1, ר"ח4: 22.מה:ח4, מה־ר8+ ולנסות להחזיק מעמד. לא מועיל 19...ו:ו6; בשל 20.ה6! מלווה כ 21.מה"ח2, 20.צ"ח8+! והשחור נכנע שכן על 20...מ־ח7; בא 21.צ"ח7+ ו 22.צד"ח1.

אס"א מחוץ למרוץ

קבוצת אס"א אוניברסיטת תל אביב יצאה מהמרוץ לאליפות אירופה למועדונים. אס"א נוצ־חה, בטרנטו באיטליה, על ידי אלופת המדינה "קביט" 7.5:4.5. בין הישראלים הצטיינו, נתן בי־רנבוים, ליד הלוח הראשון, בנוברו על האמן הבינלאומי סט־פאנו טאטאי 0.5:1.5, ושמעון כנן, ליד הלוח השלישי, בנוברו על ג'יאקומו ואליפוצ'ו 0:1.5. ליד הלוח השני הפסיד יאיר קר־יידמן לאמן הבינלאומי פרנאנדו בראגה, ארגנטיני שהתאזרח באיטליה.

מאוצר התחבולות

לבן: לאבישקין

שחור: דאמוב

בריה"מ 1987

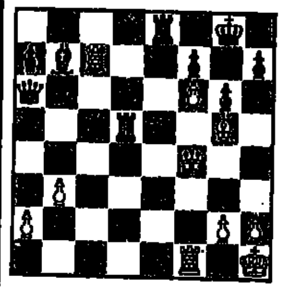

תור הלבן

האמן א.לאבישקין זכה השנה, בפעם הרביעית באליפות קישי־נב. מביאים אנו כאן עמדה מא־חר ממשחקיו באליפות האחרו־נה. תוך ארבעה מסעים, עד לכניעת היריב, חקריב לאביש־קין פעמיים כלי. ביצרו התשובה להלן במהופך

פיתרון

[illegible]

ברידג'

מאת רחל שגיר

לא תחמון'

סיפור זה דווח לי על ידי ישראל ידלין, שהקן ברידג' תל־אביבי, והנינה בין הטובים שבהם. אני מצטטת אותו: "ביום רביעי, 1 ביולי יצא כות החליץ של הפלוגה המקורית מתל־אביב לאילת. היעד כיבוש המקום הראשון בתחרות המסורתית שנערכה במלון נוריה".

הרכב ה"פלוגה": מטובי השחקנים בתל־אביב (אדי, דורון, דורית, דינה, דני, טוביה, יאק, יוסי, יעל, ישראל ורוני).

כמקובל בנופשוני ברידג', אומר ישראל, הרמה בינונית, ולחברי הפלוגה היו סכויים רבים. בזר הניצחון זכה זוג חיילים אמיצים מן הפלוגה המקוריינת: יאק ורוני יהם יעקב סעיה ורוני הרצקה.

בזה סיפור המעשה מזוית ראיתו של ישראל ידלין:

	צפון	
	♠ 8 5 3 2 ♡ Q ◇ K 10 9 ♣ A J 4 3 2	
מזרח ♠ Q J 10 9 ♡ 8 7 4 2 ◇ Q 7 6 ♣ K 7		מערב ♠ 4 ♡ A 9 5 3 ◇ 5 4 3 2 ♣ Q 10 9 8
	דרום ♠ A K 7 6 ♡ K J 10 6 ◇ A J 8 ♣ 6 5	

חילקה דרום.

ההכרזות:

דרום	מערב	צפון	מזרח
1 בלי שליט	פאס	2 קלאב	פאס
3 קלאב	פאס	3 בלי שליט	פאס
פאס	פאס		

מאחר ולהכרזה אין קשר עם סיפור המעשה, לא נתווכח על כך הפעם.

יאק ורוני ישבו בהגנה (מזרח־מערב). עד לשלב זה זכתה שפרה (שם בדוי) שהיתה הכרוז, בשבע לקיחות מתוך שמונה: שני ספיידים, שני הארטים ושלושה דיאמונדים וזה המצב שנוצר:

	צפון	
	♠ — ♡ — ◇ — ♣ A J 4 3 2	
מזרח ♠ Q J ♡ 8 ◇ — ♣ K 7		מערב ♠ — ♡ 9 ◇ — ♣ Q 10 9 8
	דרום ♠ 7 6 ♡ 10 ◇ — ♣ 6 5	

בלקיחה השמינית זכה רוני (מערב) באלוף הארט ותורו היה להוביל. הארט היה מוכר מיד את המישחק ולכן שיחק קלאב ודווקא מלכה, שיהיה מתוחכם. שפרה היתה נבוכה מעט והחליטה למסור את הלקיחה למערב. יאק (מזרח) כהיותו חמדן, לא עלה עם המלך, על מנת למשוך שני ספיידים גבוהים להפלתו המידית של החוזה.

על בולים ובולאים

מאת חיים לנגלבן

בתי כנסת וקופת חולים

בכ"ט באלול ה' תשמ"ז – 10 בספטמבר 1987, יונפקו שלוש סדרות בולים מוקדשים להרב עמיאל זצ"ל, בתי הכנסת בתפוצות וקופת חולים כללית.

הסדרה הראשונה המוקדשת להרב עמיאל, מורכבת מבול אחד בלבד בעריך של 1.40 ש"ח, מעוצב מכחולה של רות בקמן.

הרב משה אביגדור עמיאל (1883–1945) מגדולי הרבנים בדורות האחרונים, שימש כרבה הראשי של תל־אביב יפו החל משנת תרצ"ו – 1936, תפקיד בו שימש עד פטירתו בשנת תש"ח – 1945. ייסד מוסדות חינוך תורתיים, בהם "ישיבת הרב עמיאל", הנקראת על שמו של הרב.

הסדרה השניה המוקדשת לבתי הכנסת בתפוצות מורכבת משלושה בולים. הבול הראשון בעריך של 30 אגורות – יפה למשלוח: ברכות ראש השנה – מראה את בית הכנסת "אלטנוי־שול" של פראג. בית כנסת זה "אלטנוישול" (בית כנסת הישן – חדש) נבנה במאה הי"ד בסג־נון גותי. במרכזו של הרובע היהודי בעיר פראג בצ'כוסלובקיה. הוא בנוי מתחת למפלס הרחוב, ויש לרדת כמה מדרגות, כדי להגיע אליו. כידוע, בארצות הנוצריות, הוטלו הגבלות חמו־רות על בנייתם של בתי כנסת, שעל פי החוק חייבים היו להיות נמוכים ולא בולטים לעין. היות והמבנה חייב היה להיות נמוך, חייבים היו ליצור גובה פנימי על־ידי הנמכת הרצפה. בבית כנסת זה קשורה האגדה על "הגולם מפראג".

הבול השני בעריך של 50 אג' מוקדש לבית הכנסת הגדול בח־לב, סוריה, אחד הידועים, שהר־קם במאה התשיעית. צורתו מר־שפעת מסגנון המסגדים הגדולים. בחצר הפנימית המרכ־זית עמד דוכנו המוגבה והמקורה של בעל הקריאה. קהל המתפל־לים ישב בשדירת עמודים מס־ביב. כאן, כתב חיד של אהרן בן אשר, ההעתק העתיק והמפורסם ביותר של ספר התורה, ושם נשמר בבית הכנסת הזה. כשהועלת באש בפרעות שהתחוללו בחלב בשנת 1947, עלה בידי אחד מבני העי־דה להציל את המסמך יקר־הערך הזה, שמאוחר יותר הוברח מסו־ריה לישראל.

הבול השלישי בסדרה של בתי הכנסת, הוא בעריך של 60 אג' מוקדש לבית הכנסת בפירנ־צה – איטליה, המוטיבים המזר־חיים בולטים לעין בכיפה, בצרי־חותיו ובקשתותיו דמויות הפרסה, ואותם סימני ההיכר נר־אים גם בפסיפסים ובמרצפות הרבגוניים שבפנים בית הכנסת.

סדרת בולים זו עוצבה בידי דרור בן־זאב בגודל 30.8 × 40 מ"מ.

הסדרה השלישית מורכבת אף היא מבול דואר אחד בעריך של 1.5 ש"ח, מפרי מכחולו של רפי דייגי. הבול מוקדש ליובלה ה־75 לקופת החולים הכללית ונושא סמלי וללא השראה מיוחדת. עיצוב דומה הופיע ב־1978, עם הנפקת בול לזווחה תכברותית מפרי מכחולם של שגיא ובן־דוד.

כל הבולים נדפסים בבית הד־פוס של לוין־אפשטיין. מסמי־הבולים בגליונות – 15, עם שוב־לי ביאור, המצורפים לשורת הבולים התחתונה.

מטבעות ומדליות

מאת חיים לנגלבן

כנס האגודה לנומיסמטיקה

האגודה הבינלאומית של נומיסמטים מקצועיים I.A.P.N. הינה ארגון שלא למטרות רווח, המורכב מפירמות מסחריות בעולם כולו. הארגון שם לו למטרה לתאם את כל המאמצים, הרעיונות והפעילויות, כמגמה לקדם שוק נומיסמטי בריא, הפועל בהתאם לסטנדארטים הגבוהים ביותר של אתיקה עיסקית ונוהגים מסחריים טהורים.

לציון העצרת ה־36 של האגודה הבינלאומית של נומיסטים מקצועיים, שהתקיימה בישראל, הונפקה מדליית זכרון מכסף, שנועדה לציין את העצרת, הראשונה בארצנו, אשר נערכה בחיפה ובירושלים ביוני 1987. המדליה לציון העצרת השנתית הוטבעה כמובן אצל החברה הממשלתית למדליות ולמטבעות, כמשקל בלתי רגיל לגבי מדליות המונפקות על־ידי החברה הממשלתית בישראל, משקלה חמש אונקיות כסף טהור. הצד הקדמי של המדליה מביא את סמל האגודה הבינ־לאומית של נומיסמטים מקצועיים; המילים "העצרת הכללית ה־36, יוני 1987" באנגלית ובצרפתית; ו"5 אונקיות כסף 999".

על צידה האחורי של המדליה מופיע תבליט אבן של מנורה בעלת שבעה קנים, שנמצאה בבית־הכנסת בטבריה מן המאה השנייה לספירה. הקנים מורכבים מציורים מסוגננים של רימונים – אחר משבעת המינים בהם נתברכה ארץ ישראל, מחוברים ביניהם ברצועה אוטקית, בה אפשר להבחין בבירור בגומות שנועדו ליציקת השמן. מסביב לנברשת מופיעות המילים: "חיפה, ירושלים תשמ"ז" בעברית ובאנגלית.

על דופן המדליה ראשי התיבות של החברה הממשלתית למדליות ולמטבעות באנגלית, כסף סטרלינג 999 והמספר הסידורי. בסך הכל הונפקו 1000 יחידות בלבד.

את המדליה עיצבה לילי שיר, את התבליטים הכין הדור דגן, ואילו המדליות הוטבעו במטבעת הכט, ירושלים.

ממדף הספרים

מים שקטים

הרפתקאותיו של האקלברי פין מאת מארק טוויין ● מאנגלית: אהרון אמיר ● עטיפה: כריסטינה סאלאדינו־קרמון ● הוצאת ספריית מעריב ● 319 עמודים בשני כרכים.

אנשים שינסו למצוא מניע בסיפור המעשה הזה – ייתבעו לדין; אנשים שינסו למצוא בו מוסר־השכל – יוגלו; אנשים שינסו למצוא בו עלילה – יומתו. התראה זו, המופיעה בראש הספר שלפנינו, משקפת, אולי את רוחו של המחבר, אך בשום פנים ואופן לא את ערכו הממשי של הספר.

מה אפשר להגיד על ספר שהסופר ארנסט המינגווי אמר עליו, כי ממנו צמחה: כל הספרות האמריקנית החדשה? אולי זאת – היום, יותר ממאה שנים לאחר ש„האק" ראה אור לראשונה, זהו עדיין ספר ההרפתקאות הסוחף והמרגיש ביותר שאפשר למצוא על מדף הספרות העולמית לנוער.

„האקלברי פין", שהוא ספר־אח ל„תום סוייאר", מתאר בגוף ראשון את הרפתקאותיהם של ילדי העיירה „הניבעל" אשר על גדות המיסיסיפי; עיירה שתושביה „היו עניים מבלי שידעו על כך". ימיהם של גיבורי הספר עוברים עליהם כמה שניתן לכנות „קצב המיסיסיפי". לאט, בטוח, שקט. באוויר נישאת אופטימיות רוגעת, ברורה מאליה, משהו שהיה אפשרי רק לפני שתי מלחמות־עולם חמות ואחת קרה וארופה שסופה מי ישורנו. ובתוך השקט הזה משתרים ילדי העיירה להרפתקאות, וכמו כל הילדים בכל המקומות, בכל הזמנים – הם גם מוצאים אותן. קצת מוצאים, קצת ממציאים.

על־פי עדותו של המחבר, המופיעה בראשית הכרך הראשון, כתוב הספר הזה בלא פחות מאשר שבעה עגות דיבור שונות, המקובלות בנפות השונות במעלה ובמורד הנהר הארוך בעולם. עובדה זו מציבה אתגר של ממש למתרגם לעברית, ולו אך בשל העובדה, שה„סלנג" שלנו איננו מגובש עד כדי חלוקה לכמה סיגנונות שונים וברורים. במיסגרת המיגבלה הזו, נראה לי שאהרון אמיר הפליא לעשות.

„הרפתקאות הקלברי פין" שנכתב בשנת 1884 תורגם לעברית לראשונה בשנת 1926 בידי פלק הילפרין (בשם „מאורעות פין"), יהודה קרני תרגם אותו בשנת 1928, אברהם בירמן – בשנת 1955 (בשם „הקלברי פין"), בשנת 1964 תור ועיבד אהרון פישקין את תרגומו של פלק הילפרין. אוריאל אופק תרגם את הספר בשנת 1969 וקרא לו „עלילות הקלברי פין", ושרגא גפני – בשנת 1982. בימים אלה עומד לצאת שוב לאור תרגומו (המעובד מחדש) של אוריאל אופק. אוריאל עבר על התרגום הזה על ערש מותו ולא הספיק לגמור את העבודה. בתו עטרה השלימה את המלאכה והספר עומד, כאמור, לראות אור בהוצאת מ. מזרחי.

כמו האקלברי פין, גם אני מאמין בכל־מיני „דברים", ולכן לא אכתוב כאן עכשיו את כל את מה שעולה בדעתי. מה שאני בן מוכן לומר הוא, ש„האק פין" הוא מסוג הספרים שהייתי לוקח־אתי לאי שומם, ואם היו מניחים לי לבחור את האי, הייתי בוחר כמובן באי ג'קסון.

יבשם עוזר

בשול בצ'יק־צ'ק

גמרי מתוק

מזמן מזמן לא היה לנו משהו מתוק, ואני יודעת שזה לגמרי באשמתי. זה פשוט מפני שאני לא משתגעת על מנות אחרונות, אבל באמת אין על טבה שאותו הטבלה בבקלוה. במיוחד השבילכם אני "גונבת" פה (שוב) איזה מתכון מתוק מאחות החברות המצליחות שלי. האחרון היה טעים אפילו לווכי, אז תנסו אותו: כדאי באיזה יום של חג או שמחה במשפחה.

מה שצריך להיות בביוה לפני שנגשים להכנה: גרם עוגיות קצף (נשיקות), גרם צמוקים, גרם אגוזים קצוצים גם, כוסית ליקר וחבילה אחת של פודינג שוקולד.

ואיך עושים? אז ככה:

שמים את הצמוקים בתוך כוסית הליקר ונותנים להם להרוות יחד כשעה. בינתיים לוקחים צלחת־הגשה יפה וקערה עמוקה ושוברים לתוכה את עוגיות הקצף. לא מפוררים, רק שוברים. על העוגיות שמים את חתיכות האגוזים. עכשיו עוזבים את זה והולכים להכין את פודינג השוקולד כמו שכתוב על השקיק שלו. כל אחד יכין את הפודינג שהוא אוהב. כשהפודינג מוכן, מוציאים את הצמוקים מתוך הליקר ושמים אותם על עוגיות הקצף והאגוזים. בוחשים הכל בכף ומעל הכל שופכים את הפודינג. עוד ערבוב אחד יפה, וכל הצלחת עוברת למקרר לשעתיים שלש לפחות. אחר כך מוציאים מהמקרר וטורפים.

דניאלה שמי

יין המשומר

חנופה ממצעת בין הנאה ושפלות הרוח.
הרמב"ם

כל שאינו לומד בקטנותו, מתחרט בגדלותו.
יוסף אבן־הצדיק

מדף המשחקים

טוטו־לוטו

חברת „אורדע", שהתמחתה במשחקי קופסה מתוחכמים, חוזרת בסידרה חדשה אל שתיים מצורות המשחק הותיקות ביותר – הלוטו והדומינו. משחק הלוטו שבדקנו, נקרא „פרחלוטו", ונושאו, כפי שמעיד עליו שמו – פרחים, פרחי ארץ־ישראל. יפים־יפים – הפרחים והצילומים, המופיעים על לוחות המשחק וכן על הכרטיסים, שהשימוש בהם הוא על פי הכללים הידועים של משחק הלוטו (להבדיל מלוטו המזל) מאז ומתמיד. חברת „אורדע" הוסיפה מתנה – שתי גלויות צבעוניות מרהיבות של פרחים: דבורנית הקטיפה שאמנם נראה כך – תאום־קטיפתי של דבורה, ושל פרח אדום־ארגמני עז הנקרא נורית אסית.

יפה עשה היצרן, שציין מתחת לכל פרח את שמו, אלא שהמתחיל במצווה אומרים לו גמור: נחמד היה אנו גם היה מצרף דף־הסבר שיעזור לגלות היכן צומחים הפרחים היפהפיים האלה, שנוכל למצוא אותם בטבע, בשדות, בעקבות משחק בלוטו. אגב, על האריזה מצוין שהמשחק נועד לבני 4 – 8, אך נהנו ממנו בעיקר בני 3 – 6.

באיכות מקהילה נמצא לנו משחק נוסף בסידרה – „פינת החי" – משחק דומינו, בנושא בעלי־חיים מצולמים. אין צורך לפרט את כללי משחק הדומינו, אך כדאי להזכיר לטובה את האיכות המעולה של הצילומים. ועוד – יבואו אנשי „אורדע" על הברכה בשל צניעות המחיר: מחיר המשחקים בסידרה, ארבעה במספר (שניים מהם לא נבחנו על ידינו), הוא 8 – 10 ש"ח. סביר בהחלט למשחק, שהוא גם יפה וגם טוב.

שושנה חן

כרטיס כניסה

מומיש מהאמצע, בערך

מומיש (ידיד ההפתעות) ★ תאטרון מעגלים ★ מחזמר לילדים ולהורים ★ על פי סיפורה: מיטשל וקוטי מרשין ★ תרגום עיבוד ובימוי: מוטי סנדק ★ מוסיקה ועיבודים: רוני לרנר ★ עיצוב במה ותלבושות: מיני משה ★ כוריאוגרפיה: יעקב קלוסקי ★ תאורה: רפי עובדיה ★ משתתפים: גליה ישי, ציפי מור ו... קנטור ★ לבני 4 – 8 ★ כ־50 דקות.

מסך הטלוויזיה בביתה של גליה (גליה ישי), „ילדות מפתח" טיפוסית, הוא החבר האמיתי היחיד שלה. אין בהצגה עוד ילד... קיימת רק בדידות גדולה. לאמא שלה (... קנטור המגזימה), אין אף פעם זמן... תמיד ממהרת. ומה קורה כשיום אחד ... טלוויזיה? כן, מיד מזמינים טכנאי, אבל עד שהוא מגיע, קורים לגליה דברים טובים.

גליה מגלה בחוץ דמות דימיונית ... מוכרת. זהו מומיש לורג (ציפי מור), ... במעט מדריין של המליה „שעמום ...", מומיינו העליז, שבא למלא את החלל בחייהו של „חולי טלוויזיה" כמו גליה. ... שר, רוקד, קופץ, מתגרגר ומה לא. הוא ... בוחל בשום אמצעי כדי להמחיש שאפשר ... אחרת.

אבל, מרוב רצון טוב ואולי בשל מתיקותו של מומיש, נפרמו קצת החיבורים בין הקטעים, ומציץ ה„צד הפנימי, הבלתי מעובד". לא תמיד ברורים הקשרים הנובעים זה מזה, לא תמיד מכוונים השירים כך, שנדע מדוע הם פה ולא במקום אחר. כשמומיש עוזב, הוא עושה זאת מהר מדי – גליה כבר גילתה את עצמה, אמה חוזרת הביתה והטכנאי הגיע. לא ברור איך הצליחה לקלוט הכל כל־כך מהר; לנו נותרו הרבה דברים בלתי ברורים.

ומלים אחרות על עיצוב הבמה היפהפיה: ההצגה נפתחת, כשעל הבמה ניצבים פתח של דלת, כסא וכדור, פשטות הפרטים ואירגונם על הבמה היה מרהיב. אחר־כך ירדה גרגרה, והפתח התפרק לפתחים אחרים בצבעים שונים. נפלא.

חבל שהצגה מיצתה את עצמה כבר בתמונה הראשונה, כאשר אמא הלכה לקניות והשאירה את בתה המשועממת, מול טלוויזיה מקולקלת ועריסת שעורים. הצגה מבולבלת, עם מי שהיתה שנים רבות אחת ממלכות הטלוויזיה לקטנים, ציפי מור החמורה שהפתיעה לטובה.

שרה ארנון

מדור לימודים

הזמינו עכשיו, נצלו את שכר הלימוד הנוכחי והתחילו ללמודיכם מיד או בספטמבר בהתאם לבחירתכם!

עיצוב פנים

עיצוב פנים — כולל תכנון ועיצוב רהיטים

הרשמה לקורסי בוקר וערב בת"א, חיפה, ירושלים, באר־שבע.

מטרת הקורס: הקורס לעיצוב פנים מיועד לאנשים בעלי נישה אסתטית ויצירתית המתכוונים להפוך להיות מעצבי פנים מקצועיים, לבעלי חנויות שחשוב להם למשוך קהל ולהשפיע, לבעלי אולמות תצוגה וכל אדם הרוצה לדעת כיצד לתכנן וליהנות מהמרחב שלו ברווחה ובנוחות.

חינם - 24 שעות ביממה - חייג/י עכשיו לטל' 03-291888, 04-669041, 02-221933, 057-73714. גם בלילות ובשבתות. מסור/י פרטיך ותקבל/י לביתך פרוספקט כמו כן תוזמן/י לראיון ומבחן התאמה - חינם.

משרדינו פתוחים בין השעות 9.00–19.00 רצוף

תל־אביב	חיפה	ירושלים	באר־שבע
בן יהודה 32 בנין אל־על, חדר 810, טל. 285528	בלפור 5, טל. 669041, 671571	יפו 38 (מול בית יואל), טל. 221933	העצמאות 49, פסג' גולן ק. ב', טל. 73714

מכון להכשרה מקצועית

הנהלת חשבונות

הנהלת חשבונות — כולל לימוד הנהלת חשבונות ממוחשבת

הרשמה לקורסי בוקר וערב, סוג 1+2

קורסי ערב מתקיימים פעמיים בשבוע במשך 5 חודשים. קורסי בוקר וערב אינטנסיביים 3 פעמים בשבוע במשך 7 שבועות.

הכנה לבחינות סיום ממשלתיות, קבוצות לימוד קטנות, מרצים מנוסים, לימוד אינטנסיבי, תירגול בעבודה מעשית, השתלמות במכון.

לכבוד מכון ישראלי למינהל ת.ד 28124 למס' 61281 ת"א מיקוד 61281. אבקשכם לשלוח אלי חינם מדריך ללימוד הנהח"ש. שם כתובת טל.

משרדינו פתוחים בין השעות 9:00–19:00 רצוף

מכון ישראלי למינהל

בגרות

גזור, שמור והשווה

למד בגרות בקלות וחסוך $1000

הרשמה לקורסים מזורזים למועדי יוני...
לימוד בכתב, לימוד ערב או משולב. לפי בחירה.

חינם - 24 שעות ביממה. חייג/י ברגע זה לטל' 03-201392, 057-73714, 04-669041, 02-221933. גם בלילות ובשבתות מסור/י פרטיך וקבל/י לביתך חוברת הסבר – חינם.

משרדינו פתוחים בין השעות 9.00 עד 19.00 רצוף

המכונים האמריקאיים להשכלה בכתב בשיתוף המכונים הבריטיים 35 שנות נסיון 95% הצלחה

גזור, שמור והשווה

עיצוב אופנה

עיצוב אופנה

הרשמה לקורסי בוקר וערב בת"א ובחיפה.

יתקבלו רק בעלי כשרון ונתונים לאחר מבחן התאמה.

חינם - 24 שעות ביממה. טלפן/י עכשיו לטל' 03-285529, 04-660041, גם בלילות ובשבתות. מסור/י פרטיך ותוזמן/י לראיון ומבחן התאמה - חינם.

משרדינו פתוחים בין שעות 9.00–19.00 רצוף	תל־אביב בן יהודה 32 בנין אל על חדר 810, טל. 285529	חיפה בלפור 5 (פינת גורדון), טל. 669041, 671571

המכון להכשרה מקצועית

מזכירות רפואית

גם מזכירה רפואית וגם מזכירה בכירה — בקורס אחד

הרשמה לקורסי בוקר וערב.

לכבוד המכון הישראלי למינהל ת.ד. 28124 (למס' 89) ת"א מיקוד 61281 אבקשכם לשלוח אלי חינם עלון הסבר. שם וכתובת טל.

אנגלית לתלמיד

מבצע! לנרשמים הראשונים תיק גב מטריף! הורים ואחים לתלמידי הקיץ מקבלים 10% הנחה בקורסי אנגלית למבוגרים. לכל נרשם חינם: מילון עברי־אנגלי, קסטה לתרגול.

קורסי קיץ בכל הארץ — לתלמידי יסודי, חטיבת ביניים ותיכון — בשנה הבאה – הטוב בכיתה באנגלית

הורים!! רשמו את ילדכם לקורס קיץ שיפתח באוגוסט. ההזדמנות האחרונה של ילדכם להשתפר באנגלית או במתמטיקה.

ב־2/8/87 יפתח מחזור אחרון. אלפיים תלמידים המסיימים את מחזור יולי של קורסי הקיץ למדו, נהנו ושיפרו את רמתם באנגלית או במתמטיקה. הורים, רשמו את ילדכם לאחד מקורסי הקיץ העומדים להפתח ב־2/8/87 בעירכם.

שנה של אנגלית בחודש אחד. כיתות קטנות ברמה אחידה.

מתמטיקה לתלמיד

לתלמידי יסודי, חטיבות ובתי־הספר התיכוניים. לתלמידים הרוצים לחזק ולשפר את רמת ידיעותיהם במתמטיקה. לימודים בקבוצות קטנות.

חינם: 20 שעות עזר נוספות במתמטיקה ובאנגלית בשנת הלימודים הבאה!

אנגלית למבוגרים — לכל רמה ומטרה. קורסי ערב, בוקר או שעורים פרטיים.

אנגלית לגילאים הצעירים

1987 — מכונים אמריקאים לשפות

גרפיקה

הרשמה לקורסי בוקר וערב בת"א

הקורס לגרפיקה ועיצוב מיועד לבעלי נישה למקצוע ונתונים כמו דימיון וסדר, נישה אסתטית, קראטיביות וכד'. יתקבלו רק בעלי טעם וכשרון מתאים לאחר מבחן פסיכוטכני. לבוגרים הסכויה למקומות עבודה – בהתאם לכישורים.

משרדנו פתוח כל יום בין השעות 9:00–19:30 רצוף. ת"א – בן יהודה 32, בנין אל־על, חדר 810 טל. 285528.

לכ' המדרשה לגרפיקה ולציור ת.ד. 28124 ת"א מיקוד 61361 (נא לשלוח לי פרוספקט על קורסי גרפיקה). שם וכתובת טל.

השכלה בכתב

למד/י גרפיקה וציור בביתך בזמנך הפנוי

לכ' המכונים האמריקאיים ת.ד. 28124 ת"א מיקוד 61281 (למס' 77). שם וכתובת טל.

ייעוץ מס

הרשמה לקורסי בוקר וערב. לקראת תעודת הסמכה מטעם נציבות מס הכנסה.

חינם - 24 שעות ביממה. חייג/י ברגע זה לטלפון 03-291888, 03-295629, 057-73714, 02-221933, 04-666501 גם בלילות ובשבתות. מסור/י פרטיך ותקבל/י לביתך מדריך ליועצי/ות מס – חינם.

דרישה ליועצי מס בארץ

יועצי המס זוכים למעמד ולשכר מכובד

אפשרויות תעסוקה מגוונות

מטרת הקורס

לכ' המכון הישראלי למינהל ת.ד 28124 ת"א 61281 (למס' 60) אבקשכם לשלוח אלי חינם מדריך ללימוד יעוץ מס. שם וכתובת טל.

מכון ישראלי למינהל

יוזמה